gelici pauperis gaudere superfluis luxib⁹ indulgere. Et q̄ nec diuites semper possũt velle in omnibus habundare: nec penuriã scire pati: Familiaritates superfluas fugiant. Esto ait quidam cũctis benignus: nemini blandus: paucis familiaris: omnibus equus. Et sanctus Ber. Tria inquit religiosũz quélibet decét: pauca loqui: paucos habere familiares: ⁊ multũ orare. vbi mnlti familiares: ibi multiloques ⁊ sibili singulares. Si familiarez admittis si quem etas: mores: discretio: ⁊ honestas insignia esse cõmendat. Familiaritas si fuerit ordinata nõ erit: blanda: improba: puerilis. Est modesta quedam in sancta familiaritate seueritas: est ⁊ iustitie rectitudo: vt nullaten⁹ vicium foueatur: nec pro amico ꝓximo offendatur. Moli ait sapiens pro amico inimicus fieri proximo. Seculariuz deniq̄ familiaritas indiscreta: religiosi quieté multipliciter inquietat. Nullius gratiã munuscul is cõparent. Si quid forte alicui vel causu exacti necessaria prorsus religionis lege: licentia precobtenta obtulerint: honestas rei ⁊ vilitas precij: religiosorum ⁊ pauperum census esse probent. Non frequentent ꝓpinquos: nec exterioribus se implicét curis: sed salutis proprie memores agéde potius penitentie vacent. Non cadat a mente professio. Semper ad quid venerint cogitét. Pésent q̄ de quibusdã sanct⁹ ait Gre. Sepe inquit nónulli aperte prauitat s vias deserunt: sanctis habitũ sumũt: moxq̄ vt prima limina bene viuendi cõtigerint obliti. qui fuerint: affligi iam per penitentiam de consumatis nequitijs nolunt. Laudari autẽ de inchoata iustitia appetũt: preesse ét ceteris melioribus cõcupiscũt. Et post pauca. In rebus ait multiplicib⁹ occupati: atq̄ ipsa occupatione confusi non solũ perpetrata minime deplorant: sed ⁊ adhuc que deplorantur exagerant ꝑm apostolũ. Nemo militans deo: secularibus se negotijs implicat: vt ei placeat cui se probauit. Et de sancto legitur: q̄ quanto se ab humanis curis ⁊ coloquijs sequestrabant tanto illi vicinior ⁊ propinquior deus erat. Vitanda maxime colloquia mulierum. Non potest toto corde habitare cum domino qui mulieruz accessibus copulatur. Charitatis obsequia libenter impendant. Charitas semper reddita: semper detinet debitorez. Nec aũt quomodo negetur amicis: que debet inimicis. Postq̄z vel orationi vacauerint: vel ad studiũ pro tempore sederint: ad seruiendm fratribus surgát. Et si necesse fuerit nunc hũc: nunc illũ. Districte tamẽ put oportuerit iuuét: vt ꝑm apli eá doctrinam: ⁊ vitam manibus suis laborantes q̄ bonũ est alior̃ fratrum etiá corporaliter si fieri potest participantes laboribus in charitatis semper exercitentur operibus: vt cibũ corporis non absq̄z labore comedant corporali: vt hec sancta cõsuetudo ipsos in humilitate custodiat in fraterna dilectione ⁊ in omni perfectione confirmet. Qui communibus instãt: suisq̄z obsequijs alios portant: sunt corporali simul ⁊ spirituali suffragio supportandi merito singuli pro his qui pro cõmunitate laborant. In spiritualibus quoq̄z bonis⁹ marta participet ⁊ maria que vtiq̄z sunt sorores: ⁊ equa sit pars descendentis ad proximũ ⁊ remanétis ad sarcinas: ⁊ similiter diuidant. Qui nobis corporaliter obsequũtur iuste partem in nostris spiritualibus assequũtur. Rursum cõitatis operibus familiaria nemo preponat. Charitas de qua scriptum est non querit que sua sunt: sic intelligitur: q: communia proprijs: non propria cõmunib⁹ anteponit. Cõsiderationi deniq̄z ante omnia ⁊ in omnibus vigilandum: que finem ⁊ directionem attendit. Finis ad quem nostra tendit professio regnuz dei: vel potius ipse deus: ⁊ directio seu via qua tenditur: mentis est puritas ad ipsum principaliter directiua. Herendum iugiter his duobus. Nec esse est enim mentem quo recurrat: cuiq̄z

principaliter inhereat non habentem per singulas horas atq; momenta pro incursu um varietate mutari atq; ex his que extrinsecus accidunt: in illum statum continuo transformari qui primus occurerit. Hinc est q; nonnullos pro christi amore maxima contemnentes: pristinum tamen affectum in minimis retetantes. Post hac videmus pro grafio: pro acu: pro calamo cõmoueri. Irascuntur mobiliter ⁊ inflantur: veluti qui non habeant apostolicam charitatem. Ad si contemplationem mundi cordis fixam tenerent: nunq; vtiq; pro paruis rebus admitterent: q; ne pro magnis atq; pretiosis incurrerent operibus: eadẽ penitus abicere maluerunt. Unde liquet perfectionem non statim facultatum seu dignitatum abiectiõe contingi: nisi fuerit charitas illa cuius apostolus membra describit: que in sola cordis puritate cõsistit. Nã quid est non emulari: non inflari: non irritari: ⁊ reliqua nisi cor perfectum atq; mũdissimum deo offerre: ⁊ intactum a cunctis perturbationibus custodire. Quicqd ergo nos ad hanc puritatem potest dirigere tota virtute sectandum est. Quicquid autem ab hac retrahere quãuis necessarium ⁊ vtile videatur: ⁊ permitiosum ⁊ noxium deuitandum. Sine via tendentibus labor est itineris non profectus. Operantur ⁊ seruant q̃z maxime puritatem: perfecta humilitas: ⁊ mentis expeditio a terrenis. Erit deniq; vt purus animus: pura deum oratione frequentet: frequentando gustet: gustando probet q̃z suauis est deus. Erit deniq; vt diuino iebriatus amore: tam in deum considerationem inflectat: toto in ipsum desiderio pergat: nil ei sit dulcius: nil iocundius in hac vita: q̃z vacare ⁊ videre quoniam ipse est deus: quod est in partibus considerationis potissimum. Affecta sic anima comprehendit: amplectitur stringit: ⁊ tenet dicens. Tenui eum nec dimittam. Puritas itaq; via est regia: per quam ad sponsi amplexus: per quam tandem ad patriam peruenitur. Per hanc veri israelite de virtute in virtutem: donec videant deum deorũ in syon: desideri gressu indeclinabili gradiantur: christum super omnia diligant: nihil eius amori preponãt inuia: quoniã habitari sunt mercedẽ in patria. Et nunc ego qui licet admodum imperfectus ⁊ rudis: per obedientiam tamẽ: erudiendis simplicibus: aliqua hic cõgessi documenta: pulchrum depingens hominem picto: fedus: eos suplex per dominum obsecro: vt me sibi ⁊ si minus proficuum: si benuolum attendentes: in orationibus suis mei meminerint peccatoris: quatenus orationibus eis: morum veniam criminũq; assecutus: impotentias domini vna cum eis merear introire: ipso miserico: diarum domino id prestante: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Incipit libellus pulcher ⁊ valde vtilis: sancti Bonauẽture cardinalis: ac doctoris eximij: ordinis minorum: qui vocatur Itinerarium in seipsum.

c

Lce descripsi tibi tripliciter. Prouer. xxij. Quom omnis scientia gerat trinitatis insigne maxime illa que docetur in sacra scriptura debet representare vestigium trinitatis propter quod dicit sapiens se eam tripliciter descripsisse propter ipsius triplicem intellectum spiritua-

lem.s. moralem:allegoricum:ꝛ anagogicũ. Hic autem intellectus respondit triplici actui yerachico.s.purgationi:illuminationi ꝛ perfectioni. Purgatio autem ad pacem:illuminatio ad veritatez:perfectio ad charitatem. Quibus perfecte adeptis anima beatificatur:ꝛ secunduz ꝙ circa h̃ versatur suscipit meriti incrementum. Sciendum est igitur ꝙ triplex est modus exercendi se circa hanc triplicem viam scilicet meditando:orando:ꝛ contemplando. In horum igitur trium cognitione pendet tota sacre scripture sententia:ꝛ meritum vite eterne. Hunc igitur primum meditationis formam breuiter libet inspicere. Sciendum est igitur ꝙ tria intra nos sunt secundum quorum vsum in hac triplici via exercemur:scilicet stimulus conscientie: radius intelligentie:igniculus sapientie. Si vis ergo purgari verte te ad stimulum conscientie. Si vis illuminari ad radium intelligentie. Si perfici ad igniculum sapientie: secũdum consilium beati Dionisij in epistola ad Thimoteum vbi hortatur eum dicens. Uerte te ad radium. Ad stimulum autem conscientie debet homo exercere se ipsum hoc modo scilicet ꝙ primo seipsum exasperet. Secundo exacuat. Tertio dirigat. Nam exasperandus est animus in recordatione peccati. Exacuendus in circõspectione sui. Rectificandus vel dirigendus in consideratione boni. Peccati autem recogitatio debet esse per hunc modum vt seipsum arguat animus de multiplici negligentia:concupiscentia:ꝛ nequitia. Fere omnia peccata ꝛ mala nostra siue contracta siue acta reduci possunt ad hec tria. ¶ Circa negligentiam autem attendendum est ꝙ primo debet quis recogitare si in se fuerit negligentia cordis custodiendi:temporis expendendi:finis intendendi. Hec enim tria cum summa diligentia obseruanda sunt:scilicet ꝙ cor bene custodiatur:tempus vtiliter expendatur:ꝛ finis debitus in omni opere prefigatur. ¶ Secundo debet recogitare si fuit negligentia in oratione:in lectione ꝛ boni operis exequutiõe. Quoniam in his tribus debet diligentissime se exercere:qui vult fructum bonum dare in opere suo:ita ꝙ vnum horum non sufficit sine alio. ¶ Tertio debet cogitare si fuerit negligens ad penitenduz resistendum:proficiendum. Debet enim vnusquisqz cum summa diligentia deflere mala commissa repellere diabolica :tentamenta:ꝛ proficere de vna virtute in aliam vt sic possit peruenire ad terram promissam. Circa concupiscentiam debet recogitare quis si in se viuat: vel virit concupiscentia:voluptatis: vanitatis: curiositatis: que sunt radices omnis mali. ¶ Primo recogitanda est concupiscentia voluptatis que tunc viuit in homine ſi in ipso est appetitus dulcium:mollium:carnalium: hoc est si querat cibaria saporosa: vestimẽta delitiosa:oblectamenta luxuriose:que omnia non solum reprehensibile est appetere cuz consensu:sed etiam in primo motu debent fugere. ¶ Secundo est recogitanda concupiscentia vãitatis:que tunc viuit vel virit in hominem quom in eo fuerit appetitus fauoris:laudis:honoris:que omnia vana sunt ꝛ reddunt hominem vanum.ꝛ ita fugienda sunt sicut concupiscentia mulieruz. ¶ Tertio recogitanda est concupiscentia curiositatis:si viuit vel virit in homine: hec autem reprehenditur cum quis appetit scire occulta: videre pulchra: habere chara. In omnibus enim his est vitium auaritie:ꝛ curiositatis multuz reprehensibile. ¶ Circa nequitiam autem debet recogitare quis si in se vigeat vel viguerit: aut iracundia: aut inuidia:vel accidia: que omnia faciũt hoĩez nequã. ¶ Primo recogitãda é negtia iracũdie q̃ ꝓfitit i aio in signo:in v̂bo. ¶ Secũdo recogitãda ẽ

negtia inuidie q̄ in aliena ꝓspitate tabescit. in aliena aduersitate illarescit. in aliena mē dicitate refrigescit. ¶ Tertio recogitanda est nequitia accidie ex qua oriuntur: Suspitiones male: cogitationes: blasphemie: detractiones maligne. Omnis autem talis malitia admodum detestanda est. Ex hac trifaria recordatione sic triplicata debet exasperari stimulus conscientie ⁊ amaricari anima in corde vel in affectu. In facie vel in affectu: in clamore vel in effectu.

v Also qualiter exasperari debet stimulus conscientie in recordatione peccati. videndum est qualiter exacuendus sit in circōspectione sui. Tria autem debet homo circa se considerare. s. diez mortis imminentem: sanguinem crucis recentem: faciem iudicis presentem. In his autē tribus accuitur stimulus conscientie contra omne malum. ¶ Primo enim accuit diez considerat diem mortis quonam est interminabilis: ineuitabilis: irrenocabilis. que qui diligenter considerat diligentissime laborabit: vt quom tēpus habet purgetur ab omni negligentia: concupiscentia: ⁊ nequitia. Quis enim remanebit in culpa q certus non est de die crastina. ¶ Secundo accuitur dum considerat sanguinem christi effusum pro humano corde excitando: abluendo: mollificando: pro humana morte viuificanda: immunditia abluenda: aridi tate fecundāda. Quis igitur talz hebes erit vt permittat in se dñari vitium vel culpaz negligentie: concupiscētie vel nequitie: qui cogitat se perfusum illo precioso sanguine. ¶ Tertio accuitur dum cogitat vel considerat faciem iudicis quoniam est infallibilis: infugibilis: inflexibilis. Nullus enim fallere potest sapientiam: flectere iustitiam fugere vindictam: dum: ergo nullum bonum irremuneratum: nullum malum impunitum sit: quis est qui non accusatus sit contra omne malum si h̄ considerat.

p Ost h̄ considerandum ē quō ⁊ qualiter stimulus conscientie sit retificandus in consideratione boni. Tria autem sunt bona ꝑmeditāda in quoz acq̄sitiōe retificatur stimulus cōscientie. s. strenuitas cōtra negligētiā: feueritas contra ꝯcupiscētiā: benignitas contra nequitiam. In his ātribus habet bona ⁊ recta conscientia. Et h̄ est qđ dicit Abdeas prophete. Judicatibi homo quid sit bonum: aut quid dominus requirat a te: vtiqz facere iudicium ⁊ diligere misericordiā: ⁊ solicitum ambulare cum deo tuo ⁊c. vbi tangūt ista tria. Similiter ⁊ dominus hic eadē in Luca. Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ardentes in manibus vestris ⁊c. ¶ Primo igitur inchoandum est a strenuitate: que viā prebet alijs. Liceat eam sic describere. Strenuitas est quidam vigor animi excutiens omnem negligentiam ⁊ habilitans animi ad faciendum opera diuina: ⁊ h̄ vigilāter: confidenter: fleganter. Hec est que prebet viam ad omnia bona sequentia. Deinde sequitur feueritas: que est quidaz rigor mētis restringens omnem concupiscentiaz: ⁊ habilitās animam ad amorem paupertatis: asperitatis: ⁊ vilitatis. ¶ Tertio sequitur benignitas que est quidam dulcor animē excludens omnem nequitiam ⁊ habilitans ipsam animam ad benivolentiam: tolerantiam: ⁊ internam letitiam: ⁊ hic é terminus purgationis secundum viam meditationis. Nam omnis conscientia monda leta est ⁊ iocunda. Qui vult ergo purgari veniat se modo predicto ad stimulum conscientie. In predicta tamen exercitatione a quolibet premissorum potest inchoari nostra meditatio. Transeundum est autem de vno in aliud: ⁊ tā diu immorandū donec tranquillitas ⁊ serenitas percipiat. Ex qua oritur spiritualis iocunditas: qua adepta prōptus est animus: vt sursuz tendat. Incipit ergo in via a stimulo ꝓscientie

ꝛ terminatur ad effectum spiritualis letitie: ꝛ exercitatur in dolore: sed consumatur in amore.

Secundo loco post viam purgatiuam: sequitur illuminatiua in qua debet homo exercere ad radium intelligentie hoc ordine. Nam iste radius primo est protendendus ad mala dimissa. ¶ Secundo diffundēdus ad bona cōmissa. ¶ Tertio inferendus ad premia promissa. Proté dit autem radius intelligentie dum solicite pensantur mala que dominus indulsit: que tot sunt quot sunt mala que cōmisimus Et tam magna quantis malis eramus astricti: ꝛ quantis bonis digni priuari: ꝛ hoc meditando satis patet ex precedenti: nec soluz h attendendum est: sed etiam considerandu in quantis malis incidissemus si dominus permisisset: ꝛ hoc quom diligenter pensantur per radium intelligentie nostre tenebre illuminantur: ꝛ talis illuminatio debet esse coniuncta gratitudini affectionis. Alioqn non est illuminatio. Alia vero est illuminatio celestis: ad cuius splendorem sequi videmus calorem: vnde h gratie agende sunt pro dimissione malorum commissorum ꝛ possibilium cōmitti necessitate infirmitatis ꝛ voluntatis peruersitate. ¶ Secundo videndum est qualiter iste radius intelligentie fit dilatandus in consideratione beneficiorum commissorum que quidem sunt in triplici genere. Quedam enim sunt spectāda ad complementum vere. Quedaz ad adiutoriū gratie. Quedam ad donum superhabundantie. Ad complementum autem nature spectant que dedit ex parte corporis. s. membrorum integritatem: complexionis sanitatem: sexus nobilitatez. Ex parte sensus dedit: auditum acutum: sermoné directum: visum perspicuum. Ex parte anime dedit ingenium clarum: iudiciuz rectū animum bonum. Ad adiutoriuz gratie spectant que dedit primo. s. graciam baptismalem qua deleuit culpam: restituit innocentiam: contulit iustitiam: que dignum facit vita eterna. ¶ Secundo quia dedit gratiā spiritualem quantum ad animi voluntatez Temporis oportunitatem: religionis sublimitatem. ¶ Tertio quia dedit gratiam sacerdotalem per quam te fecit dispensatorē doctrine: dispensatorem indulgentie: dispēsatorem eucaristie. In quibus omnibus secundum plus ꝛ minus dispensantur verba vite. Ad donum autem superhabundātie spectat quod dedit primo totum vniuersum. s. inferiora ad seruitium: paria ad meritum: superiora ad patrocinium. ¶ Secūdo quia dedit filium suuz in fratrem ꝛ amicum: ꝛ in precium ꝛ in premium: primum in incarnatione: secundum in passione: tertium in consecratione. ¶ Tertio qꝫ dedit spiritumsanctum. In signaculum acceptationis. In priuilegium adoptionis. In anulum desponsationis. Fecit enim animam christianam suam amicam: suam sponsam: suam filiam. Hec omnia mira sunt ꝛ inextimabilia: ꝛ in talium meditatione admodū anima debet esse deo grata. ¶ Ultimo circa viam illuminantem videndum est qualiter iste radius intelligentie per meditationem sic reflectendus: vt ad fontem omnis boni reflectatur vel reuertatur cogitando premia promissa. Considerandus est ergo sollicite ꝛ frequenter pensandum est qꝫ deus qui non mentitur credentibus ꝛ diligentibus se, promisit. Amotionem omnium malorum: assecutionem omnium bonorum: impletionem omnium desideriorum. Et h in se qui est finis omnium bonorum ꝛ fons: quod est tantum bonum qꝫ excedit omnem petitionem desiderium ꝛ extimationem. Et nos dignos reputat tanto bono: si diligimus ꝛ appetimus ipsum super omnia ꝛ propter se. Et ideo cum omni desiderio ꝛ affectu ꝛ be-

nimo lentia debemus in ipsum intẽdere.

Postremo sequitur qualiter debemus exercere nos ad ignicu
p tum sapientie. ℔ autem faciendum est ℔ ordine: quia iste igniculus primo est congregãndus secundo est inflamandus. tertio est subleuandus. Congregatur autem per reductionem affectionis ab omni amore creature: a cuius quidem amore debet affectus reuocari: quia amor creature non proficit: ⁊ si proficit non reficit: ⁊ si reficit non sufficit: ⁊ ideo omnis talis amor ab eiusdem affectu debet elongari. ¶ Secundo inflammandus est ⁊ hoc in conuersione affectionis super amore sponsi. Et hoc fit vel comparando ipsum amorem ad seipsum vel ad affectum superiorum ciuium: vel ad ipsum sponsum. Tunc autem ℔ facit quando attendit q̃ per amorem eius suppleri potest omnis indigentia quom habentur in eo omnis boni habundantia. Est enim in his bonis omnis boni habundantia: ⁊ breuiter ipsius summe desiderabilis presentia. Hec enim sunt que affectum inflammant. ¶ Tertio subleuandus est iste igniculus ⁊ ℔ supra omne sensibile: imaginabile ⁊ intelligibile ℔ ordine: vt homo immediate de ipso que optat perfecte diligere premeditando dicat q̃ ille quem desiderat non est sibi visibilis non est audibilis: non est adorabilis: non est gustabilis: non est tãgibilis. Et ideo nõ est sensibilis sed totus desiderabilis. ¶ Secundo cogitet q̃ non est imaginabilis: quia nõ est terminabilis: non est figurabilis: non est circũscriptibilis: non est numerabilis: non est commutabilis: ⁊ ideo non imaginabilis sed totus desiderabilis. ¶ Tertio, cogitet q̃ non est intelligibilis eo qõ non est demonstrabilis non est diffinibilis: non est opinabilis: non est extimabilis: non est inuestigabilis. Ideo non est intelligibilis sed totus desiderabilis. Ex his ergo patet qualiter ad sapientiam sacre scripture peruenitur meditando circa viam purgatiuam: illuminatiuam: ⁊ perfectiuam: ⁊ non solum sacre scripture continentia: immo etiam omnis meditatio nostra versari debet circa ista. Nam ois meditatio sapientis: aut est circa opera humana cogitanda. s. quid homo fecerit: quid facere debeat: que sit ratio mouens: aut circa opera diuina cogitanda. s. quanta deus compromiserit homini: qui omnia propter hominem fecit quanta dimiserit: ⁊ quanta promiserit. Et in his claudũtur opera creationis: reparationis: ⁊ glorificationis: aut circa vtrorũq; pricipia: que sunt. s. deus ⁊ anima qualiter sunt inuicem copulanda. ⁊ hic stare debet omnis meditatio nostra: q̃ hic est finis omnis cognitionis ⁊ operationis: ⁊ est sapientia vera: in qua est cognitio per veram experientiam. In huiusmodi autem meditatione tota anima debet esse intenta: ⁊ hoc secundum omnes vires suas. s. secundum rationez: sinderesim: ⁊ conscientiam: ⁊ voluntatem. Nam in huiusmodi meditatione. Ratio concertando affert propositionem sinderesis sententiando profert diffinitionem: conscientia testificando infert conclusionem. Voluntas preeligendo defert solutionem. verbi gratia. Siquis velit meditari circa viam purgatiuam. Ratio quare debet: quid debet fieri de homine qui templum dei violauit. Sinderesis respondet: q̃ aut debet dispergi aut lamentis penitẽtie purgari. Conscientia asserit: tu es ille: ergo te oportet aut dãnari aut penitentie stimulus affligi. Voluntas preeligit. s. quia timet damnationes eternam assumit penitentie lamenta voluntarie iuxta hunc modum etiam in alijs intelligendum est.

Postquaz diximus qualiter ad
p sapientiam peruenitur medi-
tando: dicenduz est qualiter ad
ipsam puenit orando. Sciendū é
q in oratione sunt tres partes siue gradus.
Primus est deploratio miserie. Secūdus
est imploratio misericordie. Tertius é exhi
bitio latrie. Latrie enim cultum exhibere
deo non possumus nisi ab ipso gratiam as
sequamur. Misericordiam autem dei ad
obtinendam gratiam non possumus flectere
nisi per deplorationem ⁊ expositionez no
stre miserie ⁊ indigentie. Nam omnis per
fecta oratio debet habere istas tres par-
tes. non enim sufficit vna sine alia: nec du-
cit ad metam perfectam: ⁊ ideo hec tria
semper sunt coniungenda. Deploratio au
tem miserie circa quamcunqz viam de-
bet habere dolorem: pudorem: timorem:
Dolorem propter damnum siue incom-
modum. Pudorem propter opprobrium
siue inhonestum. Timorem propter peri-
culum siue reatum. Ex memoria enim pre
teritorum oritur dolor: dum recordatur
quid omisit: quia precepta iustitie: quid co
misit: quia prohibita culpe: quid amisit q
gratuita vite. Ex intelligentia presentium
oritur pudor dum attendit vbi sit: quia lon
ge in imo que fuerat prope in summo: qua-
lis sit: quia feda in luto que fuerat pulchra
imago. Quid facit: quia seruit inferio-
que fuerat libera prius. Ex prouidentia fu
turorum oritur timor: dum precogitat quo
tendit: quia pene sunt gressus eius. Quid
occurrit: quia iudicium ineuitabile. iustum
tamen. Quid assequitur: quia stipendium
mortis eterne: Imploratio misericordie cir
ca quamcunqz gratiam inuocetur: debet es
se cum affluentia desiderij: quaz habemus
a spiritu sancto qui postulat pro nobis ge-
mitibus inenarrabilibus. Item debet esse
cum fiducia spei quam habemus a chri
sto: qui mortuus est pro nobis omnibus.
Item debet esse cum diligentia implora-
di subsidium: quod querimus a sanctis ⁊
beatis omnibus. Primum ergo habe-
mus a spiritu sancto: quia per ipsum a pa
tre ⁊ filio predestinati sumus eternaliter.
Renati in baptismo spiritualiter. congre-
gati in ecclesia vnaniniter. ¶ Secundum
habemus a christo qui pro nobis obtu-
lit se in cruce in terra apparet vultui dei
in celo in gloria: offertur in sacrificio quo
tidie a matre ecclesia. ¶ Tertium. hémus
a sanctorum consortio scilicet ab angelorum
ministrantium patrocinijs: a beatorum tri
umphantium suffragijs: a iustorum mili-
tantium meritis. Et quando hec tria pre-
dicta concurrunt imploratur efficaciter di
uina misericordia: exhibitio latrie ex qua-
cunqz gratia deus colatur debet habere
tria scilicet cordis incuruationem: dilatatio
nem: eleuationem. ¶ Primuz enim ob
gratiam impetrandam cor nostrum debet
incuruari ad dei reuerentiam ⁊ honorem.
¶ Secundo debet dilatari ad beniuolen-
tiam ⁊ gratiarum actionem. ¶ Tertio de
bet eleuari ad complacentiam ⁊ mutuam
alloquutionem que est sponsi ⁊ spōse: pro
ut docet spiritussanctus in canticis: in qua
si recto ordine procedatur mira est exulta-
tio ⁊ iubilatio adeo vt ducat animam in ex
cessum: ⁊ faciat dicere. Bonuz est nos hic
esse: ⁊ h debet oratio nostra terminari.
Nec ante debet desistere donec ingre-
diatur tabernaculi locuz admirabilis vsqz
ad domum dei: vbi in voce exultationis
⁊ sonus epulantis: vt incurueris ad reue-
rentiam admirare immensitatem diuinam
⁊ intuere modicitatem tuam: vt dilateris
ad beniuolentiam attende diuinam be-
nignitatem: ⁊ vide iniquitatem tuam:
vt eleueris ad complacentiam: recogita
charitatem diuinam: ⁊ coonsidera tepi-
ditatem tuam: vt ex hac collatione in
excessum peruenias mentis. Sciendum

est autem q̄ reuerentiam exhibere debemus deo tripliciter. Primo sicut patri a quo sum⁹. Formati. Reformati. Educati. Secundo sicut domino a quo sumus eruti de carcere inferni. Redempti de ore inimici: Conducti in itinera domini: vel itinera paradisi. Tertio sicut iudici coram quo sumus accusati: convicti: cōfessi: accusat damor conscientie: convincit euidentia vite. Confitetur aspectus diuine sapientie: vnde debet contra nos sentētia proferri. Prima quidem reuerentia debet esse magna. Secunda maior. Tertia maxima: vnde prima debet esse admodum inclinationis. secunda admodum genuflectionis. tertia ad modum prostrationis. In prima nos subijcimus. In secūda dejcimus. In tertia abijcimus. in prima nos paruos. in secunda minimos. in tertia nullos reputamus: benivolentiam autem simili modo debemus exsoluere. s. magnam maiorem ⁊ maximam. magnam considerationem nostre indignitatis. Maiorem considerationem magnitudinis gratie nobis facte. Maximam considerationem immensitatis diuine misericordie: siue ꝓmissionis nobis facte. vel magnaz pro commissis. Maiorem pro dimissis maximam pro promissis. vel magnam pro complementis nature. Maiorem pro indimentis: gratie. Maximam pro donis superhabundantie. in prima cor dilatatur. in secunda aperitur. in tertia effunditur: siue extenditur: secundum illud. Effunde sicut aqua cor tuum ⁊c. Complacentiam etiam triplici modo deo debemus exsoluere primo vt sic acceptetur complacentia nostra ad deum: vt vnicuiq; placeat q̄ solus deus placet sibi. secundo vt ꝺ placeat sibi: q̄ ipse placeat soli deo. tertio vt complaceat ei q̄ in hac complacentia communicent ceteri. prima est magna. secunda maior. tertia maxima. in prima est amor gratuitus. in secunda est amor debitus. in tertia est amor in vtroq; permixtus. in prima crucifigitur mundus homini. in secūda crucifigitur homo mundo. in tertia crucifigitur homo ꝓ mundo: vt pro omnibus velit mori: vt ⁊ ipsi placeāt deo. Et hic status est gradus charitatis perfecte: ante cuius assequutionem: nemo debet se extimare perfectum. Tunc autem hanc assequitur perfectionem: quādo quis inuenit se non solum voluntariu: sed etiam auidissimum ad moriendum pro salute proximorum: secundum q̄ paulus docebat. Ego libentissime impendaz ⁊ superimpendam meipsuz pro animabus vestris. Ad hanc autem perfectionem non peruenitur: nisi primo perueniatur ad perfectaz dilectionem dei: propter quam diligitur proximus qui non est amabilis: nisi propter deum. Et propterea ad intelligendum profectum in dilectione dei sciendum est q̄ sex sunt gradus quibus paulatim ⁊ ordinate proceditur: vt ad profectum veniatur. Primus gradus est suauitas: vt homo adiscat gustare q̄z suauis est dominus. Et hoc quidem fit vacando ⁊ sabatizādo ei per sanctas meditationes. Quoniam secundum q̄ dicitur in ꝑs. Reliquie cogitationis diem festum agent tibi. Quod quidem fit: quando meditationes: circa amorez dei pariunt suauitatez in corde. Secundus gradus est auiditas. s. quando anima assuescere cepit circa illam suauitatem ⁊ nascitur in ea tanta sitis: vt nihil possit eam reficere: nisi eum quem amat perfecte possideat q̄ quia in presenti non potest attingere: quia longe est cōtinue excedit ⁊ egreditur extra se per amorem ⁊ exultat clamans ⁊ dicens. Sicut desiderium desiderat anima: ⁊ mortem offa: qui sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Job desperauit nequaq̄z iam vltra viuam. Tertius gradus est saturitatis que oritur

ex ipsa auiditate: quia enim vehementer deum desiderat ⁊ sursum fertur iaz omne qd deorsum tenet vertitur in fastidium: vnde quasi saturaturus non potest reffectionem inuenire in aliquo circa ipsum dilectum: vnde sicut saturatus si cibum sumat potius abhominationem q̄z refectionem incurrit: sic in hoc gradu charitatis: facit anima circa omne terrenum. Quartus gradus est ebrietas: que oritur ex saturitate. Ebrietas aut hec in hoc consistit qd quis tāto amore diligat deum: vt iam non solum fastidiat solatium: sed etiam delectatur: ⁊ querat tormentum pro solatio. Et amore illius quem diligit etiam delectatur in penis obprobriis ⁊ flagellis: sicut ait apostolus: vnde sicut ebrius se ipsum denudat sine pudore: ⁊ sustinet plagas sine dolore. Sic intelligendum est illud actuum apostolorum Ibant apostoli gaudētes ⁊c. Quintus gradus est securitas que oritur ex ebrietate. Ex hoc enim qd anima sentit se taz diligere deum: qd libenter propter ipsuz sustineret omne damnum ⁊ omne incōmodum ⁊ obprobrium: iam foras mittitur timor ⁊ tantum concipit anima spē de adiutorio diuino: vt nullo modo extimet se posse separari adeo Sextus gradus est vera ⁊ plena tranquilitas in qua est tanta pax ⁊ requies. vt anima quodammodo sit in silentio ⁊ in somno: ⁊ quasi in archa noe collocata: vbi nullo modo perturbatur. Quis enim potest perturbare mentem quam tullius cupiditatis stimulus inquietatur. Nullius timoris aculeus exagitatur. Itez in tali mente pax est ⁊ status vltimus vel optimus: ⁊ quies perfecta: vbi requiescit salomon ver⁹: quoniam in pace factus est locus eius. Et ideo conuenienter isti gradus signantur per illos sex gradus quibus ascendebatur ad thronum Salomonis. Et propterea in canticis canticorum dicitur. Ascensuz fecit pur

pureum media charitate constrauit propter filias hierusalem: quia impossibile est ad istam tranquillitatez pertingere nisi per charitatem. Qua acquisita facillimum est homini facere omne quid perfectionis: siue agere: siue pati: siue viuere: siue mori. Studendum est igitur ad proficiendum in charitate quum profectus eius inducat perfectionem omnium bonorum.

p Ostq̄z diximus qualiter ad sapientiam ⁊ meditationem per orationem nos exercere debemus. Nunc breuiter tangenduz est qualiter nos exercere debemus per contemplationem: per quam transit mens nostra in hierusalem supernaz ad cuius instar est ecclesia formata. Secundum illud exodi. Fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est. Necesse est igitur conformare ecclesiam militantem: ecclesie triumphanti ⁊ merita premiis: ⁊ viatores beatis: secundum qd possibile est. In gloria autem est triplex domus: in qua consistit perfectio premij. primo. s. sūme pacis eternalis saporādo: veritatis purissime manifestatio charitatis ⁊ bonitatis plena delectatio ⁊ fruitio. Et secunduz hoc distinguitur triplex ordo in suppréma hierarchia. s. tronorum cherubin ⁊ seraphin. Necesse est igitur vt qui vult ad illam beatitudinem permerita peruenire: istoruz trium similitudinem in via secundum qd possibile est studeat comparare: vt. s. habeat Saporem pacis. Splendorem veritatis. Bulcorem charitatis. In his enim tribus requiescit ipse dominus tanq̄z in proprio solio. Necesse est igitur ad vnum quandoq̄z trium predictorum meorum per tres gradus ascendere. secundum triplicé viam. s. Purgatiuam: illuminatiuaz: ⁊ perfectiuā. Quarum prima consistit vt expulsioni peccati. Secunda cōsistit in inuitatione xp̄i. Tertia

consistit in susceptione sponsi. ita vt quelibet habeat suos gradus per quos incipit ab imo ⁊ tendit vsq; ad summu: gradus enī perueniendi ad saporem pacis sunt isti. vij. Nam primo occurrit pudor in recordatione flagitij ⁊ hoc quantum ad quattuor. s. Magnitudinem: multitudinem: turpitudinem: ingratitudinem. Secundo occurrit timor in circunspectione iuditij quadruplicis. s. Dissipationis operis. Excecationis rationis. Obdurationis: voluntatis: cōdemnationis finalis. Tertio concurrit dolor inextimatione damni. Et hoc secundu quattuor. s. quantum ad amissionem diuine amicitie. Perditionem innocentie: vulnerationem nature. Discepationē vite preterite. Quarto occurrit clamor in imploratione subsidij quadruplicis. s. Dei patris virginis matris. Christi redemptoris: Ecclesie triumphantis. Quinto occurrit vigor: in extinctione incentiui quadruplicis. s. Ariditatis que est desidia: Peruersitatis que est malitia. Vanitatis que ē superbia. Voluptatis que est concupiscentia. Sexto occurrit ardor: in appetitione martirij. Et hoc propter quattuor. s. propter perfectionē purgationis macule: propter perfectionem satisfactionis pene: propter perfectionem sanctificationis concupiscentie. Septimo occurrit sapor in obumbratione christi vbi status est ⁊ requies. vnde homo sentit se vmbra alarum diuinarum protegi: vt non iratus ardore concupiscentie: nec timor pene: ad quod non potest peruenire: nisi per appetitum martirij: nec ad appetitum martirij peruenire potest: nisi extinxerit inutile incentiuum: Nec ad hoc: nisi prius imploret subsidium: nec ad hoc nisi deploret damnum suum: nec ad hoc nisi timeat iuditiū: nec ad hoc nisi recordetur: ⁊ erubescat flagitium suum. Qui vult ergo habere pacis saporem procedat per assignatum ordinem: Gradus autem perueniendi ad splendorem veritatis ad peruenitur per imitationez christi sunt hij vij. Ascensus rationis: affectus compassionis: aspectus admirationis. Excessus deuotionis: amictus assimilationis: amplexus crucis. Intuitus veritatis. Primo cōsidera quis est qui patitur ⁊ eidem subdere per rationis assensu: vt credas firmissime veraciter esse dei filium eternum. Omnium rerum principium. Saluatorem hominum. Retributorem meritorum. Secundo considera qualis est qui patitur ⁊ ei coniungere per compassionis affectum. vt compatiaris innocētissimo: mitissimo: nobilissimo: ⁊ amantissimo. Tertio considera quantus est qui patitur ⁊ ad ipsum egredere per admirationis aspectu: attendendo q̄ immensus est. Potestate: speciositate: felicitate: ⁊ eternitate: admirare igitur hec. scilicet maiestatem ambilari: speciositatem decolorari. felicitatem tormentari: eternitatem mori. Quarto considera quare de⁹ mor̄ ⁊ teipsu obliuisce re per deuotionis affectum: siue excessum: qua passus est pro tua. s. Redemptione: illuminatione: Sanctificatione: glorificatione. Quinto considera quali forma patitur: ⁊ ipsum induere per assimilationis studiu: passus est enim libentissime respectu proximi. Seuerissime respectu sui obedientissime respectu dei: Prudentissime respectu aduersarij: Studeigitur ad habendum habitum secundum effigiem imitationis christi. s. Benignitatis ad proximum. Humilitatis ad deū. Seueritatis ad teipsum. Perspicacitatis ad diabolum. Sexto considera quanta sunt que patitur: ⁊ crucem amplectere per passionis desiderium vt sicut christus passus vincula: vt impotens omnipotentia conuicia: vt vilis beniuolentia iudi-

bria: vt stultus sapiẽtia supplicia: vt iniquus iustitia: sic ⁊ tu desideres passionem crucis dñi: hoc est compassionem plenam: In iniurijs. s. in rebus: in conuicijs. scilicet in verbis. in ludibrijs. scilicet in signis: in supplicijs. scilicet in tormentis. Septimo cõsidera quid ad hoc consequitur: ⁊ ad veritatis radium intuere per contemplationis oculum. Quoniam ex hoc qꝫ agnus passus est: septez signacula libri fuerunt aperta. liber iste est vniuersalis notitia rerum que septem erant clausa homini. Que quidem sunt per ipsius passionis efficatiam ipsi homini reserata. scilicet deus admirabilis. Spiritus intelligibilis. Mundus sensibilis. Paradisus desiderabilis: infernus horribilis: virtus laudabilis. Reatus culpabilis. Primo deus admirabilis per crucem manifestatus est: esse summe ⁊ imperscrutabilis sapientie. Summe ⁊ irreprehensibilis iustitie: Summe ⁊ admirabilis misericordie. Qui sua prudentia: decepit diabolum. Qui sua iustitia quesiuit redemptionis pretium: Qui sua misericordia pro nobis tradidit filium suum. Que supradicta si diligenter considerentur deum nobis clarissime manifestant. Secundo spiritus intelligibilis manifestatus est per crucem: secundũ triplicem differentiaz. scilicet. Quãte sit benignitatis quantum ad angelos celestes. Quante sit dignitatis: quantum ad homines. Quante sit crudelitatis: quantũ ad demones: Naz angeli permiserunt crucifigi dominum suum. Nam dei filius crucifixus est propter humanum genus. Et ad suggestionem demonum. Tertio mundus sensibilis manifestatus est per crucem: quoniam est locus in quo regnat sterilitas: quia iesum christum tanꝫ infructuosum despexit iniquitas quia deum ⁊ dominum suum amicuz ⁊ innocentem condemnauit: ⁊ interfecit. Cecitas quia lucem veram: ⁊ summam non agnouit. Quarto paradisus desiderabilis manifestatus est per crucem. Quoniam est fastigiuz totius glorie. Quoniam est spectaculum totius letitie. Quoniam est promptuarium totius opulentie. Cum deus propter illam habitationem: nobis restituendam: factus fuerit homo: vilis: miser: ⁊ pauper. In quo celsitudo admisit subiectionem: iustitia subijt reatum. Opulentia suscepit egestatem. Nam altissimus imperator accepit seruitutem, abiectiuam: vt sublimaremur in gloria. iustissimus iudex subijt reatum penalissimum: vt iustificaremur a culpa ⁊ liberaremur a miseria. Opulentissimus domus suscepit egestatem extremam: vt locupletaremur in patria. Quinto manifestatus est inferno ouibilis per crucem: quoniam est locus plenus egestate: ⁊ penuria: vilitate: ⁊ ignominia: calamitate: ⁊ miserier. Si enim necesse fuit hoc pati christum propter peccati delectionem ⁊ satisfactionem multo fortius oportebit hic pati damnatos propter iustam meritorum suorum retributionez ⁊ recompensationez. Sexto manifestata est per crucem virtus laudabilis: quantum: vt sit preciosa. Speciosa: fructuosa: preciosa: quia ante dedit christus vitam corporalem: qꝫ virtuti contraire. Speciosa quia in ipsis contumelijs relucebat. Fructuosa quia vnus vsus perfectus virtutis in cruce infernum spoliauit: celum aperuit: cetera restaurauit. Septimo per crucem manifestatus est reat⁹ culpabilis qꝫtũ sit detestabilis cũ ad sui remissionẽ idigeat. s. Naz magno pcio. Tã grandi piaculo. Tã difficili medicamẽto: intantũ vt deũ ⁊ hoiem nobilissimuz in vnitate persone: oportuerit satisfacere: pro

arrogantia qua nulla fuit elatio: per abiectissimam vilitatē: pro cupiditate qua nulla fuit auiditas: p extissimam pauptatē: pro lasciuia qua nulla fuit dissolutio: p amarissimam ⁊ acutissimam acerbitatem. Ecce igitur quoniam omnia manifestātur in cruce. Omnia enim ad hec septem possunt reduci: vnde ipsa est clauis porta: via: veritas ⁊ splendor veritatis: quā qui tollit ⁊ sequitur christum iuxta modum preassignatum non ambulat in tenebris: sed habet lumen vite. Gradus veniendi ad dulcorem charitatis sunt isti. vij. s. vigilātia solicitās: confidentia confortans: concupiscentia inflāmans: excedentia eleuans: complacentia quietans: letitia delectans: adherentia conglutinans. In quibus hoc ordine progredi debes: qui ad perfectionem charitatis attingere cupis ⁊ amoris spiritussancti. Necesse est enim vt vigilantia te solicitet propter sponsi prōptitudinem adeo vt possis dicere. Deus deus meus ad te de luce vigilo. Et illud sponse in canticis. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. Et illud propheticum. Anima mea desiderauit te in nocte. Confidentia te confortet propter sponsi tui certitudinem adeo vt possis dicere. In te domine speraui non confundar in eternū. Et illud Job. Etiam si me occiderit sperabo in eum. Et illud ps. In deo sperauit cor meum ⁊c̄. Concupiscentia te inflammet propter sponsi dulcedinem adeo vt possis dicere. Sicut cervus desiderat ad fontem aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Et illud canticorum. Fortis est vt mors dilectio. Et illud in canticis. Nunciate dilecto quia amore langueo. Excellentia te eleuet propter sponsi celsitudinem adeo vt possis dicere. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum. Et illud sponse in canticis. Trahe me post te. Et illud Job. Suspendium elegit anima mea: ⁊ mortem ossa mea. Complacentia te quietet propter sponsi pulchritudinem adeo vt possis dicere illud sponse in canticis. Ecce tu pulcher dilecte mi ⁊ decorus. Et illud. Sub vmbra illius quem desiderabam sedi. Et etiam illud canticorum. Dilectus complacuit mihi. Et illud. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi. Letitia te delectet propter sponsi plenitudinem adeo vt possis dicere illud psal. Secundum multitudinem dolorum meorum consolationes tue retificauerunt animā meam. Et illud. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Et illud apostoli. Repletus sum gaudio ⁊ superhabundo consolatione. Adherentia te conglutinet propter sponsi amoris fortitudinem: adeo vt possis dicere illud ps. Mihi autem adherere deo bonum est. Et illud apostoli. Quis nos separabit a charitate christi. Et illud in canticis. Inueni quem diligit anima mea. In his enim ordo est: nec est status ante vltimum: nec ad illud peruenitur nisi per gradus inter medios ⁊ mutuos intra se positos. In primo enim viget consideratio. In ceteris vero sequentibus dominatur affectio. Vigilantia enim considerat q̄z honestum: q̄z conferens ⁊ q̄z delectabile est diligere deum. ⁊ per hoc quasi nata fiducia parit concupiscentiam: ⁊ illa excedentiam quousq; perueniatur ad osculum copulam ⁊ amplexū. Ad quem nos perducat deus ⁊c̄.

p Possunt autem predicti gradus aliter ad modum compendij distingui sic: scilicet vt idem̄ concurrant vel redeant: vt primo distinguantur gradus purgationis in hunc modum. s. propter flagitium erubescere: propter iudicium contremiscere: propter damnum ingemiscere: propter subsidium clama ad deum remedium: propter aduersarium expugna incentiuum: propter brauium anhela ad martyrium:

propter vmbraculuz appropinqua ad dñi stum. Secundo gradus pertinentes ad illu minationem. s. Quis qui patitur ⁊ credés captiua est. Qua de causa patitur: ⁊ confi dens regratiare. Qualis est qui patitur: ⁊ condolens amaricare. Quali forma patit ⁊ subsequens assimilare. Quantus est qui pătitur: ⁊ obstupescens admirare. Quanta sunt que patitur ⁊ exardescens amplexa re. Quid ad hoc consequitur ⁊ intelligens cõtemplare. Tertio gradus vnitiue hoc é pertinentis ad vnionem sic ordinandaz. vz vigilantia te sollicitet propter sponsi promptitudinem. Confidentia te confortet: propter sponse certitudinem. Concupiscentia te inflamet: propter sponsi dulcedinem. Excedentia te eleuet: propter sponsi celsitudinem. Complacentia te quietet: propter spõsi pulchritudinem: letitia te delectet: ꝓpter sponsi plenitudinem. Adherentia te cõglutinet: propter amoris sponsi fortitudinem: vt anima tua semper valeat dicere domino: te quero. in te spero: te desidero. In te consurgo: te accepto. In te exulto: tibi in eternum adherebo: a te nunq̃z separabor.

Ota q̃ gradus profisciẽdi possunt alio modo distingui ſm tri n plicem differentiam triplicataz triplici yerarchie consonam. Necessaria enim sunt: cuilibet tria. s. Amaritudo: Gratitudo: Similitudo Et hoc post peccatum. Si enim homo nõ peccasset duo sufficerẽt. s. gratitudo: ⁊ similitudo. Gratitudo propter gratiam: Similitudo propter iustitiam: sed nunc necessaria est amaritudo propter medicinam peccata enim per delectationez perpetrata deleri non possunt nisi interueniat contritio afflictiua. In amaritudine debet cẽ. Ꝑderatio malorum ⁊ ꝫ per propias nequicias. Ꝑturitio dolorum: propter dñi angustias. Ꝑostulatio remediorum ꝓpter proximorum miserias. in ingratitudine debet esse. Annumeratio beneficiorum propter creationem de nihilo ad dei ymaginẽ Anihilatio meritorum: propter reparationem de peccato per proprium sanguinem. Actio gratiarum per ereptionem de inferno ad celi altitudinem. In similitudine debet esse. Aspectus veritatis elleuatus ad superiora. Affectus caritatis dillatatus ad exteriora. Actus virilitatis coadunatus ad interiora: vt sic fiat. In similitudine debet cẽ erectio supra te per aspectum veritatis. s. per contemplationem diuinarum. Intelligentia per circonspectionem vniuersorum scientia per captiuationem iuditiorum fides. Item vt sic fiat extensio circa te per affectum charitatis. s. per appetitum deliciarum celestium sapientia. per amplexum animarum rationabilium amicitia. Ꝑer contemptum deliciarum: vel concupiscentiarum carnalium modestia. Item vt sic fiat exinanitio intra se per actum virilitatis. s. per aggressum difficiliuz strenuitate. Ꝑer actionem laudabilium magnanimitate: per complexum humilium humilitate in amaritudine. In qua est purgatio: debent esse tria. s. Contritio respectu sui dolorosa per tristiciam propter mala ꝓmentia teipsum dñm ⁊ proximum. Compassio respectu dñi timorosa per reuerentiam: propter iudicia latentia: quantum ad te dñm: ⁊ proximum. Ꝑostulatio respectu proximi clamorosa: per confidentiam propter patrocinia: per deum: per dñm: per sanctorum consortium. In similitudine est illuminatio in quam debent esse tria. s. Aspectus veritatis erectus ad incõprehensibilia misteria creatricis essentie. Aspectus veritatis expansus ad intelligibilia documenta prophetie fidei dñiane. Aspectus veritatis exinanitus ad credibilia. s. sacramenta fidei dñiane. Aspectus charitatis. Errectus ad deum. Extensus ad proximum. Exinanitus ad dñm. Actus virilitatis. Errectus ad cõmendabilia. Extẽsus ad cõmunicabilia. Exinanit⁹

ad contemptibilia. In gratitudine in qua é perfectio debent esse hec tria. s. vigilantia exurgens ad canticum propter beneficioꝝ vtilitatem. leticia exultans ad iubilum propter donorum preciositatem. Beniuolétia extendés ad amplexū pp dantis liberalitatem: vnde canticoꝝ vltimo. Que est ista q̄ ascendit de deserto deliciis afflués inixa su per dilectū suū. Amaritudo in qua memor penitétie p offensa dei dolorosus pp malū psens. Memor demétie p miseria primi timorosus pp periculum iminés. Memor indigentie p abstinentia boni: clamorosus pp patrocinii abstinens. Similitudo i qua est aspectus veritatis cōpassus p fidé: p rōnem t p admirationem respectu vniuersi. Affectus charitatis extenuatus p oronē: p obliuioné: per vnioné sui respectu christi. Actus virilitatis: elcuatus p largitaté: humilitaté: t magnanimitatem respectu dei. Gratitudo in qua Memoria euigilans ad beneficia numeranda. Leticia exultans ad cantica exhibenda. Beniuolentia extuans ad oscula geminánda. Notandum est aūt q̄ aspectus veritatis debet esse errectus ad i comprehensibilia t ꝑ sunt misteria trinitatis ad que errigitur contemplando illa dupliciter. s. l. per positionem ꝑm augu. vel p abnegationem ꝑm dionisium. Per positionem sic in diuinis omne intelligitur. Quedam vt cōmunia: quedam vt propria. quedam vt appropriata: que quasi sunt media inter ꝺ t illa. intellige igitur contemplare si potes cōmunia circa deū t cognosce: q̄m deus est. Essentia prima. Natura pfecta: vita beata. Que necessariam habent conuenientiam. Rursus attende t vide si potes quoniā si deus est. Eternitas presens. Simplicitas replens. Stabilitas mouēs. Que similiter conuenientiam t ꝓnexionem habent naturalez. Postremo attende: q̄m deus est. Lux inaccessibilis. Mens inuariabilis. Par incōprehensibilis. Que nō tm̄ essentie vnitaté: sed ét includūt pfectissimā trinitatem. Lux quidez tanq̄ꝫ parens generat splendorem. Splendor autem t lux producunt calorez. Itaq̄ ab vtroq̄ ꝓcedit calor: sed nō per modum prolis. Si ergo deus vere lux est inaccessibilis: vbi vere calor t splendor: t substantia: t ipostasis vere in deo é: pater: t filiꝰ: t spiritꝰ. s. Que sunt propria diuinarum personarū. Mens enim tanq̄ꝫ principium productiuuz: producit se t ꝓcipit verbum a quibus manat amoris donum. Et ꝺ est in omni mente perfecta reperire. Si ergo deus mens inuariabilis: planum est q̄ in diuino esse est. Prima pium primū verbū eternū. Bonū pfectissimum. Que sunt ppria diuinaruz personarum. Par ét includit nexuz plurium. Perfecte aūt necti non possunt nisi similes: similes esse non possunt nisi ambo astricti eodē modo. Necesse é igitur: q̄ si in diuinis est vere par in sit. Prima origo eius ymago vtriusq̄ ꝓnexio. Deinde indiuinis sunt appropriata: ꝑm triplicem differentiam prima patri vnitas: q̄ origo: veritas filio qui ymago. Bonitas spiritui sancto: q̄ ꝓnexio. Secūda appropriata sunt. Potestas patri q̄ principium. Sapientia filio q̄ verbum. voluntas spiritui sancto: q̄ donum. Tertia appropriata: vel differentia appropriatorum est. Altitudo: pulchritudo: dulcedo: altitudo patri propter vnitatez t potestatem. Nihil enim aliud est altitudo q̄ꝫ singularis t vnica potestas. Pulchritudo filio propter veritatem: t sapientiam. Nam sapientia est in multitudine ydearum: veritas autem equalitatem includit: pulchritudo autem nihil aliud est q̄ꝫ equalitas numerosa. Dulcedo spiritui sancto propter voluntatem t bonitatem vbi enim est suma bonitas iuncta cū voluntate ibi est sūma charitas t sūma dulcedo t ideo in his est altitudo terribilis. Pulchritudo numerabilis. Dulcedo desiderabilis. Hec enim est erectio ꝑm viam affirmationis. Sed alia est eminentior. s. per viam negationis: quoniam vt dicit dionisius.

Affirmationes incompacte sunt: negationes vero licet minus dicere videant: tamen plus dicunt. Et hic modus errectionis est modus per abnegationem omnium. Ita q̄ in negationibus illis fit ordo incipiendo ab inferioribus vsq; ad superiora. Fit etiam supereminentis positionis conclusio: vt cum dicitur. Deus non est quid sensibile: sed super sensibile: nec ymaginabile: nec intelligibile: nec existens: sed super hec omnia. Et tunc fertur in mentis caliginem: & altius elevatur: & profundius ingreditur p̄o eo q̄ excedit se & omne creatum. Et hic est nobilior se elevandi modus. Sed tamen ad hoc vt sit perfectus p̄exigit alium: sicut perfectio illuminationem: & sicut negatio affirmationem. Hic etiam modus ascendendi: tanto est vigorosior: quanto ius ascensus est vnitior. Tanto fructuosior: quanto affectui proximior. Et ideo vtile est: in hoc exerceri per charitatis excessum. Exerce te ad veritatem p̄m conformitatem ad hierusalem supernam. In p̄ima Jerarchia veritas est adducenda per ieiunium: fletum & orationem. Et hoc est angelorum: veritas est audienda: per studium & lectionem. Et hoc est archangelorum: veritas est annuncianda per exemplum & predicationem. Et hoc est principatuum. In secunda yerarchia. veritas est adcunda per refugium & émissionem. Et hoc é potestatū. veritas é apphendenda p zelū & emulationé. Et hoc est virtutū: veritas é associáda p sui ptemptū & mortificationé. Et hoc é dñationum. In tertia yerarchia veritas é adoranda p sacrificiū & laudationé: & hoc est thronorum veritas est admiranda per excessum & contéplationé: & hoc é cherubin veritas é ápte etéda p oscūlū & dilectionē. Et h̄ é seraphin.

℣ Incipit p̄logus in opusculo qui intitulatur. De quattuor mentalibus exercitijs fratris Bonauenture.

f

Flecto genua méa ad patré domini mei yesu christi. a quo omnis paternitas in celo & in terra nominat. Ut det vobis p̄m diuitias glorie sue virtutem corroborari per spiritum eius in interiorem hominem: christum per fidem habitare in cordibus vestris. In caritate radicati & fundati: vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis: que sit longitudo: latitudo: sublimitas: & profundum: scire etiam supereminentem scire caritatem: vt impleamini in omnem plenitudiné dei. Paulus apostolus vas electiónis sacratum diuine sanctificationis speculum: & superne contemplationis exemplar in verbis p̄missis ostendit nobis mentalis exercitationis ortum obiectum & fructum. Mentalis.n. exercitatio. Si debet esse pia & salutifera: oz q̄ habeat potentiam supernaturaliter consortantem: sapientiam regulanté clementiam consolantem. Flectat igitur aīa deuota diuine ptemplationis amore accensa: genua métis ante tronū beatissime ac ét incōprehensibilis trinitatis. Pulset humiliter: & pulset sapienter dei patris ofortatricé potentiam: ne labore depressa succumbat. Dei filij regulatricé sapientiam ne errore seducta a veritate deuict. Dei spiritus sancti consolatricem pietatem: & clementiam ne tedio deuicta defficiat. Omne enim datum optimum: & omne donum perfectum desursum est descendens a patre luminum. Et secundum Beatum Augustinum: Omne donum nostrum: aut deus est: aut a deo est: vnde non immerito in omni boni operis initio ille inuocandus est: a quo omne bonum originaliter progreditur per quem omne bonum exemplariter producitur & ad quem omne bonum finaliter reducitur. Hec est illa ineffabilis trinitas: pater: filius: & spiritus sanctus

q̄z tangit apostolus cuz dicit. Flecto genua tc. Secundo ostendit istius salutiffere mentalis obiectuz deuote mentis ⁊ diuine exercitationis dicuntur esse interiora ⁊ exteriora inferiora ⁊ superiora. Debet. n. anima deuota per mentale exercitium ꝓtemplationis radium reflectere. Primo ad interiora sua: vt videatur qualiter sit formata per naturam: deformata per culpam. Reformata per gratiam. Secundo debet conuertere radium contemplationis sue: ad exteriora: vt cognoscat q̄z instabilis sit mundana opulentia. Quam mutabilis mundana excellentia. Quam miserabilis mundana magnificentia. Tertio debet conuertere radium contemplationis ad inferiora: vt intelligat humane mortis ineuitabilem necessitatem. Judicij finalis formidabilem austeritatem. Pene infernalis intollerabilem penalitatem. Quarto debet conuertere radium cõtemplationis ad superiora: vt cognoscat ⁊ sapiat. Celestis gaudij inestimabilem preciositatem inestimabilem delicio sitatem interminatá eternitaté. h̄ est illa crux beata quattuor fratrib⁹ terminata: in qua omnia deuota cum tuo dulcissimo sponso yesu christo: debes iugiter meditando pendere. Hic est ille currus igneus quattuor rotis consummatus in quo debes post tuum fidelissimum amicum assidue contemplando celi palatiũ conscendere: hec est illa quadruplex regio. vz. orientalis occidẽtalis aq̄lonaris: ⁊ meridionalis quam tu. o anima debes quottidie peregrinando intrare ad tuum dilectum specialissimum in ea speculando querere ⁊ inuestigare: vt possis dicere cum: sponsa in lectulo meo per noctes quesiui quem diligit anima mea. Hec quattuor tangit apostolus cum subiungit: vt possitis comprehendere: cuz omnibus sanctis que sunt longitudo latitudo sublimitas ⁊ profundum. Fructus istius salutifere exercitationis si digne ⁊ laudabiliter exquiritur est felicitas eterna que est quid optimuz ⁊ pulcherrimum: ⁊ p se sufficientissimũ nullo extra se non indigens. In qua videbimus ⁊ amabimus vocabimus: ⁊ laudabimus in eternum: ⁊ vltra cum qui est benedictus in secula. Hunc fructum promittit apostolus quando sermonem concludit dicens: vt impleamini in omnem plenitudinez dei: hanc plenitudinem etiã inuenientes quando deus factus fuerit voluntati plenitudo pacis. rationi plenitudo lucis: memorie continuatio eternitatis: tunc enim erit omnia in omnibus cum a ratione omnis error: a voluntate omnis dolor: ⁊ a memoria omnis obliuio recessit. Et successerit illa quam speramus animi mira serenitas diuina iocunditas ⁊ eterna securitas. Hunc tractatum instigante conscientia: propter simpliciores quosq̄z per simplicibus verbis de sanctorum dictis compilaui per modum cuiusdaz dialogi in quo anima deuota veritatis eterne discipula interroꝙat: meditando ⁊ homo interior mentaliter loquendo respõdet: vt autem ad inestimabilem istius mentalis exercitationis altitudinem perueniamus: ⁊ eius fructum capiamus ab exordio incipientes ⁊ patrem luminum humiliter inuocantes. Accedamus genua cordis deuote flectẽtes Ante tronum eterne maiestatis: ⁊ ante solium individue trinitatis lachrimis ⁊ gemitibus incessanter clamemus: vt deus pater per suum benedictum filium donet nobis in sancto spiritu gratiam vt possimus cognoscere que sit longitudo: latitudo: sublimitas: ⁊ profundum: vt per hanc pertingamus ad cuz qui est omnis desiderij finis ⁊ complementum. Amen.

¶ Qualiter deuota anima radium sue cõtemplationis conuertere debet ad interiora sua: vt intelligat: ⁊ videat qualiter formata sit per naturam. ca. primum. ⁊ pars prima. Anima.

O Je queso o homo si post deuotam inuocationem diuine magnificentie: & post humilem implorationem eterne sapientie: & demũ post flebilem supplicationem superne pietatis & clementie gratiam exercitandi mentaliter circa quadruplicem materiam: vz longitudinis: latitudinis: sublimitatis & profunditatis obtinere: quo ordine inchoarem ne meritum huius exercitatiõis amittã: si in dicto ordine ignoranter procedam. Ordinis enim ignorãtia ẽm Ambro. perturbat formam meritorũ: nec reputat ẽm eundem perfecta rei cognitio in nobis existere cum scimus quid fit in nobis faciendũ: & ignoramus quo ordine sit procedendum. Nõ. O anima ẽm Bernardum ad Eugeniũ papam. A te tua cõsideratio inchoat ne frustra extendaris ad aliena te neglecto. Idẽ in meditationibus. Multi multa sciunt seipsos nesciunt. Alios inspiciũt: seipsos deserũt. Deũ querentes per exteriora deserentes sua interiora quibus interior est deus. Ideirco ab exterioribus ad interiora redeã: & ab interioribus ad suprema cõscendam: vt possim cognoscere vnde venio aut quo vado: vnde sum aut quid sum: & ita per cognitionem mei conscendam ad cognitionem dei. Item Chrisо. super Matheum dicit. Non minima pars philosophia est cognitio sui. Itẽ ambrosius in exameron. Cognosce o homo quantus sis vt consideres quid iuret in te in cogitatione quid ereat in sermone. vi tã ergo tuã o aia quotidiana dispositione er aiã & diligenter attẽde quãtũ proficias: aut quantum deficias: qualis sis in moribꝰ & qualis in affectibus: quã similis sis deo per gratiã & q̃z dissimilis per culpã quam prope & q̃z longe. Illud semper agnosce q̃ multo laudabilior & melior es si te cognoscis q̃z si te neglecto cursus siderum virtutes herbarum: complexiones hominum: naturas animalium cognoscere: & scientiã omnium celestium & terrestriũ habere: Redde ergo te tibi & si non semper saltez interdum rege tuos affectus: dirige actus: corrige gressus. Igitur o anima tene consilia sanctorum: & primo radium contemplationis conuerte ad regionem orientalem: hoc est ad consideratione tue conditionis. Diligenter igitur considera q̃z genero se a summo artifice facta sis per naturam: q̃z vitiose a tua formositate deformata sis per culpam: q̃z gratiosa a diuina bonitate reformata sepe sis per gratiam. Generositas tua naturaliter in hoc consistit vt ex timo: quia tibi naturaliter ad tuum decorem impressa ẽ imago beatissime trinitatis. vnde Anselmꝰ. Fateor: domine & gratias ago quia me creasti ad tuam imaginem vt tui memor: sim: te cognoscam: te diligam: te cognoscã Bernardus in meditatione mea. Secũdũ interiorẽ hominẽ tria in mẽte inuenio per que deũ recolo: conspicio & concupisco: tria hec sunt: memoria: intelligentia & voluntas. Cum dei reminiscor: in ipo condilector. Memoria enim eius super vinum. Cum intelligentia ipsum intueor: quãtum in se sit incõprehensibilis: q̃ principiũ & finis: principiuz sine principio: finis sine fine ex me intelligo q̃z incõprehensibilis sit deus quando meipsum intelligere non possum quẽ ipse fecit quantũ in angelis desiderabilis: q̃ desiderãt cum prospicere. In sanctis oĩb⁹ delectabilis in quantũ in eo assidue delectant: in creaturis oĩbus admirabilis: q̃ oĩa potẽter creat: sapienter: gubernat benigne, dispensat: in omnibus est amabilis q̃ ipse est deus eorum & ipsi populus eius. Ipse in eis habitat tanq̃z in templo suo: & ipsi sunt tẽplum eiꝰ. Nõ dedignatur singulos neq̃z vniuersos. Quisq̃ enĩ eius meminit cũq̃z itelligit ac diligit cũ ipso est. Cũ ergo eũ diligo memetipsum in ipsum trãsformo. Hec est enĩz virtꝰ amoris vt talẽ

te eē oporteat q̄le ē illud quod amas. hec Bernardus. Recognosce ergo o anima mea q̄z mirat inestimabilis dignitas ē esse nō solum vestigium creatoris qđ est cōmune cum omnibus creaturis sed esse imago: qđ est proprium creature rationalis. Lauda igitur anima mea dominum: lauda deū tuū sion. Expgiscere t lauda: exulta t gaude q̄ insignita sis dei imagine decorata similitudine particeps rationis capax eterne beatitudinis: sed quia hec modica non immerito forte iudicarentur si forte finirentur exulta t lauda: quia cum predictis dedit tibi naturā imortalem: substantiam incorruptibilem: durationem interminabilē vitaz perpetuā. Imago enim trinitatis nō esses: si termino mortis preeludi posses. Augu. xij. de ciuitate dei. O anima aduerte q̄ creator tuus post illud esse dedit tibi perpetuum esse. Post hoc dedit tibi viuere: sentire: discernere: sensibus te decorauit sapiētia illustrauit. Tuam igitur pulchritudinez attende vt intelligas t attendas qualē pulchritudinem debeas diligere q̄ si teipsam vt expedit contemplari non sufficis cur saltez q̄ de te extimare debeas ex iudicio alieno non perpēdis: sponsum habes de cuius pulchritudine si nō dubitares scires q̄ tam pulcher: tam formosus: tam vnicus dei filius tuo aspectu captus non esset si euz singularis deco: t vltra ceteros admirādus nō traxisset. Hec Augu. Sed hec forta sse. O anima nimis ingrata tibi videnť modica. propterea audi tertio dignitatem tuā admirabilē q̄ tante es dignitatis q̄ nihil potest domum mentis tue inhabitare nihil pōt in ea māsionē facere nisi puritas t simplicitas trinitatis eterne. Ecce qđ dicit spōsus tuus Ego inquit t pater ad euz veniemus t mansionē apud eū faciemus. Et alibi in euangelio zachee festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Illabi enim menti illi soli possibile est q̄ eam creauit. Ipse enim est qui intimior intimo tuo esse perhibetur. sicut dicit Augu. Gaude igitur o felix anima que tāti hospitis facta es hospita. Bernar. O felix anima que quotidie cor suum mundat vt inhabitantem deuz suscipiat. Cuius hospes nullo bono indiget: q̄ actorem omniuz bonorum habet in se. O q̄z beata anima apud quam deus sic requiem inuenit vt dicere possit. Et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Negare siquidem requiez celi ei non poterit que sibi in hac vita requiem preparauit. Hec Bernardus. O anima nimis es auara si non sufficit tibi tanti hospitis presentia: quia scio q̄ tam liberalis est q̄ cōmunicabit te bonis suis q̄ tam pius est q̄ ditabit te donis suis. Nullo enim modo decet tantum principē si hospitam suam permitteret indigentem. Adorna igitur thalamum tuū t suscipe regem factorez tuum de cuius pñtia exultabit t letabitur tota familia tua O vere mira t multū admirabilis sententia. Rex cuius pulchritudinem sol t luna mirantur cuius magnitudinem celum t terra reuerentur: de cuius clementia omnium beatorum collegia satiantur: de cuius sapientia celestium spirituū agmina illuminantur. Talis o anima desiderat hospitium tuum cenaculum suum plus q̄z palatium celeste appetit t exoptat. Delitie enim sue sunt esse cum filijs hominum: sed si hec adhuc te non mouēt ad laudandum creatorem tuum conuerte radiuz contemplationis. Ad quartum beneficiuz t cognosce q̄ tante capacitatis est palatiuz tuum q̄ nulla cretura sufficit satiare tuum desiderium. Ugo de sancto victore. Omnis iocunditas: omnis suauitas: omnis pulchritudo rerum creatarum afficere cor humanum potest: saciare non potest. Anselmus. Omnis creatura que deus meus non est

mihi inopia est. Et quare. Reuera secundum Gregorium in moralibus. Anima humana que ad deum appetendum facta est quicquid infra deum appetit minus est: & ideo etiam ei iure non sufficit q̄ deus non est. Jam vt extimo anima sufficienter vidi sti tuam nobilitatem que est valde laudabilis. Conuerte nunc radium tue contemplationis ad tuam super ceteras creaturas potentiam que re vera est admirabilis. Ago de anima. O anima mea quid dedit tibi sponsus tuus. Respice mundum istum. Omnis natura ad hunc finem cursum suum dirigit vt tuis vtilitatibus deseruiat: tuis oblectamentis secundum distributionez temporum indesinenter occurrat. Vide iā anima mea & diligenter considera q̄ creator tuus sponsus & amicus totam machinā mundialem ad tuum ordinauit ministerium. Ecce angeli purgant & inflammant tuum affectum illuminat & informant tuum intellectum: perficiunt & custodiunt tuum subiecum. O magna dignitas est habere tales doctores consolatores: & tales conseruatores. O anima si videre posses quanto gaudio quantoq̄z tripudio assistunt orantibus intersunt meditantibus quanto studio nos in bono conseruant quanto desiderio nos ad salutem nostram eternaz expectāt. Celum tibi deseruit per suum motum. Luminaria celi per suum influxum: sol creat tibi diem: luna illuminat tibi noctem. Ignis temperat tibi aeris frigiditatem. Aer tibi mitigat ignis internam caliditatem. Aqua mundat tibi fetorem: & mitigat tue sitis ardorem: & fecundat terre vigorem. Terra vero sustentat sua soliditate: recreat sua fertilitate: delectat sua amenitate. Ecce anima breuiter discurristi per singula ab inferioribus ad superiora: & inuenisti q̄ omnis creatura ad hunc finem ex diuina ordinatione cursum suum dirigit quatenus tuis vtilitatibus deserviat: tuisq̄z oblectamētis indesinenter occurrat. Sed caue anima mea ne non sponsa sed adultera voceris si munera dantis plusq̄z affectum diligis. Augustinus in libro confessionum. Vehementer oberras in vestigijs suis si nutos amas & non aduertis purgate mentis intelligentia quid innuat lux beatissima: cuius nutus & vestigia sunt omnium creaturarum decus & forma. Adhuc si ignoras te o pulcherrima mulierum egredere & vade post vestigia gregum tuorum idest duodecim rationabilium creaturarum: que sunt vestigium creatoris tui: tu vero speculum beatissime trinitatis. Ergo omnibus dignior & excellentior cōprobaris: & pasce edos tuos iuxta tabernacula pastorum idest conuertere cogitationes tuas ad choros angelorum quibus quodammodo similis es in natura: & cum quibus eris in gloria. Jam satis silui: diu tacui: iam cuz verecondia & rubore compellor confiteri & dicere q̄ hanc dignitatem modicum aduerti amorem meum. Heu ego infelix & misera nimis indigne prostitui. Factorem meum non pro his omnibus glorificaui deum meum propter dona sua non benedixi: & non adoraui eum toto tempore vite mee. Nimis indigne irreuerenter vane & negligenter vixi. Et vt verum fatear secundum Bernardum. Quanto perfectius dignitatem meam aspicio tanto magis degenerem vitam me duxisse confundor & erubesco. Timeo enim q̄ tanto grauior sit culpa quanto dignior & nobilior sit natura formido quod tanto grauior est offensa quanto maior est illius qui offenditur excellentia. pertimesco q̄ tanto peior est iniuria quāto maior fuerit illi⁹ cui iniuria irrogatur. Heu dñe de⁹ ex dignitate substantie iam perpendo vilitatē malitie. Ex speciositate nature iam cognosco deformitatē

culpe. Ex recordatione beneficiorum acceptorū itelligo ingratitudiné factorum meorum. Gre. Ve mihi misera iá video: iam cognosco q̄ quicquid a summo datore accepi ad vsum vite miserabiliter reflexi ad vsum prauitatis ⁊ culpe. Tranquilitatem enim humane pacis ad vsum cóuerti vane securitatis. Peregrinationé terre pro habitatione dilexi patrie: saluté ⁊ pulcritudiné corpis redigi in ſuituté voluptatis: vbertatis: habūdantiá nō ad necessitatem corporis sed ad superfluitaté expédi miserime cupiditatis. Tpa serena ⁊ blādimenta aeris ad amorez mihi fuire coegi terrene delectatiōis. Heu timeo ⁊ valde ptimesco vt simul me oia ferire puniédo debeát que vitijs meis male subiecta fuiebát. O anima aliqualiter iá quot bona sit tua cogitatio video: ex verbis enim tuis cóſeo q̄ nō frustra fuit mea admonitio videt mihi q̄ lumine diuino sis aliqualiter illustrata: ⁊ tactu veri luminis mota: q̄ ſm Gregorium in moralib⁹. Unusquisq; dū tactu veri luminis illustrat sibūpſi ostendat vt vnde cognoscit quid é iustitia inde erudiat quid é culpa. vnde sancti viri quo altius apud deum virtutū dignitate ꝓficiūt eo subtilius indignos se esse deprehendūt: q̄ dū proximi luci fiunt quicquid eos in seipsas latebat inueniunt. Grego. Igitur anima si luce veritatis iactata dignitaté tuā q̄z hactenus nō attendisti cognoscis. Si culpaz qua creatorē tuum offendisti intelligis ⁊ vidisti q̄z gratiose formata sis per naturaz. vide nūc q̄z vitiose deformata sis per culpam. Anſelmus. Reduc anima erumnosa ⁊ misera ad memoriam enorme delictum ⁊ perduc in celum vsq; rugitum ⁊ lamentum. Cogita anima perfida dei adultera christi quid feceris: dereliquisti in celo castum amatorem tuum contempsisti factorem tuum repudiasti sponsum tuum: turbasti deum tuū irreuerenter tractasti angelum sanctum cu ſtodem tuum. Eras templum dei ſponſa christi: sacrarium ſpiritusſancti que est ista subita conuersio ⁊ repentina mutatio. De dei virgine facta es corruptio sathane. De ſponſa christi scōtum execrabile diaboli. De habitaculo ſpiritusſancti factum est turgurium omnis ſpir tus immundi. Anſelmus. Recordare o anima propter quid vendideris decorem tuum: ⁊ propter quid abieceris honorem tuum pro quo tam turpiter fedaueris vultum tuum. Cur tanta bona pro tam vili precio vendidisti. O anima quare te tot bonis spoliasti. Quare frustra tantis te honoribus priuasti. Quare tot bona opera neglexisti. Tot annos: tot dies: tot horas sine fructu vixisti. Anima ad hominem. Recognosco o homo q̄ verum loqueris ⁊ non immerito me de tanta transgressione reprehendis. O domine deus meus q̄ tempora efluxerunt in quibus sine fructu aſpicio me vixisse coram te. Quo modo subsistam: quomodo potero ad te leuare faciem meam in illo magno ⁊ terribili examine quando enumerari iusseris oés dies meos querens fructum in eis. O domine deus meus cur intermisi te vllo tempore versari in corde meo te totam mentem complecti in tua dulcedine delectari. O anima interiora mea vbi tūc erant quādo tecum non erant. Cum a te habeat oīs creatura quicquid habet desiderabile: laudabile: delectabile. Hec Bernar. Heu domine nunc intelligo sed cōfiteri erubesco. Species ⁊ decor creaturaruz decepit oculum meum ⁊ omnino aduerti quia ſpecioſior omnibus creaturis: tu es quibus tantummodo vnam guttam: tu inestimabilis pulchritudinis communicasti. Unis enim ornauit celum ſyderibus: aera volucribus aquam piſcibus: terram plantibus ⁊ floribus homines in corpore diuerſis coloribus in mentes variis virtutibus. Non ne demétissime pater per te illa celestiū ſpirituū

agmina varijs donis sunt ornata. Non ne per te seraphin ardent dilectione. Cherubin lucent cognitione. Troni acquiescunt firmissima stabilitate. De tuis muneribus dominantur dominationes. Inclini ex tua virtute presunt principatus. Ex tua potestate demones arcent potestates. Ex tua profunda patientia miracula faciunt virtutes. Ex tuo precepto archangeli magnis nunciant magna. Angeli vero minoribus significant minora. Sed quid sunt hec oia nisi tue pulchritudini modica stillula. O bone iesu fons vniuerse pulchritudinis ignosce mihi miserę q tuam pulchritudinem tam sero cognoui: tam tarde amaui: propterea miśabiliter oberam. Dulcedo autem creaturarum decepit gustum meum. Et non aduerti q dulcior melle es. Tu eni melli ⁊ omni creature dulcedinem suam immo tuam comodasti: ⁊ non est aliud in creatura: dulcedo vel delectatio nisi tue dulcedinis quam absconditi timentibus te demonstratio: vnde dulcedo omnium creaturarum si quis iuste aduertat: nihil aliud facit nisi qđ ad tuam dulcedinem eternam inuitat. O iesu fons vniuerse dulcedinis ⁊ pietatis: ignosce mihi q tuam inextimabilem ⁊ mellifluam dulcedinem in creatura non cognoui nec degustaui: propterea miserabiliter oberam ⁊ animam meam absq; modo sitiquis porcorum satura ti. Sed heu nunq̄ vt timeo de pane filiorum tuorum manducans: ideo semper in deliţis mundi ieiuna ⁊ famelica permansi. Gregorius. Quare intus gustare nolumus paratam dulcedinem. Propterea ieiuni ⁊ famelici amamus miseri famem nostram. O dulcissime iesu modo video modo cognosco q omnis dulcedo tibi cōtraria fuit mihi afflictio: ⁊ magna miseria. Augustinus in libro confessionum. Tu enim misericordissime deus etiam mihi in peccatis meis aderas pijssime sęuias omnes iniquas delectationes meas ⁊ malas amarissimis respergens amaritudinibus docens per flagella si vellem sine amaritudine delectari non possem nisi in te domine. Sed heu hanc doctrinam non intellexi propterea oberam: semperq; in deliţis iniquis timui proditorem: timui accusatorez: timui reprehensorem: formidaui aliquotiens conscientiaz: expaui multotiens infamiam meam: nunq̄ horrui gehennaz: ⁊ tamen heu ego misera inter tormenta nō mutaui voluntatem propriam. O doratus. Decepit etiam odor creature olfatum meum ⁊ ignoraui. O bone iesu superas omnia aromata. O bone iesu fons odoris cuius suauitas facit indesinenter post te currere ⁊ infatigabiliter laborare. Ignosce mihi q tam sero te cognoui: tam sero in odorem vnguentorum tuorum post te cucurri: puto tamen ⁊ pro hoc me nō excuso quod odor illius apotece celestis huic terreno affectori quo infecta eram non miscetur. Auditus. Decepit etiam sonus falsus creaturarum auditum meum ⁊ nesciui nec sensi q̄z dulcia faucibus electorum eloquia tua q̄z suauia auribus amicorum tuorum consilia tua q̄z leuia manibus sanctorum tuorum mandata tua. O iesu fons sapientie: auctor scientie: consiliator casti consilij fac me saltem modo audire vocem tuam. Sonet vox tua in auribus meis cum quanta amaritudine recogito q fefellit me illa vox misera cantantium ⁊ dicentium. Venite fruamur bonis que sunt: coronemus nos rosis anteq̄z marcescant ⁊ pretereat: nos flos tē poris vino precioso ⁊ vnguentis optimis impleamus nos, vbiq; relinquamus signa letitie. Hanc vocem audiui ⁊ non intellexi quoniam omnia vana sunt ⁊ risu digna. Omnia enim hec ⁊ his similia cito pertransierunt: ⁊ velut vmbra euanuerūt.

Quid enim hec omnia vana amatoribus suis contulerunt: quem fructum habuerũt tunc illis in quibus nunc confunduntur ⁊ erubescunt. O domine iesu deus meus lumen cordis mei panis anime mee. virtus amaricauis mentem meam non te amabam ⁊ formidabar abs te. Et fornicanti mihi subsanabat. euge euge. Amicitia huius mundi fornicatio est abs te. O quid miserius misero non miserante super seipsum. Sed inter hec omnia tu amantissime deus mihi semper aderras vocem tuam frequenter audiui: inspirationem tuam saluti feram sensi: sed non consensi. O quotiens mihi illud salutiferum consilium inspirasti. Peccasti quiesce desine erubesce: atqz misera mortem secuta sum ego. Augustinus in libro confessionum. Verba sonolenta aliquotiens respondi. Domine expecta me modicum: sine me paululum mõ a vanitate quiescam modo de malignitate erubescam omnia mundana ⁊ vana derelinquam. Sed heu modicum non habebat modicum ⁊ paululum in longum ibat. Itẽ Augustinus de verbis domini. Ipsa signities est res que multos eternaliter occidit: finaliter in peccatis detinet qꝫ se ad vocem domini non corrigunt peccatores vocem quidem occulte inspirationis audiunt: sed vitam non corrigunt dicentes cras cras: ⁊ subito hostium clauditur remanetqz peccator foras extra archam celestis patrie cum voce columna quia pro peccatis gemere noluit cum columba. Gregorius. Heu qꝫ multos in peccatis peius sua felicitas prostrauit multos diuturna pax inhertes reddidit: eosqz mox manꝰ hostis pertulit quos longe quies vsu negligẽtes inuenit. Gregorius. Quos deus vt conuertantur diutius tollerat non conuersos durius damnat. Tactus. Sed o homo vt tibi perfectius infelicitatis mee historiam manifestem profiteor qꝫ hec omnia mee infelicitati non sufficiebant: sed ad cumulum damnationis mee. Heu mundana mollities tactum meum nimij miserabiliter decipiebat: ⁊ ignoraui qꝫ tam suauis o bone iesu esset amplexus tuus tam dilectus tactus tuus: tam delicios⁹ conuictus tuus. Cum enim te amauero mundus sum. Cum tetigero casta sum. Cum accepero virgo sum. Tutum o domine iesu amplexus non maculat sed mondat tuus attactus non coinquinat sed sanctificat. O iesu fons vniuerse dulcedinis ⁊ suauitatis ignosce mihi qꝫ tam sero credidi quantum habet delicios⁹itatis honestatis: quantum iocunditatis quando leua tue diuine sapientie ⁊ cognitionis est sub capite meo idest ratione ⁊ dextera tua diuine dementie ⁊ dilectionis amplexabatur me idest voluntatem. Heu me misera. Quid vnquam tam dulce tam suaue tam delitios⁹um ⁊ tam salutiferũ qꝫ potest experiri qꝫ inter brachia tanti regis ⁊ amici fideliter obdormire. Hanc dulcedinem senserat anima deuota quando optabat dicens. Osculetur me osculo oris sui. Etiam anima deuota has delitias nonnunquam erat experta quando orabat ardens ⁊ iam pene deficiens pre dilecti sui concupiscentia dicens in canticis. Quis mihi det te fratrem meum suggentem vbera matris mee vt inuẽiã te solũ foras ⁊ osculer te ⁊ iã me me nemo despiciat. Apphẽdã te ⁊ introducã te in domũ mris mee: ⁊ i cubiculũ genitricis mee. Ibi me docebis ⁊ dabo tibi poculũ ex vino condito ⁊ ex musto malagrana tor⁹ meor⁹. Quis enarrar sufficiat nisi q mente gustasset: quantum habet hoc verbum dulcedinis ⁊ delectationis quando bene ponderatur ⁊ recte cribratur: ⁊ mente masticatur: vnde expõné deuote mentis relinquo. Sed o domine deus si hec tam dulcia sunt legenti qꝫ consolatoria erunt

per affectum sentienti. Augustinus. Fac me dulcissime iesu intus gustare per amorem quo extra gusto per cognitionem fac me sentire per affectum quod sentio per intellectum. Hec Augustinus. Sz que vesania que inferna is furia tanto tempore a me prohibuit illa cum tanta mentis mee solatia: tam diuina gaudia: tam melliflua conuiuia. Hic queso o homo que est tanti mali causa: que tanti periculi ratio: que tanti damni occasio. Homo ad animam. Video o anima q iam fatigata laboribus: iaz vexata doloribus: vt vltra iam inuenire non valeas cui tantum damnum illatum ascribas. Peto igitur vt cum patientia audias si tibi tanti mali causam demonstrauero: si tibi tanti damni inimicum ostendero. Jam pro parte hostem tetigisti aliqualiter tamen forte pre dolore mentis nō aduertisti. Habes o anima inimicum domesticum hostem amicum: aduersarium propinquum: qui tibi malum pro bono reddidit: & sub specie amicitie crudelio: existens inimicus his omnibus & alijs infinitis bonis te priuauit. Hostis noster est caro. Hic hostis salua tua reuerentia est caro infelix & misera: multum tamen tibi dilecta. Hanc cum pauisti inimicum contra te pessimum erexisti: hanc cum honorasti hostem crudelissimum contra te armasti: hanc cum floris varijs & preciosis vestimentis induisti omnibus interioribus ornamentis te spoliasti nesciens quod dicit beatus Gregorius in omelia. Gregorius. Unde inquit caro ad tempus suauiter viuit inde spiritus in eternum torquetur & ingemiscit: & econtra. Quo plus caro premiatur eo plus de spe celesti animus letatur: vnde pro tanta iniuria nobis pro te o caro illata continere amplius non valeo quin tantum malum hucusqz sub silentio periculose per transitum durius reprehendam. Bernardus. Scio inquit o anima hominem qui per annos plurimos tecum vixit ad mensam tecum sedit: cibum de manu tua sumpsit & in sinu tuo dormiuit cum voluit tecum colloquium habuit: hic iure hereditario seruus tuus est. Sed quia delicate nimis enutristi eum & virge pepercisti leuauit calcaneum suum super caput tuum & te in seruitutem redegit o anima miserabilis & misera quis te liberabit de vinculo improperij huius. Exurgat deus & cadat armatus & conteratur inimicus. Inimicus inquā contempto: dei amicus mundi culto: diaboli. Quid tibi videtur de illo. Si id sentis mecum dices. Reus est mortis. Crucifigatur. Noli ergo differre: noli dissimulare: noli parcere Crucifige: crucifige eum. Hec Bernardus. Sed in qua cruce. In cruce domini nostri iesu christi: in quo est salus vita & resurrectio nostra. Recole igitur o anima primordia tua. Attende q es insignita dei imagine decorata: similitudine desponsata fide dotata spe: preclara charitate: redempta christi sanguine particeps rationis deputata cum angelis capax beatitudinis. Quid tibi cū carne vnde ista pateris diligēter aduertis nunqz vilio sterquilinū vidisti si eio mihias enumerare velis qz honusta sit peccatis puriens concupiscētijs occupata passionis polluta illusionibus: confusiōe plena: ignominia repleta. Quid de ea habes aliud qz cogitationes fedas & immundas: & in similitudinez porci in luto conuersari. ḃ Bernar. Item. Bernar. Erubesce anima conuersari in ceno que es de celo. Idem super cantica. Anima donec in carne es inter spinas versaris & necesse est: vt temptationum tribulationes & pugnationū aculeos grauiter patiaris: vnde dicitur tibi in canticis: sicut liliuz inter spinas sic amica mea inter filias. O candens liliuz. O te

ner ⁊ delicate flos incredulj ⁊ subuersores sunt tecum: ⁊ cum scorpionibus habitas: vide ergo quomodo caute ábules inter spinas. Caro ⁊ mundus pleni sunt spinis conuersari cum eis ⁊ non ledi diuine potentie est ⁊ non virtutis humane. ℞ Bernardus. Est ⁊ alius inimicꝰ fortis ⁊ crudelis: qui mira calliditate omniuꝫ discutitur consuetudines: vétillat curas: scrutatur affectus: ⁊ isu per querit causas nocendi: vbicunqꝫ studio sius viderit occupari. Be. Nouit enim hic hostis antiquus ab inicio humani generis inimicus. Cui ipse illecebras glorie ingerat cui virus inuidie infundat: cui blandimen tá luxurie obijciat: cui vana incitamenta superbie ꝓmittat. Nouit qꝫ metu opprimat: qꝫ fallat gaudio: qꝫ admiratione seducat: habet etiam sibi obligatos aliquos quoꝝ ad alios decipiendos ingenijs vtitur ⁊ linguis. O anima fragilis ad decipienduꝫ: facilis ad cadendum difficilis ad surgendum qualiter istius crudelis aduersarij laqueos euadere poteris quem tantis subtilitatibus preditum agnoscis. Hec leo papa. anima. Nunc iam video ⁊ primitus recognosco sicut dicit Augustinus. Consuetudo peccati est ꝙ non facile cognoscitur ab eo qui ipse premitur: sed mox cum inceperit se quis ab eo alienare tunc demú cognoscit in quá ta feditate iacuit. Quia iam aliqualiter me ipsam incipio alienare ⁊ per hoc me: ⁊ peccatum agnosco me amplius a fletu continere nõ valeo. O domine deus meus tu impressisti mihi amabilem ymaginem tuam: ⁊ ego superinduxi horribilem ymaginem diabolicam. Heu heu miser homuntio: ꝙ demonis imaginꝫ superiduxi imagini dei cur non odi eius imitationeꝫ cuius horreo nomen. Ille sponte cecidit: ego volens corrui. Ille nulla precedente vindicta peccauit superbiens. Ego visa eius pena peccaui cõtemnens. Ille semel innocens est institutus. Ego multotiens sum restitutus. Ille se erexit contra eum qui se fecit. Ego me erexi contra eum qui me refecit. Ille deum deseruit permittentem. Ego deum, fugi persequentem. Ille perstat in malitia deo reprobante. Ego vero a deo misericorditer reuocante. Et si ambo contra deuꝫ: ille tamen non contra requirentem se. Ego vero contra monentem pro me. Ego ymaginez eius horrebam cum tamen in multis inueniam me horribiliorem. Fuge fuge a me o horribilis substantia: Si me video est horror intollerabilis si me non video mors ineuitabilis: O qꝫ infelix qui sibi est horribilis. Multo infelicioꝝ cui mors eterna sensibilis. Anselmus. O pater patientissime ⁊ re clementissime: tegere non valeo excusare nequeo: ⁊ tamen confiteri non modicum erubesco. Jam causam tantoꝝ maloꝝ inuenio ꝙ plus latuit agnosco. Bernardus. in meditationibus. Cor meum miserum dum futurum non curauit gaudium nec diuinum quesiuit consilium a seipso fuit elongatum. ⁊ in amore terrestrium occupatum. Cumqꝫ elapsum fuit ab illis ⁊ inuolutum in istis vanitas ipsum recepit. Luxuria polluit: curiositas abduxit: cruciabatur inuidia torquebatur iracundia diuidebatur auaritia: anxiebatur accidia: sicꝫ immergebatur omnibus vitijs: quia vnuꝫ bonum ꝙ sibi sufficere potuit dereliquit abeat ergo mitissime deus in obliuioneꝫ coram te omnia mala consumpta mea tempora: ⁊ concede vt hoc mei temporis residuum forte nimis breue ⁊ momentaneum sit tibi honorificum mihi fructuosum ⁊ proximo hedificatiuũ: Jam pijssime deus propter magnitudinem damni quod infelix ⁊ misera miserabiliter incurri: video ⁊ cognosco quod meipsum ⁊ peccatum meum sufficienter vt merui plangere non valeo si tanta debet esse non immerito peccati dete

statio. Homo ad animam. O Anima si p te vt asseris non potes: nec sufficis delictuz tuum deplangere: necesse habes te ad aliquem sanctorum conuertere. An ignoras quia secundum Bernardum securum habes accessum ad deum: vbi matrem habes ante filium: filium ante patrem. Mater pro te ostendit filio pectus ⁊ vbera: filius patri latus ⁊ vulnera. Iputas q̄ vlla poterit esse repulsa: vbi tot caritatis indicia sunt In periculis igitur ⁊ in angustijs ac in rebus dubijs: mariam cogita: mariam inuoca: non recedat a corde tuo: nō discedat ab ore tuo. Ipsam sequens non dimittas: ipsam rogans non desperes. Ipsa tenēte non corruis: ipsa protegente nō metuis ipsa duce non fatigaris: ipsa propicia veniam peruenis. Anselmus dicit. Dic igitur. O anima cum magna mentis fiducia. O domina si tuus filius per te factus est pater mihi nonne tu per ipsum facta es mater mea. Exultabo igitur ⁊ letabor: quia quicquid iudicabitur de me pendet ex sententia matris ⁊ fratris mei. Anima. Cum peccaui i matrem: matrem offendere non potui sine iniuria filij. Quid ergo. O homo faciam. Quis me reconciliabit filio inimica matre. Quis mihi placabit matrem irato filio. Homo. O anima non dubites si ambo sunt offensi: ambo sunt clementes: ambo pijssimi. Cōfugiag ergo reus iusti dei ad piam matrem. Refugiat reus offense matris ad benignum filium ⁊ dicat. Deus qui factus es filius femine propter misericordiam. Femina que facta es propter misericordiam mater dei: aut miseremini mihi impiè peccatrici: aut ostendite mihi magis misericordem ad quem ego misera cō fugere valeam. Hec Anselmus. Anima. O homo q̄z sanum consilium tuum. q̄z cōsolatiuum est mihi misere verbum tuum: quia quando peccatum meum recte aspicio: tunc inuenio: tunc agnosco: q̄ elementa per peccata mea polui: celos inquinaui astra celi obfuscaui: damnatos in inferno cruciaui. Sanctos in celo perturbaui. angelos mihi ad custodiam deputatos irreuerenter pertractaui: vnde ab omnibus his auxilium petere pertimesco. Et quia iusti iuste mihi indignati sunt: ad ipsos confugere non presumo. Homo. O anima mia est trepidatio tua quamuis placida: sit humiliatio tua. An ignoras q̄ multi sancti peccauerunt qui qualiter nobis peccantibus misereri debeant in suis magnis peccatis didicerunt. Cogita moysen prophetam eximium de diuina potentia desperantem. Cogita Dauid regem sanctissimum contra diuinam legem adulterio ⁊ homicidio peccantem. Agnosce salomonem sapientissimum ydola vana adorantem. Cognosce manasen regem iniquissimum qui plusquam omnes reges Israel peccauerat qui dicebat peccaui super numerum arene maris ⁊ non sum dignus videre altitudinem celi pre multitudine iniquitatis mee hos semper cogita veniam impetrantes: Sed quid plura cogitasti de sanctis veteris testaméti. Cogita modo ⁊ aduerte paucos de nouo testamento: vide matthеum sedentem ad Tholoneum peccatorem ⁊ publicanum assumptum in discipulum. Vide paulum lapidantem stephanum ⁊ electum in apostolum. Vide petrum christum abnegantem: ⁊ mox veniam impetrantem vide militem christum crucifigentem: ⁊ tamen de diuina misericordia presumentem. Postremo cogita. O anima q̄ illa famosa peccatrix ⁊ immunda Maria magdalena facta est singularis: ⁊ specialis christi amatrix. Omnis q̄ ⁊ quod modo regnant cuz deo olim sicut nos peccauerunt: vel saltem peccasse potuerunt si eos diuina gratia: vel dementia non preseruasset. Quia

cui donatum est penitus non peccare: non est hoc nature humane: sed diuine gratie.

¶ Anima.

i Jam nunc secure prophetas ⁊ reges implora audacter martires ⁊ apostolos inuoco. Confessores: virgines: ⁊ viduas: cōstant interpello. Sed tamen pre omnibus his sacratissimam dei genitricē mariam confidentius adorabo. ℣ Bernardus. Scio enim q̄ tam dulcis pia ⁊ suauis est maria: q̄ nec nominari non potest quin accendat: nec cogitari: quin recreat affectū diligentium se. ℣ Hec est illa que salutem omnibus impetrauit obtinuit: ⁊ totius mundi reparationem inuenit. Anselmus. ℣ femina mirabiliter singularis ⁊ singulariter mirabilis per q̄s elementa renouantur infirmi medicantur homines saluantur. Angeli reintegrantur. ℣ femina gratia plena de cuius plenitudinis habentia: respersa reuiuiscit omnis creatura. ℣ benedicta genitrix vite inuentrix gratie: mater salutis per te accessum habemus ad filium tuum: vt per te nos suscipiat: qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua cul pā corruptionis nostre. ℣ Humilitas tua deo grata. ℣ beatissima veniam impetret vanitati nostre. Copiosa caritas tua nostrorū coloperiat multitudinem peccatorum. Et fecunditatem gloriosa felicitatem nobis cōferat meritorum. ℣ benedicta per gratias q̄s inuenisti per misericordiam q̄s peperisti per prerogatiuas q̄s meruisti: fac vt qui mediante te dignatus est fieri particeps miserie nostre te intercedente nos faciat: particeps glorie sue.

¶ Qualiter anima reformata sit per gratiam. hec ℣ Bernardus. ℣ Homo.

i Am mihi vt existimo: o anima aliqualiter meritorie auertisti radium contemplationis ad videndum qualiter formata sis per naturam ⁊ quomodo deformata per culpam auerte: nunc radium tuum. iam vt spero per contrictionem deputata ad intuendam qualiter sis reformata per gratiam. Scire tamen debes q̄ quanto perfectius per contrictionis lauacrum caligo mentis detergitur. tanto lucidus diuine reparationis beneficium speculatur. ℣ Peccatum enim secundum Augustinum sunt tenebre quibus intellectus obtunditur ⁊ interior homo totus obtenebratur: vnde necesse est: vt tanto sollicitius mentales oculi a peccati tenebra per compunctionis lachrimas continue epurgentur quanto amplius per hanc contemplationis radius obtenebratur. Jam igitur anima in afficionibus serenata: dirrige radium contemplationis ad intuendum quam profunda dei clementia ⁊ q̄s alata dei sapientia q̄s q̄ mira dei potentia: sis per gratiam reformata. Considera primo qualiter per beneficium redemptionis te a peccato originali liberauit. An ignoras quod per peccatus originale eras bonis naturalibus ⁊ spoliata spiritualibus potestati principis tenebrarus subiugata a patria tua repulsa ⁊ alienata: vnde secundum ℣ Bernardum. Singularis maiestas mori voluit: vt viueremus. Sibimetipsi: vt regnaremus exulare: ⁊ vt repatriaremus. Et ad vilissima opera inclinatus est vt nos constitueret super omnia opera sua venit enim filius hominis quere re ⁊ saluum facere q̄ perierat. Venit vt te superbum humiliaret. Gregorius in registro. Ad hoc vnigenitus. Dei filius formam infirmitatis nostre suscepit ad hoc nō solum visibilis. Sed etiam despectus apparuit ad hoc contumeliarum ludibria illu

lionum probra passionuz tormenta: tollera uit: vt superbum non deberet esse hominez doceret humilis deus. Augustinus. Omnia bona terre contempsit deus vt contemnenda monstraret. Et omnia terrena mala sustinuit: vt sustinenda doceret: vt neqz in illis quereretur felicitas neqz in istis timeretur aduersitas: venit secundo: vt te patri reconciliaret. Augustinus. Cum inimicus esses patri: ego reconciliaui te. Cum longe esses: ego veni vt redimerem te. Cum inter montes t siluas errares quesiui te: inter lapides t ligna inueni te. In humeris meis portaui te. patri meo reddidi te. Labora ui sudaui caput meum spinis exposui manus meas clauis obiccci. Lancea latus meum aperire permisti. Sanguinem meum pro te fudi tot t q̃re non dicam. Iniurijs t asperitatibus lanceatus sum pro te. Sed heu propter peccatum tuuz te diuidis a me venit tertio vt venditum recuperaret. Augustinus. Adoremus admiremur: gratulemur. Amemus laudemus. quoniam pro redemptois nostri mortem: de morte ad vitam: de tenebris ad lucem: de exilio ad patriam: de corruptione ad incorruptionem: de miseria ad gloriam: de luctu ad gaudiuz: vocat: sumus. Gregorius nazanzenus. O mira t inaudita permixtio qui creator est: fit creatura qui immẽsus est capitur qui diues est i omnes pauper efficitur. Suscepit imaginem carnis mee: vt imaginez q̃z fecerat repararet vt carnem mortalem immortalitati donaret. Hec ille. Expergiscere nũc. O aia mea respice i faciẽ xpi tui. Vide faciẽ illã quõdã splẽdore luminosam: nũc pp te vellatã ꝓtra claritatẽ. Deco: speciosam: iflatã ꝓtra speciositatẽ. Vulcore gratiosã cõ sputam contra gratiositatem. Amore desiderabilem: abhominabilem contra desiderabilitatem: vide nunc. O anima mea: i ira t inaudita prodigia t considera diligenter que fecit deus super terram. Deus illudit vt honoretis. Innocens flagellatur vt consoleris. Iust9 crucifigit: vt liberetis: Agn9 immaculatus occiditur: vt epuleris. Sanguis t aqua de latere lanceati emanauerũt vt potieris. Respice igitur in principium redemptionis placans offensam prevaricationis. Aspice exemplum informationis presentans ãminiculum sanctificationis. Inspice auxiliũ ꝓtectionis referans ianuam icarcerationis. Suscipe ꝓmiũ retributionis cõferrens gr̃az iustificationis. Aspice O aia delicata ꝓtemplando assidue t fac imitando pfecte: fm exẽplar cõsumate iustitie: qõ tibi i monte monstratũ é. hoc é i christi gloriosissima passiõe. An nõ cõsideras q̃ deli cijs corporalibus es tuas: t xp̃s dñs tuus rex tuus sponsus tuus magister t amic9 tuus affligit oi genere penaz t oi pte sensuum ab oi stat hoium. Rex illuxit. Pdeles iudicauit. Discipulus vẽdidit. Apostoli reliquerũt: pontifices scribe t farisei tradiderunt. Gẽtiles flagelauerũt: t turbe cõdẽnauerũt ac milites crucifixerũt. Bernardus. Caput illud ãgelicis tremebũdũ spiritibus densitati spinaz pũgit. Facies pulchra prefilijs hoium sputis iudeoz deturpat. Oculi lucidiores sole caligant i morte. Aures q̃ audiũt angelicos cãtus audiũt peccatoz insult9. Os q̃ docet angelos felle t aceto potat. Pedes quoz scabellũ adorat q̃n sẽn é cruci clauo affigunt. Manus q̃ formauerũt celos sunt i cruce extẽse t clauis affixe. Corp9 verberat. Lat9 lãcea pforat. Et q̃d plura. Nõ remãsit i co aliq̃d libez nisi sola lingua: vt p peccatoribus exoraret mater discipulo cõmendaret. O fidelis aia saluator: noster nullis aduersantiũ hostiũ temptamentis potuit a nostre salutis cura reuocari: sed quomodo eius nobis ostendit emulatio eo grauior: nos si hanc spernimur: sequitur dãnatio. Aia. O hõ iam diu tacui quia que p̃posuisti cum gaudio pariter t luctu deuota mẽte recepi. Gaudens igi-

tur gaudebo in domino quia tantuz me dilexit q vnigenito suo filio non pepercit. O inextimabilis dilectio charitatis vt ancilla: immo nec nomine ancille dignam redimeres filiuꝫ tradidisti. O domine iesu christe qui propter me tibi non pepercisti cor meum tuis vulneribus ita sautia: ⁊ mẽtem meam ita tuo sanguine inebria vt quocunqz me vertam: semper te videam pro me crucifixum: ⁊ quicquid inspexero mihi appareat tuo sanguine rubricatum vt sic totus in te tendens nil valeam preter te inuenire nil nisi tua vulnera intueri: hec mihi sit consolatio tecum mi domine crucifigi ⁊ mihi sit intima afflictio aliquid preter te meditari. Ugo de sancto victore. Multa dilectio maior: nulla charitas sincerior: nullus amor fortior q̃z qđ mortuus est pro me innocens nihil inueniens in me q amaret: sed heu quotiens hmc mira circa nos pietatis dignationem aduerto de nimia ingratitudine mea modicum non cõfundor ⁊ erubesco. Homo. Ugo de ara anime. O anima dereliquisti sponsum tuum prostituisti amatorem tuum: pro tantis beneficijs grantias non egisti: quia vt recusaret te illuc vnde ceciderat ipse descendere dignatus est: ⁊ pie pati quod tollerabas Logita ergo quantum diligat te q nõ nisi moriẽdo a morte vult liberare te. Unde o anima mea quanto magis beneficia redemptoris recognoscis digniora: tanto magis peccata ingratitudinis sunt deteriora. Uide ergo ne sis ingrata cui tanta beneficia sunt collata. Magnum enim peccatum est ingratitudo. Quia secundum Bernardum. Ingratitudo est quasi ventus vrens ⁊ siccans riuulos diuine nature: fontem clementie ⁊ fluenta gratie. Attende igitur o anima mea frequenter volue ⁊ reuolue in mẽte diligẽter illud horribile verbum quod contra ingratos profertur in persona saluatoris dicentis. Bonauentura in tertio sententiarum. O anima vide quanta pro te patior: ad te clamo qui pro te morior. Uide penas quibus afficior. vide clauos quibus confodior. Audi improperia quibus confundor: sed cum sit tantus dolor exterior: cruciatus tamen interior est grauior: cum te ingrata experior. Et alibi. Bernardus. Contra ingratos in persona christi inuehitur dicẽs. Populeus meus qd feci tibi: aut in quo molestus fui tibi respõde mihi. Quid cause é q inimico meo magis seruire libet q̃z mihi. Attende q ego sum qui creaui te. Ego omnibus bonis ditaui te. Et si hec modica videntur ingratis Ego pretiosissimo sanguine meo redemi te. Eya anima mea non recedant hec a corde: non discedant ab ore tuo: semper grauas age: numq̃z cessa vnigenitum dei filium pro tantis donis benedicere ⁊ magnificare: sit tibi dilectus pro his omnibus tanq̃ fasciculus mirre in corde: tanq̃z iubilus in mente: iaus in ore: melos in aure. Anima. Jam diuitijs continere me nõ valeo. Dic queso: quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. Homo. O anima sicut dicit Bernardus in meditationibus Totam tuam vitam debes huic non immerito qui vitam suam pro te posuit: ⁊ cruciatus duros sustinuit ne tu cruciatus eternos sustineres. Quid tibi durum esse potest cum recordatus fueris: qõ ille speciosus forma dei pro te voluit crucifigi. O q̃z indebita miseratio q̃z inopinata dilectio: q̃z stupenda dulcedo regem glorie pro despectissimo vermiculo crucifigi. O q̃z dulcis amicus: o q̃z fortis auxiliator: o q̃z prudẽs consiliator. Anima. Bernardus. O homo fateor ⁊ vere cognosco si essent in me oẽs vite filiorum Adam: omnes dies seculi: ⁊ oẽs labores horuz qui sunt fuerũt ⁊ erunt nihil esset i comparatiõe illius q sponsus

meus pro me sustinuit q̄ pro peccatis meis filius dei tollerauit. Nota Cum ergo dona uero ei quicquid sum: & quicquid possum non erit sicut stella ad solē sicut stilla ad fluuium & sicut puluis ad mentem. Homo. O anima quia iam considero q̄ depurata contemplationis gratiam diuine redemptiōis qua te a peccato originali sponsus tuus te liberauit agnoscis adhuc modicum pro deo incipiam: & tibi ad cumulum diuine miserationis qualiter per ipsum a peccato actuali liberata sis ostendam Conuerte igitur radium contemplationis ad beneficium iustificationis & considera domini dei tui gratiam: quam paterne per occultam inspirationem te a peccato reuocauit. Quam dulciter & amicabiliter alloquendo per internam alloquutionem te vocauit dicens. Reuertere: reuertere sunamitis. i. anima per peccatū misera effecta captiuata & mortificata. Reuertere iquit ad me. O anima Ego creator tuus sum. Reuertere ego redemptor tuus sum: Reuertere ego tuus cōsolator. Et si hec modica videtur reuertere vltimo: quia ego sum tuus liberalis remunerator. Reuertere ego sum qui te tam nobiliter creaui. Reuertere ego sum qui te tam misericorditer per mortem meam de morte eterna liberaui. Reuertere ego sum qui te spiritualibus & corporalibus tam multipliciter dotaui. Reuertere vltimo o anima ego sum ihesus qui te iam preparatam felicitatem tam liberaliter remuneraui. Reuertere inq̄m a peccato cogitationis: a peccato locutionis: a peccato actōnis: & a peccato assuefactiōis. Reuertere ad me o anima te sancti cum magno desiderio aspectāt te id tuum aduentum angeli exultant. Reuertere vocat te expansis manibus in cruce ihesus christus. Reuertere tuum aduentum prestolantur totius trinitatis abissus. O anima hec vox fuit si bene recolis dilecti inuitantis. Aduerte nunc que fuerit longanimitas expectantis. O quanto tempore tuum aduentum expectauit. Heu quanto tempore te in peccatis tuis tollerauit. O quot & quanto ante tuam conuersionem in peccatis damnauit. Et te semper peccantē misericorditer expectauit. Reuertere adhuc: o aia christus in cruce te expectās habet caput inclinatum ad te peccatricem immundā deosculandām: hz brachia extensa ad amplexādū. Manus apertas ad remittendū. Corpus extensum ad se totū impendendū. Pedes affixos ad cōmanendū latus apertū ad te in illud intromittēdū. Esto ergo o anima iam colūba nidificans in foraminib⁹ petre in cauernis macerie paruola lasciuan⁹ paruola pede inuola lateri ibi tua redes ibi secura q̄es hec Bernard⁹: Ego de sancto victore. Dic ergo o anima si digne posses quot & quales i tui comparatione abiecti sunt qui tibi datam gratiam consequi nō meruerūt. Elegit ergo te & preelegit sponsus tu⁹. Elegit te de omnib⁹ assumpsit ex omnib⁹ amauit p omnib⁹. An ignoras quam feda prius fuisti quam poluta & desoluta pri⁹ extitisti. Ipse te lauit lauacro regenerationis pauit cibo dulcissimi corporis. Ipse tibi dedit vestimenta virtutū q̄b⁹ nuditatem tuam tegeres: & te adornares. Ipse contulit aromata bonorū operū q̄bus fetorem peccati effugares. Dedit speculuz scripturaz in quo speciem tuā agnoscerēs. Homo. O anima vidisti longanimitatē expectantes: iaz nūc conuerte radiū contemplationis ad benignitatem iustificantes & cogita diligenter: vnde tibi post hz omnia tam inestimabilis gratia: vt ei⁹ merearis esse spōsa in quez desiderant angeli prospicere. Bernardus: Quid ergo retribues domino p omnib⁹ q̄ retribuit tibi. Tribuit enim tibi sis socia mense: socia regni: socia thalami vide q̄b⁹ brachijs a te sit amplexand⁹ q̄b⁹ labijs deosculand⁹ q̄ te tantam estimauit: vt te suo sanguine redimeret & propter te sor-

nũ mortis exciperet. Anima. Fateor: t iam recognosco experior: t intelligo me multa plura bis a deo meo recepisse: ſz p bis oib⁹ nihil dignũ bñficijs tãtis deo meo retribuisse. Bernard⁹. Misericordias dñi in eternũ cantabo q: septẽ misericordias i me factas ꝯsidero p quas suã iestimabilẽ pietatẽ euidẽtissime recognosco. Primo qđ a mltis peccatis me ꝯseruauit. Scđo qđ me peccãtẽ nõ statim dãnauit: ſz me ꝓlungãtẽ iniq̃tatẽ ipse ꝓlungauit pietatẽ. Tertio q ꝯ meũ mutauit: vt fieret dulcia: que prius fuerãt amara. Quarto qđ me penitẽtẽ misericorditer recepit. Quinto q ꝯtinendi t emẽdãdi mihi virtutẽ ꝓstauit. Sexto q dedit mihi gr̃az ꝓmerẽdi. Septimo qđ mihi tribuit spẽ obtinẽdi. Anima. Dic iam. O homo pp diuinã clemẽtiã q̃d p bis oibus dño meo retribuã ne fiã idigna ꝯcipiẽdis si igrata fuero de ꝯceptis. Quid retribuaz ergo dño nisi q diligã t gr̃as agã cõfiteor: t laudẽ dicã nomini suo bñdicto qñ tã parat⁹ ẽ mihi dimittere mala t tã inestimabilia ꝯferre bona gr̃a eius debito q peccata mea quasi glacie soluit gr̃e ei⁹ debito q̃cũ qz mala nõ feci: t ideo oia mihi reputo dimissa q̃cũqz a me ipso duce nõ sunt cõmissa. Homo. O aia scio qđ q̃cquid dilect⁹ tuus ꝯtulit pp te q̃cquid sustinuit totũ in caritate ꝑpetua: qua te dilexit ꝯsumauit. vnde sicut estimo: nec melius: nec decẽtius quaz p dilectionẽ retribuit: Qđ ex sola dilectione ꝯdonat. Aia. Eia mi dñe deus si hec ita se hñt q̃ztũ ego infelix t misera debeo diligẽ deũ meũ q̃ me creauit cũ nõ eram redemit cũ pieram t de multis periculis liberauit me Qñ errabã reduxit me. qñ ignorabã docuit me: qñ peccabam corripuit me. qñ ꝓtristabar ꝯsolat⁹ ẽ me. qñ steti tenuit me. qñ ceci di ererit me: qñ iui duxit me. qñ veni suscepit me: hec t multa alia fecit mihi deus de qb⁹ ꝓfice erit mihi: semp loq: semp cogita re: semp gr̃as agere: vt p oibus beneficijs suis possim eũ laudare t amare. Cũ. n. cum ctis sit ꝑsidens singulos iplens vbiqz pñs ꝓtoz curã agẽs: t tã singulis q̃z oib⁹ ꝑsidens tñ sic totũ ad custodiã meã sic occupatũ video quasi oium oblitus fuerit: t mihi soli itẽdere velit: sic eni mihi pñtem se exhibet t semp se paratũ offert si me paratã inuenit. Et quocũqz me verto nõ me deserit: nisi ego prius deserã eũ: nec p oibus q̃ illi retribuã hẽo nisi tñ vt diligã: Hec aug. de spũ t anima. Bernardus. O bone iesu quotiẽs post imensas t inumerabiles lachrimas quotiẽs post varios singult⁹ t gemitus me sauciatũ t iã pene desperãtẽ vnctionis misericordie tue t oio pene deficiẽtẽ excepisti gaudẽtẽ: nec dereliq̃sti de venia ꝑsumẽtẽ. sz sup hĩ oia mihi bone vbi te amabilẽ nõ imerito reddit calix passiõis q̃ bibisti op⁹ nostre redẽptiõis qđ suscepisti Hoc eni ẽ qđ totũ amorẽ meũ vẽdicat sibi hoc ẽ q meã deuotionẽ blandicijs allicit t itimis stringit t vehemẽtius afficit. Et ei vbi te humiliasti vbi te naturalibus radijs exuisti vbi caritas plus effulsit gr̃a ãplius radiauit: hĩ Bernar. Adiuro vos iquit aia i cãticis. Filie ierusalẽ: vt si inueniretis dilectum nũciate ei q: amore ei⁹ langueo. Bernar. Nõ apit aia quẽ diligit q: pñtẽ oibus credit q̃ ꝺ eo: de suo nũquã recedit. Augu. Amo te dñe t ipatiẽs est amor: nec lachrimis cedã donec amori det qđ amat nihil eius mesticiã ꝯsolat quousqz nõ aspicit q̃ desiderat. Aia. Sed nũquit: o homo ille te nec deũ diligere qui se gaudet talia qualia: ego cõmisi minime cõmisisse. Homo. O aia nõ te q̃sq̃z irrideat ab eo egrã sanari: a quo ꝑstitũ ẽ: vt non egrotare vel sanitã: vt maiores labores euitaret: t ideo deũ timẽs imo re vera ãpli⁹ diligat: q: me videt p cũtãtis peccatoz meoz langoribꝰ excruciãtẽ. Augu. i libro ꝯfessionum. Hieronimus. Sine amore charitatis q̃zuis q̃sq̃z recte credat ad beatitudinẽ puenire nõ pot. Quia tãta est

virtꝰ caritatis vt ẽt pphetia ⁊ martiriũ sine illa nihil esse credat. Nullũ premium caritati compensatur. Caritas enim omniũ virtutum optinet principatum. Augustinus. Da mihi te deus meꝰ: redde te mihi amore ⁊ si parum est amez validius non possum metiri quantum desit mihi amoris tui: Vt currat anima mea in amplexus tuos: nec convertatur donec abscondatur in absconditu vultus tui: hoc tamen tibi dico: q̃ male mihi est preter te hoc totum: ⁊ omnis copia que deus meus non est mihi egestas est. Anima. Nunc ergo: o homo: quia pro his omnibus dilectorez meum: vt dixisti diligere debeo. Dic quesso quantuz: aut quo modo diligam quatenus sibi: vicissitudinez tante dilectionis rependam. Bernardus homo. O anima quam vis causa diligendi deum: deus est: Modus vero diligendi cum est: sine modo diligere. Possumus tamen modum aliquem ex ipsis sacre scripture locis inuestigare. Ipse enim qui dilectionem tribuit modum diligendi ostendit quando dixit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex tota fortitudine tua. Dilige igitur anima amore singulari deum patrem qui te tazno biliter ex nihilo creauit. Deum filium qui te tam inextimabiliter pro te moriendo reformauit. Deum spiritum sanctum qui te tam misericorditer ⁊ tam dulciter sepius consolando a peccato preseruauit ⁊ in bono confortauit. Dilige igitur deum patrez fortiter. Vt nullo amore periculose vincaris. Deum filium sapienter. Sic nullo alieno amore dolose seducaris. Deum spiritũ sanctum dulciter: vt nullo alieno amore viciose inficiaris. vel aliter secundum Bernardum. Bisce a christo. O anima christiana quemadmodum debeas diligere christum. Dilige dulciter prudenter: ⁊ fortiter Dulciter vt amore illius omnis amor alius tibi vilescat: ⁊ ipse solus sit tibi i ore mel in aure melos in corde iubilus. Dilige prudenter: vt amor tuus in eo solo: ⁊ nõ in alio nullo continue inardescat. Dilige fortiter: vt tua fragilitas omnia dura ⁊ aspera gaudenter pro ipso sustineat: vt dicas. Labor meus vir est vnius hore ⁊ si amplius est non sentio pre amore. Jeronimus. Ita christianus per amorem in christum iugiter intendat: vt omnia libenter propter christum sustineat donec ad ipsum pueniat. O Anima semper in mente tua perscruta q̃z dulciter christus te dilexit in incarnatione quaz prudenter in conuersatione q̃ fortiter in passione. Nulla dilectio maior: nulla charitas sincerior: nullus amor fortior mortuus est p̃ te innocens nihil in te inueniens quod amaret. h̃ Ego. anima. Dic q̃so: O homo salua reuerentia non ex curiositate: sed ex humilitate non ex presumptione: sed potius ex deuotione interrogo te. Et quicquid est q̃d amo cum deum meuz amo. O anima si tua questio esset presumptuosa: nimis esset viciosa: sed quia ex deuotione originatur deuotam responsionem meretur. Audi quid dicit ille magnus dei amator. Augustinus in libro confessionum. Cum deum inquit amo non amo speciem aut decus non temporis non candoris lucis istis amicuũ oculis non dulces melodias non vnguenta suauiter redolentia: non mãna: non mella: non membra carnis amplexibus acceptabilia: non hec amo: cum deum amo. Sed quid amo: Amo lucem quandam: quandam vocem quendam odorem quoddam cibum quẽdã amplexũ hominis iterioris mei vbi fulgẽt aie q̃d nõ capit locꝰ: vbi sonat q̃d ñ capit tẽps: vbi redolet q̃d nõ spgit flatꝰ: vbi sapit q̃d nõ minuit edacitas: vbi heret q̃d diuellet satietas. Anima. Dic q̃so homo vel paululum de charitatis virtute: qua cognita ad diligendum deum: fortius animus inardescat. Homo. Re vera. O anima caritatis fructus magnꝰ est: sed occultꝰ

Ipsa.n.ꝑm Augustinū in aduersitatib⁹ tollerat in p:osperitatib⁹ temperat. In passionibus est fortis in bonis operibus ylaris. In temptatione tutissima in hospitalitate liberalissima. Inter bonos fratres letissima. Inter falsos patientissima:ipsa inter obp:obria secura:iter odia benefica:iter iras placida:inter insidias inocens:in iniquitate gemens:in veritate respirans. Hec augustin⁹ de laude caritatis. O amor ex quo omnis serenitas morum.puritas affectionū:subtilitas intellectuū sanctitas desideriorꝫ claritas'operꝫ fecunditas virtutū dignitas meritorꝫ sublimatio premiorꝫ. O dulcedo amoris:o felix amor dulcedinis:comedat te cor meū:ꝛ nectare tuo repleant viscera anime mee. Bernardus. O anima q̄ꝫ dulcis est cib⁹ caritatis.qui fessos alleuat:debiles roborat mestos letificat. Jugū nanqꝫ caritatis ferre:leue est ꝛ onus eius suaue. Jdē. Fateor dñe non sustineo pondus dici ꝛ estus: sed iugū suaue:ꝛ onus leue porto. Opus n.meū vir est vnius horę:ꝛ si plus est non sentio p:e amore:Sꝫ q̄d plura. Ugo de sancto victore:Tanta é vis amoris:q̄ necesse est vt te talē ꝑbeas quale est illud q̄ amas ꝛ cui per affectū cōiungeris in ipsius similitudine ipsa quodāmodo societate transformeris. Anima. Jam video q̄m miser é omnis amicus meus cuius amicitia in rebus tempo:alibus:que cū labore acquirunt cū labore ꝛ timore possidentur:ꝛ cum dolore amittunt. Augustin⁹. Sed beat⁹ qui amat te domine ꝛ inimicū p:opter te ꝛ amicū in te. Solus.n.eaꝫ amittit cui omnes in te cari sunt. Te vero nemo amittit nisi qui dimittit. Qui autem te dimittit quo vadit nisi a te placido ad iratū. Jdem. O caritas q̄ semper ardes ꝛ nunq̄ꝫ extingueris. Caritas deus meus accendere me iubeas:vt amé te. Da quod iubes ꝛ iube quod vis. Jubes certe vt contineant se homines a concupiscentia carnis a concupiscentia oculorum ꝛ ambitione seculi. Augu. Minus te dñe amat qui aliquid tecū amat: q̄ p:opter te non amat. O homo amemus dnm nr̄m ihesum ꝛ eius inherere queramus amplexibus:ꝛ facile videbitur omne difficile.

¶ Pars secunda huius operis qualiter instabilis sit mundus ꝛ mundana oppulentia. Homo.

a

Nima iam vt video recognoscis quaꝫ felix ꝛ q̄ꝫ beata est que in solo 'eternitatis desiderio p amorem figit:q̄ nec p:osperitate extollit: nec aduersitate quassat:ꝛ dum nihil habet in mūdo quod diligat nihil est in mūdo q̄ pertimescat. Hec grego. in moralib⁹ Conuerte nūc igit iam:o anima mea radium contemplationis ad ea q̄ sunt iusta te. hoc est ad mūdū istū sensibilem: vt ipsum ꝛ ea q̄ i ipso sunt despicias:ꝛ eo despecto amplius in amore sponsi inardescas. Minus enim eū amas si aliquid cū eo appetis: q̄ p:opter ipm ꝛ in ipso non diligas. Tanto n.ꝑm grego. Anis ab illo superno amore disiungit quanto inferius delectatur:ꝛ ꝑm glosam super exodū. Quanto quis ab inferiori amore disiungitur tanto a sola eterna amāda subleuat. Cetera igit creatura vile sceat vt creato: i corde dulcescat. Augustin⁹. Volue igit ꝛ reuolue semper:non tantum ex auditis:sed etiam ex expertis non mī ex dictis:sed etiaꝫ ex factis q̄ꝫ instabilis sit humana opulentia: q̄ꝫ mutabilis mundana excellentia q̄ꝫ falsa ꝛ miserabilis mūdana est gloria. Nō ne q̄ hic eminet multo plus merore afficit q̄ꝫ honor gaudeat. Bernardus. Ecce mūdi huius amatore mūdanas seculi perambulātes. Alij diuitias:alij honores:alij gloriaꝫ querentes. Sed quid de diuitijs dicaꝫ:q̄ cū labore aegrunt cū timore

possidentur ⁊ cũ dolore ammittunt. Quid de honore referã. In ioco sublimi positus es. Nũquid non eris iudicandus ab omnibus: lacerãdus ab oib⁹. Nunquid in honore sine dolore: et in prelatione sine tribulatione: in sublimitate sine vanitate esse poteris: quid de gloria: nũquid aliud é q̃z quedã inflatio animi: nũquid ⁊ ipsa est sine iuditio. Respice qui antecedis ⁊ cogita quia omnib⁹ inuidie semina prebes. Idem. Totiens angelo apostate simul eé volo quotiens pesse desidero. Hieronymus. Nihil náqz seculo rebusqz seculi fugitiuis é: quas cũ tenere cupim⁹ amittim⁹. Vidisti imperatores: vidisti prefectos: vidisti exercitus: victorias ⁊ triũphos: fuerũt heri ⁊ cras nõ sunt. Heri quasi flos apparuerunt: hodie quasi fenum aruerũt. Nihil itaqz bonum est nisi quod perpetuũ est. Hec Hieronymus. Alia. O homo si hec ita se habent q̃d est q̃ miseri homines querunt dum mundi vanitates appetũt. O quantũ excecati sunt qui mundi gloriam querunt. Nõnulli dũ quorundam gloriam cernũt magnum aliquid estimãt: atqz vt talia mereant exoptant. Cũ vero morientes eos aspiciũt eorũ q̃z sit vana gloria cũ gemitu fatentur ⁊ dicunt. Ecce q̃ nihil est homo. Hec Gregorius. Homo. O anima carissima ⁊ quid sunt mõdana omnia nisi quedã vana somnia. Et quid profuit superbia aut diuitiarũ iactantia amatorib⁹ suis. Transierunt enim omnia tanq̃z vmbra ⁊ tanq̃z nauis que pertrãsijt fluctuantem aquã cuius non est inuenire vestigiũ. In malignitate enim sua consumpti sunt. Heu quãplurimi ⁊ nullus signũ reliquerũt: vbi sunt principes gentium: ⁊ qui dominati sunt super terrã: qui argentum thesaurizauerũt: qui ciuitates ⁊ castra extruxerunt. Reges ⁊ regna debellãdo deuicerũt: vbi sapiens: vbi scriba: vbi inquisitor: seculi: vbi salomon sapientissim⁹ vbi Alexander potentissimus: vbi Assuerus gloriosissimus: vbi Cesar potentissimus: vbi principes inditi: vbi reges: quid profuit eis inanis gloria: breuis letitia: mundi potẽtia: magna familia: carnis voluptas diuitie falsitas: concupiscentie suauitas: vbi risus: vbi letitia: vbi iactantia: vbi arrogantia. Ecce generositas sanguinis: pulchritudo corporum: forma elegans: iuuenilis decor: prelia: pallatia immensa: suppellex adde ⁊ mundi sapientiam: de mũdo sunt hec omnia: ⁊ mundus q̃ suũ est diligit: ⁊ cum mundo non diu subsistunt. Trãsit enim mũdus ⁊ concupiscẽtia eius. Bernardus. Tu ergo si recte sapis: si lumen oculorum tecũ est: desine sequi que sequi miserum est: que possessa onerant: amata inquinant: amissa cruciant. Tu ergo relinque hec omnia propter eũ qui est super oia. Fuge igitur ⁊ confuge o aia ad vbẽ refugij: hoc est ad vitam religiosam: vbi possis de preteritis malis agere penitentiã: ⁊ in presenti obtenere gratiã ⁊ feliciter prestolari futurã gloriam. Hec te tãrdet peccatorũ conscientia: q̃ vbi habuudauit iniquitas superhabundare ꝯsueuit: ⁊ grati anec ipsa penitentiarũ austeritas detereat. Non enim condigne sunt passiones huius temporis ad preteritã culpã q̃ remittit. Hec. Ber. Alia. Jã falsitatem ⁊ instabilitatem mũdi agnosco sed nescio quo vinculo deterrita adhuc ab eo auertere mentem nequeo. Homo. Certe si diligẽter o aia ⁊ prudẽter piculũ tuũ q̃ de mũdo incurris aduerteres: pculdubio animũ tuũ a seculi vanitatib⁹ cohiberes. Grauis enim ⁊ piculosa nimis est mundana ꝯuersatio: q̃ secundũ Bernarduz. Ibi delectatur castitas in delitijs: humilitas in diuitijs: pietas in negotijs: veritas i multiloquio: charitas i hoc neq̃z seculo. O anima debilis ⁊ infirma: que tam facilis es ad decipiendũ: tã ꝓna ad cadẽdũ: tã difficilis ad surgendũ. An ignoras q̃ sicut difficile é arborẽ iuxta viã positã fructꝰ pulcherrimos vsqz ad maturitatẽ seruare: sic difficile est hominẽ iuxta seculũ viuentẽ: iustitiaz

im maculatā vsqz in finem cōseruare. Hec Chrisostom⁹. Item Augu. in epistola. Vincula huiꝰ mūdi habent asperitatem veraz iocunditatem falsam: certū dolorem: incertam voluptatem: durū laborem: timidam quietem: plenā miseriā: nullā beatitudinez: inanem spem. O aia si hec in mente porta res mūdū ⁊ ea que in mūdo sunt contenere res. Bernardus. Et quid é carissima qō diligis: quid é qō appetis: quid é qō i mūdo queris si prelationē diligis quid aliud facis nisi q̄ tuā vitā confundis. An ignoras qō monstruosa res est gradus summ⁹ ⁊ animus infirm⁹: sedes prima ⁊ vita ima lingua magniloqua ⁊ man⁹ ociosa: sermo multus: ⁊ fructus nullus vultus ⁊ actus leuis ingens auctoritas ⁊ mutans stabilitas. Hec Bernardus. Sed forte prelationem quidā appetūt: ⁊ in ipsa bene viuere ⁊ sancte intēdūt laudo sed iterato quid laudare valeam nō inuenio vnū semp timeo qō dicit Gregorius in registro. Ita si regentiū ⁊ subditoꝝ merita cōueniūt vt sepe ex culpa presidentiū fiat deterior vita subditoꝝ ⁊ sepe ex merito plebiū delinquat vita pastorū. Si sapientiā mūdi queris o quāto pi ulo te cōmittis. Ber. Heu quot ⁊ quantos mūdi maledicta sapiētia supplantauit ⁊ conceptū in eis diuinū extinxit spiritū quē vehemētius dīs accendi voluit. An ignoras q̄ sapiētia mūdi ⁊ terre est aialis ⁊ diabolica inimica salutis suffocatrix virtutis ⁊ mater vanitatis. Hec. Be. Augu. Qui sine saluatore saluté vult querere ⁊ sine vera sapiētia existimat se prudētē fieri posse nō san⁹ sed eger: nō prudēs: sed stult⁹ ⁊ in egritudine laborat assidue. Qui enim crescit in scientia ⁊ non in bona vita elongat a deo. Tu ergo si sapiens eē desi eras discas in terris quoꝝ scientia perseu rat tecū in cetis. Hieronym⁹. Hic studeas qualiter ad ipsum peruenias q̄z semel v asse oia didicisse est. Anselmus. Hec est illa eterna veritas sine qua ōēs sapere dissipere est. Augustinus. Infelix homo qui scit oia alia te autē nescit. Beatus aūt qui se scit: ⁊ si alia nescat. Si aūt se ⁊ alia nouit nō propter illa beatior q̄z propter se solū beatus. Anselm⁹. Sed fortasse diuitias mūdiales: pompas seculares ⁊ delitias carnales anima mea diligis: ⁊ propter hoc mūdū inuite derelinquis: sed attende q̄z caduca ⁊ fragilia sunt hec. Dic vbi sunt reges: vbi p̄ncipes: vbi omniū peccatoꝝ dilectores. Heu timeo q̄ multi ex ipsis exterminati sunt ⁊ ad inferos descēderūt. Quid nūc prodest eis superbia quid diuitiarū iactantia. Grego. Nec diuiti obsunt opes si eis bene vtatur. Nec paperem egestas cōmendabilem facit si inter inopiā sordes peccati nō caueat: sed adhuc in aia inuenies qō obicias dicens. Adhuc dū despicio sed amicos ⁊ parētes ⁊ cognatos derelinquere nō valeo. Friuola o anima est hec obiectio. Bernardus. Fidelis sermo ⁊ omni acceptione dignus si impius est contemnere patrem ⁊ matrem propter christum pijssimū est. O durum patrem ⁊ sceuam matrem: imo nō. parētes sed peremptores qui te mallent perire cuz eis q̄z regnare sine eis. Hieronymus. Licet sparso crine scissis vestibus vbera quibus te nutrierat mater ostendat: licet in limine pater iaceat per contēptam matrem: per calcatum patrem perge siccis oculis ⁊ ad vexilla crucis euola. Solū pietatis genus est in his fuisse crudelem. Crisostom⁹. An ignoras o aia q̄ qui habet iesum hēt patrem ⁊ matrem ⁊ oēz amicū. Quid sequeris mortuos: sequere viuū ⁊ dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Jā ex ꝓbis tuis o hō ⁊ ex multis exp̄imētis cognosco q̄ ēt mūdus in seipso aruit: q̄z adhuc heu in multoꝝ cordib⁹ floret: q̄ amaritudies mūdi diligūt fugiētē sequūt: labētē amplectunt. Dic quē tāte cecitatis rō. Nō. O aia an ignoras q̄ tā delicata ⁊ tam nobilis es a sponso tuo auctore omniū ꝓdita que sine dilectiōe eē nō potes. Hieronym⁹ ad Eustochiū. Si

ficile est humanā animam nō amare. Ne cesse est vt mēs nostra ad quoscūqz traha tur affect⁹. vnde ꝺm Bernardum. Aut in summis aut in īsimis delecteris. Igitur ꝺm Gregoriū in moralibus. Sunt nōnulli qui vitā suā negligūt dū transitoria appe tunt ⁊ eterna nō intelligūt: vel intellectu cō tēnūt: dolorē non sentiūt dū vulnerat: sunt vnde heu se miseri in bonis esse putant. Exilium quasi patriam diligunt ⁊ in cecita te quasi luminis claritate exultant. Ecōuer so electorū mētes dū cūcta transitoria quasi nulla conspiciunt ad quid sunt ꝓdite requi runt: cūqz eoꝝ affectui nihil extra deū suf ficiat in sola cōtēplatione conditoris quie scunt supernis interesse ciuibus appetunt: ⁊ adhuc in mūdo positi extra mundū fugi unt. Idē Gregor⁹ super ezechielē. Dulce do viri in reb⁹ humanis: sed eis qui nullā de celestib⁹ dulcedinem expti sunt: q: dum mens humana min⁹ interna itelligit tanto dulcius in tpalibus requiescit: sed siquis iā cordis lingua gustauerit que sit illa dulce do celestium premiorū: hic quanto dulcius sit qō int⁹ videt: tanto magis in amaritudi nem vertitur oē qō foris sustinet. Anima. Nec queso o homo procrastines mihi ali quid de mūdo ⁊ celesti gaudio ediscer ꝙte nus vtriusqz natura pfectius cognita vnuz verius despiciam ⁊ ad alterū assequendū studiosius me extendā: quia puto vt sicut bonū non amatur nisi cognoscatur: ita ma lū nō deuitat nisi intelligat. Homo. O ani ma extimo q: mūdanū gaudiū: si tamē di q: pōt gaudiū ⁊ nō potius flagellō iucogni tū nunqz perfecte cognoscit nisi cū perfe cte despicit: vnde sicut a perfectis mundi tēporib⁹ tradit mūdanū gaudiū potissime propter quinqz ē habendū. Primo quia vilitatē in obiecto: quid enim est seculi leti tia rīdet. Augu. Impunita nequitia luxu riari inebriari comessationib⁹ vacare vani tatib⁹ intēdere: ⁊ pro his in hac vita nihil mali sustinere. putā enī mali ee in delictis cū nō cōfugunt pro suis neqtijs: ⁊ ignorāt q: sicut dicit Augu. Nihil īfelic⁹ ē i felici tate peccātiū q: penalis īfirmitas merek ⁊ mala volūtas roborat. Secō hz deformi tatē in subiecto: aia enīz pctis deformata ē subiectū mūdani gaudij q: letat cū male fe cerit ⁊ exultat in reb⁹ pessimis. vñ bñ dicit Piero. q: ridere ⁊ gaudere in h̄ seculo nō ē factū hois sensati sz frenetici. Reuera o aia cor mūdū nō cū h̄ seculo īmūdo sed cū deo ⁊ in deo letū ē ⁊ iocūdū. Tertio hz bre uitatē in seipso q: gaudiū ypocrite ad īstar pūcti. ypocrita ē hic mūdus cui⁹ gaudiū ē ad īnstar pūcti: q: nec latū nec lōgū nec altū nec pfundū. Augu. sup ioānē. Letitia secu li vanitas ē que cū magno desiderio spera tur vt veniat ⁊ nō pōt teneri cū venerit. O aia qz̄ breuis: qz̄ fragilis ⁊ qz̄ caduca ē mū dana letitia. breues enīz dies hois sunt qz̄ to hz tristitiā in termino. q: dicūt heu mihi dies sudo i bonis ⁊c. in pūcto ad īferna de scēdūt. Extrema enīz talis gaudij luct⁹ occu pat. Immo o aia si velles discernere tale gaudiū hz semp tristitiā admixtam in actu suo q: semp necesse ē q: pīsumat scelera per turbata ꝓsciētia. An ignoras o aia q: non diuti⁹ pdurat letitia q: ē in comedēdo ⁊ bi bēdo qz̄ durat tristitia q: ē in esuriēdo ⁊ si tiēdo: ⁊ sic ē de oīb⁹ alijs. Quinto hēt mi seriā magnā in affectu ꝓpio q: ē spīalis gaudij impedimentum. O anima agnos sce qz̄ miser hic mundus ⁊ qz̄ miserrimi sunt qui sequuntur ipsum. Semper enim mundana gaudia excluserunt homines a vita beata. Bernardus. O qz̄ vilis: ⁊ qz̄ inutilis est mundana consolatio: ⁊ quod plus est metuēdū: q: vere ac sancte ꝓsola nis ē ipedimētū. Renuas igit o aia mea in mūdo delectari si vis de dī memoria cō solari. Augu. Cetera creata vilescant vt creator i corde dulcescat. Alia. Mūdū aspi cio falsaz letitiā verā tristitiam falsam dul-

cedinem veram amaritudinem: agnosco ⁊ ob hoc non imerito ꝑm tuum consilium o homo ipsum conténo: sed quia sicut asseris sine dilectione esse non valeo. Dic queso quid agam ⁊ quo me conuertá vbi dilectionem conuenienté inueniá. O aia si te ipsam cognoscerés perfecte ex tui cognitione mundū ⁊ oia que in mundo sunt conténeres ⁊ discere posses: quā consolationez in tua dilectione affectare nō immerito deberes. O anima si tu naturam celestem intelligeres p:oculdubio terrenam: consolationem abhoz:eres. Erubesce igitur consolari in ceno: qui es i celo. Erubesce in imis delectari: qui non potes nisi in summis satiari. Natura es vt puto celestis ⁊ celestem consolationé sicut estimo naturaliter: si carnalis insania permitteret appetis ⁊ requiris. Bernardus. O q̄z dulce ⁊ delectabile esset adiuncto diuini amoris condimento ꝑm naturá viuere si insania nos permitteret que sanata statim naturalibus natura arrideret. Anima. Et quid est p:opie secū dū naturá viuere. Homo. Secūdū naturá viuere est in terris celestem vitam ducere ab exterioribus ad interio:a redire ab interioribus ad superio:a ascendere ⁊ facere omnia ꝑm nobilissimum qō est in homine p:ecellens hoc est secundum intellectum. Aia. Potest ne aliquis in terris in hac lachrymarū valle vitam celestē ducere. Homo. O anima si de meis verbis tanq̄z hominis peccato:is dubitas: audi Augustinuz ⁊ apostolū dicentes de hoc. Ecce qd dicit Augustinus. Cum eternū aliquid per cognitioné ⁊ amoré capim⁹ méte iá nō in hoc mūdo sumus. Inde apostolus. Nostra aūt ꝓuersatio in celis é o anima mea. Puto igit q̄ verius es vbi amas: q̄z vbi aias: q̄ qcquid diligis ipsa dilectiōe ai in eius similitudiné trāsformatiōis. Si ergo celestia cōtéplaris: si celestia diligis quomodo iá in celis nō cōmoraris: que celestibus spiritib⁹ vita similaris. Aia. Heu heu me infelicem ⁊ miseram miserabiliter iā multo tpe excecatā que tāto tpe per cognitionem in tempo:alibus ⁊ terrenis oberraui: mundanis ⁊ vilibus me per amoré alligaui: de quib⁹ paucam cōsolationé: multā amaritudinem ⁊ desolationem modicā ⁊ valde exilem letitiá sed variá ⁊ sepe magnā cordis tristitiá sumpsi. Dic ergo queso o hō que est celestis consolatio: si quomodo possem ad ipsam pertingere in hac valle lachrymarum ⁊ miserie. Quid est q̄ in deū meum inuenio cū tam libenter ⁊ faciliter omnia ꝓpter ipsum conténo: cū dico intra me mea ipsum cū gaudio: de⁹ cordis mei de⁹ pars mea in eternū. Quid est qō in illa breuissima hora in dilecto meo degusto cū omnia dura ⁊ amara ⁊ aspera gaudenter ⁊ hylariter ꝓpter ipsum totis viribus sustinere concupisco: ⁊ dico mihi adherere deo bonuz est: ⁊ quis me separabit a caritate dei sti. Homo. secūdū Bernardū. O anima hec consolatio nihil aliud é q̄z gratia quedam deuotiōis p:ocedens de spe venie: ⁊ gustu boni iz exigui: ⁊ suauissima quedā dilectio qua benignus deus afflictam recreat animá qua aia ad req̄rendū inuitat: ⁊ ad diuinum amo:em accenditur vehemēter. Ugo. O anima quid putas est illud tam dulce ⁊ tam suaue qō in reco:datione dilecti deuotas aias tangere solet: ⁊ tá suauiter afficere: vt iá totaliter a seipsis alienari incipiāt. Exhilaratur conscientia ⁊ in oblivione ueniunt oiuz dolo:ū memoria: exultat anim⁹: clarescit intellect⁹: co: illuminat: affect⁹ iocundat. Já nesciūt vbi se eé ꝓspiciūt: ⁊ q̄si amplexib⁹ amoris aliq̄d int⁹ tenét ⁊ nesciunt q̄d sit: ⁊ tñ totis viribus tenere ꝓcupiscunt: luctat quodāmō delectabiliter animus ne recedat ab eo: ⁊ q̄si in eo finé oiuz desideriorz inueniūt. Hec Ugo. Bernardus. Nónunq̄z dñe q̄si clausis oculis in te inhabitanti mittis mihi in os cordis qō nō licet mihi scire quid sit: sapo:is equidé seruentio dulcedine adeo confo:tāte: que si perfi

ceretur in me nihil vltra quereré. Nó ne hoc é cordis iubil'. Grego. Jubil' dicitur in essabile mentis gaudiū q̄ nec abscōdi nec ꝑmonibus aperiri pót sz̄ tm̄ quibusdā motibus aperiri: sz̄ nullis proprietatibus exprimi. vnde psalmista. Bt̄us populus qui scit iubilationé: nō dicit qui loquit sed qui scit: q: iubilus quidé sciri pót in intellectu: sz̄ dicto exprimi nó pót. Quid putas é o aia tá dulcis táq̄ suauis delectatio. Certe hec est consolatio diuina. Aia. O homo quis mihi det vt in cor meū ꝓueniat & malorum meor̄ obliuiscar ac mūdanā ꝯsolationé despiciā & a meipsa felicit alienet. Nō. O aia magnū é qō desideras inestimabile donuz est qō exoptas: vnde vt extimo humano studio nō pót obtineri humano merito vix pót promereri: sed adeo humilibus precibus & digne dispositis ex sola diuine pietatis condescentia vix pót impetrari. Omne enim aurū in cōparatiōe illius arena é exigua & argētū illi cōparatum vile reputabitur. Aia. O homo dic rogo qualis debet eé dispositio qua ordinari debet ad impetrandū & orantis affectio. Nō. De hac materia multū posset dici ab expertis sed inexpertū me recognosco qui etiā pauca dicere erubesco: vnde timeo ne ꝓtra me dicatur. Quare tu enarras qō non degustas. Quare & q̄z indignus laudas qō ignoras. Aia. O homo noli timere cū reuerentia & humilitate que audisti & legisti deuote propone. Multi enim de rebus magnis & arduis alijs proposuerunt qō nō de propria sed de aliorū scientia dicerūt. Homo. Jā cū aliquali audatia loquar. Nā si vires imperitia denegat caritas subministrat. vnde sicut sentio sic refero. Puto saluo meliori iuditio. Si vis te ad hanc celestē dulcedinē degustādam ꝑparare debes esse depurata exercitata & eleuata. In primo hec celestis dulcedo odorat. In secūdo degustat. In tertio aliq̄n vsq̄z ad ebrietatē sumit & potat. Primo dico q̄ debes eé depurata a peccatis ab affectionibus inordinatis a tpali ꝯsolatiōe & a creaturarū inordinata dilectione: q: ſm Bernar. Errat oino si qs illā celestē dulcedinē huic cineri diuinum illud balsamū huic veneno carismata illa. i. dona spūssancti hui⁹ seculi illecebris misceri posse arbitrat. Sed postq̄z aia a talibus fuerit depurgata lachrymosis gemitibus tūc degustabit diuina: quia dignū est sicut depurata & doloriosis fletibus dealbata: dicit Augu. q̄ més illa semper in se dolores inueniat: que dereictus creatore semp in se & in creatura gaudia querebat. Pulchre ét Grego. in moralibus super illo verbo anteq̄z comedá suspiro dicit. Comedere át é supne lucis cōtēplationis pasci. Suspirat ergo anteq̄z comedat: q: qui se i hoc exilio p desideriorz celestiū lamēta nō humiliat eterne patrie gaudia nō degustat. A vitatis enim pabulo ieiuni sunt qui in hac pegrinatiōis inopia letant. Sēdo debet més eé exercitata in bonor̄ ppetratione & ī malor̄ ppessiōe. Beati enz qui lugét qm̄ ipsi consolabunt: q: quos variatis cibis afficit eos ipsa ꝯsolatiōis gra pascit. Bernar. O quotiens bone iesu post inumerabiles lachrymas & gemit⁹ sautiatā animā meā vnxisti vnctiōe misericordie tue & imo pene desperāté excepisti cōsolāté & de venia presumēté nō dereliquisti. Grego. Ecce quō preciū honestarū in ipsis é: vñ reitera q̄zuis inictio arta sit via que ducit ad vitā: ꝓcessu tm̄ tpis inextimabilis delectatiōis dulcedine dillatat. O q̄z beata consolatio que diuinitus infundit laborantibus pro christo. Tertio in quo aia inebriatur hac dulcedine est mentis eleuatio quando animus feliciter a terrenis abstrahitur: & miro quodā modo supra semetipsuz: supra mundū: imo supra omnem creaturam eleuatur: vt iam possit dicere anima. Introduxit me rex in celaria sua: vbi bibit de vino condito inex-

timabilis deitatis ꝛ lacte albissimo inconta minabilis humanitatis. Hec est illa celaria vinaria in qua introducitur anima. O aīa hic bibunt amici ꝛ inebriantur charissimi. O felix ebrietas quā sequit mentis ꝛ corporis tā casta q̄z sancta sobrietas. Hic efficitur anima more ebrij gaudens ꝛ letabunda in aduersis fortis ꝛ secura in periculis prudens ꝛ discreta in prosperis liberalis ꝛ pia in cōdonandis iniurijs: ꝛ tā quieta q̄z somnolenta recumbens in amplexib⁹ diuinis cū leua sponsi sponsam sub capite sustineat amicabiliter ꝛ dextera dilecti dilectā familiariter amplexatur. Aīa. O homo confiteor: cum humilitate ꝛ reuerentia q̄ accidit aliquādo licet heu per rarū magna violentia circa conuersiōis mee primordia animū abstractis ꝛ ad celestia cōtemplanda cuz conatu eleuaui intrās cū tremore circūspexi cum rubore: vidi magna palatia: choros angelorum ꝛ gaudia patriarcharū ꝛ prophetarum. Apostolorū tabernacula aspexi: ꝛ martyrū conuiuium virginum ꝛ confessorū. Elemosinam videlicet consolatiōis a singulis petij micas decidentes de mensa dominorum desideraui nec obtinui: sed q̄ audita lamentabile est mox ab oībus vt peregrina ꝛ incognita repulsa fui. Quid ergo profuit mihi laboriosa mentis eleuatio: q: nulla secuta fuit consolatio. Igitur q̄z vana ꝛ insipida sunt oia transitoria iam cognosco ꝛ ob hoc mundū despicio consolationē seculi vilipendo mūdana queq̄z gaudia sicut venena mortifera: fugio ꝛ contemno vitā etiā preteritā quasi mortuā plango ꝛ mentem meam miseram gemitibus ꝛ fletibus abluo ꝛ expurgo: ꝛ si aliquando inter lachrymas ꝛ gemitus odorem diuine suauitatis: nil modicum sentio. Attamen cibum angelorum ꝛ vinum amicorum infelix misera ieiuna ꝛ sitibunda non degusto. Bernardus. Non accessit adhuc domine deus meus ad multitudinū dulcedinis tue quā absconditi timentibus te: foris ei⁹ odore vtcūq̄z sustentor: q̄ mihi supra odorem balsami cunctiq̄z generis suauia adoramenta. O domine deus si tam nobilis est odor q̄z dulcis est tue dulcedinis sapor. Si tante virtutis est modica degustatio quā iocūditatis habet felix inebriatio. O quis mihi det vt venias in cor meū ꝛ inebries illud vino tuo ꝛ amplectar te deus meus. Hō. O anima deuota loquor: salua reuerentia. Nimis es auara ꝛ vtinā presumptuosa vires vestras perpendite merita considerate virtutes discutite: ꝛ si placet tunc sufficiat vobis magis in odorē vnguentorum diuinorum cum adolescentulis currere q̄z presumptuose super merita postulare. Anima O homo q̄z durus ꝛ onerosus ē mihi miserie consolator aliquando: q̄z parcus est si fas est dicere: diuine bonitatis dispensator audaci dico ꝛ tacere nō valeo mihi odor nō sufficit: modicus gustus nō plene reficit sed afficit: ebrietatem affectus meus appetit ꝛ requirit. Scio quid dicit. Bibite amici ꝛ inebriamini charissimi. Et si deprimit indignitas potētis: spē tri dicit ꝓmittentis. O hō quō dubitare valeo quin parat⁹ sit dare dona sua: qui pro me nō dedignatus est pati mala mea. An ignoras q̄ multos de dei pietate confidentes docuisti quos a beato Augustino didicisti sic dicente. Erubescat humana pigritia: plus vult deus dare q̄z audeat homo postulare. Itē idem de vera religione deus dedit nobis pign⁹ spiritus in quo sentiamus eius dulcedinem ꝛ degustemus ipsuz fontē vite: in quo (obria ebrietate irrigamur tanq̄z lignū quod plantatum est secus decursus aquarum. Chrisostomus. Nil omnipotentiam dei clariorem reddit q̄z quot omnipotēs facit eos q̄ sperant in eo. Nam deo per spem sibi impiū animum nulla fraus: nulla illecebra poterit, vel stanté deicere vel durantem superare. Erubescat nunc humana desperatio

ꝛ maledicta pusilanimitatis trepidatio: q̄ diuitem ꝛ nimis liberalem in omnib⁹ qui inuocant illum estimat illis: qui spem per se et am ponunt in illum sua posse beneficia denegare. Nunquid non pater eternus apud quem non est transmutatio ex sola liberalitatis immensitate filium suum misit in quo dedit totum quod habuit: totum q̄ potuit: totum quod fuit. Si vero sola liberalitas suam infinitam bonitatem diminueret forsitan nō immerito nostra infirmitas trepidaret: sed quia ex seipso non ex accidēti dono bonum est ex sue bonitatis cōmunicatione non diminuitur: ꝛ ex aliene bonitatis additione non augetur. Homo. O anima magna est fides tua: valde fortis es in spe ꝛ confidentia: ꝛ quāuis spes p:ocedat ex meritis ꝛ diuine clementie confidentia meritoria sit laudabilis ꝛ sancta: consulo tamen sene ante q̄z ad querendam ebrietatem supra ascendas prius per tui considerationem salubriter infra te descendas vt ediscas sponsum tuum reuerenter timere ante q̄z inspicias suum secretum cubiculuz introire: quem non solum timere debes cū irascitur: verumetiam cum suauissime ꝛ delicatissime blanditur.

¶ Tertia pars huius opis: quomodo anima debet radium contemplationis querere ad inferiora ꝛ ad humane mortis ineuitabilem necessitatem. Anima.

Je queso o homo breuiter que sint illa ad que mea consideratio est conuertenda ascendere festina ebrietatē diuine consolationis quero inferioribus diu morari non valeo. Jam dilecta tabernacula tua domine virtutum inhabitare desidero in atriis domini totis visceribus concupisco. Homo. Hec inferiora sunt o anima vt te conuertas ꝛ videas humane mortis ineuitabilē necessitatem ꝛ ingemiscas diuini iudicij ineffabilem veritatem. Et contremiscas panarū infernaliū ac expauescas intollerabilem asperitatem. Considera igitur frequenter: volue ꝛ reuolue diligent q̄ mors nō pōt declinari q̄ hora mortis nō pōt inuestigari q̄ tēpus adeo p:efinitū non pōt imutari. Jsidorus. In reb⁹ humanis nihil certius morte: nihil incertius q̄z hora mortis non miseretur inopie nō reuertet potē tia: nō respicit morum aut generis excellentia nō parcit iuuentuti vel etati senibus est in ianuis: iuuenibus insidijs. Aia. Audio q̄ nostrum viuere nihil aliud é q̄z ad mortem transire cur temporalia diligunt: q̄z tā in incerto tempore possidētur. Homo. Sicut Gregorius dicit in moralibus. Carnales mentes o anima iccirco temporalia diligunt: quia vita carnis q̄z fugitiua sit minime perpendunt. Nam si velocitatē transitus eius aspicerent hanc prosperitatē modice duraturam minime amarent. Augustinus. Vita mea naviganti similis est siue dormiam siue vigilem semper vado festinus ad mortez. O vita p:esens q̄z multos decipis: que dum fugis nihil es dum videris vmbra es dum exaltaris fumus es dulcis es stultis amara sapientibus. Qui te amant non te cognoscunt qui te fugiunt: ipi te intelligunt: ꝛ alijs te permittis longam vt decipias: ꝛ alijs breuem vt desperationem inducas. Hec Augustinus de spiritu ꝛ anima. Jugi ergo meditatione animum nostrum exerceamus: ꝛ miserias nostras consideremus cum dolore vitam istam intrauimus: cū labore viuim⁹ ꝛ cum timore exituri sumus. Bernardus. Quotquot degimus in hac regione vm-

bre mortis in infirmitate corporis inconsli ctu ꝛ in loco temptationis: si diligenter ad uertimus triplici icōmodo miserabiliter la boramus. Faciles enim sumus ad seducen dum: debiles ad resistenduz: ꝛ fragiles ad operandum. Aia. Jam video ꝙ inutiliter in hoc tpe viuitur nisi ad cōparandum me ritū quo in eternū viuatur. Ideo non esset curandū quam diu esset viuendū: sed potiꝰ q̄z bene in hac vita operandū. Nam si ali cui ꝙ bene viuat condonetur. tamen vt diu viuat certū e quod nulli conceditur. Ber nardus. Est igitur vita secura: vbi est con scientia pura. vbi mors sinè formidine ex pectatur cum dulcedine ad esse optatur: ꝛ cum deuotione acceptatur. Homo. O aia si hec ita se habere intelligis audi consiliuz meū: ꝛ i hac vita q̄z diu durat compara ti bi vitam illam que semper durat. Dum vi uis in carne morere mundo vt post: deo vi uere incipias. Bernar. Intellige ꝙ venien tem mortez nullus letus ꝛ ilaris suscipit: ni si qui se ad ipsam: dum veniret bonis ope ribus preparauit. Attende ꝙ secundum se necaz. Inscipiens idest peccator ꝛ crimino sus moriendo mortez vincit. Anima. O ho mo video ꝙ bonoruz mors est beata mors vero peccatorum infelix ꝛ misera. Homo. O anima secundum bernardum bona est iusti mors propter requiem. Melio: pro pter nouitatem. Optima propter securita tem. Econtra mors peccatorum pessima ꝛ bene pessima. Mala in mundi amissione peior: in carnis separatione. Sed pessima i duplici: vermis ꝛ ignis contrictione. Et ꝙ omnium pessimuz est in diuine contempla tionis priuationis.

¶ Secundo dz radiū copulatiōis ꝙuertēr ad iuditij finalis formidabilē austeritatem.

i Am satis de morte diristi dic modo ō statu finalis iuditij. Ho mo. O anima facio qz horaris sed rogo audi cum patientia. Scire debes ꝙ quanuis de morte meditari sit horribile de statu finalis iuditij cogitar̄ vt estimo nō minus est formidabile: q: nullus tunc pote rit fallere sapientiam: flectere iustitiam: in clinare clementiam: declinare vltionis ꝛ iu stitie retributionis sententiam. Bernardus Consydera igitur o anima cuz tremore: q̄d erit de te in die nouissimo: quando contra te de cogitationibus loquetur conscientia: quando te de tuis omnibus actionibus ac cusabunt elementa: quando contra te crux portabitur in testimonium: quando verbe ra: contra te clamabunt vulnera allegabūt claui loquentur. cicatrices conquerentur. O angustie: hinc erunt peccata accusantia inde terrenis iustitia: intus vrens conscien tia. subtus horrendum chaos inferni: supra iudex iratus iusti iuditij. Foras mundus ar dens iustitia iudicantis terrens. Et si iustꝰ tunc vix saluabitur impius ꝛ peccator: vbi apparebunt. Latere erit impossibile: appa rere itollerabile. Anselmus. O anima pec catoris lignū inutile ꝛ aridum. eternis igni bus deputandum: quid respondebis in illa die quando exigetur a te vsq̄z ad ictuz ocu li omne tempus tibi impensuz qualiter a te sit expensum: eya eya anima mea: quid erit tunc de cogitationibus vanis ꝛ ociosis de verbis leuibꝰ ꝛ iocosis ꝛ rediculosis ō ope ribus inutilibus infructuosis. Ambrosius. super lucam vbe mihi si peccata mea non fleuero si me die ac nocte ad confitendum tibi non surrexero. Jam securis ad arbo rem posita est. Faciat fructum qui potest gratie qui fructum debet penitentie. O ho mo siue vigiles siue dormias semper in au ribus tuis illa horribilis tuba resonet. Hie ronimus. Surgite mortui venite ad iuditi um. O anima nunq̄z excidat a tua memo ria. Jte maledicti in ignem eternum. Ue ni te benedicti percipite regnum. O quid po test lamentabilius ꝛ terribilius cogitari q̄z Jte. Et quid delectabilius exprimi q̄z veni

re. Que tunt voces quarum nihil horribili us vna. Et nihil delectabilius altera: potest audiri. O anima separa modo te a mundo vt tunc possis remanere cum christo. Fuge modo mundum: vt sequaris deum. Bedina modo prauorum consortia: vt tunc valeas sequi beatorum agmina.

¶ De pena infernalis intollerabilem penalitatem.

Post hec omnia conuerte radium contemplationis ad reprobor̄ tormenta. Vide q̄z sint aspera quam varia q̄z intollerabilia. Bernardus ad Eugenium. Ego horreo vermem mordentem ⁊ mortem viuentem. O gehennalis regno. Ibi est ignis ardens ⁊ frigus rigens. vermis immortalis fetor intollerabilis ⁊ malei percutientes: vmbre palpabiles. Confusio peccatorum innodatio vinculorum. Horribiles facies demonum. Augustinus in sermone. Vbe illis quibus preparatur dolor vermium: ardor flāmarum sitis sine potu: fletus ⁊ strido: dentium ac lachrime oculorum. Vbi mors optatur: sed non datur. Vbi nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat. Quis putas tunc meror: que tristitia quis luctus quando separabuntur iniqui a consortio iustorum: ⁊ tradentur potestati demonum: ⁊ ibunt cum eis in suplicium eternum. Ibiq; erunt semper sine fine. in luctu ⁊ planctu ⁊ gemitu: procul a gaudijs paradisi nunq̄z refrigerium suscepturi: sed multa milia annorum cruciandi: nunq̄z tamen heu miseri liberandi. Ibi torquens ⁊ punitus non fatigabitur: ⁊ ille qui torquet: nunq̄z morietur. Sic enim ignis ille consumit. vt vitam tamen semper seruet. Sic vetera tormenta patientur: vt semper mouentur. Sic sine spe venie: ⁊ misericordie semper viuent: vt tanyen moriantur. Sic moriuntur: vt nunq̄z consumentur. Anima. O homo q̄z in inferno vt dicis mors queritur ⁊ non inuenitur. Et q̄z punitur eternaliter q̄ cōmittitur temporaliter. Homo. Quia secundum gregorium. Quibus in hoc seculo vita offertur ⁊ nolunt accipere: in inferno querent mortem ⁊ non poterunt inuenire. Iniqui voluissent libenter sine fine viuere: vt potuissent sine fine in iniquitatib⁹ permanere. Ad districti iudicis igitur iustitiam pertinet: vt nunquam careat supplicio quorum mens in hac vita nunq̄z voluit carere peccato. Homo. O anima si hec tibi predicta videntur horribilia audi que sunt his omnibus grauiora. Chrisostomus super Matthеum. Si mille gehennas mihi proponas non tantum reputo sicut ab illius glorioſe societatis iocunditate expelli: ⁊ exosum fieri creatori. O anima terribilis est gehēna: sed terribilior facies iudicis irata. Sed quod omnium vincit terrorem est a beatissime ⁊ iocundissime trinitatis contemplatione elongatio eterna. Chrisostomus. Excludi a bonis eternis ⁊ alienum effici ab his que preparauit deus diligentibus se tantum generat cruciatum: vt si exterius nulla pena torqueret: hec sola sufficeret. Et melius esset mille milia flāmarum sustinere q̄z christi faciem mansuetissimam iratam videre: ⁊ ab ipsa eternaliter discedere. Gregorius. O si sapiens in cordis palatum posset quid admirationis habet. Ecce sponsus venit quid dulcedinis intrauerit: cum eo ad nuptias quid amaritudinis ⁊ clausa est ianua. Quid plura. O anima cogita quantum sit malum a facie christi separari ab illo gaudio diuino excludi. beatissima omnium sanctorum societate priuari mori vite eterne: ⁊ viuere morti sempiterne profundo fluctuantis gehenne immergi edacissimis vermibus in eternum laniari nec finiri tribulationes incendij fluctuantis strepitus pati baratri fumigantis amara caligine obscurari: non sentire q̄ oculos illuminat: sed sentire q̄ cruciat. Augustinus

Tanta erit in inferno vis doloris vt se non ferat alias intentio cogitationis. Anima. Jam timore contremisco iam horrore defi cio. Dic queso o homo ad quid valet lamé tabilis meditatio. Homo. O anima puto ꝙ predictorum continua ꝛ deuota medita tio est peccatorum medela: ꝛ ad queqꝫ bo na agenda: ꝛ ad mala sustinenda salutiffe ra exercitatio. hic Bernardus in epistola. Vigilias times laboresqꝫ manuum: sed le uia sunt hec meditando flammas perpetu as. Recordatio tenebrarum facit non hor rere solitudiné. Si futuram de verbis ocio sis cogitas discussionem non displicebit si lentium. Fletus ille ꝛ stridor dentium: ante oculos mentis sepe reducti rudes pannos tibi reddunt matam ꝛ culcitram. Augusti nus in sermone. Abeas humana mundi hu ius illecebris ꝛ concupiscentijs de victa fu git laborem expetit voluptatem: ꝛ vir ad hoc ducitur: vt a se consuetudines vite prio ris excludat. Sed cum ceperit cogitare fu turi iuditij necessitatem ꝛ penarum eterna lium crudelitatem voluntarium bellum in dicit passionibus mota: vel sepe premij: vel timore supplicij: vim facit pristinis deside rijs: Ut violenter vincere seipsam conten dit. Idem. O felix mortale genus si sem per haberent pre mente eternum bonum: finemqꝫ timeret.

¶ Quarta pars quomodo anima conuer tere debet radium contemplationis ad su periora. ſ. ad celeste gaudium inextinguibilez preciositatem anima.

Am nunc. O homo vt me miseram in hac lachry marum valle proiectam satis terruistilicum non in fructuose docuisti misere re etiam nunc mihi mise re: ꝛ faciam sicut duduz promisisti. Propone paululum de felicita te perpetua: si forte ex hoc capere valeam aliqua mentis solatia: quia alternis vti dele ctabile est. Quia secundum Augustinum: siue plectendo: siue ignoscendo: siue deteré do: siue consolando bene semper agitur: vt vita hominis corrigatur. Attende ꝙ gene rosus est animus hominis: ꝛ sepe ducitur leuibus ꝛ blandis ꝛ sepe magis alicitur ꝑ missis ꝛ consolatorijs quam cogatur mi nis ꝛ terroribus: vnde soror nostra sponsa Trahi cupiebat odore celestium vnguen torum sapore diuinorum carismatum: ꝛ sic cum sponso currere viam mandatorum iam ex timore: sed ex amore delectabiliter adimplere. Homo. O Anima verus esse ꝑfiteor ꝙ loqueris: sed heu multi sunt qui deum volunt immitari in prosperis. vnde necesse est eos deterreri aduersus. Abulti enim sunt qui diuina carismata: vel propter cecitatem non intelligunt: vel propter ne gligentiam ex vanis occupationibus per dunt. Unde vt estimo deus ex infinite sue bonitatis immensitate: semper paratus es set magis consolationibus fouere: q̄ꝫ aspe ritatibus terrere si homines eque dispositi essent: vt suam diuinam consolationem re ciperent: que a deo preciosa ꝛ delicata est: ꝙ nullo modo decet: vel expedit: vt indiffe renter omnibus tribuatur. Tu ergo si post ꝫ tibi proposita: ad hanc aspicias oportet: ꝙ habeas purgatum intellectum: ꝛ bene dispositum affectum. Quia secundum Au gustinum. Summum non nisi purgatissi mis mentibus cernitur. Et puto ꝙ ad mi nus non nisi valde bene dispositis affecti bus: degustetur. A multis enim in hac vita valde limpide speculatur: quibus ꝛ mini me degustatur: vnde Idem Augustinus. Fac me domine preco: degustare per affe ctum ꝙ sentio per cognitionem. Anima. Dic queso. O homo que debent dispone re in affectu ꝛ intellectu procedere: vt vel saltem ad modicum mentis hebrietatem:

valeam celestem dulcedinem contemplando degustare. Jam enim dudum in speculatione mentem exercitaui: ꝛ heu adhuc nūq̄z: vt timeo vel modicam stillam illius celestis dulcedinis sensi. Multa de sanctorū: vita ꝛ conuersatione legi. multa de natura ꝛ operationibus ꝛ ordinibus angelorum: nonnulla etiam legi de inestimabilis diuinitatis vnitate de incomprehensibili trinitate diuinitatis plura de omnium beatorum inestimabili felicitate. Et quando predictis toto studio mentem occupaui heu ad huc ieiunia ꝛ famelica permansi ꝛ semper cum beato Augustino clamaui. Fac me clementissime pater gustare per affectum q̄ sentio per intellectum. Et tamen non profecisse sepius longo studio fatigata ꝛ mihimetipsi irata clamaui cum propheta expectando micas que cadunt de mensa dominorum in aula celica. vsq̄quo domine obliuiscēris me in finem vsq̄quo auertis faciem tuam a me. Quia ꝛ si me indignam ad manducandum panem filiorum iudicaui: manducare saltem micas minutissimas decidentes cum magno desiderio expectaui. Sed heu vt frequentius aperto ore in hians in vacuuz laboraui. Homo. O anima predicta que lamentabiliter es cōquesta accidūt ex duplici cā. Aliquādo ex valde pia ꝛ salutifera diuine pietatis dispensatione. vnde Gregorius in moralibus. Differre solet paucas prius petentium voces: ad tēpus vt desideria crescāt: ꝛ exaudiamur eo magis ad nutum: quo citius non exaudimur ad notum. Idem in homelia. Sancta desideria: ex dilatione crescunt: si autem ex dilatione defficiūt: desidera sancta: non fuerunt. Deus enim q̄z uis per pietatem sit clementissimus: tamen aliquando contigit: vt hoc q̄ libentissime tribuit protrahat: vt discas magna multum ꝛ ardenter desiderare ꝛ adepta sollicitius cum gratiarum actione seruare. Aliquando etiam beneficium protrahit: expostulantis in dispositā deordinatione. Bernardus. Errat omnino si quis illam celestem dulcedinem: huic cineri diuinum illud balsamum huic venenoso gaudio carissimata illa sancti spiritus: huius seculi illecebris misceri arbitratur. Sed iam o anima ne diutius te protrahaz: vt amplius te per expectationem affligam. Purga intellectum a vanis ꝛ inutilibus fantasijs: ꝛ naturalibus: ꝛ curiosis rationibus: ab extraneis: ꝛ scientificis occupatiōibus. Purga etiam affectum a culpa: ꝛ a culpe sequela a culpe occasione: ꝛ causa cinge rationē dilata ꝛ expande affectione intra in gaudium domini: q̄ nec oculus in hac vita perfecte vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit. Exardesce igitur. O anima amore ꝛ desiderio superne vite: vbi est sanctorum actio: non operosa requies non desidiosa: vbi vita sine defectiōe laus diuina sine cessatione: hic Augustinus Bernardus. Gaude igitur ꝛ exulta ac mercedem tui laboris considera: que reuera: est tam multa: q̄ non potest numerari: tam magna q̄ non potest mensurari: tam copiosa q̄ non potest extimari: tam infinita q̄ non potest terminari. Anima. O homo multa iaz diristi in genere dic queso per singula in specie: quia magis intelligimus: que specialiter distinguuntur: q̄z que generaliter exprimuntur. Homo. O anima quid dicere valeo. Cum futurum gaudium aspicio iam pene preadmiratione deficio: quia gaudiū erit intus ꝛ extra subtus ꝛ supra circum ꝛ circa. Gaudebis igitur in omnibus. Gaudebis de omnibus: Gaudium tuū vtputo prefiguratum est in apocalipsi per illam mulierem beatam: que amicta fuit sole ꝛ luna sub pedibus eius ꝛ corona duodecim stellarum in capite eius. Mulier ista vt estimo est anima beata eterni regis filia sponsa: ꝛ regina. Filia per nature creationem. Sponsa per gratie ado-

ptionē regina per glorie collationem. Nec bene dicitur amicta sole: quia decorata splendore claritatis deifice: Coronata dignitate felicitatis eterne: in qua felicitate ob spiritualē decorem hz duodecim gaudia: p duodecim stellas figuratas per que decorat̃ ꝛ ornat̃ felicitas superna. Nec gaudia debes tu o aia quotidie deuota mēte transcurrere ꝛ nullam p̃sentis miserie ꝛ incolatus consolationē querere: ꝛ spe illi⁹ gaudij omnē tribulationē vite p̃sentis patienter ꝛ gaudenter sustinere. Beda. O anima non turberis si mali in hoc seculo florent: ꝛ tu pateris: ipsi gaudēt tu perturbaris. Mali heu nullū locū habēt in celesti gaudio nec cures tu si nihil habes in hoc seculo. sed sepe alliius gaudij quo tendis q̃c quid in via aduersitatis occurrit affect⁹ tuus gaudenter ꝛ patienter sustineat. Bernardus. O anima si te aliquando delectēt mundana gaudia falsa huius seculi gloria breuis ꝛ caduca potentia illic mentem euoca: ꝛ omnia reputa vt stercora. Curre non passibus corporis sed affectibus ꝛ desiderijs quoniam non solum angeli ꝛ beati: sz ꝛ angelorum dominus ꝛ magister te expectat te deus pater tanq̃z filiam dilectissimā deus filius tanquā sponsaz dulcissimā. Deus spiritus sanctus tanq̃z amicam sibi gratissimam expectat te deus pater vt heredē vniuersorum bonorum te constituat deus filius vt p̃ro te fructuz sue natiuitatis ꝛ p̃cium sui p̃cioſi sanguinis deo patri offerat deus spiritus sanctus vt sue eterne beatitudinis ꝛ dulcedinis participem te faciat: expectat te illa beatissima omnium spirituum celestium eterni regis familia: vt te in suum collegium suscipiat. Tu ergo ipsorum societatem super omnia desidera: quia cuz magna verecundia illuc venires si eam in hac lachrymarum valle nō amasses. Hieronymus in epistola. Quotiēs ergo te vana huius seculi delectat ambitio quotiens videris in hoc mundo aliquem glorioſum: statim celum mente transgredere ꝛ esse incipe qō futurus es. Reuera estimo si hec celestia gaudia iugiter in mēte teneres de hoc exilio quodāmodo suburbium celestis regni construeres in quo illam eternā dulcedinem quotidie spiritualiter p̃liādo degustares: quia cum aliquid eternū mēte capimus: iam non in hoc mundo: sed in celo habitamus. Augu. Tanta est o anima vis tue dilectionis q̃ ibi verius habitas vbi p contemplationem amas q̃z vbi per essentiam animas. Bernardus. Hoc est carissima anima regnū dei: qō intra nos est: quia heu miserabiliter negligem⁹ cum formis insania ꝛ vana fusi sumus. Gregorius. Fusi sumus foras de regno dei qō intra nos est nihil curantes foris querentes consolationē de rebus vanis: ꝛ insanis: falsisq̃z: ita q̃ iā religionis antiq̃z deuotionem amisimus adeo q̃ nec spetie illius retinem⁹. Tu ergo o aia eterni regis filia audi mēte deuota ꝛ inclina aurē tuā ad sancta ꝛ salutifera consilia. Vide per cōtēplationē celestis regni ꝛsolationē. Obliuiscere per cōtēptuz ꝛ detestationē populum tuum ꝛ domuz patris tui: hoc est mundū diabolum teipsaz ꝛ oēz vanā ambitionē. Vide igitur ꝛ deuota mēte pertracta qualiter illi diuini ꝛ celestes spiritus qui p̃sentis vite ꝛ miserie piculum euaserunt quāuis ab illius eterni solis splēdore se nunq̃z possint auertere: aliquando tamen radium contemplationis conuertūt ad inferiora: aliquando ad superiora: aliquā ad interiora: aliquando ad exteriora. Conuertunt inquā ad inferiora ꝛ gaudēt ex triplici causa. Vident enim primo q̃ ipsos horribiles ꝛ crudeles hostes per diuinam potentiam superauerunt. Secundo q̃ omnes defectus ꝛ peccata per diuinam sapientiaz vitauerunt: vel illam iāpridem omissa correxerūt. Tertio q̃ tā lamētabiles ꝛ interminabiles cruciat⁹ eternos p̃ diuinā clemētiā

euaserunt. O anima quanto putas gaudét quottidie gaudio qñ vidét tot a carne mũdo ⁊ diabolo superari. Tot tã diuersis peccatis de quibus nunq̃z merent veniam inquinari. Tot eternaliter sine fine damnari Reuera tunc puta q̃ de morte transisse ad vitam: vite duplicat gaudium. O domine deus si tam graue nunc periculum est i bello: quantũ tunc erit gaudiũ de triũpho: cuz post devictũ triũphatumq̃z mundum submerso impio pharaone: ⁊ exercitu eius in mari rubro: tenent omnes electi christianũ cum maria psalentes ⁊ cantãtes laudantes ⁊ benedicentes dominum: vna voce dicentes. Cantemus domino: gloriose enim tc. Tunc ꝓstituétur duo chorubin: hoc é duo chori electoꝝ scilicet. Innocentes ⁊ penitẽtes clamantes alter ad alterꝝ. Sanctus: sanctus: sanctus dñs deus sabaoth. Sanct⁹ deus pater qui nos: a carne: a mundo: a diabolo: tam potenter liberauit. Sanctus de⁹ filius qui nos: a pena ⁊ culpa tam sapiẽter iustificauit. Sanctus deus. Spiritus scũs qui nos tam clementer ab eternis tormentis preseruauit. Plena est omnis terra gloria eius: qui nos de mundi miseria ad celestis regni gaudia reuocauit. O anima qualis erit tibi dies illa cum ad hanc choream fueris assũpta: ⁊ cum omne tormentum si pie vixeris si patienter sustinueris conuertetur in eternuz iubilum. Tunc de omnibus bis laudabis dominum deum tuum labijs exultationis. dicens. Misericordias domini in eternum cantabo. Quo cantico secundum Augustinũ in libro de ciuitate dei cantat in laudẽ glorie christi cui⁹ sanguine nos liberati sumus. Nihil erit iocundius illi ciuitati ⁊ nihil dulcius. Tu ergo cũ temptationibus probaris. cũ persecutionibus impugnaris cũq̃z in hoc seculo varijs tribulationibus infestaris: tunc mente in celum euola: ⁊ cogita q̃ hoc non est aliud nisi eterni gaudij merita. Et tunc ꝑm Gregorium. Consideratio premij minuit vim flagelli. Grego. Si ꝓsideremus que ⁊ quanta sunt que nobis promittuntur villescunt animo omnia que habentur in terris. Reuera nõ tantum bona que delectabiliter possidem⁹ Verum etiam mala que lamentabiliter sustinemus. Bernardus. Non sunt cõdigne passiones huius temporis ad preteritã culpam que remittitur. Ad presentem gratiã que imittitur. Et ad futuram gloriam que promittitur. ℔ Bernard⁹. Quantum tunc O anima gaudiuz possidebis quando perfectius intelliges q̃ in mundo cuz tanto periculo quo pleriq̃z oppriminunt viristi. Ad demõis fallacias astutiasq̃z quib⁹ multi decipiũt feciſti. Quot cruciatus eternos: quibus innumerabiles affliguntur euasisti. Anima. O homo quam sana ⁊ salutifera est hec tua confabulatio: q̃: cum hec que proposuisti aduerto consolationem ex spe non modicã recipio. Sed o domine deus quid putas tunc erit cum hoc quod ego modo spero veraciter possidebo. Homo. O anima modica sunt hec que audisti: imo comparatiue quasi nulla sunt que mente percepisti: Sed parumper oculos mentales erige: ⁊ quanta sint gaudia que de his percipias que iuxta te sunt: deuota mente frequẽtius volue ⁊ reuolue. Attende igitur ⁊ considera locum speciosum quem tibi diuina sapientia hedificauit. Attende ⁊ victum delicioſuz: ornatum curioſum: thesaurum pretioſum: quem tibi eterna potentia congregauit. Attende etiam collegium famoſum: cum quo de diuina clemẽtia mens tua eterualiter exultabit. O anima attende quã gloriosa q̃z famosa q̃z gaudiosa est ista dõm⁹ dei: ciuitas celestis: mãsio secura: patria cõtinens totum q̃ delectat. Attende q̃z clara ⁊ luminosa q̃z splendida est ciuitas que nõ indiget sole neq̃z luna: vt luceant in ea. Sed ipse dominus sol iustitie ⁊ candor lucis eterne: lux eius est ⁊ lucerna eius agnus est. O

anima attende: q̃z alta ⁊ q̃z speciosa: q̃z pulchra ⁊ speciosa: quam decora ⁊ formosa est ciuitas illa quam ornat per se ipsam trinitas beatissima. O quam gloriosa dicta sunt de celesti ciuitate dei. O israel q̃z magna ē domus dei tui ⁊ ingens locus possessionis eius. O anima illic contemplare tabernacula patriarchaꝝ ⁊ prophetarum habitacula apostoloꝝ ⁊ martirum. Cenacula confessoꝝ ⁊ virginum palatium celestium spirituum. Tronum illum beatissime trinitatis speciosissimum. O anima hic licet in corpore illic esto mente. O anima trā suola: omnia scrutare: omnia visita: omnia ingredere cuncta per ordinem hostia quousq̃z venias ad summi regis palatia: ⁊ ibi sit mēs ⁊ hic erit requies. Augustinus. O anima in illa sancta ciuitate libenter stude as morari libenter cōuersari quia ibi est vita sine morte. Juuentus sine senectute lux sine tenebris pax i turbabilis. Sedebit eni populus meus in tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulenta dicit dominus. Secundo attende victum deliciosum: ornatum curiosum thesaurum preciosum. Et quis erit ibi iam cibus: nisi ille agnus beatissimus. Ille mundus ⁊ immaculatus iesus dei patris ⁊ Marie virginis filius: de quo: spiritibus sanctis ministrabunt ad omnem sufficientiam fercula nobilissima. Nobilia quidem de ipsius candidissima humanitate: sed nobilissima de ipsius semper beatissima diuinitate. Tunc enim anima ingreditur ad degustanduꝫ diuinitatem ⁊ egredietur ad prelibandum humanitatem ⁊ pascua inueniet ad omnem sufficientiam ⁊ sacietatem. O q̃z beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Ibi autez beata vita in suo fonte bibitur. vnde huic humane vite aliquando aliquid aspergitur: vnde in temptationibus fortiter iuste temperantur ⁊ prudenter viuatur. Ibi semper aderit sitis atq̃z saciet⁹. Sed miro quodam modo longe erit a siti necessitas longe a sacietate fastidium. Inebriabuntur enim ab vbertate domus dei vt torrente voluptatis sue potabit eos secundum prophetam. Anima. Et quomodo hec. Homo. Extimo qui non prius nisi quando ille deliciosus pincerna summi regis splendor: paterne glorie candor: lucis eterne figura diuine substantie speculum sine macula caritatis deifice inquem, desiderant omnes illi celestes spiritus prospicere: quando talis ⁊ tantus precingit se ⁊ faciet eos discumbere ⁊ personaliter transiens ministrabit. O anima hoc deuota mēte pertracta quantum gaudiuꝫ: tunc illi beati concipiant ex tam stupenda dignitate ministrantis ex tam miranda caritate cuiuslibet sodalis conuiuantis ex ferculoꝝ deliciosa opulentia: ex ministroꝝ numerosa frequentia: ex musicoꝝ instrumentoꝝ: ⁊ aliorum psallentium cantantium: ⁊ laudantium regem glorie deum dei filium dulcissona resonantia. In hoc celesti magno stupendoq̃z conuiuio audiens angelos iubilantes virgines choreizantes apostolos psallentes. Martires tripudiantes confessores laudantes patriarchas ⁊ prophetas iocundantes omnes sanctos ⁊ sanctas dei vnanimiter patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum collaudentes: ⁊ vna voce dicentes: Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. Plena est omnis terra gloria eius: O q̃z glorioſum est regnum in quo cū christo regnant omnes sancti amicti stolis albis sequuntur agnum quocunq̃z ierit. O anima quomodo poterit ibi esse alicuius boni carentia: cum tam varia sit exultandi materiam. Tunc enim aperientur omnes illi thesauri eterni dei vbi sunt omnes diuitie omnes delicie absconditi: ⁊ dabuntur a patre eterno vnicuiq̃z varia ⁊ preciosa munera: secundum sua merita. Si adhuc non sufficiunt ista attende tertio iuxta te omne sanctoꝝ collegium quod ad beatitudi-

nis tue cumulum diuina clementia congregauit: quia nullius boni sine socio iocunda est possessio dicit. Seneca. Vide igitur que lingua ꝛ quis intellectus capere sufficit illius superest ciuitatis quáta sint gaudia angelorum choris interesse cum beatissimis spiritibus glorie conditoris semper assistere: ꝛ ab illorum beatissima societate non discedere: sed continue cum ipsis ꝛ de ipsorum gaudio in perpetuum exultare. Anima. Ibi enim a singulis omnes ibi ab omnibus singuli cognoscentur: nec quicq̃z latebit: que patria: que gens: qua stirpe: qua condictione sit. Hec anselmus. Ibi enim erit tam beata q̃z perfecta caritas iustorum q̃ vnusquisq̃z ibi tantum diligit proximum suum quantum se ipsum. Ex quo illud inestimabile sequetur bonum: q̃ ita vnusquisq̃z de alterius bono gaudebit: vel gaudet sine demerito proprio. Proinde cum inenarrabilis sit numerus electorum quis putas numerare sufficit gaudium beatorum. Hieronimus. In fine epistole ad eustochium. Egredere queso o anima paulisper de papilione corporis: vt in hostio stãs videas gloriam dei pertransire: ꝛ presertim laboris ante oculos pinge mercedez. Qualis tibi erit die illa: cum Maria mater domini tibi occurret choris cõmitata virgineis. Cum ꝛ ipse sponsus tibi cum sanctis occurret dicens. Surge veni propera amica mea: formosa mea: colúba mea. Jam hiems transit imber abijt ꝛ recessit. Tunc angeli mirabuntur de tua gloria dicentes. Que est ista: que ascẽdit de deserto delicijs affluens innixa sꝰper dilectum suum. Videbunt te filie sion ꝛ laudabunt. Tunc illa centum quadraginta quattuor millia in conspectu troni ꝛ seniorum tenebunt citaras ꝛ cantabunt canticum nouum. Tunc secura in amplexu sponsi cuolabis cum iubilo dicens inueni quem diligit anima mea, tenui eum: nec dimittã. Hec Hieronimus. Tunc filij septem illius magni Job qui est magnus super omnes qui morãtur in illa beata orientalium regione facient conuiuia singuli Bibe nunc ꝛ accumbe cum iocunditate: quia inueniſti gratiam coram summo principe: ꝛ tu respondebis cum gaudio: dicens. Bibam ꝛ illarior fiam: quia magnificata est hodie anima mea pre omnibus diebus vite mee. O vere inaudita magnificentia. O leta ꝛ iocunda magnificentia: qualis nunquam in hoc seculo est audita. Puto q̃ omnis huius mundi pompa istius cõparatiõe vix esset modica gutta. Anima. O homo iam diu tacui satis silui: quia que preposuisti cum delectatione ꝛ admiratione nimia audiui. Ne queso procrastines quin specialius ꝛ perfectius mihi aliqua de hoc celestium spirituum conuiuio exponas: quia iam prius aliquid de hoc tetigisti: sed nimis cito pertransisti. Homo. O anima mallez iterum q̃ petis sub silentio pertransire q̃z modicum de hoc celesti secreto misterio ore polluto cõferre: vel etiam mente percipere: quia qui adhuc mundialibus ꝛ superuacuis rebus heu sepius implico: qui adhuc heu siliquis porcorum cum ceteris mundanis pascor de familiaribus diuinorum spirituum operationibus loqui erubesco nimiuz ꝛ confundor. Quia tamen pijs votis contraire non valeo proponam breuiter q̃ aliquando spiritu instigante licet idignus mente pertracto. Quãuis enim in illa celesti aula vbi plenitudo omnis boni in omnibus illis perfecta sit: quanuis ibi pro differentia meritorum que daz data sint excellenter nihil tamen ibi ex inestimabili diuine pietatis immensitate secundum. Gregorium possidetur singulariter. Omnia enim sunt cõia pp eum qui in omnibus est omnia. Ibi enim virgo gaudebit de sancte viduitatis merito. Ibi vidua exultabit ꝺ caste virginitatis priuilegio: Ibi confessor de martirum iocundabit trium-

pho. Ibi martir tripudiabit de confessorū bravio. Ibi propheta iubilabit de patriarcharum pia conuersatione. Ibi patriarcha exultabit de prophetarum fide ⁊ speculatione. Ibi apostoli ⁊ angeli gaudebunt de merito omnium inferiorum. Ibi omnes inferiores letabuntur de gloria ⁊ corona omnium superiorum. Ex istius enim sancte ⁊ perfecte caritatis vinculo fiet vt vnusquisq; habiturus sit in alio quod non habet in merito proprio. Anima. O homo nec adhuc ista sufficiunt mentem meam quietare vnde queso ne pretranseas: sed mihi aliquid de dicto conuiuio sigillatim ⁊ distincte explices. Homo. O anima nosti q; balbuciendo possumus excelsa dei resonare. Nec mirum quia non sumus ydonei ad intelligendum quomodo possumus esse sufficientes ad loquendum. Cum illa que limpidis oculis contemplantur verius sint: q̄z intelligantur ⁊ verius intelligantur q̄z exprimantur vocibus: nec te tamen diutius protrahaam. Audi quid imaginatur intellectus: sed adhuc modicuz degustat affectus. Puto q; illi. vij. filij de quibus supra memorauimus sunt omnes sancti: ⁊ electi dei spiritus altissimi patris heredes. Et hi filij conuiuia vnusquisq; in die suo faciunt quando se inuicem celestibus gaudijs pascūt in quo de meritis suis singuli iuxta sibi datam gratiam fercula deliciosissima propinant. Primo igitur die primogenitus: hoc est ille celestium angelorum numerus: qui non immerito nomine primogeniti censentur: quia priores sunt creatiõe ⁊ conuersione ad deum: a quo nunq̄z recesserunt per peccatum: sed semper immobili caritate summo patri adheserunt: ⁊ illam hereditatem beatam celestis regni pre omnibus feliciter possiderunt. Isti tibi o anima in suo conuiuio diuersa fercula ⁊ deliciosa propinant. Cum vnusquisq; ordo de eo quod excellentius recipit in munꝰ gaudia: specialia administrat. Jaz cogita: o anima quale tibi ferculum propinant illi summi spiritus seraphici ordinis qui a deo vicini illi eterno patri sunt: q; iter ipsos ⁊ hūc nulli alij spiritus sunt qui ipsum immediatius contemplentur ⁊ suis bonis eternis perfectius perfruantur. Quale putas hi propinant gaudium de nature nobilitate quale de contemplationis claritate: quale de dilectionis sinceritate. Hi ergo: hoc est illi qui seraphin nominantur: istud conuiuium ornant ardore diuīe caritatis: Cherubin splendore diuine claritatis. Troni equitate maiestatis. Hoc etiam conuiuium glorificant dominationes de dominandi super alios excellentia. Principatus de precipiendi inferioribus magnificētia. Potestates de auctoritate malignos spiritus cohercendi potentia. Hoc etiam conuiuium honorificant virtutes de potestate miracula faciēdi. Archangeli de dignitate superiora nunciandi. Angeli de agilitate minora diuine scientie secreta reuelandi. Ecce vides qualiter singuli mentes beatorum celestibus gaudijs pascūt de his que ab illa celesti aula in munere receperunt. Hoc est miranduz q; hec predicta ⁊ multa alia nobis adhuc occulta illi spiritus in nostrum gaudium nobis propinant que tam fideliter tam dulciter tā q̄z amicabiliter in hac lachrimarum valle nos custodiunt ⁊ nos ad illam eterne beatitudinis patriam perducere totis viribus concupiscūt. Bernardus. O si quis cognosceret quemadmodum preueniunt principes coniuncti psalentibus in medio. Juuencularum timpanistriarum: videres procul dubio qua cura: quo ve tripudio intersunt cantantib⁹: assistunt orantibus: insunt meditātibus: supersunt quiescentibus procurantibus presunt. O anima ieiuna ⁊ famelica si vel vnam micam que cadit de mensa dominorum in hoc conuiuio aperto meritis ore sumpsisses puto q; hāc peregrinatiōē

ex tunc impatienter tollerares. Puto q̄ si vnam guttā de vino potus eius degustasses omnem huius seculi dulcedinem fastidires. Gregorius in moralibus. Si cor semel in celestibus figitur subaudi per degustationem quam abiecta sint omnia terrena mox cernitur: que prius alta videbant. O anima mea dilecta de conuiuio patriarcharum: prophetarum: apostolorum: martyrum: confessorum: ⁊ virginum: qui per alios sex filios non immerito prefigurant quid dicam. Unusquisq; horum de conuiuio tot proponit fercula quot habuit in hac vita: virtutū opera: ⁊ quis enarrare sufficiat quantum gaudium quelibet anima suscipiat de sanctorum patriarcharum humilitate perfectissima: de prophetarum credulitate certissima: de apostolorum charitate ardentissima: de martyrū stabilitate ⁊ patientia: de confessorum pietate ⁊ clementia de virginum castitate ⁊ continentia. Revera lingua ⁊ vox deficit quia intellectus capere non sufficit quantū sit gaudiū angelor̄ chorus interesse cum beatissimis spiritibus glorie conditoris assistere p̄tem vultum dei cernere incircūscriptū lumē videre nullo mortis metu affici incorruptionis perpetue munere letari. O q̄z felix erit tibi hec dies cū fueris ad hereditatē patrū tuorum reuersa: ⁊ q̄n ab his omnibus cū inestimabili gaudio fueris assumpta ⁊ in thalamū summi regis feliciter introducta. Jam nunc expergiscere o anima mea ⁊ cū illa famosa regina saba cum aromatibus virtutum: cum thesauris bonorum operū cum magno apparatu celestium desiderio rum ascende in illam hierusalem supernā ⁊ contemplare diligenter singula: ⁊ vide q̄ veritas vincit famam gloria exuperat omnem loquelam si forte posses ex admirationis magnitudine extra humanū spiritum rapi ⁊ miro quodāmodo in diuinum spiritum transformari: vt diceres cum petro in magno cordis gaudio. Bonum est nos hic esse. Hic pater: hic soror: hic mater: hic frater: hic patria. O domine permitte nos hic esse ⁊ ab hinc nunq̄z discedere. Ambrosius. Fugiamus o anima in patriam veriss̄imam: quia illic est patria ad quam conditi sumus: pater a quo creati sumus. Ibi est hierusalem ciuitas superna que est mater nostra. Anselmus. O anima tantum debet esse in hac vita mortali desiderium ⁊ amor veniēdi ad illud ad qđ facta es ⁊ dolor: quia nūquz es ibi ⁊ timor ne forte peruenias vt nullam letitiam sentire debeas nisi de his que tibi aut auxilium aut spem ꝓferunt ꝓueniendi. Aia. O homo dum hec aliquando cogito cum hec tacita mente mecum pertracto quid est q̄ tunc illucet mihi ⁊ percutit cor meum sine lesione ⁊ inhorresco exterius ac inardesco interius. Augustinus. Intromittor aliquando mentaliter multum interius ⁊ experior inusitata tam nesciq̄z dulcedinem que si perficeret in me nescio quid vltra q̄rerem sed residuo onerosus ponderibus ⁊ resorbeor: solutus curis. Hic esse valeo nec volo. Illic esse volo nec valeo miser vtrobiq̄z. Hec Augustinus in libro de cōfess̄. xi. Homo. O anima puto q̄ hec celestia sine p̄libatione dulcedinis non possunt etiā a digne dispositis cogitari: sed nescio quid tunc erit cuz perfecte in re sine enigmate poterit degustari: vnde non est mirandum si p̄libatio talium tibi incutit huius exilij tedium: quia nihil est magis amarum q̄z postquā anima consuetit talium degustatione consolari si rursum inceperit mundialibus ⁊ transitorijs implicari. Hinc est q̄ anima laborat: luctatur ⁊ anxiatur illic semper esse cupit: nec sufficit hic esse compellitur: sed illic post hoc qđ p̄gustatum est conat ascēdere. Gregorius: Nam enim gustato spiritu descipit omnis caro: vidisti gaudium beatorum de his que sunt infra te ⁊ de

bis que sunt iuxta te: vide modo si po/tes quale gaudium futurum sit de bis que sunt infra te: ꝛ de bis que sunt iuxta te. Vi de modo si potes quale gaudium futurum sit de bis que sunt intra te. Homo enim re munerabitur in corpore ꝛ in mente: ꝛ istorum eterna ꝛ inseparabili vnione. Cor/pꝰ enim nostrum ex quatuor elementis est compositum: vnde quatuor dotibus erit re munerandum. Terra tunc habebit eternā immortalitatem. Aqua omnimodam im/possibilitatem. Aer maximam agilitatem. Et ignis splendidissimam claritatem. Tūc fulgebunt iusti sicut sol ꝛ tanq̄z scintille in arundineto discurrent. Absterget enim de/us omnem lachrymam ab oculis sanctorū ꝛ iam non erit amplius neq̄z luctus neq̄z clamor neq̄z dolor: erit vltra: sed sempiter na par ꝛ letitia in sempiterna patria. Ibi corda beatorum sibi inuicem vt claritate lu cent: ꝛ puritate translucent. Ibi vniuscu/iusq̄z vultus aspicitur ꝛ conscientia pene/tratur. Ibi vniuscuiusq̄z mentem ab alteri us oculis corpulentia non abscondit. Etiaz mox vbicunq̄z voluerit animus statiz ade rit corpus. Augustinus. Sicut enim tunc animus perfectissime obediet suo creatori: ita corpus prōptissime obtemperabit suo motori. Tam potentez tunc deus faciet ani mam vt ex eius beatitudine plenissima re dondabit in corpus: ex qua redūdantia ha bebit vigorem impassibilitatis splendorez claritatis aptitudinem subtilitatis. Ibi erūt omnes sensus in actibus suis. Ibi enim ocu lus videbit decorem speciosissimū gustus sentiet saporem dulcissimum olfatus odo/rabit odorem suauissimum tactus ample/xabit obiectum delitiosissimuz auditus im mutabitur per sonum iocundissimum. Ibi enim cum mens in exultatione rapitur lin gua in canticum laudis eleuatur. Anima. O homo audiui iāududum mirabilia: ꝛ cuz vera sint hec omnia quid aliud est hec pre/sens vita nisi quedam mortis vmbra. Ho mo. O anima bene dixisti q̄ temporalis vi ta eterne vite cōprata mors est potius di/cenda q̄z vita. Ipse enim quotidianus de fectus corruptionis quid est aliud q̄z que/dam prolixitas mortis. Gregorius. Ergo sancti viri: quia huius vite breuitatem inde sinenter aspiciunt quasi quotidie morientes viuunt. Et ideo se non mansuros solicitius preparant: quia omnia nihil esse ex sine semper pensant: sed carnales mentes ideo presentia diligunt: quia vita carnis q̄z fugi tiua sit minime perpendunt. Nam si velo/citatem transitus eius aspicerent hanc ꝛ prosperam minime amarent. Hec Gre/gorius. Recedat ergo o anima amor vite presentis ꝛ accedat amor vite aduenien/tis: vbi nulla aduersitas turbat nulla necessitas angustat: nulla molestia inquietat sed perēnis letitia regnat. Eleua iam oculos mentis ꝛ considera quanta sit felicitas fu/tura vbi nullum erit malum nullum late/bit bonum vacabitur dei laudibus: qui erit omnia in omnibus: ibi nulla desidia causabitur nulla indigentia inuenietur ibi nostrum esse non habebit mortez nosce no strum non habebit errorem amare nostrū non habebit offensionez: ibi aberit omnis tarditas: omnis corruptio: omnis deformi tas: omnis infirmitas. Ibi celum nouum ꝛ terra noua. Ibi similes erimus angelis dei ꝛ si non etate certe felicitate. Augustinus. O anima mea illam vitam amplecti de/bueras vbi vita sine morte: iuuentus sine senectute: gaudium sine tristitia: pax sine di scordia: voluntas sine iniuria: lux sine tene bris: regnum expers commutationis. Se cundo considera quantum gaudeat anim cum resumpserit tale corpus quale iam am disti non tale quale cum ingenti dolore su stinuisti ꝛ cum magno certamine iam dem disti de quo sepius tibimet impaciens pati enter ꝛ irascens clemēter dixisti. Quis me

liberabit de corpore mortis huius: non certe tale: sed iam perfecte obediens ⁊ spirituale tale inquam: tale quidem tibi erit in contẽplationis solatium ⁊ interne felicitatis augmentum. Anima. Mirari super omnibus his non sufficio ⁊ pre magnitudine admirationis in inquisitione deficio: vnum tamen scire desidero qualiter mens que in presenti vita a dei contemplatione per corpus deprimitur illic per ipsum in cõtemplatione adiuuetur. Homo. O anima scrupulosa est hec tua questio: sed quia magis curiosa q̃z deuota breuis erit responsio mea. Anima enim tunc virtute diuina aliũ habebit modum intelligendi q̃z in via: nec est mirandum si pro loco ⁊ tempore mutant locum ⁊ ordinem agẽdi creature per eum qui ẽ fabricator ⁊ auctor vniuersalis nature. In rebus enim mutabilibus tota ratio facti est ex potentia facientis. Certum est ꝙ ipla anima resumptionem corporis non appeteret si resumptum etiã quantumcunqz gloriosum contemplationẽ impediret. Nam secundum Augustinum. Ipse anime desiderant habere corporis resurrectionem ⁊ expectant iteratam vnionem: quia ipsarum sine eo non potest ꝓsumari felicitas: nec satiari iocunditas. Adeo enim vehementer anima corpus desiderat ꝙ etiam nunc aliqualiter eius contemplationem impedit ⁊ retardat. Bernardus. O caro misera fetida ⁊ feda: vnde tibi hec gloria ꝙ anime sancte quas deus insigniuit sua imagine proprio redemit sanguine te desiderant: te expectant: ⁊ ipsaruz sine te non potest consumari felicitas nec satiari iocunditas. Augustinus. Cum anima hoc corpus non animale iam sed spirituale receperit perfectum habebit nature sue modum obediẽs ⁊ imperans viuificata ⁊ viuificans. Tunc inextimabili felicitate fiet vt sic ei glorie quod fuit sarcine. O anima cogita qualis tunc erit tibi gloria cum induta fueris illa stola noua ⁊ splendida ornata omni lapide precioso. i. corpore glorificato in quo fulgebunt tot gemme preciose ꝙ sunt virtutes in mente. Tunc vt puto cãtabis canticum nouũ dicens. Gaudẽs gaudebo in domino quia induit me vestimento salutis ⁊ induméto letitie circũdedit me ⁊ tanq̃z sponsam decorauit me corona. Ad hec vide tertio ⁊ considera diligenter si tãtum gaudium habitura sis quasi de alieno quid hauries de proprio. Quis enarrare sufficeret quantum gaudium q̃z stupendaz gloriam: q̃z incõprehensibilem laudem ⁊ magnificentiã habitura sis a trinitate beatissima: a sanctorum omnium societate felicissima pro eo ꝙ corpus tuum tam viriliter per clipeum castitatis ⁊ continentie superasti pro eo ꝙ mundum tam potenter per gladium paupertatis ⁊ indigentie debellasti pro eo qõ diabolum pessimum, taz fortiter per hastam humilitatis ⁊ obedientie effugasti pro eo ꝙ omnibus cogitationibus: omnibus affectionibus singulis inordinatis motibus tam virtualibus restitisti. Aduerte si potes quantum gaudium: quantam laudem habita sis ab his quos verbo ⁊ exemplo ad meliora reuocasti. Et quid plura. pro singulis cogitationibus: locutionibus ⁊ actionibus virtuosis specialem ⁊ eternam laudem suscipies: ⁊ id qõ tibi in te defuerit illa celestis ⁊ diuina beatorum sõcietas charitate mutua adimplebit: quia vnusquisq̃z habebit ibi in proximo ꝙ sibi deficit i merito. O aia hec cogita: hec méte ptracta cũ tibi pie viuẽti iferunt̃ aduersa: ad h̃ méte euola cũ ꝑmit corpus: cũ fremit mũdus: cũ insidiat̃ diabolus. Hic recurrebis mété delinire: ꝙ ꝙ ẽ in ꝑsenti momẽtaneũ ⁊ leue tribulatiõis nr̃e in sublimitate eternũ glorie põdus in nobis operatur. Sed q̃z reuera solũ est gaudium ve-

rum q̄ nō de creatura: sed de creatore cō
cipitur an omnis comparata aliunde iocun
ditas mero: est omnis suauitas dolor: est ⁊
postremo omne q̄ delectari potest mole-
stum est Secundum .Bernardum. igitur
consulo q̄ iam per premissa exercitia di-
sposita ⁊ inuitata ad tuum auctorem te con
uertas: ⁊ quantum gaudium ab eo beati
spiritus recipiant diligenter consideres ⁊
aduertas: quia omne gaudium tibi propo
situm hoc est accidentale: ⁊ ob hoc non sa
ciat: sed excitat: vt est illud q̄ de his que in
tra ipsos sunt accipiunt: hoc vero gaudium
q̄ de superioribus hauriūt substantiale vo
catur: quia per hoc solum affectus: rationa
lis creature saciatur. Ugo de sancto victo
re. Omnis iocunditas: omnis suauitas: om
nis dulcedo rerum creatarum: afficere cor
humanum potest saciare non potest. Ani-
ma. Dic queso o homo quale ⁊ quantum
sit istud gaudium: quia hoc solum desidero
hoc est q̄ pre omnibus concupisco: quia
scio q̄ hec omnia: ⁊ si habentur sine illo:
non solum non sufficiunt: sed etiam animā
ieiunam: ⁊ famelicam: ⁊ miseram derelin-
quunt. Homo. Anima tu queris quale: ⁊
quantum sit istud gaudium. Interroga om
nia interiora mea: ⁊ mihi narrare non suffi
ciunt. Anselmus. Si singula que predicta
sunt: bona sunt: cogita in mente quantum
sit illud bonum delectabile: q̄ continet io-
cunditatem omnium bonorum in se: non
quale in rebus creatis experti sumus: sed
tantum differentem differt creator a crea
tura. Qui his bonis fruetur quicquid vo
let erit: ⁊ quicquid non volet: nō erit. Hec
Anselmus. Homo. Beatam vitam facili
us est consequi quam enarrare cuius cur-
sus sine termino visus sine fastidio refectio
sine cibo sub antiquis perpetuisq̄ gaudijs
semper noua iocunditas: ⁊ sine timore am
mittendi continua felicitas. Puto tamen
ne diutius te protrahā q̄ quamuis inesti-
mabile sit illud gaudium ⁊ ineffabile estimo
tamen q̄ de tribus proueniat: quia triplex
gaudium illos beatos spiritus letificat: ⁊ de
lectat. Gaudent.n. delectabiliter i perfecta
⁊ clarissima diuine claritatis contemplatio
ne. Gaudent dulciter in melifiua ⁊ suauissi
ma diuine bonitatis degustatione. Gaudēt
sempiternaliter in tranquilla: ⁊ securissima
diuine maiestatis tentione. Scis enim o ani
ma: q̄ tribus viribus naturalibus preemi
nes in tua substantia. Habes enim vim
rationalem que non perfecte illuminatur:
nisi per diuine veritatis apertam cognitio
nem: ⁊ vim concupiscibilem que non scia
tur: nisi per summe bonitatis perfectam di
lectionem: seu fruitionem: vim quoq̄ ira-
scibilem: que non saciatur: nisi per eterne
maiestatis securam comprehensionem: de
his tribus dicit .Bernardus super cantica
Qui replet in bonis desiderium tuum ip-
se futurus est rationi plenitudo lucis voli
tati multitudo pacis: memorie continuatio
eternitatis. Quare tristis es ergo: o anima
mea: ⁊ quare conturbas me. Spera i deo
quoniam adhuc confitebor: illi. Cum om-
nis error: a ratione omnis dolor: a volun
tate: ⁊ a memoria omnis obliuio recesserit
⁊ illa successerit quam speramus mira se
renitas plena suauitas: ⁊ eterna securitas.
O anima quantum putas gaudent: ⁊ le-
tantur qui illud eternitatis speculum ingi
ter contemplantur: in quo omnia preterita
presentia: ⁊ futura que sue beatitudini com
petunt apertissime speculantur. Augusti-
nus. Cum ad illam supernam lucem pa-
tris luminum peruenerimus totuz q̄ in crea
tura esse potest intelligemus. Anselmus.
Tunc iusti scient cuncta que deus fecit sci-
enda. Et quid est q̄ scire non possunt qui
scientem omnia vident. O anima ⁊ quo-
modo simplicitas intellectus: hoc permit
tit. Anima. O beata veritas iam video q̄
sapere sine te decipere est. Te vero nosce

perfectum scientie genus est. Fulgentius. Sicut per speculum vitreum: trina nobis demonstratur visio: quia nosipsos: ipsum speculum ⁊ quicquid presens est videmus. Sic per speculum diuine claritatis: ipsum deum: ⁊ quicquid presens est: ideſt nosipsos: ⁊ creaturas alias cognoscemus. Homo. O anima que naturaliter scire desideras: hoc speculum videre: affecta in illo studere: ⁊ legere desidera: quia hoc semel vidisse est omnia didicisse. Ibi reuera videbitur: ⁊ reputabitur stultitia: theologia platonis: Aristotelis philosophia. Empedij theorica: ypocratis scrutinia. Ptholomei astrologia: quia quicquid hic de veritate intelligimus: minima pars est que ignoramus eorum. Sed tunc o anima videbis: ⁊ affluues: ⁊ mirabitur: ⁊ dilatabitur cor tuum. Et quid videbis. Regem celi in decore suo. Beda. Splendor eterne pulchritudinis est tante suauitatis tanteqz dulcedinis: vt etiam ipsi qui sole sunt incomparabiliter dariores angeli eo saciari: non possint. Tunc ergo affluens in stupenda diuine claritatis cognitione miraberis in tui ipsius deliciosa consideratione dilataberis in omnium creaturarum perfecta speculatione. O contemplatio stupenda: ⁊ admirabilis. O consideratio deliciosa: ⁊ delectabilis O speculatio gaudiosa: ⁊ ineffabilis. O q̃z dictum est de te domine deus meus. Melior est dies vna in atrijs tuis super milia. Quia secundum Augustinum. Tanta est pulchritudo iustitie: tanta est iocunditas lucis eterne: vt etiam si non liceret amplius in ea delectari q̃z vnius diei hora: propter hoc solum innumerabiles huius vite amni pleni delicijs: ⁊ circumfluentia bonorum temporalium recte meritoqz despicerentur. Tam pulchra enim est ⁊ suauis: vt ea visa nihil amplius posset desiderari: ⁊ omnem vincit dulcedinem: omnem exuperat concupiscentiam. Anima. Est ne aliquid illic cuius visio delectet: cuius contemplatio letificet. Homo. O anima q̃z vis hec sola sufficerent si nulla alia adessent. Est tamen adhuc vna: vt de aliarum omnium pene innumerabilium visione iocunda taceaz que mirabiliter omnium celestium spirituum mentes letificat: ⁊ miro quodammodo ne scio quo ineffabili gaudio omnem beatã creaturã inebriat videre: scilicet illiꝰ celestis regine deificã claritatẽ: ⁊ sue beatissime plis glorificatã humanitatem. Quis o aia vel cogitare sufficiat quantum gaudiũ generat illam matrem misericordie reginam pietatis ⁊ clementie videre. Jam non recũbentem cum parulo vagiente in presepio iam non lachrymantem circũeuntem querentem ⁊ dicentem: numquid quem diligit anima mea vidistis? quum perdiderat dulcissimum infantulum in triduo. Jam certe non eiulantem vociferantem clamãtem ⁊ dicentem. Quis mihi det vt ego moriar pro te fili mi absalon cum staret prope vnigenitum morientem ⁊ pendentem in patibulo. Jam non fugientem lamentabiliter recedentem lachrymabiliter cum sibi daretur discipulus pro magistro: seruus pro domino: quasi alienus pro vnigenito ⁊ dulcissimo filio. Sed hãc propter nos quodã tam miseram tantis plenam meroribus. Jam nunc inestimabiliter super omnem creaturam exaltatam regnantem in trinitatis beate super palatium cantantem: iubilãtem ⁊ dicentem tenui illum nec dimittam. Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos: ⁊ illud. Transite ad me omnes qui concupiscitis me ⁊ a generationibus meis adimplemini. O anima mente deuota pertracta q̃z sit plenum omne suauitate gaudiũ videre hominem hominis creatorem feminam omnium cõditoris genitricem fratrem nostrum quondam perditum abiectum ⁊ despectum: nunc inuentum: nunc reuersum: nunc regnantem:

nunc omnibus imperantem. O quis det te fratrem meum sugentem vbera matris mee: vt inueniam te foris & deosculer te labijs deuotionis. amplecter brachijs dilectionis. Et iam me nemo despiciat cum introduxero te in cubiculum cum dulcedine suauissime fruitionis. Hanc fruitionem desiderabat ille deuotus anselmus in meditationibus quando dicebat. O dulcissime puer quando te videbo: quando ante faciem tuam apparebo: quando saciabor pulchritudine tua: quando videbo vultum tuum desiderabilem in quem desiderant angeli prospicere: vbi anime te non amanti: te non querenti: que si mundum diligit: peccatis seruit nunq̃ est quieta nunq̃ secura. Nihil queso sine te mihi placeat: nihil dulcescat: nihil speciosum: nihil preter te arrideat preciosuz: vilescant omnia preter te. Quod tibi est aduersum: mihi sit molestum: & beneplacitum sit meum indefficiens desiderium. Tedeat gaudere sine te delectet gaudere tecum: & flere tecum. O bone Jesu si taz dulce est flere de te q̃z dulce est gaudere de te. Hec Anselmus. Anima. O homo ideo amore videndi deum langueo: creatorem meum: amore cernendi Jesum fratrem meum defficio. Jam desiderio intuendi illam gloriosam virginem matrem creatoris mei vulneratam ingemisco. O bone Jesu quãdo videbo gaudium meuz quod desidero. O quando apparebit gloria eius quez esurio. O quando veniet cõsolator meus quẽ expecto. O quando inebriabor ab vbertate domus eius ad quem suspiro. Jam grauis est mihi omnis creatura ad videndum quia nimis incomparabiliter superueniet pulchritudo a qua processerũt omnia. Homo. O anima expecta cum patientia: vtcrescant tua desideria: quia scriptum est modicum & non videbitis me. Anima. O modicum longum & nimis prolixum: quia si modica sunt desideria longa: tamen sunt desideria. Homo. O anima si magna vidẽtur tibi tua desideria quibus estuas ad eternã gloriam: & claritatem contemplandam quãto putas desiderio estuare debes ad eternam bonitatem perfecte diligendam: & ad summam maiestatem eternaliter possidendam. Si enim hec omnia summe non diligeres quomodo de visione gauderes. Et si bene videres: & intelligeres: & tamen secura mente non possideres: quomodo beata permaneres. Augustinus. Ibi igitur vacabimus: & videbimus: videbimus & amabimus: amabimus: & habebimus. Ipse.n. est finis desideriorum nostrorum qui sine fine videbitur sine fastidio amabitur sine fatigatione laudabitur in eternum vna eniz & tota virtus est amare quod videas: & sima felicitas eternaliter: habere q̃ ames Ibi beata in suo fonte & perfecte bibitur: vnde miro quodammodo: & delectabiliter imprẽssa: sitis simul atq̃ satietas alternatur: sed longe a siti necessitas repellitur longe a satietate fastidium remouetur. Hec Augustinus. Sed ne iam te o anima diuinus protraham: audi q̃ de predictis celestibus gaudijs: dicit ille deuotus Anselmus in fine prosologion. Excita te nunc o anima inquit mea & errige totum intellectum tuum & quantum potes cogita attente q̃z delectabile sit illud bonum: q̃ continet bonitatem omnium bonorum. Si iocunda est vita creata q̃z iocunda sit creatrix essentia si iocunda est salus facta q̃z iocunda est salus que fecit omnia. Si amabilis est scientia de creaturis q̃z delectabilis est illa que est de rebus increatis. Cur ergo vagaris per multa querendo bona creata. Alma vnum in quo sunt omnia. Si delectat pulchritudo fulgebunt iusti sicut sol. Si libertas aut fortitudo similes erunt angelis in celis. Si longa & salubris vita est ibi sanitas eterna. Si facietas est ibi ebrietas saciabuntur de gloria: & inebriabũtur ab vbertate domus dei Si melodia ibi canunt angeli. Si societas & amicitia ibi est beatorum societas: & om-

nium vna voluntas. Si honores ⁊ diuitie ibi in domo eius: gloria ⁊ diuitie. Si securitas ⁊ certitudo: ibi omnium temporum eterna longitudo. O cor humanum: cor indigens: cor expertum erumnas: imo obruptum erumnis: quantum gauderes: si his omnibus habundares. Interroga intima tua si capere possint tantum gaudium suum: de tanta beatitudine sua. Si homo de tanta beatitudine vix capit gaudium proprium quomodo capax erit tantorum gaudiorum: quantus est numerus electorum. Ibi vnusquisq; tantum diligit proximum suum: quantum se ipsum: ⁊ tantum de suo gaudio gaudet: quantum diligit. Ita etiam quisq; plus absq; estimatione de dei q̄; de sua: ⁊ omnium electorum gaudet felicitate quia sicut deum toto corde: tota anima: tota mente diligit: ita ad plenitudinem illius gaudij totum cor: tota anima: tota mens: non sufficit: quia tantum gaudebunt: quantum amabunt: tantum amabunt: quantum videbunt. Certe nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quantum te amabunt: ⁊ cognoscent sancti dei. O re te deus meus: cognoscam te amẽte: vt eternaliter gaudeam de te. Et si non possum ad plenum in hac vita: crescat saltem: hec noticia ⁊ amor: vt ibi sit plenum gaudium: hic sit in spe: vt ibi sit in re. Domine pater per filium tuum: hic iubes ⁊ cõsulis petere: ⁊ promittis accipere: vt gaudium nostrum sit plenum. Precto domine q̄ per admirabilem consiliarium tuum: consulis petere: ⁊ promittis accipere: vt meditetur de hoc mens mea': sermocinetur os meum loquatur inde lingua mea esurit anima mea sicut caro mea donec intrem in gaudium dei mei qui est trinus: ⁊ vnus benedictus in secula. Amen.

FINIS

¶ Incipit stimulus amoris seraphici Bonauenture cardinalis ordinis minorū olim generalis.

Transfige dulcissime domine iesu me dullas anime mee suauissimo ac salu-
berrimo vulnere amoris tui. Vulnera viscera aie mee vera ⁊ firma ⁊ apostolica caritate. Ut vere ardeat: lāgueat ⁊ liquefiat anima mea solo semper amore ⁊ desiderio tui. Cōcupiscat ⁊ deficiat anima mea in atria tua. Cupiat dissolui ⁊ esse tecū. Da vt anima mea te solū semper esuriat pané vite celestis qui de celo descendisti. pané angelorū refectionem animarum sanctarum panem nostrum quotidianū ⁊ supersubstātialé habenté omnem saporem ⁊ omné dulcorem ⁊ omne delectamentū suauitatis: in quem desiderant angeli prospicere. Te semp esuriat: te comedat cor meū ⁊ dulcedine sapo-
ris tui repleātur viscera aie mee. Te semper sitiat fontem vite eterne fonté sapientie: fontem scientie: fonté eterni luminis torrentes voluptatis ⁊ vbertatis domus dei. ¶ Te semper ambiat: te querat: te inueniat: ad te tēdat: ad te perueniat: te meditetur de te loquatur: ⁊ omnia operetur ad laudem ⁊ gloriam nominis tui: cum omni humilitate ⁊ discretione omni dilectione ⁊ delectatione: omni facilitate ⁊ affectu: omni patientia ⁊ pace perfecta: omni lōganimitate ⁊ perseuerātia vsq; in finé. Ut tu solus semp sis mihi oīa in oīb⁹ semp sis mihi spes mea: gaudiū meū: iocunditas mea: fiducia mea: diuitie mee: dilectio mea: quies mea: tranquilitas mea: dulcedo mea: suauitas mea: cib⁹ me⁹: refectio mea: tutela mea: substētatio mea: expectatio mea: refugium meū: auxiliū meū: refrigeriū meū: paentia mea: protectio mea: rūsio mea: locutio mea: meditatio mea: opatio mea: thesaurus mentis. In quo solo fixa ⁊ firma ⁊ imobilit radicata sit semp: mēs mea ⁊ cor meū Amē.

¶ Incipit prima pars quomodo homo debet libenter christi passionē meditari.

Currite gentes vndiq; ⁊ miremini erga nos ineffabilem dei caritaté ⁊ erga ipsum cecitatez ⁊ miseriā nostrā acdānosaz piculosamq; malitiā manifestā. Si enī clemētissim⁹ dei fili⁹ dono sui amoris voluit nō pro suo sed pro nro bono iseparabiliter cōiungi nature humane: quāto auidius pro nostra ppria vtilitate debet anima nostra sibi inseparabiliter amoris vinculo copulari. Si enim tantus deus ⁊ dñs tanto caritatis feruore voluit tā vilissimos cineres sibi vnire: quāto libētius debet vnusquisq; cor suum ad eū digne recipiēdum totaliter aperire. Que est tā grandis vesania anime nostre q; h̄ negligit facere: ⁊ currit iam nō deo suo sed potius diabolo ⁊ vilissimis stercoribus adherere. Nec enim dei filius carné assumpsit: vt carni etiā ad modicum adhereret. Nā ipse assistens in carne carnem dire afflixit carnalia semper contēpsit ⁊ anima eius semp adhesit patri suo. Sic certe carnem nostram debemus ieiunijs ⁊ abstinentijs vigilijs ⁊ laboribus mortifi care affligere ⁊ domare. operibus caritatis ⁊ misericordie totis viribus insistendo: mentes nostras ad diuina continue erigendo. O mirabilis cecitas hoīs qui cum assistat ex anima ⁊ carne tanq; ex nobili ⁊ inobili: icorruptibili ⁊ corruptibili totū tempus suum solū expēdit in prouisione miserabilis sue carnis solum que sunt carnis cupiens ⁊ requirens. Animam autem simpliciter negligit nec de ipsa curat ac si ipsa nihil esset. ¶ Nō enī curat vel studet ipsaz pascere: potare: vestire: recreare: consolari nec etiā in summo bono ⁊ delectabili quie

tare: ⁊ breuiter non vult sibi in aliquo sub
uenire. Et tñ sine ꝓpatione leuius é: dulci⁹
amabilius: suauius: iucundius: ⁊ vtilius:
aie q̃z corpi ministrare. Ubiqz. n. ⁊ semp
se offert hoi de⁹ ⁊ nisi suiipsius mortis fi-
lij p:eciũ nõ req:it. ¶ Corpalia aũt semp
fugiunt ⁊ nũq̃z in eodẽ statu pmanent: nec
cũ tota hois anxietate sollicitudine ⁊ labo
re potest vix vna hora possideri ab aliq̃
in hoc mũdo. Nisi forte dicam⁹ verati⁹ q̃
ille plene oia terrena possidet: qui oia hu
ius mũdi plene despicit ⁊ ꝓtemnit. Sz mi-
rabile est valde ⁊ sũme detestabile hoc qõ
facit sibi aia a carne aliquãtulũ inclinata ñ
tñ coacta. naz voluntarie se subicit ipsi car
ni: ⁊ carnis mandata: ⁊ beneplacita nititur
adimplere: deo aũt suo renuit subiacere.
nec aliquo mõ vult ét in propio sui bono
.i. in ꝓpria vtilitate ipsius aie dei facẽ vo
luntatem. Non. n. mouetur exterioi exor-
tatione: nõ excitat interna inspiratione: nõ
allicitur bñficio⁹ donatione: nõ corrigitur
aduersitatũ inflictione. Nulla penitus re
nullo mõ: nullo ingenio mouetur ad fuié-
duz deo suo. Sed in fuitio corruptibilis ⁊
miserabil' carnis: ⁊ ipsius diaboli imobil'
perseuerat. ¶ O fatuitas ceca. O cecitas
maxima. O iniquitas manifesta. Certe si
aia nõ essz peior: ⁊ irrationabilior oi bestia:
deũ suũ cuius similitudiné hz sup oia diliger-
ret: ⁊ de ceteris simplr nõ curaret: cuz ab
ipso deo tot ⁊ tanta beneficia receperit gra
tis data. Sz si o aia diligis solũ carné: nul
laz carné aliã salté diligas nisi xpi. Nec. n.
ꝓte ⁊ totius humani generis salute super
ara crucis fuit totaliter oblata. eius igitur
dulcissimã ⁊ salutiferã tibi: ſz sibi penosaz
⁊ crudelissimã passione in corde tuo assi-
due retinens cũ affectu. Mã venerabil' pas
sionis xpi ꝯtinua ⁊ deuota meditatio: métẽ
tuã ab huius mõdanis seculi ⁊ carnalib⁹
ꝯcupiscẽtijs sequestrabit. cor: tuũ ad spũa-
lia ⁊ celestia subleuabit: quid cogitandum
sit: q̃d loquendũ: q̃d rñdendũ: qd tacẽdũ
qd vel qualr agendũ sit: tibi veraciter indi
cabit: te demũ ad ardua ⁊ difficilia icitabit
vt villificeris dspiciaris ⁊ affligaris: sũmũ
desiderium tibi pstabit. te in cogitatu tuo
ope vel sermone pfectissime regulabit. et
breuiter in cunctis necessitatibus tuis tibi
sufficiẽtissime mistrabit. Mã si fueris pau
per indeficienti thesauro te ditabit si in te
nebris te luce clarissima illuminabit. Si in
scius vel ignarus te sapiẽtia verissima ma
gistrabit. Si rigidus vel crudelis: te adci
passionẽ ⁊ misericordiã dulciter inuitabit.
Si debilis te isupabili fortitudie robora
bit. Si pauidus te vigore mirabili asseca-
rabit. Si arridus rõne sue gre: te vber⁹
irrigabit. Si durus ⁊ asper: te ꝓpunctiõs
lachrymis mollificabit. Si anxius ⁊ amã-
rus: te duotionis pinguedine impinguabit.
Si piger ⁊ accidiosus te pietatis opibus
occupabit. Si frigidus te diuini amoris ig-
gne inflãmabit. Si fatigatus suauitatis re
quiem tibi pstabit. Si turpis vel deformis
te incredibili pulchritudine decorabit. Si
sordib⁹ maculatus sui calidi sanguis lauã
uio te lauabit. ¶ Si tristis flebilis seu mo
stus: te ineffabili gaudio letificabit. Si
sautius ⁊ vulneratus vnguento pciosissi-
mo: te sanabit. Si lubricosus vl' lasciuus ca
stitatis ⁊ puritatis cingulo te firmabit. Si
alicuius alterius pcti morbo infectus pfe-
ctissime te curabit: ⁊ ꝯ illud vitiũ ⁊ quec
q̃z tela ignea ipsius diaboli: inuicibilis vir
tutis clipeo te armabit. Si exul a pãtria pe
pegrinus te simul ducẽs viã eundi ad eccle
stem patriam tibi clarissime demõstrabit.
Quid plura ipa nãq̃z deuota ⁊ assidua me
moria ⁊ meditatio passionis iesu xpi a ma
lis oibus te seruabit: bona singula tibi da-
bit: in pñti dei gra te ditabit. in futuro glia
glia te dotabit. O passio dsiderabilis. O
mors sũme admirabilis. Quid. n. mirabili
us q̃z q̃ mors vnificet. Vulnera sanet
sanguis lauet albefaciat ⁊ decorẽtur: quid
magis stupendũ q̃z q̃ nimis intensissim

dolo: nimiū ⁊ vehementissimū dulcorem inducat: ⁊ aptio lateris cor diuisum coniūgat. Quis vnquaz audiuit vel vidit qꝫ sol obscuratus plus solito illuminet ⁊ qꝫ passio ignominiosa glificet ⁊ extollat. O magnum misteriū ⁊ admirabile sacramentū. O magnū ⁊ obstupēdū ineffabil' pietatiꝫ opus. Dā xp̄s iacēs in cruce nos eleuat ad supna. ¶ Christus sistēs in cruce nos iebriat dulci potu. Christꝰ nudus existēs in cruce virtutū vestibꝰ nos iduit atqz ornat: manus in ligno ꝯclauate crucis a pctōrū vinculis nos absoluit: christi pedes in cruce ꝑfixi faciūt sine mora ad celum nos currere. christꝰ inclinato capite i cruce emittēs spūz nobis spirat vitā eternā. O amabil' o venerabilis passio iesu xp̄i q̄ sui deuotū meditatorē sic dulcat ac salubrit iebriat ⁊ simplicit alienat: vt iā ipz nō solū reddat angelicū ſz diuinū. Dā tal' ꝯtēplator cōmorās in xp̄i passiōibꝰ ⁊ tormētis p meditationē: seipsuz ét nō videt nec aliq̄d aliud nisi deum. Semp eni ⁊ vbiqz ituet xp̄z passuz dulcissimū ⁊ sic ituēdo deuotiōis ⁊ cōpassionis lachrymis vberibꝰ irrigat ⁊ lachrymādo suauissime delectat. Vult eni cū xp̄o crucez baiulare: ⁊ ipe portat in corde: celū ⁊ terrā pugillo tenēte. Et sic p̄o eo leuissime sustinet oē onꝰ. Vult ét cū xp̄o spinis coronari: ⁊ ipe ab eo corona glie coronat. Vult cum xp̄o nudus in ligno crucis frigescere: ⁊ ab eo nimio amoris ardore accēdit. Vult cuz xp̄o acetū gustare vt ab eo dulci poculo inebriet. Vult cū xp̄o in manibꝰ ⁊ pedibꝰ cū clauis cruci affigi: ⁊ ipse ab eo solui a vinculis culpe ⁊ pene q̄bꝰ erat ligatꝰ. Vult cū xp̄o in latere vulnerari: ⁊ a plāta vsqz ad ☧ticē crudelissime flagellari: ⁊ ab eo oīs sua plaga sanat: ⁊ celesti medicamīe solidatur. ¶ Quid plura. Vult cū xp̄o a cūctis maledici exprobrari ⁊ ab oībꝰ derelinqui: ⁊ ipse a xp̄o ⁊ a suo p̄re benedicit ab angelo honorat: ⁊ a virgīe maria in filiū adoptat. Cū xp̄o vult testari: affligi: pati i cruce pēdere ⁊ eū amplecti: ⁊ xp̄s ipz sume delectatur: plurimū iocūdat: nimiū ꝓsolatur ⁊ ab ipo sustētat: ⁊ dulcissime amplexat. Secuz eni vult facié mortiꝫ pauore pfusaz inclinare: ⁊ xp̄s suū caput eleuās eū iocūdissime ⁊ suauissime osculatur. O mors amabilis: o mors admirabil': o mors venerabil' ⁊ sume delectabil'. O cur nō fui loco illius felicissi me crucis illiꝰ sacratissimi ligni: vt sic fuisez xp̄o manibꝰ ⁊ pedibꝰ iseparabilr ꝯclauat. Certe oīno diriss̄ez ipi Joseph abarimathia. Nō auferas ipz a me: ſz me simlr sepelias secū in sepulchro. Nō eni volo abeo ét ad monumētū mō aliquo separi. Sz q̄ nūc ꝺ nō possuz facē corpore: saltē voto facē corde. ¶ Bonū mihi é eni semp lecū eē. Et iō in ipo volo facē tria tabernacula. Vnū in manibꝰ. Aliud in pedibꝰ ⁊ tertiū maiꝰ in latere suo: in quo volo q̄escere ⁊ dormire: bibere ⁊ comedē: legē ⁊ orare: ⁊ breuiter oīa singula mea negotia ptractare. Ibi reqes mea in seculū seculi. Ibi habitabo qm̄ sic elegi. Ibi dulcit loquar ad cor ei⁹: ⁊ ipm cū lachrymis ⁊ pijs ꝓcibꝰ exorabo. Nec dubito qꝫ plene ⁊ de facili q̄q̄d voluero obtinebo. Sic eni faciés dulcissimi me mris sue ⁊ mee virginis marie sequar vestigia: passiōis filij gladiꝰ ptrāsiuit. Tūc secure ad ipsaz ibo ⁊ cū spe ⁊ fiducia alloquar vulneratus ⁊ sic ea ad q̄ voluero ad plenū dulcit inclinabo. Et nō solū sibi apparebo cū filio suo crucifixus: ſz ét ꝑsepe adiens: ibi cū eo iacebo paruulus sup feno ad matrē puerilit vagiēdo vt sic ibidē cū filio suo crucifixus suis castis vberibus merear ablactari. ¶ Bibcebo aūt lac mris cum sanguine filij ⁊ ide faciā mihi vnā salutiferam ⁊ dulcissimam potationē. O sacratissima amantissima ⁊ dulcissima vulnera iesu christi. Nam cum quadam vice ea oculis meis subintrarem apertis protinus vino ⁊ recenti sanguine oculi mei fuerunt repleti. Sicqz vt nihil videns cepi ire manu palpans donec peruenī ad intima sue

ineffabilis charitatis. Quibus vndiqz circ̃plexus reuerti nequiui. Ideoqz ibi hito ibi quiesco: ⁊ q̃bus vescitur cibis pascor. ibiqz delectabilr inebrio: suo potu. Ibi totus ardeo amoris feruore. Ibi totus pfundor iocũditatis dulcore. Ibi simplr fruor habundantia omnis boni intantum vt iaz tibi nesciam: nec aliquo modo valeã: ⁊ sũ perficialiter explicare. ℂ ℴ mirabilis dignatio iesu xp̃i. Nã qui prius p peccatoribus iacuerat in v̄ginali vtero nũc dignat̃ me peccatorẽ maximũ intra vlcera ꝓportare. Sed tñ timeo valde frẽs ne forte veniat cito partus eius ⁊ ab illis sũmis delicijs tũc excidat: quibus nũc feliciter fruor tota mente. Certe ⁊ si me peperit debebit vtiqz sicut mater lactare vberibus: me lauare manibus portare brachiis: mulcere osculis: fouere gremio: ⁊ voce dulcisona quietare. Aut certe scio quid faciam quando pariet me dñs meꝰ iesus xp̃s. Scio. n. q̃ eius vulnera sunt aperta ⁊ iõ occulte p ea adhuc in eius vteruz introibo. Quod si adhuc me pariet: ego ipsum iterum sub introibo. Et hec totiens replicabo q̃sqz sibi inseparabiliter ero conglobatus. ℂ ℴ cecitas magna filiorũ ade qui p̃ paterna vulnera nesciũt itroire sup̃ suas vires in vanũ laborant ⁊ aperta sunt hostia ad quietem. An ignoratis stulti quid sit̃ glia beatorum. Cur ergo pigri corde tardatis p xp̃i corporis foramina in tantuz gaudiũ itroire. ℂ Quo sic insanitis miseri: q̃ beatitudo angelorũ patet: ⁊ iam circũstans paries est cõfractus: fenestre aperte: scala apposita: ⁊ omnia necessaria sunt parata: ⁊ tamen ascendere negligitis ⁊ intrare'. An forte expectatis q̃ prius resolua̅t corpus vestruz: credentes q̃ in p̃senti aia vestra in xp̃o valeat quietari. Sed crede mihi o hõ q̃ si in dulcissimum iesum xp̃z per hec sua angusta foramina intrare studueris: persectam quietem ⁊ mirabilem dulcedinem sentiet ⁊ gustabit non solũ aia tua: sed etiam corpus tutum. Et q̃ carnale est: ⁊ ad carnalia tendit de sui natura ex illorum dulcissimorum vulneruz ingressu ⁊ gustu: fiet adeo spirituale: vt iam ceteras p̃eter illas quas ibi sentit delicias reputet esse nihil. Imo si forte aliquãdo aia pp aliquã cãm licitaz dictabit̃ et esse ad tps ab illis vulneribꝰ recedere cõtinuo forte ibi morandum corpus asseret. Si ergo ita accidit de corpe nostro carnali ⁊ graui quãtum ipsam queso credis aiaz perfundi dulcedine: que p̃ gloriosa foramina intimius coniungitur cordi xp̃i. Exprimere tibi nequeo. Sz experire hec ⁊ scito. ℂ Ecce. n. aperta est apotecha paradisi omnibꝰ aromatibus medicinalibus tota plena. Vulnerum igitur fenestras sub intra: ⁊ ibi inuenies ⁊ accipies medicinã curatiuã: restauratiuam: conseruatiuam: ⁊ p̃seruatiuam. Ibi quascũqz volueris species accipies. Ibi quecumqz delicata electuaria tua aia petierit sũme tibi. Si. n. volueris suauitate melliflua deliniri p̃ illa intrare vulnera nõ postponas. Ecce apta est ianua paradisi ⁊ p̃ longini lanceam gladius versatilis est ãmotus. Ecce lignũ vite taz in ramis q̃z i stipite perforatum. In quibus foraminibus nisi tuos pedes affectus ⁊ manus posueris: non poteris capere fructus eius. Ecce apertus est thesaurus diuine sapientie ⁊ suauitatis eterne. Intra ergo vulnerum aperturam: ⁊ gratis cuz sũma delectatione delicias suauissimas obtinebis. ℴ q̃z beata lancea illa: ⁊ q̃z beati claui illi qui huiusmodi aptionem facere meruerunt. ℂ ℴ si fuissem loco illius lãcee quãta dulcedine fuissem perfusus. Numquid de xp̃i latere exiuissez: certe nec exiuissem nec exire modo aliquo potuissez neqz voluissem. Sed dixissem. hec requies mea in seculum seculi hic habitabo qñ elegi eã. ℴ stulti ⁊ tardi corde. Quid ad possidendum in breui aliquid vanuz transitorium ⁊ caducum cũ magno sudore periculo ⁊ la

bore per inepta ⁊ obscura scrutinia cogitationi introire. Unde multotiens egredi non valetis. Et tamen ad possidendum plene ⁊ semper dulcissimum ⁊ amabilem iesum christum summum bonum infinitum. eternum delectabile ⁊ iocundum splendorem ⁊ candorem lucis eterne aquo ⁊ in quo omnia bona possidentur. sine quo breuiter nihil habetur: nec haberi potest per apertas ⁊ patentes iam portas negligitis imo contenitis subintrare. O anima ad imaginem ⁊ similitudinem dei facta. quomodo te potes amplius continere. Ecce sponsus tuus dulcissimus: pro te crudeliter vulneratus: ⁊ iam factus gloriosus: splendidus: ⁊ speciosus pre filijs hominum: te cupit videre: te in sponsam habere: te dulcissime amplecti: tibi secretissime loqui: oscula tibi melliflua dare: omniaq; tibi bona donare ⁊ tamen sic ad ipsum negligis festinare. ¶ Plaz p nimio tui amoris feruore: voluit lancea suum latus aperiri: vt tibi dare monstraret: q; tibi tribuit cor suum. Sibi ét plene voluit pro te manus ⁊ pedes clauis grossissimis perforari: vt cum ad ipsum peruenieris sic tue manus intrent in suas: ⁊ tui pedes in suos: vt sibi iseparabilr ꝑiúgaris. Obsecro te o hó vt iuxta ꝓsiliú apli oia ꝓbes: hoc saltẽ expiri coneris. Et siqdé bonú tibi videbit hoc firmiter tene: ⁊ inde nullo tpe discedas Nó. n. dubito q; si hoc fueris diligéter experr: oia ꝓter hoc amaritudiné reputabis Uelles vtiq; libéter postq; ad cor dulcissimi iesu xpi intraueris: illa vulnera suoz hostia tibi penitus obserari: vt sic inde exire vel trahi áplius nó valeres. ¶ Admiraberis tũc valde tuá ⁊ aliorz sup hoc diu habitá cecitatez. Gaudebis tñ ⁊ exultabis de tãta tãq; admirabili dulcedine: quaz tu senties vbicũq;. Et i tñ ét inflamabit cor tuú: vt quasi nitẽs vellet ó mãli corpe egdi ⁊ solú in xpi vulneribus hitare: inebriabit eiz incredibili dulcedine ⁊ feruore vt vix poterit ad aliud indinari. ¶ O admiranda ⁊ veneranda vulnera iesu xpi: corda sarrea ⁊ ferrea mollificantia: méteſq; ꝓgellatas inflamantia: ⁊ pectora adamantina liquefacientia pre amore. O certe vitá dulcedo ⁊ spes nostra. Si autem per meditationem istius glorioſissime passionis: puenieris ad dulcedinez de qua dixi: vel ét ad maiorem: attende diligenter: vt non velis illá passioné meditari: pp aliquá dulcedinẽ tpalem sz vt tui creatoris sũmú beneficiuz recognoscens in eius feruentius accendaris amorem: ⁊ hec debet esse tua deuota ⁊ continua oratio. Oratio.

O nune scé pr̃ ops eterne deꝰ pp tuá ieffabilé charitaté ⁊ tui filij dulcissimi qui ꝓ me sustinuit mortez ⁊ eius gliosissime mr̃is excellétissimá scitatez ac beati. Fráciscꝰ ⁊ oiuꝫ sctoꝝ merita ꝑciosa: ꝓcede ꝓpitius mihi misero pctori: oi tuo bñficio penitus indigno vt te solum diligá: tuoq; amore semp ferueá: tuuz honorez semp faciá bñficiú passionis iesu xpi filij tui ꝓtinue in corde semp habeá meaz miseriá semp recognoscá: ⁊ ab oibꝰ ꝓculcari ⁊ ꝓtẽni sũmo desiderio cupiá. Sicq; nihil me reficiat nisi tu nihil me contristet nisi culpa mea. per eundem xpm. d. nr̃m.

¶ Quo homo dz ꝓpati xpo crucifixo.

O ꝓpatiendum dño iesu xpo ꝓpter crucifixo. Primo studeas toto posse te totalr sibi vnir̃ p feruẽté amoris affectũ. Pá quanto ardentius euz amabis: tãto magis sue passionis ꝓpatieris dolorꝫ. Et quãto plus fueris sibi ꝓpassus: tanto plus in eũ tuus accendet affectus. Cñ tandiu sic se mutuo augebũt dilectio ⁊ ꝓpassio: donec ad pfectũ puenerit. nisi forte remáserit pp aliq; negligétiá tuaz vel miseriá. Oém aút psumptionez: difidétiá: ⁊ negligétiá a corde tuo: tãmo studio

dio ppellas. ¶ Debz.n.hō tā nobile op⁹ aggredi humiliter.confidenter. ꝛ instāter cum quanta potest cordis sui mondicia. Et q̄uis forte sibi merito videatur indignus ꝛ neq̄z nihilominus ab hoc penitus nō desistat sed cogitet q̄ propter peccatores precipue dñs crucifixus est. Dō si sic sibi vniaris amoris feruore vt tibi videatur cor tuum iam sibi nō tibi coniūctum. quō tunc eius vulnera suauius non gustabis. Aut quas in suo corpore passiones habebit: que nō vberius perfundant cor tuū. Studeas igitur quantū potes vt cor tuum totaliter intret in ipsū ꝛ te extra ipsū nihil esse reputa: ac de te siue extra te nihil eē putes. vel cures. ¶ Tota quippe cura ꝛ solicitudo tua vertat circa dominū tuū passum. Nā ei⁹ es quicquid es. Nec debes quicq̄z alteri exhibere. Si ergo tu totaliter trāsferaris i ipm nō possum credere q̄n ei⁹ vulnerib⁹ vulnereris: q̄n eius p̄cioso sanguine pfundaris quin eius illusiones: ꝛ contumelias: flagella: ꝛ obprobria sentias i te ipso. Quantam aūt tūc iocunditatem ꝛ dulcedinem assequeris: dominus iesus per suam misericordiam te faciat vberius experiri. Male enim scirem hoc tibi calamo declarare. Dō si tibi ista nimis alta videntur: nec potes ad hoc bene pertingere sicut velles. ¶ Tunc secūdo potes te exercitare modo alio grossiori: debes enim cogitare quantam passionem sustineres: si excoriareris vt beatus Bartholomeus: aut assareris: vt beatus Laurentius: aut versis pedibus crucifigereris: vt beatus Petrus: aut capite truncareris: vt beatus Paulus: aut certe truncatis manibus ꝛ pedibus vel ceteris mēb̄ris: cesis carnibus dentibus ferreis laceratis ꝛ sale ꝛ aceto perfusis ossibus denudatis ꝛ huiusmodi innumerabilibus cruciatib⁹ ꝛ tormētis patereris sicut ceteri martires passi fuerunt. ¶ Et cum ista omnia super te et in te cogitando diligentius cōceperis quidam horror de tot ꝛ tantorum crudelium tormentorum consideratione tibi venerit. Tūc cogita q̄ tuus dominus iesus xp̄s p̄ te vilissimo peccatore: multo intensiores ꝛ acerbiores dolores passus fuit in cruce q̄s tu patereris i omnibus tormentis p̄dictis. Tunc aūt omnes ꝛ singulas angustias et afflictiones: oēs ꝛ singulas penas ꝛ passiones: omnia ꝛ singula obprobria: vituperia ꝛ vulnera: que p̄o tuis peccatis patiēter sustinuit iesus xp̄s in corde tuo diligēter ꝛ sigillatim cōnumera. ¶ Cōnumerando q̄z ꝛ per singula discurrendo vnūq̄q̄z tota attentione ꝛ consideratione p̄ponderā. Et sic faciendo omnia inseparabiliꝛ ꝛ singula applica cordi tuo. Considerando i super qualis ꝛ quantus amoris feruore fuit ille qui sic iesum benignum ad patiendū p̄o te peccatore induxit. Et sic meditando afficiatur totaliter cor tuum illis doloribus. ac si omnes in tuo corpore sustineres. amarissimis quoq̄z lachrymis vberius perfundaris. Et tactus salubri dolore intrinsecus gemitibus ac suspiriis die noctuq̄z affligaris assidue. Nec est dubium q̄ hec omnia amara tibi cito in mirabilem dulcedinē conuertentur. Dō si forte adhuc istud ꝯ tibi non valet tunc tertio hoc materialius experire. Facias tibi vnum flagellū multum afflictiuū. ꝛ non multū lesiuū. ꝛ in abscondito eggregie te flagella: nec pces toto corpori donec fuerit bene perfusum dolore. ¶ Et tunc cum illos senties dolores ad xp̄m passum tuū dirige cogitatum. Et meditare diligenter q̄ sponsus tuus dilectus. amor tuus: desiderium tuū: ꝛ vita aie tue angelorū solatiū: beatorū p̄miū: dominus iesus xp̄s p̄o te vilissimo stercore: multo intensiores dolores ꝛ cruciatus sine cōparatione voluit in suo corpore vsq̄z ad mortē patienter sustinere. Et non dubites q̄ iste modus tertius ad remedium tibi valebit.

Nam per passiones propriaꝫ nonadi-
scis compati patienti in super adp-redi-
cta addantur deuote ⁊ pie orationes vt
quasi ꝯtinue deprecceris dominum ieſum
xp̃m ū vt ſuis vulneribus vulneret mẽteꝫ
tuã. Et tu ad ipſa vulnera ⁊ paſſiones ſem
per dirigas cordis aſpectū vt ſic ꝓpter tu
am nimiam ⁊ laudabilem importunitatem
a ſua amabili largitate ipetres quod inten
dis. ¶ Si autem: quod abſit: nullum om-
nium iſtorum predictorum remediorū tibi
valet. tunc: te ipſum quaſi tercium abhor-
rens cõtra duriciam cordis tui: amariſſi-
me plores ⁊ dicas heu heu vſqꝫ quo cor-
dis mei duricia nequiſſima p:eualebis ad
uerſus dñm tuū in cruce paſſuꝫ: cuius vul
nera vicerunt diaboli ptãté. uenefícia pri-
morum parentū ſuperauerunt portas infe
ri confregerunt: aperuerunt ianuas para-
diſi. Et in tantum abundat malicia cordis
mei vt non euincatur a tam excelentiſſima
bonitate. In tantum crudeſit duricia cor-
dis mei vt non frãgatur nec penitus emo
liatur a tanto ſanguine innocentis agni oc
ciſi. Ita congelatur frigiditas cordis mei
vt non liquefiat a tanto ardore feruentiſſi-
me charitatis. Et quid nequius quid du-
rius: quid frigidius malicia cordis mei.
Hei mihi quid faciam quia in tantum
ſum infirmus ꝙ ſalubre ⁊ omnino mihi ad
vitam neceſſariam paſſionis videlicet do
mini mei nequeo recipere medicinaꝫ. Nõ
ceſſent oculi mei a gemitu ⁊ ploratu: ſed
ſint mihi lachrymę mee panes die ac no-
cte: donec habundantia nimia lachrymaꝝ:
ſaltem emoliat duriciam cordis mei ſaltem
eius congellatam maliciam liquefatiat: et
emũdet. ¶ Vbe Vbe mihi infeliciſſimo
hominum. Quo ibo quid faciam. Et quo
anime mee vitam neſcio penitus inuenire
Eſt enim erga me ſumma diffuſio domini
mei clementie dei ⁊ non valeo ét quid no
dicam degustare. Sedebo certe iſter quili-
nio: ⁊ mentis mee ſaniem teſta radaꝫ. Affli
gam de cetero valde: dire ⁊ nõ parcam
aliquatenus vite mee: laborabo ī gemitib⁹
⁊ fletibus: ⁊ iuſpirijs ꝓdolore: ⁊ recogita
bo in amaritudine aie mee ſingulos ãnos
meos. Lauabo p ſingulas noctes lectum
meū: lachrymis meis ſtratū meū rigabo
Flagellabo veſpe corpus meū ⁊ imatutis
erit caſtigatio mea. Anticipabunt vigi-
lias oculi mei: ⁊ meditabor in nocte cū cor
de meo. Triſtabitur a ia mea vſqꝫ ad mor-
tem. Caro mea ⁊ cor meū deficient in dolo
re. Remuá ꝓſolari aiam meã donec in af-
flictione inuenero dñm afflictorꝝ. Scopaꝫ
ſpñm meū a malitia ſua: ⁊ excitabor: propoſ
ſe in deiamore ignire cor meū: humiliabo
in terra vitá meá ⁊ collocabo me in obſcu
ris foraminibus ieſu xp̃i. Anxiabitur ſpũs
meus ſup me donec ſic intreꝫ in ſanctuariū
dei. Vt intelligam prima ⁊ nouiſſima mo-
tis ſue. Tunc ſi forte potero me eius ſan-
guine inebriabo. ⁊ ſua lancea ſcindam du-
ritiam cordis mei. Et ſic in iſto modo cor
meum exultabit in domino ⁊ delectabitur
in ſalutari ſuo. Tunc benedicam dominuꝫ
in omni tempore. ⁊ erit ſemper laus eius
in ore meo. ¶ Aõ ſi cor meum nullũ per
cipiat tam ſuauis paſſionis dulcorem in
vulneribus ieſu chriſti: tunc certe deficiet ī
dolore vita mea ⁊ anni mei in gemitibus fi
nientur. Et cõturbabitur in ira oculus me
us anima mea ⁊ venter meus. Et cor me-
um iam non carneum. ſed durius lapide ⁊
frigidius glatie tanquá ſtercus viliſſimuꝫ
abhorrebo. Et dicam o cor peſſimum iam
non humanuꝫ: ſed diabolicum vſquequo
reſiſtes in menſe largitati diuini amoris.
Quare non magis delectaris in vulneri
bus ieſu xp̃i dulciorib⁹ ſup mel et fauuꝫ. q̃ꝫ
in delectatõibus mundi ⁊ carnis. o inerti
tudie plenis. Cur ñ magis aſiſtis deo ꝓ te
patiẽti. ⁊ te ad celum trahẽti. q̃ꝫ diabolo te
feriẽti. ⁊ ī abiſſũ te mergẽti. ¶ Cur magis

cõpateris pedi vel vngule manus tue q̃z xp̃o capiti tuo. Vbi queso stultitia maior. vbi prosus malitia peior. O homo nõ ne videtur q̃ illum vel illam rez plus diligas cui plus cõpateris in dolorem. si sic. Ergo plus diligis pedem tuum q̃z caput tuum ie sum christum: nam plus cõpateris pedi in modica afflictione: q̃z christo in tam grauissima passione ⁊ morte: ⁊ plus tendit cor tuum ad ligandum pedem tuũ q̃z ad amãdum christum: plus ad condolendum pedi q̃z cõpatiendum christo. O cecitas maxima: o malitia inaudita: o crudelissimi homines venenosis ⁊ mortiferis serpentibus deteriores. Nã serpẽtes in tãtuz compatiũtur capiti suo percussori vt pro capite totuz corpus exponant flagello: sed certe videt q̃ tanq̃z mẽbra arida ⁊ putrida iam simus excisi a capite nostro christo: quia ipso sic crudeliter vulnerato: eius vulnera penitus nõ sentim⁹. Heu heu domine mi: quare me fecisti si non debeo tibi capiti meo esse coniunctus: aut si sum tecum coniũctus: cur non sum tecum vulneratus. Pro me enim tu domine vulneratus es nõ pro te. Et tu vulnera portas non ego. Hoc vere nõ est equum vel iustum. Ego quippe non tu deberẽ digne vulneribꝰ esse subiectus. Quia certe ego sum qui peccaui. ego qui egi iniq̃z. Tu vero qui es agnus imaculatus cur pateris. Tu qui es ouis innocens cur ad imolandum es ductus. vertãtur ob secro hec vulnera tua in me ⁊ in domum patris mei. ¶ Redde nobis domine redde vulnera nostra: ne tu qui innocens penitus es ⁊ sanctus videaris reus ⁊ nocens: portando sic in te vulnera aliena. Q̃d si nõ vis nobis reddere vulnera nostra saltẽ tecum cõuulnera corda nostra. Volo enim ego penitus mori nisi vulneres mentẽ meam. Abhorreo enim mi domine videre cor meum nisi vulneribus plenum: cum videam te saluatorem meum: sic crudelissime ⁊ vilissime pro me crucifixum. Aut ergo benegnissime iesu des mihi vulnera tua: aut vulnera me tecum: aut certe des mihi licentiam materiali gladio transuerberari cor meũ. Nolo enim domine nec possum viuere sine vulnere cum te vndiq̃z videam vulneratum.

¶ Quomodo homo debet se reputare indignum tãto beneficio vt est in medio christi passionis.

Si forte hec omnia predicta non sibi valuerint tunc excogita ⁊ cognosce q̃ tam nobilissimo ⁊ excellentissimo beneficio propter tua multa scelera es indignus. Et iam de cetero te non reputes hominẽ sed bestiam vilissimam ⁊ ingratam: ⁊ sit ãmodo cum bestijs ⁊ iumẽtis habitatio tua: quia sic indignus es consortio aliorum: forte si multum te humiliaueris sic faciendo: ille qui respexit humilitatem ancille sue: respiciet humilitatem ⁊ dolorez anime tue: ⁊ dabit tibi cor nouũ ⁊ mutabit te in virum alterum: vt sic cognoscere possis dominũ tuum passum: sed o dñe deus quando hoc erit. Nam tm̃ differre mors mihi intollerabilis est: sed si plus expectaueris forte desiderio liquefiam: ⁊ sic postmodum in liquido vulnera promouentia imprimi non valebunt. Nã anima mea domine incipit iã lãgueſcere etiã quasi ad nihilum redigor desiderans toto corde in tuis vulneribus consolari. O domine mi vbi queso est sapientia tua: an forte ignoras q̃ melius est te habere creaturã vulneratam q̃z ad nihilum redactam. Nõ ergo dulcissime deus me tantũ differas vulnerare: ne forte multa dilatione ãmittas quez tuo preciosissimo sanguine redemisti. Curre domine curre velociter ⁊ cor meũ vulnera festinanter: ne forte de me nihil inuenies si expectas: sed heu mihi miserri

mo: q̃z vilissimus factus sum: quia tu qui etiam inimicos diligis videris me penitus odire. Nunquid plus q̃z inimicus suz ego. Nam vt inimicos liberares voluisti te totaliter vulnerari. Et ecce miser quia iam quasi deficio: ꝛ simpliciter de me non videris curare. non etiam peto benegnissime iesu vt pro me amplius vulnereris: sed q̃ mihi iam mortuo solum applices tua vulnera vt reuiuiscam. Oratio.

O Domine iesu christe cor meum tuis vulneribus saucia ꝛ tuo sanguine inebria mentẽ meã: vt quocunqz me vertam te semper habeam crucifixum: ꝛ quicquid aspexero mihi appareat tuo sanguine rubicatum: vt sicut totus in te tendens: nihil preter te valeam inuenire nihil nisi vulnera tua valeam intueri: hec mihi sit consolatio magna: tecum mi domine vulnerari: vel mihi sit intima afflictio a te admodicum separari vel sub te admediatari: non quiescat cor meum bone iesu donec te inueniat centrum suum: ibiq̃z terminet appetitum suum. Amen.

¶ De planctu virginis iuxta crucem.

S Tabat iuxta crucem iesu mater eius. O domina mea vbi stas. Nunquid iuxta crucem: immo in cruce cum filio cruciaris. Ibi enim crucifixa es secum. hoc solum restat q̃ ipse in corpore. tu vero in corde es passa: necnon singula vulnera per corpus eius dispersa: in tuo corde generaliter sunt vnita: q̃ nempe tuam ipsius animam gladius pertransiuit. Tu domina in tuo corde es lanceata. tu amaris clauis indauata: tu de spinis coronata: tu illusa ꝛ exprobrata. tu contumelijs ꝛ a maledictis affecta. tu etiam felle ꝛ aceto potata. O dulcissima domina cur iuisti immolari pro nobis. ¶ Nunquid non sufficiebat nobis christi passio nisi crucifigeretur ꝛ mater. O suauissimum cor amoris cur conuersus es in cor doloris. Aspicio carissima domina cor tuum ꝛ iam non est cor: sed fel amarum: mirram ꝛ absinthium video. Quero matrem dei ꝛ inuenio spinas: clauos: lanceam: spongiam: atq̃z acetum. In cruce quoq̃z quero mariam ꝛ inuenio: sputa: ludibria: flagella: ꝛ vlnera: quia tota conuersa es in ista. O ve maria quia amaritudine plena. Quid feci sti. Cur vas sanctitatis feci sti vas penalitatis. Vas tripudij ꝛ amoris: feci sti vas contumelie ꝛ horroris. O castissima domina cur non eras solitaria in camera tua. Quare ad caluarie locum veni sti. Non erat tua consuetudo venerabilis domina ad talia spectacula properare. ¶ Cur queso non te tenuit verecundia virginalis. Cur non te tenuit pauor muliebris. Cur non te tenuit horror facinoris. Cur non te tenuit turpitudo loci. Cur non te tenuit multitudo vulgi. Cur non te tenuit detestatio mali. Cur non te tenuit clamoris vehementia. Cur non te tenuit armorum frequentia. Cur non te tenuit stultorum vesania. Cur non te tenuit demoniacorum caterua. ¶ Sed hec omnia non consideraſti domina mea quia cor tuum alienatum erat a te pre immenso dolore. Non eras quippe in te sed in afflictione filij ꝛ in vulneribus vnigeniti tui. In morte dulcissimi iesu christi. Non enim considerabas vulgus sed vulnus. nõ pressuram sed fixuram. non clamorem ſz liuorẽ. nõ horrorẽ ſz dolorẽ. Sz q̃so te o amantissima domina. Jam reuertere ad locum pristinum ne forte cum percussione pastoris te etiam irrecuperabiliter ámittamus. Heu heu nobis orphanis. Cur vno tempore vtroq̃z priuamur regimine. Vhe nobis miseris, qui in hac lachrymaruz valle vna hora vtroq̃z orbamur parente. Reuertere reuertere tu saltem o domina mea: nec nos in tanta miseria ꝛ dolore sic desolatos

dimittas. Nam sine te penitus viuere nō valemus. Nec enim pro te o amabilis domina: hec sententia prouulgata est: nec etiā est consuetudo mulieres tali morte damnari: sed vt puto o domina hec verba non potes audire: quia incredibili amaritudie es repleta. Totum enim cor tuum o cara domina versum est circa filij tui amarissimam passionem. O mira res: o stupenduz prodigiū. Tota quippe es in vulneribus iesu christi ⁊ totus iesus christus crucifixus est in intimis visceribus cordis tui. Quid hoc mirabilius. Quomodo quippe é hoc vt continens sit in contento. O homo vulnera cor tuum si vis intelligere questioné. Aperi cor tuū clauis ⁊ lancea: ⁊ dare veritas subintrabit. Non enim intrat sol iustitie in cor clausum. Sed queso te o misericordissima domina vuluera corda nostra: vt sic forte te valeamus intelligere questionem. Vulnera vulciter corda nostra: ⁊ in mentibus nostris tui filij renoua passionem. ¶ O intima domina cor tuū vndiqz vulneratum coniunge cordi nostro vt sic tecum tui intimi serui vulneribus pariter vulnerentur. Cur cor tuum domina saltez non habeo: vt sic quocunqz pergam semper tuo dulci filio videam te confixam.

O pijssima domina si forte non vis mihi dare tuum dilectum filium crucifixum: nec etiam cor tuum vulneratum: saltem queso mihi misericorditer tribue tui filij contumelias: vulnera: illusiões: obprobria ⁊ flagella: q; scio te sine dubio simpliciter habere ista: que enim mater si posset non libenter a se ⁊ a suo filio auferret toto posse passiones: infirmitates ⁊ flagella: ⁊ in suo poneret seruo. Aut si forte o domina sic inebriata existis vulneribus nec vis ea a tuo corde vel a corpore filij tui separare nec alicui ea dare. saltem queso domina illis ignominijs ⁊ vulneribus indignissimuz me cō iunge: vt sic tibi ⁊ filio tuo solatium sit socium habere penarum. O q; beatus essem si possem vobis saltem vulneribus sociari. Nam quid maius: quid dulcius: quid nobilius: quid vtilius homini. O domina q; libenter haberem cor vnitum cordi tuo perforato. Non ne cor tuum domina plenum est dulcedine gratiarum. Et si apertum est: quomodo illa superabundans gratia non duceret cor meum taliter sibi vnitum in sua vulnera: ⁊ si filius tuus est gloria beatorum quomodo sic perforatus est: illius dulcedo glorie non emanabit in cor meum nisi imediatius sit vnitum. Non enim intelligo hoc aliter posse esse: sed timeo valde quia aliquādo sumus multum a longe ⁊ credimus eē ppe. O carissima domina quare mihi qō peto nō tribuis. Sic tu domina offēsa pro iustitia: cor meuz vulnera. Vulnera obsecro cor meum o domina mea: nec me permittas sine vulneribus stare. Vbi queso domina vbi pietas tua: vbi est tua magna misericordia. O benigna regina: o mater misericordie vbi pietas tua omni pietate plena: vbi est ineffabilis ⁊ imensa clementia tua. Quomodo ergo pia domina non exerces in me tue miserationis effectum. vere domina mea tu es misericordie regina: nec est in hac vita sic miser cui non impetres misericordiam salutarem: si ad tuuz declinauerit regimen. Certe domina cum te aspicio nihil nisi misericordiaz cerno: mā pro miseris facta es tristis ⁊ inangonia. Pro miseris facta es mater dei. Misericordiam insuper genuisti: ⁊ demum tibi miserendi officium est cōmissum: vndiqz misericordia tu vallaris: solum misereri appetere tu videris: nam multum es solicita de miseris: Nos in filios tuos adoptasti: nos voluisti regere domina: ⁊ ideo regina misericordie debito tu vocaris. Si ergo mise

rico:die plena. Quis qs̄ petierit non obtinebit:certe nescio nisi qui se miserum non cognoscit:quia non subest tuo regimini nisi miser. ¶ Aut forte ille qui etiam si se cognoscit miserum.de tua tamen misericordia nō confidit. Illi ergo soli paueant:qui se existimant esse iustos:vel qui misericordiam tuam non requirunt. Non ergo miseri tecum de cetero in vulneribus habitemus. Tecum ploremus:tecum clamem⁹ tecum pleni lachrymis ⁊ singultibus voci feremus. Quo planctu ploabimus o plena doloribus. Insinua nobis o plena lachrymis.prebe nobis regulam o vulneribus plena. ¶ O dulcissima domina audio clamorem tuum: sed non intelligo vocem. Vox enim tua dulcis sed plena est singultibus amarissimis. Quid nam dicis. Fili mi quid fecisti fili mi. O dulcis fili, o suauis amor:o cara spes que nam est causa tanti cruciatus:o decor me⁹:o vita mea o refugium meum:o baculum senectutis mee:quare me dereliquisti: quare me sic desolatum dimittis: o dulcis fili:o sintilla anime mee quo ibo sine te: quo declinem absq; baculo. Vbi manebo. O infelix femina sine filio meo:vbi inueniam mihi dilectum meum. Cur ista ante tempus non indicasti mihi :cur ista voluisti sustinere absq; sinu matris tue:quare me non postulasti: vt tecum venirem crucifigi. Nolo enim absq; te viuere:non ne tu vita mea: lux mea:consolatio mea:refugium meum: portio mea:dilectum meum:honestas: humilitas: benignitas : gaudium meum : ⁊ omnes delitie mee. Viuere.n.sine te mors mihi est. Tecum enim vellem ligari : tecum alapis cedi:tecum flagellari:spinis coronari: ⁊ breuiter omni tuo vulnere vulnerari. Nō possum sine vulnere stare. Te enim intuens o dulcissime fili vulnerantur tota viscera mea pre nimio dolore:te video sic crudeliter vulneratum:te ab amicis derelictum : te facie liuidum : te in medio latronum. ¶ Heu fili mi:heu me dolenté:quid faciam. Quare me permittis stare iuxta crucem ⁊ te in cruce. O care fili. Quare non aquiescis petioni infelicissime matris. Quare vis sine matre stare. Non ne cor meū tecum est. Summe ergo ⁊ corpus meum:vt ambo i cruce moriamur. O fili amabilis. Quid é qd nihil dicis matri tue. An forte oblitus es mei vel de me non curas. Saltem indica mihi causam tanti facinoris. Que nam fuit cā filii penarum . Fili obprobriorum:fili sordium:fili clauorum:fili vulnerum:fili felle ⁊ aceto mixtis potate:fili lachrymarum:loquere:fili mi:loquere. Aperi os tuum dulcis amor::sonet vox tua in auribus meis. Indica mihi quid faciam:quomodo tecum moriar:quomodo in cruce ascendā:vt possim te amplectiste oculari: te lachrymis mei abluere. ¶ O amara crux quare sic me crucias. O crudelissimi claui ex quibus filius meus tollitur a me. Saltem nūc reddite mihi filium meum iam mortuum: vt ⁊ ego moriar cum illo. Heu heu me dolens femina :infelix femina. relicta femina:orbata femia:vulnerata femia:quomodo ab oibus sum derelicta ⁊ oblita. Non est qui consoletur me. Non est qui societur me in tanta amaritudine positam.sola maneo:sola sum sedens in tristicia sola plorās filium meum:sola lugens dilectum meum. Fili mi dereliquerunt me:amici mei spreuerunt me. Noti mei fugierunt a me. Omnes enim que sua sunt queruut.de filio meo nullus videtur curare. O fili carissime:o fili benigne. An forte ⁊ tu dereliquisti me. Vel forsitan sine causa mortuus es. Quia nec mihi respondes : nec isti de te videntur curare. Quare factus es mihi crudelis cui semper fuisti beni-

gnus. Quid é fili mi quod nihil respõdes matri tue. An forte non me audis quia longe sum forsitan a cruce vel q: nimis plane vocifero. Veniam prope: altius clamabo ad dilectum meum. Assummã plãctum nouũ: lamentũ nouũ: dolorem nouũ recentes lachrymas: ꝛ vulnera noua. Et sic semiuiua mãens ad te accedã vt sciã causam pro qua dilectus meus cruciatur. ¶ O domina mea: sufficit sufficit. Noli vltra accedere. Noli altius clamare. Noli amplius lachrimari. Noli amplius tristari ne forte ámittam⁹ matré cũ filio. Já enim sufficit vobis. Jam nimis amaricata es. Jam lamentum tuũ audio. Dolorem tuum sentio. Lachrime tue molierunt cor meum. Vulnera tua me incipiunt vulnerare. O domina vulnerum audi clamorẽ filiorum ade. Obsecro domina mea ne vltra accedas: ꝫ perfice in nobis quod incepisti. Tu enim vulnerata es: vulnera ꝛ cor meum vulneribus tuis amarissimis: vt te cum habitemus. Nam vita nostra tu es. O vita mirabilis que mortuos viuificare conaris. Per te domina viuificamur: per te illuminamur: per te a morte liberamur O vita non senescens. Vita mortem non timens. Immo mortem expellens: mortales immortales constituens. O certe vita amabilis. Vita desiderabilis. Vita delectabilis. O vita carnales vitas ad nihilũ redigens ꝛ abhorrens. O certe vita contra mundi vitam. Qui vult te habere se affligat: delicias respuat: ẽlicata queꝙ cõtẽnat: q: qui amplius mortificatus fuerit te amplius possidebit. O vita vulnerata: vulnera ꝛ mentem nostram: vt simul tecũ in vulneribus habitem⁹. Non enim absq; vita viuere possumus. Si vita nostra es: cur non semper in nobis es. ¶ Cur non vulnera tua nobiscum sunt. Audi vulnerata domina. Audi benigna domina: cara domina: audi seruũ plorantẽz. Quo vis ire o dulcissima domina. Noli vltra ad crucẽ accedere. Magna enim ámisimus perdendo patrem: quare vis vt ámittamus matrem. Nimis tristata es: nimis vulnerata es: nimis cruciata es. Noli domina mea: noli querere causam tanti cruciatus. Sine me inquirere vulnera: sine me clamare: sine me plorare. Tu enim derelicta es a filio tuo: ego a creatore meo. Tu a genito tuo: ego a domino meo. Tu enim habes filium crucifixum: ego patrem. Tu plem cruciatam: ego patrem ꝛ matrem vulneratos: tu quem genuisti: ego pro quo voluit a discipulo tradi. Tu quez lactasti: ego pro quo voluit flagellari. Tu quem aluisti ego pro quo voluit cruci tradi. Tu quem amplectabaris: ego pro quo voluit coronari spinis. Tu quez manibus nutriuisti: ego pro quo voluit crucifigi. Tu quem osculabaris osculasti: ego pro quo voluit vulnerari. Sine ergo domina mea sine me flere: q: magis mihi ꝫ q̃z tibi. Tu enim innocẽs es ꝛ absq; peccato: ego sum nocens ꝛ peccator: ipe vero quẽ ploras: est ille qui soluit meũ peccatũ. Ego qui peccando mereo penam. Ipse vero q moriendo soluit culpaz ꝛ tulit offensam. Ego qui clausi celum. ipe qui aperit celum: ꝛ spoliauit infernum. Si causam queris o domina mea ego sum causa. Tu enim ploras: sed ego sum causa. Tu. n. vulnerata es. sed ego nõ qui debeo vulnerari. Si vulnera ergo tua magis debent esse mea q̃z tua. Redde domina redde qõ debes. Q: mihi mea vulnera mea dico: quia pro causa facta sunt. Nam tuum est corpus filij tui. q: illum genuisti. lactasti. nutriuisti: ĩduisti: amplexata es: osculata es: ꝛ curam habuisti. Mea enim debent esse vulnera: pro cuius causa perpetrata sunt. Certe si parentes mei non peccassent ista vulnera non fuissent. ¶ O felix culpa que talia meruit vulnera. Nam vulnera debent esse mea pro cuius solumtur culpe

¶ Tolle ergo dña mea tolle quod tuum est ⁊ da mihi vulnera mea. Sed certe si iuxta pietaté dixeris q̄ debent esse tua: quia filius tuus est: ⁊ q̄ de stirpe nostra est p̄o quibus soluit culpa. vel certe q̄ ista magis mereris: q̄ dignior es. Nolo vltra tecum querere rōnez sed societatem. Tu. n. vulnerata es o dñi mater: vulnera ⁊ seruum sine vulneribus miserum ⁊ nil aliud p̄ter vulnera postulaté. Nō peto celū non terram: nō lunam: non sidera sed vulnera. Nō ne tu es domina spes nostra? Nō ne tu es domina regis. Non ne tu es mater p̄mij. Nō ne tu es que nos tantū exaltari desideras. Si ergo nos vis facere gloriosos: imo q̄ vis: quare negas nobis causaz Ná absq̄z vulnere saluari non possumus. ¶ O domina mea: O vita mea: O spes mea: O dulcedo mea: O bona dña vulnera corda nostra. Nō ne plus sine comparatione nos diligis ac bona nostra p̄curas q̄z mater carnalis. Quid enim aliud habes facere q̄z corda nostra vulnerare. Nō enim possumus sine vulnere filij tui fratris nostri stare. Verecundú enim nobis valde est videre filiú tuú dñm nostruz sic vulneratú ⁊ te dñam nostrá sic crudeliter vulneratá: ⁊ nos peccatores serui vestri vilissimi sic liberi pertransire ⁊ illesi. Certe dulcissima dña scio quid faciaz. Ad te p̄o oibus incessanter clamabo: que non respuis lachrymátes: nec deseris miseroz p̄ces. Quomodo nō clamabo o domina mea sic orbatus. Nam orbatus a patre video: derelictus a matre. Clamabo angustiatus: miserijs infinitis opp̄ressus. Clamabo corde amcius: stomaco vacuus: dolore acerbissimo percussus. Clamabo autem ne forte doloris imésitate percussa videaris dereliquisse. Quare ergo obdormis o dña. Exurge adiuua nos clamantes ad te. Quid ergo amplius moraris. Quare sic nos affligi permittis. Si multum tardueris vocem clamando amittam ⁊ amplius vociferare nequibo. Heu mihi q̄d tunc faciam cum a te penitus fuero derelictus ⁊ destitutus. Tunc quid faciam cum mihi non poteris tua vulnera ministrare. Cito cito domina subuenias clamanti ne in manibus deficiam inimici. Festina cara domina ⁊ tuum iniquissimum seruum ad te clamantem parcēdo adiuua ⁊ eripe de manibus ⁊ periculis tui hostis induere seruos tuos o bona domina armis. s. vulneribus filij tui ne deficiamus in p̄elio. Pugnamus enim cum hostibus tuis. Si enim aliud te domina allicere non debet: nisi q̄ tuus hostis audet p̄uos tuos inuadere fraudulenter. deberes ad nos q̄z citius festinare. Curre domina curre ⁊ vulnera seruos tuos vulneribus sacris ne vulnerentur ab hostibus tuis vulneribus mortis. Curre ne glorientur in tuis clientulis dominari. Curre ne dicant vbi est eorum domina de cuius auxilio confidebant. O domina nostra non mireris si clamamus: quia nimis impugnati: nimis elongati: nimiuz sumus a vulneribus tuis separati. O anima mea cur non es potius a corpore separata: q̄z a tua domina sic vulnerata exulata. Exules enim sumus a patria: exules a visione diuina: ⁊ non vt exules a gratia. O domina mea quare exul sum a societate diuina. Si exul sum a matre certe ⁊ a dño patre. Heu mihi cur sum in tam longum exilium relegatus. Cur in ista valle lachrymarum derelictus. Quare facta es mihi sic crudelis. Quare me sic desolatum relinquis. An forte non me audis. Eia ergo aduocata nostra illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Non dubito domina q̄ si nostras aspexeris miserias. Si aspexeris intimos nostros dolores: nō poterit tua miseratio retardare sua vulnera. ¶ Vulnera domina vulnera seruum tuum clamantem: languescentem ⁊ plorantem. O domina mea. O fons pietatis. Laus sanctitatis. Flumen bonitatis. O ma-

ter desiderabilis q̄z beati sunt: quos aspiciunt oculi tui. Aspice domina aspice in me ⁊ miserere mei: quia vnicus ⁊ pauper suz ego valde. Nam tribulationes mee multiplicate sunt dolores mei circundederunt me: oculi mei lāguerūt pre nimia tristitia. Nam tātum differre mors mihi est. Prebe domina prebe mihi vulnera tua. Attende domina suspiria nostra. Audi dolores nostros: prebe aurem ad lamentum nostrum. Quis ergo domina ad te non suspirabit amore: suspirabimus etiam ⁊ dolore. Undique nos angustie premūt. Quo modo ergo non suspirabimus ad te. Tu enim es solatium miserorum: refugiuz expulsorum: liberatio captiuorum: mater parvulorum: consolatio afflictorum: domina vniuersorum etiam inimicorum. Nec est qui voluntati tue possit obuiare. Sic ergo afflicti: sic miseri: sic lachrymosi: sic dolorati ad te dominam suspiramus: suspiramus ad te affectantes tuum filium videre. Suspiramus etiam desiderio vulnerum. tanq̄z paruuli ad tua vulnera anhelantes. O clemens domina: o pia domina: o dulcis domina cur non aquiescis petitionibus meis. Conuerte domina conuerte oculos tuos misericordes: ⁊ vide tristitiam nostrā. Non enim possumus sine vulnere a te recedere. Vulnera domina vulnera nos vulneribus tuis: quia nil aliud volumus nil petimus nisi vulnerari. Quid est domina q̄ sic mihi de his vulneribꝰ es auara que semper cunctis fuisti ⁊ es dulcis liberalis ⁊ larga: hoc solummodo quero: hec vulnera sine intermissione solummodo peto cum clamore: cum pijs lachrymis: cum zelatis manibus: tuis prouolutus pedibus: benigne ⁊ humiliter postulo ⁊ postulabo: nec desinam a ploratu donec me sensero tuis vulneribus vulneratum. Et sic tandez: aut hec vulnera mihi tribues aut me percuties vt recedam. Et sic sine vulneribus non recedam. Quia tantum stabo ad tua flagella patienter sustinendo dolorem donec a te ero vndiq̄z vulneratus. Si autem me volueris sine percussione blandiri perseverabo constans ⁊ tua libenter recipiam blandimenta: ⁊ ipse tue blandicie meum cor amoris feruore dulcissime vulnerabunt. Si autem nihil dixeris vel feceris mihi tunc cor meum crudelissime vulnerabitur pre nimia tristitia ⁊ dolore: ⁊ sic saltem a te sine vulnere nō discedam. Hec omnia dulcissima domina ad te exclamando perficiam: nec cessabo donec sentias cor meum tuis vulneribus vulneratuz vel a doloribus meis cruciatum. Sed si ambire nolueris: vel certenō merear a tuis vulneribus vel doloribus meis vulnerari: sic afflictus: sic desolatus: sic lachrymosus: sic dolorosus: sic anxius: sic a te semiuiuus relictus ad crucem amplexatus dilectum filium tuum dominum meum. iterum sicut potero exclamabo. ¶ At qui misertus es super latronem in cruce ipsum confitentem misereatur etiam super seruum crucis pedibus prouolutum: ⁊ dicam sic. Oratio.

O Domine iesu christe o vere amice qui me sic dilexisti. O amantissime sponse fac lutum ex sputo ⁊ tua oculos meos: vt qui cecus sum videre valeam dolores tuos ⁊ vulnera tua. Introduc me domine quāuis indignissimum famulum tuum: in gazophilatium veri templi: vt intueri valeā: quid quantūcz in cruce obtuleris patri pro nobis. Fortasse anima mea quāuis a te vero sponso multis iniquitatibus viduata offerret tibi duo minuta. Respice me quāuis prodigum filium ad comedendū vitulum sagina tum in cruceq̄z assatum. O vere magister doce me thesauros sapientie beatissime mortis tue. Iterum atq̄z iterum domine aperire digneris latus tuum mihi nequissimo seruo tuo: vt oculi qui deprędati sunt animam meam in tuo latere inueniant prędi

meam. ¶ O bone ieſu nimis ſæuum eſt cor meum niſi emoliatur ſanguine tuo nimis diſperſū eſt cor meum niſi recolligatur in latere tuo. O dulcis paſtor naz ego ſum illa ouis que perijt ⁊ errauit: pro qua in cruce poſuiſti animam tuam. Ecce ego ſum agnoſce eam: ⁊ introduc me in foraminibus petre. i. in cauas vulnerum tuorum. En domine mi tua paſſione me diligenter cuſtodias. Nam ſine tua morte morior: ſine tuis vulneribus ab inimicis vulnero: ſine tuis flagellis virga non equitatis ſed iniquitatis flagellor. Et quia neſciui perſeuerare poſtulando ⁊ amplectendo tuam dulciſſimam paſſionem iaz qua ſi ad nihilū redactus ſum. Ube mihi qa dimiſi ignominiā crucis: factus ſum omnium ignominioſiſſimus. O domine quia dimiſi ſtultitiam crucis: ſtultiſſimus ⁊ vaniſſimus factus ſum: quia infirmitatez tue paſſionis neglexi: infirmiſſimus factus ſum: quia in doloribus vulnerum tuorum non intraui: ſpinis crudeliſſimis inimicorum confixus ſum. ¶ Quid dicam niſi cor meum domine aperiatur a vulneribus tuis ⁊ doloribus quod a nequiſſimis vitijs aperitur. Niſi ſciat latitare in vulneribus tuis a latronibus plagis impoſitis ſpoliabitur. Nam paſſio tua domine perfectiſſima medicina eſt: ſine qua nulla medicina nullum remedium poteſt inuentri. Per vulnera enim tua bone ieſu omnia vitia ad nihilum deueniunt. Ipſa eſt que aures ſepit ne audiant vana vel prauа. Oculos claudit ne aſpiciant mortifera vel nociua: ⁊ breuiter omnes ſenſus meos cuſtodit: edocet ⁊ dirigit. Ipſa enim fouet mutuam dilectionem. Auget internam deuotionem: eleuat ad ſupernam contemplationem. Hanc ergo domine acerbiſſimam ⁊ ignominioſam paſſionem da mihi in matrem: quādiu mater tua vulneret me: vel certe tu bone ieſu tranſfige medullas cordis mei tuis crudeliſſimis flagellis. ¶ Nunc venio ⁊ requiro eam. Obſecro domine ne mecum agas iuris rigore ſed tue clementie beneigniſſima diſpenſatione. hanc ergo da mihi domine: quia hanc amaui: hanc dilexi ⁊ concupiui: hanc totis viſceribus amplexari cupio. Da ergo domine da mihi vulnera tua. Ipſa ſola mihi ſufficiunt. Ipſa ſola medulitus me nutriunt ⁊ ſufficiunt in hac vita. ipſa ſunt vita mea: conſolatio mea delitie mee. Ipſa enim o bone ieſu paſſio tua lux eſt ⁊ ſapientia mea. Ipſa reduxit: adducit ⁊ deducit me. Sine ipſa deuio Sine ipſa erro. Sine ipſa a portu ſalutis declino. O care ieſu nihil aliud a te peto in hac vita niſi vt perfecte crucifixus ſim tecum in cruce. Certe dulciſſime ieſu nolo viuere niſi tecum moriar. Aut ergo da mihi mortem corporalez: aut in corde meo imprime tuam mortem. Heu mihi miſer quare natus niſi dominum meum amplectar in cruce ⁊ requieſcam in vulneribus eius. Nunc autem magis eligo ad pedes tuos crucifigi q̄z tecum in delitijs affluі paradiſi. Hanc tuam beatiſſimam paſſionem volo: hanc peto: hanc totis internis medulis concupiſco. Omnibus pro ipſa abrenuntio ⁊ etiam meipſum relinquo. Ipſa mihi ſit anima ⁊ corpus meum ⁊ omnes conſolationes mee. O dulcis ſamaritane vulnera me vulneribus tuis inebria me ſanguine tuo precioſo. Scindant cor meum dolores tui. ¶ Quid eſt bone ieſu q̄ me ſic deſeris eſurientem. Sic ſpernis clamantem. Nam pro me feciſti celū: ſolē: lunā: ⁊ ſtellas: ignē: aerez: terrā: ⁊ aquas: aues: piſces: beſtias: ⁊ reptilia: arbores ⁊ olera: aurū ⁊ argentū: ⁊ vniuerſa que ſiue ſurſum ſiue deorſum ambitu cōtinent. Sed quis h̄ de manibus tuis queſiuit: ſine petitiōe ſine inſtantia. h̄ nobis vniuerſa dediſti. Et tota die ac nocte affligo animā meā petēdo vulnera tua dulciſſima poſtulādo ignominioſaz morte tuā: eſurie

do potari sanguine tuo pciosō: ⁊ vix vnā
guttā nō valeo ipetrare. Scias dñe q̄ mi-
hi oīa vibuerunt p:o ipsa morte tua. Tolle
dñe tolle vniuersa oīa tibi restituo ⁊ da mi
hi vulnera tua. Nec super celū aspirāt co:
meū: sup sidera mihi refulgent: illuminant
intellectū meū sup aeré: super ignem accé
dunt meū affectum: super aquas emoliunt
animū meū: ⁊ super terrā stabiliunt ⁊ fecū
dant effectum meū. Nec super auibus ⁊
piscibus vtilio:a: fructibus suauio:a: arbo-
ribus ⁊ oleribus amenio:a. auro ⁊ argé-
to ⁊ margaritꝫ pciosio:a. Immo certe hec
oīa nihil ⁊ vanitas sūt respectu tue beatis
sime passionis. Hāc volo hāc peto domi
ne: hāc tribue mihi in matré. Non peto
dñe nō peto mūdi delitias: sed tuas angu-
stias: nō pulchritudiné: sed tuam crudelissi
mā morté. Cito domine iesu citotribue mi
hi causam: iam amplius noli differre. Hā
infans sum ⁊ indigeo lacte. ¶ Nō eni pōt
infans absq̄ lacte viuere. Pbebe domi-
ne pbebe vbera vulneribus tuis: ne forte
de ficiam exausta. Intrent co: meum vul
nera tua ⁊ ipa intrent itima mea: ⁊ erit ani
ma mea reficiata pinguedinis dulcedine.
liquefacta a amoris ardo:e ⁊ exilarata odo
ris suauitate. Sed quis sum ego domine vt
a te talem matrem audeam petere: quam
solis amicis tuis ⁊ itimis p:oceribus tuis
cōiungis. Sed quāuis vanitas ⁊ detestabi
lis sanies sim: tamē semper de tua immen
sa clementia p:esumo ⁊ si nō habeā purita
tem ⁊ sanctitatem dulcissime matris tue: vt
digne secum tibi cōpatiar: latronis tamen
p:auitatem habeo: vt secum ad latus tuum
crucifigi debeam. Magis enim in hac vi
ta desidero domine cum latrone tecum in
cruce ascendere q̄m cum Pdetro Jacobo ⁊
Joanne in montez transfigurationis ascē-
dere. Nam mihi magis placet ad p:esens
oculo mentis te videre ꝓsputum q̄m trans
figuratum. Et si non sim tanq̄m velū nobilis
simum in templo vt in morte tua scindar
sum tamē fetidissimum monumentum vt
ad apertionem tui lateris aperiri debeam.
¶ Quid in me queris dñe. Si in mor:e
tua petre leisse sunt. ego sum durio: petra.
Si enim terra mota est: ⁊ ego terremissim⁹
sum. Quid ergo iniquitatis deest in me: vt
nō indigeam tua morte. Et si celestis nō sum
vt tibi cōpatiendo nequeā cū sole obscura
ri: tamen infernalis conuersationis sum: vt
in hoc triduo mortis tue a te debeam visi-
tari. ¶ Nō ergo te dñe retrahat iniq̄tas
mea quin mihi hanc nobilissimā matrem
ignominiosam morté tuam: iseparabiliter
mihi eius desiderio estuāti cōiungas. Ipa
enim est excellentissima oīum gratiarum
quas mihi tribuere possis. In ipa fuit sum
ma dei dignatio: summa ad nos dei diffu-
sio. Ipsa sua sapientia ⁊ p:udentia per cus-
sit superbiam nostram. Sua potentia ani-
mas de inferno transuexit in celū. Sua bo
nitate ⁊ humilitate placauit imo ⁊ dona-
uit deū. Ad cui⁹ fragrātissimū odo:é senti
unt ⁊ suscitant mo:tui. Ad cui⁹ suauissimū
tactum robo:antur infirmi. Pro cuius dul
cissimo gustu reficiunt ⁊ cōsumant p fecti.
Talis est o filij o filie ierusalem spōsa mea
amica mea: mater mea ⁊ desideriū anime
mee. Ipsa inimicum meum diabolū supat.
me a mundo alienat ⁊ carné meā castigat.
¶ Mihi ergo absit gloriari nisi in cruce
dñi nostri iesu dixisti in quo est salus vita
⁊ resurrectio nostra: per quā mihi mūdus
crucifixus est ⁊ ego mūdo. Magna mihi
quippe dñe glo:iatio q̄ p:o me celū: terrā
sidera ⁊ alias infe:io:es creaturas fecisti.
Sed multo sine comparatione mihi ma-
io: glo:iatio q̄ p:o me formam serui acci-
piens factus es similis mei: me regens: me
gubernans: me nutriens: me cunctis ani-
malibus p:eponens ⁊ exaltans. Pro me
autem factus es esuriens: sitiēs: itinerans
⁊ labo:ans: tantaq̄ icōmoda patiens vt pe-
ne vniuersa mundi mala sustinueris. Tu
dulcissime domine oīa ista non mihi suffi-

eiunt: nisi superaddes ꝛ vulnera tua. O bone iesu. O cara spes. O dulcis amor: nō ne e celo es lapsus: vt me pditū quereres vt damnatū redimeres: vt me vēditū tuo sanguine pcioso recuperares: vt me exulem a patria tuis sacratissimis vulneribus ad pria remeares. O dulcis pastor. O cordiū exilarator: quid retribuā tibi p omnibus: que dedisti mihi. Certe nescio dñe iesu: q̄d tibi tradā cū nihil sim absq; vulneribus tuis. Quid a me postulas: o dulcis amor. An forte vis cor meū: vt maneat tecū in vulneribus tuis. O q̄z libēter tibi dabo illud dūmō eū: vulneres. Tolle dñe tolle cor meum: ꝛ vulnera illud. O dñe que est ista locutio qūo ausus sum tibi velle dare cor meū tam prauū tā iniquū ꝛ sic ingratum. Et tñ oī die: ꝛ oī hora audio te clamantem: Fili da mihi cor tuū. Ex quo libenter tibi dabo illud.

¶ Quod hō debet dare cor suū deo.

O mine tu te totū mihi dedisti ꝛ a me solū cor meū requiris! O immensa clementia. O ineffabilis benignitas. O mira dignatio. O longitudo: latitudo: sublimitas: ꝛ profunditas caritatis diuine vilissimū lutū sum. detestabilis sanies vilissima creatura. ¶ O q̄z magnū mihi est dñe: vt tu tā excellens rex regū ꝛ dñs dominantiū: a me vilissimo: ꝛ inutili seruo tuo: dignaris postulare ꝛ velle cor meū. Certe si haberem cor ita magnū q̄ ipsum solū esset maius q̄z omnia simul corda filiorū hominū: ꝛ q̄z affectus oium angelorū. Et vt mirabilius loquor. Si cor meū adeo esset magnū vt plura corporalia: ꝛ spūalia simul actu contineret: vel continere posset: q̄z celum empireū: q̄z montes: ꝛ colles: ꝛ oēs abyssi: ipsa certe totū ꝛ totaliter tibi darem ꝛ dare deberē. Et adhuc tibi tanto dño hoc totū munusculum paruū esset: imo nihil esset. Quanto ergo magis illam modicaz scintillā cordis quam habeo tibi dabo ꝛ libentissime ꝛ totaliter in te ꝛ in tua vulnera ponam. Hoc enim per maximū est: nō tibi: sed mihi: vt cor meū digneris habere. ¶ Nō ne ergo stultus essem si illud de cetero alicui creature aplicarem: cum tu deus ꝛ creator meus ipsum velis ꝛ petis habere. Certe nolo ét q̄ in me ipso amplius maneat: sed volo q̄ ipsum tecum in te totaliter requiescat. Tu enim ipsum creasti ad te digne laudandum. Melius enim mihi est: ꝛ cordi meo vt ipsum remaneat tecū in cruce vulneratum: potius q̄z in iocunditate terrenorum omnium: potius in tuo latere q̄z in eterna iocunditate ꝛ bonitate immensa. potius ad presens in tribulatione: q̄z in diuina maiestate. Potius in tuo labore q̄z in meo corpore. O q̄z melius mihi est stare in tua securitate: q̄z in mea fragilitate. potius in tua lamētatione q̄z in mea iniquitate. Tolle dñe tolle cor meū: ꝛ vre cū sancti spiritus igne. Et te semper querat: te sitiat: te aplectetur: ꝛ osculetur: tecū clamans dolorib⁹ vulneretur: tecū lugens misericordiā impetret: ꝛ tecū moriēs vitā inueniat: qui es benedictus in secula seculorū. Amē.

m Ultū mirari debemus immo non mirari miremur qūo homo fel degustās dulcedine dei possit ab eo aliquatenus separe qūo nō obliuiscat oia ex nimia ebrietate: etiam comedere ꝛ dormire. Et si aliquando aliud ante ipm ponat: qūo pōt aliud: quā suum dominū benignissimū intueri: etiam in eo sūma dulcedine delectari ꝛ cū ipm sciat in oībus esse: ꝛ in oībus ipe valeat inueniri. ¶ O q̄z bonus israel deus hijs: qui recto sunt corde. O q̄z dulcis: et suauis est spūs eius in eo. O quanta amaritudine: quanta tristicia: quanta anxietate repleri debet animus: qui etiam ad mom: ētum a tanta dulcedine sequestratur. Certe si hō eēt bñ iebriatus sui creatoris amore:

nihil in oibus quereret: nisi quo suo creatori posset diligentius: et perfectius deseruire. Et propria penitus quantum posset voluntate abscidens: solumq; magis placere deo studens: cum impetu animi ipm assequi niteretur: et coniungi. Ut sic in oibus et per omnia nō que sua sunt quereret: sed que iesu xpi. Obliuisceretur quodāmō sui memor: solius dei. Hic talis et tanto profuror: et amoris imensitate nō multū vt credo distingueret inter gradū: et gradū: vitā et vitam: statū et statum: personā et personā: tps et tempus: locum et locum. Sed solum quocunq; modo: et quacunq; hora discernere posset suo creatori placere. Quid amplius: statim proficere conaret toto animi affectu tendens in deū omnia cōmunicās. Quia quanto creature ad deū minus reducuntur: a se inuicem amplius distinguūt. Et quanto ad deū amplius reducunt: tanto se mutuo amplius vniuntur. Omnia ergo cōmunicans. i. ad vnū vsum cōe omnia reducens. Hō facit quis: cū nihil requirit in oibus nisi i honorificentiā dei: ad quam sunt vniuersa: et ad hoc omnia ordinat: et in vno creatore ꝓiungens: ꝙ verum est cum vniuersa in deum collocat: et solum deum in omnibus intuetur: et i vno creatore oia conuingens in omnibus nihil nisi deū videret: semper suspirans: semp anhelās ad seruiendū in omnibus deo suo. Hā totus accessus totus ignitus: non considerat: qd sibi suauius: quid dulcius: sed quid deo amabilius. O felix talis: qui cum activa contemplativā haberet. et sic dño ministraret. vt Marta: et tamen a pedibus nō discederet cū maria. Sic se angelicis spiritibus niteretur conformare: qui nobis ministrando a diuina cōtemplatione non vacant. Quid est aliud nisi cum ministrat sano cum seruit infirmo: semper in eis dñm intueri et frui deo proximo assistendo: manū porrigit ad proximū et cor ad deū: proximo seruit: non vt homini: sed vt in homine deo. Totum semper refert ad illum: qui dixit. Quod vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Et ideo cū in lecto videt infirmū videtur sibi ꝙ videat xpm suum: ac per hoc nihil sibi difficile: nihil abhominabile: nihil ignominiosum facere pro infirmo ac pro alijs videt desolatis. Sed oia dulcia: oia suauia: oia amabilia iudicat: cū sic in proximo xpo ministrat. Credo sine ꝓiudicio ꝙ qui sic, vt dictū est: feruenter et diligenter xpo in proximo, ministraret pure per xpm et totaliter tendens in ipm ꝙ plus mereretur: et virtuosius moueretur et a deo amplius approbaret: q̄z si ꝓpio xpi cor pori ministraret. Et hoc patere potest. Unus enim pessimus hō: si videret xpm in vno lecto: et bene cognosceret ipm esse: credo nō esse dubiū ꝙ sibi diligenter ministraret. Sed sibi xpo in proximo cū tāto feruore: et diligentia ministrare nō posset: nō perfectus: vt credo: imo vt ita loquar plus q̄z perfectus. Et ideo toto animi conamine: hanc gratiā vtamur hre. Quis enim decetero abhorrebit leprosum: declinabit infirmū: negliget desolatū: cuz in eis videamus xpm. Et plus possumus mereri: et deo placere: vt probatum est: q̄z si ministraremus: et ipsi xpo. Cur anima tota die anxiaris post xpm: indicabo tibi qué diligit aia tua: o sponsa dilecti. Certe in infirmaria iacet: et ibi angustiat: ibi torquetur. Curre et sibi ministra: sibi cōpatere infirmanti. Cur instas sponsa quotidie vt spō si osculo osculeris: accede ad leprosum et osculare eū: q: ibi iacet spōsus. Cur spōsa miserima p̄ sponsi amore lāguere te dicis et ipm quotidie: nudū discalciatū: afflictuz ante te vides transire: et negligis: nec etiaz compateris sibi. Et si nō possumus fratres oibus prestare obsequia: q: multi sunt sup indigentes: saltem oibus cordis cōpassiōe donemus: et in oibus consideremus xpm.

Credo firmiter: qꝫ si ipsum neglexerimus in cena: ipsum nō habebimus in celo. Audi quid dicit: infirmus eram ⁊ non visitastis me. ¶ Timeamus ergo fratres meiꝰ illam sententiam: que statim sequitur. scilicet ite maledicti in ignem eternum. ⁊c. qui totiens neglexímus eum. Non ergo decete ro interrogemus euꝫ vbi iaceat: vbi cubat in meridie: quia iam nouimus locū scimꝰ qꝫ infirmaria iacet nō restat nisi prestare obsequium. Audite obsecro consiliū meū vt non aspiciatis ad factū meū. Qui enim vult vt dixi cum actiua contemplatiuā habere vitam vt suum dominū in omnibus contempletur. Videtur qꝫ b̄ via sit breuis ⁊ bona. ¶ Videlicet vt se totū recoligens intret ad cor suū: ⁊ intima cordis ingrediens se reuoluat in deū: vt nihil nec videat nec sentiat nisi deum: ⁊ sic tunc quodámodo deificatus: ⁊ transformatus in deum ad qcumqꝫ se vertet: non ꝑsiderabit nisi deū: ⁊ quicquid operis facit non iá homini: sed deo facere existimabit: ⁊ sic in labore actiue: ⁊ contemplatiue vite feruet. Et si cōtingat: imo qꝫ continget ab hac nobili discedere forma: ad ipsam statim nitatur redire: ⁊ hoc totiens faciat: vt quasi in habitum ducat. Et hoc magis oratiōe: ⁊ diuina largitate: qꝫ aliqua industria impetrare se credat. Et si b̄ omnia nimis tibi difficilia vidētur: saltem ad hoc conare: vt semp ⁊ in omnibꝰ queras facere qd̄ magis honorificum deo sit: ⁊ conforme xp̄o vtile tibi ⁊ proximo: afflictiuū ⁊ ignominiosum corpori proprio. ¶ Sed si b̄ habere cupis tu cōtēplatiue b̄ toto corde desideras a deo confidenť posules: ⁊ desideriū aīe tue tribuet deus tibi ⁊ tua non fraudaberis voluntate. sed mentem tuam eleuans te preueniet in benedictionibus dulcedinis. ⁊ tanqꝫ corona lapidis p̄cios a semetipso circundabit mentez tuam. Scias tamen qd̄ nullus perfecte poterit inuenire deum: nisi qui perdiderit semetipꝫ. Nullus poterit cū deo stare: q suū affectū hꝫ ligatū vl' iclinatū alicui creatur̄.

O Deus meus qūo sum ausus te alloqui vilissima creatura. Nā ego fetidissimus sum: ego horribilissimuꝫ stercus: ⁊ vermis nequissimus sum. Tu autem deus deorū: rex regum: oē bonum: omne honestuꝫ oē pulchrū ⁊ optimū oīs vtilitas: oīs amenitas: omnis suauitas. Flos splendoris. Fons dulcedis: fons odoris: fons amenitatis: fons iocūditatis. Fōs amoris: ⁊ intime dilectionis amplexus. Et tamen me rogas: ⁊ ego a te faciem meam auerto. Me sequeris: ⁊ ego a te duce fugio. Me me o bone iesu es sollicitus de te nō curo. Mihi semper fuis: ⁊ ego te semper offendo: te mihi tribuis: ⁊ ego te cōtémno. Me ergo miserimū: ⁊ vanissimū diligis: ⁊ ego te infinitū: ⁊ inenarrabile bonuꝫ sperno: ⁊ horroreꝫ: fetoré: ⁊ mortalem doloreꝫ: tibi colendissime: benignissime: amātissime sponse p̄pono. Nam plus me allicit creatura q̄ꝫ creator: vnitas: q̄ꝫ eternitas: detestabilissima miseria: q̄ꝫ felicitas summa: plus me inclinant sordes: q̄ꝫ eleuat pulchritudo: seruitus: q̄ꝫ magnitudo: amaritudo q̄ꝫ dulcedo. Nam ⁊ si meliora sunt vulnera diligentis: q̄ꝫ fraudolentis oscula: tamen plus appetobo ⁊ affecto fraudolētis vulnera q̄ꝫ oscula diligētis. ¶ Sꝫ ne reminiscaris domine delicta mea vel parentum meorum: sed pietatis tue viscera: ⁊ dolores vulnerum tuorum. Non qd̄ ego sed qd̄ tu in me fecisti respice. Nō qd̄ ego egi: sed qd̄ tu p̄ro me sustinuisti considera. Si me vt ostendis diligis: immo qꝫ me care diligis: cur me mihi relinquis. Cur cor meum qd̄ sic amrius queris vagari permittis. O dulcissime sponse non me permittas a te elongari. Me tene timore. Stringe amore: quicta dulcore. Vulnera vulnere: inebria sanguinis potatione. Certe ego nequeo: nescio: nolo tibi fuire

non vult cor: meum tibi adherere. Immo vix particula cordis te amare. Nec tamen in me operari tu potes: tu scis hoc de me tu vis: & a me exigis. ¶ Quid ergo hospes anime mee deficiam ego in beneplacito tuo vel meo. Obsecro vt non prevaleat hō sed deus. O bone iesu noli in hac contrarietate deficere: sz me reficere: noli sue cūbere: sed festinanter succurrere. Nūqd non sum totus tuus: nō ergo te permittas predari: nō tibi iniuriari: nō te tua intentione fraudari. Nam me totum ad tuū honorem fecisti: vt tibi perfecte in presenti obsequar: & te in eternum fruar. Non ergo dedigneris domine contra creaturā tuaz q̄z plasmasti & precioso sanguine redemisti. Sed contra peccatum qđ ego cōmisi: & inimicuz cui ego consensi: vt in me destruas: & anihiles: & a me elonges omnem nequitiam: & immonditiam: q: vt destrueres opera diaboli in mundum venisti. Non inueniatur in me nisi qđ tuuz est. Que ergo cōuentio xpi ad belial: aut lucis ad tenebras. Cur ergo domine nobilissimuz opus tuuz diabolica suggestione permittis fedari. curam meū iniquitati misceri. ¶ Curre ergo bone iesu: festina: fuscita amicum imo totum hominem tuum: vincat sapientia tua meā malitiam: & diabolicam astuciam supplantet: memor: esto obprobrij seruoz tuorum: imo obprobrioz tuoz. Memor: esto quid pro me feciſti imo quid pro me aliqñ sustinuisti: & ne frauderis tāto labore. Memor: esto q̄z sedule me quesisti: & quasi gaudenter inuentum in humeris tuis portasti. Sz heu dñe habita portione: que mihi contingebat: q: vnicuiq; das sm propriam mensuram: abij in regionem longinq̄z: et viuendo luxuriose. i. & nimis me & creaturas tuas indebite: & lasciue amando: totaz substantiam meā dissipaui. Nunc temp9 recognoscendi penuriam: & miseriaz meā & famelico appetitui: ad paterne misericordie viscera redeuntez oculis tue pietatis ignosce. et dignare mihi gradibus tue gratie letabundus occurrere. Cum amplexibus pacis & quietis oscula largiaris. ¶ Certe domine recognosco: quia in celū. i. totam curiā celestem: & ecclesiaz romanam imo in omnē creaturā tuam: & coraz te: te ꝓtēnēdo peccaui. Immo tibi soli peccaui & malū coram te feci. Et certe nō sum dignus vocari filius tuus nō etiam mercenarius tuus: aut etiā seruus. aut aliqua vilissima creatura tua. Sed dulcis iesu miserere mei in vulneribus tuis: & dele iniquitatem meā: vt iustificeris in sermonibus tuis: & vincas cū iudicaris. Quia dicūt inimice mee inimici mei: nō est salus ipsi i deo eius. Obsecro domine ꝓferatur: & det mihi caritatis stola. fidei feruētissime anulus: & calciamenta eleuantis: & firmantis spei. O bone iesu aperi cor: meū ad vulnera tua: vt quantū me diligas cognoscā. Ut sic ebrius tuo sanguine totus in tui resoluar amore. Intret dolor tuus i intima mea & omnē amorē expellat alienū: sim tecum crucifixus mūdo: vt sic mortuus vita mea sit abscondita tecum in deo. ¶ O vita beata vita felix da mihi qđ peto: vnuz é mihi & vnū solum peto. Abscedat ergo fantasmatū multitudo. Unus est dilectus meus: vnus é sponsus meus. Unus est amor: meus iesus xp̄s deus meus & spes mea i eternū. Nihil ergo sapiat: nihil alliciat nisi iesus xp̄s. Nihil iudicet me scire nihil amaꝝ nihil affectare: nisi iesum xp̄m: & hunc crucifixum. Sit nāq; totus meus: vt sim totus suus: & fiat cor: meū vnū cum ipso: & sic abscondita erit vita mea mundo & associata ipsi xp̄o. Ergo bone iesu recollige me viscеribus: refice me vberibus: inebria me vulneribus. ¶ Eia ergo anima mea ad viscera compassionū vade: quibus plorauit i infantia sup hierusalez: sup lazaru: & in cruce sup peccatū tuum. Respice aia mea et vide q̄z tuz te dilexit sponsus tuus. q̄z tuz te quesiuit: & humeris ꝓpijs portauit. Vi-

de quantū pro te lachrymatus est. ¶ Occurre anima mea occurre obuiam sponso tuo: & associa teipsaz p q̄ plorat. Ablue te fluminis eo impetu egrediētis de tuo cor de: & letificabis ciuitatē dei tui. Si enim fluuius lachrymaz egrediebat de loco voluptatis. i. de xp̄o plenus delitijs quanto magis debet egredi de loco iniquitatis: & omnium spurcitiaz. i. de corde superbo & corde iniquo odioso mēstruoso: & nefandissimo Ergo bone iesu pro me sūmis delitijs plenus plorasti. Eas igitur & aīa mea ad verba instructionū exortationū: & promissionū: q; domine verba vite habes. ¶ Eas etiā ad vulnera exprobratiōis illusionis & occisionis: & doloris. s. passionis & compassionis. Attendite inquit: & videte si est dolor similis sicut dolor meus. Immo domine attendā & videbo si est amor sicut amor tuus. Et ideo nihil nisi te & propter te volo amare. Tu. n. domine me iniquum & pessimū ꝓtēptorem tuū: sic care amasti: sic inime dilexisti: vt tanta pro me dignareris sustinere & pati. Et ego infinitū bonum & patrem pīssimū te sponsum dulcissimuz oīs pulchritudinis & suauitatis cur nō tantum diligam: vt salté pro te moriar mundo. Immo moriar mihi vt totus tecum affixus in quo nihil sentiam nisi te: nihil queram nisi vulnera & obprobria tua: vt viuam iā non ego viuat aūt in me xp̄s. Quid ergo retribuam xp̄o meo: quid domino meo. Quid sponso meo dilectissimo: p tot laboribus: tot necessitatibus: tot iniurijs: tot obprobrijs: tot flagellis: tot angustijs: & vulneribus: que pro me sustinuit. O domine q̄d tibi retribuam. ¶ Nihil habeo nisi peccatum nō decet tanto dño offerre malitiam: nō superbiā: nō aliq̄z feditatem tante puritati. Sz q̄d retribuā tibi: nihil boni habeo. Sed da mihi domie quid retribuā: largīr mihi de thesauro tuo o bone iesu. Porrige mihi vulnera tua: & sufficit mihi. Nam calicem salutaris accipiam: & nomē tuum inuocabo domine. Accipe domine sacrificium laudis accipe hostiam immolatis. Tolle cor meū dulcis iesu: tolle & ne permittas amplius illud vagari. Nam oīa ossa mea exultabunt in deo meo: q; totum me offeram salutari meo. Quiescet cor meum in dulcedine bonitatis immense. laudabo excellentiā summe glorie. Sequar vestigia passionis acerbe. ¶ Omnia abiciens totꝰ in te sitiens: nihil in te sentiens resoluar in te: & in te requiescam: abscedat vanitas accedat deitas: transformet caritas: & fiam totus diuinus. Aperiatur cor: aperiant vulnera iungantur intima & sim vnus cum christo. Amen.

¶ Quō deus pmisit se vulnerari & de recognitione tanti beneficij.

O Domine ferrum creaturaz insensibilem voluisti tuū corpus vulnerando intrare. Et creaturam rationalem ad similitudinem tuam creatam imaginem per iam facta vulnera ingredi nō pmittis. Quid est hoc domine deus. Nūquid cor meum vilius omni ferro. Aut forte times vel cogitas ipsuz forte durius: & crudelius. Sed tamen quid tibi oberit mea crudelitas si ad te p aperta vulnera introibo cuz ámodo sis penitus ipassibilis & ab omni passione imunis. Si enim per tua vulnera intrem quantūcunq; per ipsa discurrendo attingaz & palpé cor tuū: & carnes tuas pre amore nimio máducem: tu tamé ipassibilis pmanebis. Et nihilominus ex hoc meus saciabitur appetitus: ita tñ vt semp in tui amore amplius intendatur. Et quid plus vocifero tota die. Tardas & nō venis: & iam ego lassus desiderio incipio insanire. Quia me regit non quippe ratio: sed potius ardens amor. Qui me vident me derident: & vtruz tui amore sim ebrius non cognoscūt. De me inuicē colloquunt

ꝛ dicunt. Ut quid iste insanus vociferatur tam fortiter in plateis. Et iam quantuꝫ sit desiderium cordis mei penitus non aduertunt. ¶ Ignorant enim q̄ amor intensus impedit totaliter vsum sensus: ꝛ q̄ qui ferue ter te querit seipsum in te simpliciter dereliquit. Qui enim inquirit te sollicite ꝛ pleno corde: sic certe de extrinsecis parum curat: vt frequenter quid faciat penitus non aduertat. Veni ergo bone domine ꝛ noli amplius tardare ne forte nimio desiderio tui fiam simplex simpliciter sine sensu. Sꝫ forsitan hoc requiris vt cum ab omnibus sacro abstractus: purus intrem ad te per tua vulnera gloriosa quibus tu es plenus. O cor amantis. ¶ Tūc certe clamabo voce querula ꝛ dicā. Heu mihi dñe mi. Quō video te sic crudeliter vulneratū. Quāto dolore video te aggrauatum. Quis mihi tribuat vt p̄ te moriar dulcissime iesu. Te enim vidēs in tāto dolore viuere nō possū nec sustinere. Te aspicere horreo supra modū. Te autem penitus liberari mors: mihi esset eterna. Et iō vere angustie mihi sunt mediaꝫ ꝛ quid eligam ignoro: nisi tecum pariter crucifigi. Haꝫ tuas angustias considerans in meipso quasi deficio: ꝛ iaꝫ exanimis efficio: p̄ dolore: videns q̄ p̄ro me sustines tanta mala. Quid feciſti domine mi. Quare p̄ro me vilissimo tu altissimus ascendisti in cruce. Et quid sum ego vilissimus vermis: ꝛ putredo abhominabilis p̄ro quo tu dominus oiuꝫ debeas sic affligi. O domine mi cum tu sis sūma sapientia dei patris: quare talem cōmutationem feciſti ꝛ facere elegisti. Te videlicet vitam dare co p̄ro morte: gratiā p̄ro malicia gloriam. p̄ro miseria magna. Quis quare hec feceris: perfecte poterit cogitare. Animis quippe magna fuit dilectio tua domine mi. In hoc vere apparuit tue immensitas pietatis. Nō enim in te video aliquā cām mortis nisi superabundantiā caritatis in mēnse. ¶ Si enim h̄ mortis causa debeat dici hāc certe in te plene fuisse fateor ꝛ simpliciter confirmo: quia hoc non possuꝫ vere negare si forte in hoc velles te excusare aliquo modo. Sed nōne melius erat bone iesu vt non essem creatus: q̄ꝫ creatus te occiderem turpi morte. Cur vt sic te dure affligerem me feciſti. Cur carnes meas non comedo p̄ dolore. Cur nō totaliter lacero corpus meum. Aut quō me tantū sustines super terram: qui fui tota occasio tue mortis. Aut quō saltē non omnis creatura in vindictam tui persequit me in mortem. Nōne mirabile videtur cogitare te benignissimū dominū p̄ro me sic vilissimo suo crucifixum: ꝛ mortuū tali morte ꝛ nō statiꝫ deficere p̄ dolore nimio pariter ꝛ amore. ¶ Et quō meipsum tm̄ sustineo: quin p̄ro pria manu si nō esset contrariuꝫ voluntati tue materiali gladio crudeliter me occidaꝫ cum fuerim tota occasio tue pene. Cū magna certe patientia me debeo sustinere sic et aliquē meū mortalissimū inimicum patienter coram meis oculis sustinerem: queꝫ cū toto corde libentissime occiderem si auderem. Sed nōne nequissimum ꝛ penitus detestabile: ꝛ intollerabile est: q̄ post tam admirabile venerabile amicabile ꝛ fructuosum beneficium tue sanctissime passionis non cesso te offendere incōspectu oculorum tuorum. ¶ Heu heu me miserum: quia huius talis ꝛ tanti beneficij penitus sum ingratus. Non solum enim tibi nō seruio: quid saltem pauci boni faciendo: sed nec etiam tibi regratio: nunq̄ꝫ aut vix aliquando ꝛ tepide tuam passionem ꝛ mortem: mihi ad memoriam reducendo: ac si passio tua breuiter nihil esset. Sed q̄ pei⁹ est in grat⁹ tui immemor ꝛ in gratus huiꝰ beneficij non desino a peccato. ¶ O bone iesu tu te mihi dedisti: ꝛ ego te remuo. Tu meas tenebras affugasti: ꝛ ego ipsas incurro. Tu mundum feciſti ꝛ odisti: ꝛ ego diligo ipsum. An forte non vides dementissime: ꝛ patientissime domine: q̄ ego

semper nito: facere contraria tue perfectissime voluntati: vel bonitati: & in faciem tibi aperte resisto. Si enim dicis mihi: volo vt facias ꝺ̄ respondeo uolo facere. Si autē dicis nolo: respondeo: nolo. Scio quippe nec possum dubitare te deum meum summū bonum esse veraciter vbi sum. Nec me deseris quocunq; pergam. Et tamē ad te nolo nec digno: aspicere: ac si penit⁹ ibi non esses. Immo ad te tantum curro attendere: ac si non esses alicubi vel simpliciter nihil esses. Sed conuerto continue cordis & corporis faciem ad huiusmodi mundana & vana: & quandoq; etiam ad alia: q̄ incongruum & valde verecundum est etiā nominare. Et in tm̄ frequenter cor meum amoris vinculo colligatur eisdem: vt ad te cuius est: nequat; eleuari. Et certe ꝺ̄ est valde detestabile: & abusio magni. Sed nunquid bone domine voluisti pro me frustra mori i cruce. Quē tu moriēs sic care emisti: frequenter pro nihilo perdidisti: dū frequenter meipsum ad peccatum conuerti. ¶ Ut ergo decetero non possis me amplius perdere: te benigne iesu & misericors domine ex intimo affectu cordis mei cum amaris lachrymis & importunis precibus exoro & postulo humiliter quantum possū vt me tecum statim occidas: me tuis vulneribus totaliter vulneres: & omnino me tecum pariter crucifigas: ne vnq; a te pl⁹ valeam separari. Sed possim feliciter tecum viuere in eternum. Qui vivis & regnas per infinita secula seculoꝝ. Amen.

q Quicunq; voluerit supradictum beneficium facilius: & dignius impetrare ad beatam & benedictam virginem Mariam iesu christi matrem summe sibi & nobis compassam cum tota affectione & deuota oratione & cum lachrymarum effusione currere non postponat. Et ipsam matrem dei & peccatorum: tanquam bonus & deuotus filius in omnibus ꝑ̄ p̄ se studeat imitari. Hoc enim semper habeas pro regula generali: vt eius scilicet virginis Marie semper vestigia simpliciter imiteris. Cuius appetteris suffragia postulare: quia tunc proculdubio te sibi tanquam matri veraciter exibebis. Et ipsa te tanq̄ suum filium veraciter adiuuabit: & que digne ab ea petieris tibi dabit. Et in omnib⁹ tibi necessarijs ad salutem simpliciter ministrabit. Et tandem in celesti gloria te apō se feliciter collocabit. Amen.

b Ec omnia supradicta o contemplatiue debes etiam appetere hominibus vniuersis: & pro omnib⁹ debes deum sollicite deprecari. Et quādo videris aliq̄ bonum in tuo proximo habundare de hoc debes tibi mirabiliter cō gaudere: etiam si illud bonum non videris esse in te. Aō si hoc non feceris: sed potiꝰ deluceris: tria maxima mala in hoc peccato cōmittis. Primum est quia honorem dei: qui in bonis vniuscuiusq; exultat: videris odire. Secundum est q̄ passionem iesu christi qui ad hoc passus fuit: vt vnusq;q; habundet in virtutibus contemplationis non recolis vel honoras. Sed videris penitus obliuisci. Tertium est q̄ caritatem: qua proximum tuum sicut teipsum debes diligere: & eius bonum sicut tuum proprium debes effectare: diuidis: lacerās & corrumpis. Aultum ergo & sollicite bonum proximi diligere procures & precipue spirituale: & etiam cum necessitas incubuerit temporale. Et sic faciendo tibi dñs spūalia exhibebit & tandem te ad celestia conuocabit: ad que ipse nos perducat: qui pro nobis voluit crucis obprobria humiliter sustinere. ¶ Non cessat autem antiquus hostis: tanq̄ leo rugiens vndiq; circuire vt viros precipue contemplatiuos multiplicis deceptionis laqueo capiat: & deuoret in momento: Et si forte nō potest eos decipere in hoc vt velint alios iudicare: saltem

nitiur ad hoc eos deducere: vt q; videnſe in multis bonis operibus que faciũt pro ficere: ceteros qui eiſdem laboribus nó vacant exiſtiment iperfectos. Aut certe illos etiam qui eadé: qua ipſi: ſollicitudine ⁊ qete: cõtẽplatiõe ⁊ meditatione: deuotione ⁊ oratione: abſtinẽtia ⁊ vigilantia ſeu ceteris virtutib⁹ nó vtũtur. Aut quippe etiã illos quos cernũt ſecũdũ ſuũ proprũ iudicium ocioſos: vel etiam illos quos vident circa talia implicatos. in quibus ipſimet tales q modo perficiũt aliquando offenderũt. ſed o error: perniciosus peſſimus ⁊ occultus: qui ſine exteriori converſatione vult deteriorẽ hominẽ iudicare. Non enim requirit edificiũ ſpũale tantũ lãguorẽ corporis q̃z cordis: Mã ante deũ ſecũdũ qdẽ ſine primo ſemper: ſed nunq̃z primũ ſine ſecundo aliquid nobis valet. Frequenter etiam q; vni erit perutile: alteri erit mortiferũ ⁊ no ciuũ: ⁊ ſic facies hominum ſunt diuerſe ſic modi viuendi: ⁊ in bono proficiendi diuerſimode variant: ⁊ ideo quando q; te videbis laudabilibus operibus refulgere: alios vero circa eadem negligentes: cogitare debes q; illi vel in occulto vel ſaltẽ in cordis thalamo deo laborent opera delicata. Et q; deus illos propter interiorem cordis ſanctitatem diligit ſingulari amore non curauit nec voluit eos exterioribus laborib⁹ aggrauare. ne forte tm̃ ſuſtinere poſſent vt tam exterius q̃z interius laborarent. Debes ergo ad iſtam tentationem repellendam. Primo in corde tuo cogitare q; non eſt conſuetudo: vt filij regum ad lucrandũ panem ſuum manualibus operibus quotidie ſe affligant: ſed potius ſine labore magno q; delicate de regalib⁹ diuitijs nutriãtur. Nam ſicut eſt ad litteram q; oportebat multotiens vnũ fratrem ad habendã vnã deuotionem: ſeu aliquã interiorẽ ordinationem ⁊ conſolationem multo ⁊ diutius laborare. Alius vero in ſolamentis ſue converſione ad deũ illud idem vel melius obtinebit. ¶ Secõdo debes cogitare q; illud bonũ qđ vſq; nũc laborauiſti habere ⁊ modo de nouo incipis deguſtare: ſit iã diu in alijs veteratũ ⁊ fortiter radicatũ. Et fortaſſis iſta é vna ratio quaſi ipſi ſic tu circa bona ſpiritualia exteri⁹ affici nó vident: q; dulcedo ſpũalis alicui de nouo aduenienſ mutationem eidem inducit: ſed non ſic vt credo illũ imutat: qui iã lõgo tpe eſt mutat⁹: ſz potius perficit ⁊ conſeruat: ⁊ videris te quodãmodo liquefieri pre amore: alios vo minime: cogitare debes q; ad ſimilitudiné ſolis naturalis: aliqui ad calorẽ ſpiritualẽ ipſius ſolis in fine pre nimio amoris feruore adeo liquefũt: vt exteriora mẽbra vix aut nullatenus valeant ſuſtinere. Alij vero deſicant totaliter: nó ſolũ ab aquoſitate peccati: ſed etiaz ab humiditate reliquarũ peccatũ: ⁊ ita conſolidant in bono: ⁊ contra malũ fortificantur: vt iã nihil a caritate que é in chriſto ieſu eos valeat modo aliquo ſeparare. Aliqui vero ex nimia deuotionis dulcedine matureſcũt: in tm̃ q; tã interius q̃z exteri⁹ ſibi dulciſſimi ⁊ melliflui videãtur: ⁊ abolita oi mẽtis acerbitate iã iã poti⁹ in pria q̃z in via habitare cernant. alij vo ereſcũt ad modum arboz: ⁊ quãuis tales magnã dulcediné nó deguſtẽt tm̃ ereſcẽtes de die in dié apud deũ fũt maiores: ⁊ ſic pficiũt ⁊ fructũ pferunt de ſuo. Alij vo putreſcũt totaliter ſic mali. ¶ Cũ ergo aliqué iſtoz affectuũ pſenſeris in te fore: debes firmiter credere fratré tuũ illo eodé affectu te pfecti⁹ reſurgere: vel etiã effectu alio meliori ⁊ magis dei dilectio ſit cũ illo: ſiue ipſe ſolus: ſiue cũ fratrib⁹ cõmorek. Et cogita te in amore dei nó modicũ iperfectũ: cum vix valeas te ad primũ ꝓuertere: q; mltũ offẽdas dñz deũ tuũ: ⁊ q; vix aut nunq̃z te poſſis ad deũ cõuertere: quin te oporteat a primo ſequeſtrari: qđ certe iperfectiõis eſt. Mã angeli q; ſunt in caritate pfecti: ita bñ mouent in deũ cũ ſunt nobiſcũ: vel nobis miniſtrãt: ſicut qñ ſolũ aſſiſtẽtes deo in ce

lo empireo cõmorant. Hoc ât nõ iõ dico: vt credâ sic totaliʒ ꝫ posse eé in nobis dum sum⁹ viatores: ⁊ sic a nobis posse fieri diuꝫ sum⁹ in via: ſꝫ tñ aliqualiʒ possum⁹ eos seq̃. Ad ꝫ ét potes cogitare: q cũ fratres tui q̃s iudicas imp fectos sunt ab istis exteriorib⁹ sequestrati tanq̃ꝫ soli deo vacâtes ita frequéter moueant in ipꝫ: q ꝓpter nimiã intẽsioné ⁊ eleuationé métis corpus dissolui videat: ⁊ ad maximã redigat debilitatez. Et ideo vt vires resumât: ne penit⁹ ò ficiât ⁊ ne ét sua vtili pñtia ab alijs auertant se offerũt sepius solatio ꝓximoꝝ: ad honorẽ tñ dei semp ꝫ oia faciétes. Et iõ stultũ est ⁊ sũme piculosuꝫ suũ fratré p:o truffa qualibet iudicare: aut ip erfectũ quõ ſꝫ reputare. Alii eni sunt honestissimi exteri⁹ ⁊ sollliciti circa bona: q̃ tñ interius lasciui ⁊ pigri: nihil aut parũ boni opis opant. Alii ecõuerso sunt exteri⁹ dissoluti: q in corde sunt pacifici ⁊ geti ⁊ fidelissimi amici dei: aut certe q pei⁹ é: aliq̃ sunt hoib⁹ odoriferi q̃ corã deo sunt fetidissimi ét in ꝫ mũdo: ⁊ iã sue exteriozis scitatꝫ: suam ꝓdigne receperũt mercedé. Aliq̃ ꝫo ecõuerso apparét hoib⁹ petór:es quoꝝ tñ iterior ꝙuersatio é in celis. Nõ tñ dico q̃n multotiés exterior ꝙuersatio corꝛespõdeat iterioꝛi: ſꝫ q: ꝫ vel ét ꝓfectũ discernere nõ valem⁹. iõ oẽs eé filios dei salubriter iudicem⁹: ⁊ nos eé iferiores ceteris humiliter reputem⁹. Nã de bonis ꝓximoꝝ ⁊ coꝝ excellétia scitatis sum⁹ ignari: ſꝫ de nr̃is defectib⁹ ⁊ malitijs penitus sum⁹ certi. Magna ergo imo maria ꝑsumptio é: si q̃ ꝓximoꝝ mores nobis nõ placét: velim⁹ ex hoc limitare circa nos diuine influétiã bonitatꝫ. Quid é vesani⁹ ⁊ arrogãti⁹ eé pót q̃ꝫ velle diuiná cõplacétiã ſꝫ nr̃aꝝ placétiã regl'are. Hoc tñ facimus manifeste qñ ea q̃ in ꝓxis sunt: nobis non placét deo cui⁹ é cũcta discernere ⁊ iudicare suspicam⁹: vel ét iudicam⁹ penit⁹ nõ placere. Añ ét vides eos circa exterioꝛa solliciros ⁊ itétos cogitare debes q hoc totũ ad laudé faciãt creatoꝛi: ⁊ q magis in ꝫ circa deũ afficiãur: q̃ꝫ tu cũ te recte ꝙuertens ad deũ. Fortassis eni ibi sicut deũ diligũt: vehemẽter conant ⁊ studét eũ q̃rere p singl'as creaturas: cũ ipꝫ nimis in oibus ⁊ p oia diligibilé: desiderabilé: ⁊ laudabilé nõ ignorét. Hoc sine dubio é maximũ gaudiũ ⁊ letitia in p̃dict̃: q̃ videt eé in reb⁹ vilissimis ⁊ minimis diuiná potétiã sapientiã ⁊ clemétiã magnifice cõmẽdãdam. Et iõ forte illa vilia ⁊ minima sic pertractant: nec nobis curãt auxiliari: cũ nobis oia sint nociua. Et fortasse q̃n credis eos eé ociosos: tũc inenarrabili letitia ſpũali iteri⁹ perfruunt: q̃ꝫuis ꝫ tibi dissimilent sapienter. Aut forte q: reputãt se viles ⁊ peccatores nõ ꝑsumũt se sicut dignos diuie faciei p:e sentare ꝓtinue: ſꝫ se frequéter vilib⁹ ⁊ minimis adiũgétes ipꝫ deũ nituntꝫ reuereri in corde: it a tñ ⁊ taliʒ vt aliq̃n cũ imediate ⁊ dulciter ꝓtéplent. Et ꝫ é forte rõ q̃re sic se pe cũ alijs iocũdant: q: videlꝫ ortꝫ in eis letitia magna ex ꝫ: q sic viles hoies ⁊ peccatores quos se exist̃mãt p̃nt ⁊ merent cum eis: quos filios dei reputãt ꝙuersari: ⁊ si dices mihi ꝓpter aliquos: ergo taliʒ vel taliʒ deberet cũ melioꝛib⁹ ꝙuersari: ⁊ cũ sanctioꝛib⁹ hitare. rñdeo eos rõuabiliʒ excusando: q forte ⁊ digne illos apud deũ reputãt meliores: q apud hoies mioꝛé similant sanctitaté: aut fortassis ꝫ est quia eé cũ illis nõ se reputãt forte dignos: cui⁹ a ꝙuersatiõe illoꝝ nimis vita istoꝝ dissimilis eé videatur. Et iõ eis suffieere videt si p̃nt cũ illis dei filijs ꝙuersari: quos valét aliqualiʒ imitari. Sciunt eni q in hoib⁹ similibus facilioꝛ é trãsit⁹: aut forte volũt eé cũ min⁹ perfectis ne bona sua intẽtio cognoscat. Potes ét cogitare q ꝫ forte ꝓcesserit eis deus vt vꝫ circa ista extrinseca iplicent: ⁊ cum fratrib⁹ ꝙuersent minus pfectis: q: sic est deũ difficilius possidere q̃ꝫ si quieti ⁊ soliterij remanerét: ⁊ quãto cũ maioꝛi pugna ⁊ laboꝛe deũ obtinét ⁊ acquirunt tanto ta

lis acquisitio magis meritoria ⁊ laudabilior est in eis. Quis enim dubitat q̄ si homo iplicatus negotijs actiue vite adeo perfecte possidet deū: sic ille qui solitarius cōmorat: laudabilius ⁊ virtuosius beēt: ipso sic solitario iplicato: ⁊ certe vbi ē maior resistētia ibi ⁊ frequētius magis iucēdit actꝰ amoris: ⁊ per multiplicē intēsionē actꝰ sui facilius auget substantia caritatis. ¶ In quo aūt est maior caritas in eo maius p̄mium rōnabilr debet eē. Cur ergo credis tales iplicatos pdere: nō certe pdūt aliq̄d sed lucrant: ⁊ cū eos existimabis inuenire i patria ifimos: eos forte super te inuenies exaltatos: si tñ ibi fueris dignus eē. Multū enim est timēdū nobis vt sicut eoꝝ humilitas p̄funda: eos summe exaltat: ita magna superbia nr̄a nos miserabiliter deiciat in p̄fundum: aut certe de talibus cogita: q̄ ipsi magis app̄obāt se posse deo p̄uire in his minimis: ad que se inuenīūt p̄ptos quā ipsi velit captare erdua: ⁊ ibi deficere vt tu facis. Multū enim vituperabile reputāt: ⁊ debet sūme incōgruū reputari sic defectuose agere ⁊ seruire tāto ac tali dño iperfecte. Aut etiā cogita q̄ ipsi tā operentur in occulto q̄z in publico: ⁊ tā circa terrena q̄z circa celestia occupant: vt sic ab eis in oibus inimicus humani generis impugnet: ⁊ ipsi in oibus mereant: ⁊ ipsi forte plus merent in vno solo motu iterioꝛi: q̄z tu forte nō solū in multis sz in oibus mereaꝛis: ⁊ iō eos nō iudices te minoꝛes: sz lauda deū qui te dignat⁹ est eis misi coꝛditer sociare: quoꝝ fortassis meritis spūalr tu nūc viuis: ⁊ in glia forte vives. Hec āt oia p̄dicta dixi ad deprimēdā diabolicā tentationem. Et quāuis sic sit aliquādo: aut sic possit esse: ⁊ sic de p̄ximo credendum est: tñ si sic est: tamē simpliciter magis placet mihi: ⁊ credo q̄ deo etiā magis placeat vita cōtemplatiua q̄z actiua: solitaria q̄z domestica: ⁊ magis mihi placet honestas q̄z dissolutio: ⁊ hanc credo esse magis ab omnibus eligendam. Nā sz actiua possit in deū ordinari: ⁊ a sapientibus ordinet: tamē q̄ ꝓpinquius est fini: magis est eligēdū: ⁊ magis ipse finis q̄z illud qđ est ad finē: ⁊ sic se habent iste due vite actiua. s. ⁊ cōtēplatiua. Tamē non est dubium q̄ pſone quātū ad istas duas vitas possunt se habere sicut excedentia ⁊ excessa. Nam aliqui actiui possunt esse ⁊ aliquādo sunt maioris charitatis ⁊ meriti: q̄z aliqui cōtēplatiui ⁊ ecōuerso: ⁊ etiā aliqui dissoluti q̄z honesti: ⁊ econuerso. Quid tamē nos habem⁹ dūmodo deo placeamus: maximū erit nobis: q̄ p̄o culdubio in tanta hominū multitudine: pauci sunt: imo forte pauciſſimi deo grati. Cuius rei causa ⁊ p̄o nobis ⁊ p̄o ipsis debemus ⁊ habemus nō modicū sed multum ⁊ quotidie ⁊ quasi iconsolabiliter lachrymari ⁊ cū feruore maximo assidue dominū dep̄recari: vt sua ineffabili pietate ⁊ infinita misericoꝛdia dignet nos idignos ⁊ miserabiles facere sibi gratos: aut si sum⁹ dignetur nos vsq̄z in finē in sua gratia conseruare. Qđ ipse nobis concedat qui p̄o hoc voluit incarnari ⁊ crucifigi. Amē.

¶ Qualiter homo debet se ad amoꝝ dei excitare: ⁊ quātū pōt ignire coꝝ suū.

Alia coꝝ contemplatiui non cessat seu cessare non debet inuestigare quomodo sui creatoꝛis amoꝝ amplius inardescat: p̄o posui aliquid ad hoc balbutiendo inducere inducituū. Primo enim agnosce o homo q̄ nihil est q̄ ad eius amoꝝem tantum te iflamet: sicut tot ⁊ tantoꝝm beneficioꝝ donatio copiosa. ¶ Hoc enī ipso q̄ sic cū recogitas tam p̄optū: curialē: liberū ⁊ benignū ad largiēdū tibi gratis innumerabilia et ineffabilia dona ipz te nimio amoris feruoꝝe diligere recognosces. Et qđ enim hodie magis excitat ad amoꝝē: q̄z vaciter ⁊ pfecte diligi ⁊ amari. Hoc enī faciūt ho-

mines quātūcūq; crudeles: q; vz: diligūt se amātes: quē q̄z erga suum creatorē istigāte ſpēte ātiquo h̄ negligūt adimplere. Cogita ergo o hō q̄cq̄d velis: t inde creatorē tuū inuenies nō modicā materiā diligēdi. Accede ergo ad ipſuz p hūc modū. Debes. n. nō fictiue: ſz vēaciter cogitare de deo tuo q; ita ſimplr ipſe ē vbi tu es: ſicut ipſe eſt in celo empireo: t te cogita nō tuum ſz ſuū eē. Nec dubites q; q̄cquid nō ad dām nū ſz ad ſaluté aie tue ab eo petieris ſimplr ipetrabis. Nec oīa certe ſunt maxime incenſiua amoris. Quō ergo nō diligis ſūme illum cuius es: t qui parat⁹ ē oīa tibi dare. Nōne multū amas illum qui aliq̄d p̄eſtat tibi Nō ne ergo ſuper oīa illū debes diligere feruenter: qui oīa que poſſides dedit tibi. Qui tot t tātis bñfitijs te ditauit. Qui nō ſolū alia a ſe vel a te: ſed ſe t te tribuit tibi ipſi. Si ergo te diligis quō ipſum qui te fecit nō diligis. Tu te deſtruxiſti t adhuc nō deſinis deſtruere t te amas. Illū vō qui te fecit t refecit cōſtruxit t reſtruxit: regulat t ꝓſeruat nō amas. Dic ergo dño deo tuo. Dñe creatura tua ſum t opus manuū tuarum t mihi teipſuz negare nō potes: ſz anteq̄z p̄ceda: h̄ que dixiſti meditare t accenderis p̄e nimio ardore amoris. Quis enim amplius ſe valeat continere q̄n oīb⁹ oblitis ſaltē in deū ſuū ſe totū ꝓiciat nō per partes. Cui ipſe deus qui eſt ſummū bonū: gloria t delitie angelorū: vita t p̄emiū beatorū ipi hoī peccatori miſero: infirmo t corruptibili: in tñ vt ei⁹ miſeriā nemo poſſit expīmē: ſemetipſuz p̄e nimia charitate nō valeat denegare. Et quātucunq; ſit hō infirmus t peccator ſi tñ toto poſſe ad ipm ſe cōuerterit: t ipz oſtāter petierit ipz peuldubio poſſidebit: h̄ nos ipe deſiderat petē t largiri: dū inqt. petite t accipietj vt gaudiū veſtrū ſit plenū. ¶ Nō ſcio igit q̄d ampli⁹ laborem⁹ cur circa miſi nos quotidie eſſligamus: cū creatorē oīuz poſſidere felicit ꝑ ualeam⁹. Quid ergo ampli⁹ querim⁹. Si enī oē bonū poſſum⁹ ſic de leui hr̄e: cur nō mur vitā iſtā plenā cunctis miſerijs tā ſollicite t auide poſſidere. O dñe deus me⁹ quid tibi bom ſecimus: q; nobis indignis te ſummū bonū tribuis tam libenter. Nihil tibi ꝓfert ſi te hēam⁹: t tñ ſic nos inté ſe diligis q; te eē nobiſcū: delitias tuas dicis. Quare amantiſſime dñe nos peccatores in tñ diligis: vt libentius teipſum nobis tribuas q̄z aliquid aliud q̄ petat. Et certe nec ego volo decetero aliud poſſidere exquo debita petitiōe habere valeo deum meū. Dmabo me monitibus t introducam ipſuz in thalamū cordis mei: t de cetero ibi ſecū dulciter requieſcam. Bene ſcio q; nihil aliud ipſe petit: niſi intrare ad cor meum deſiderat: t iam diutius eſt: q; pulſauit. dolco enim valde q; tñ caruī tanto bono. dicam igitur ei. O dulciſſime deus meus ſcio p̄o certo t video manifeſte q; tu plus me diligis q̄z ego diligam memet ipſum. Quap̄opter de me amplius nō curabo ſed ſolum tuis delitijs perpermiter inherebo: t tu mei curam habeto. non enim tibi t mihi intendere ſimul poſſum. Et iō permittam te intēdere infirmitati mee maxime vt ipſam ſubleues manu fortī t ego intendam tue ineffabili bonitati vt feliciter ſic delecter: Et quāvis tecum multum luctet: t tu benigniter nihil mecum. Scio tamen q; libentius mecum es vt me p̄omoueas t conſerues q̄z tecum ſim vt tua perfruar bonitate. Et vñ hoc bone domine. Certe h̄ eſt vt clare videō: quia ego me ipſum ſumme odio: ſed tu me diligis ſupra modum. Si enim vellem amantiſſime dñe diſcurrere p ſingla ſigna tue ardentiſſime caritatis: ſine dubio deficerem i narrādo. Quia nec bona nature: nec bona fortune nec bona gr̄atie: nec bona gl̄orie: ſi linguis hominū loquar t angelorū explicare etiaz ſuperficialiter nō valerem. Et ideo hijs tacitis: t dimiſſis in ſolum tuū dilectum filiū pater eterne aliquantulū reſpirabo. Quan

ta fuit erga hominē tua ineffabilis dilectio ⁊ singularis deus meus. Qui tantum eu dilexisti: vt velles hominē esse deu: ⁊ deū hominē appellari. Quid.n. tibi ampli⁹ facere potuisti: q̄ q̄ tibi eu inseparabiliter vniuisti. Quid dicam de sexu fragili ipsu voluisti nasci: ⁊ qui erat ⁊ est tuus vnigenitus proprius filius voluisti filium virginis nominari multū quidē dñe: ꝺm vtrūq sexum exaltasti genus humanū: qui equalē tibi filium voluisti esse hominē ⁊ filiū mulieris. Nam ꝺ dilectionis signum voluisti gratis angelis tuis ostendere. Non enim angelos apprehendit: sed semen abrahe. Mirū est valde q̄ pre tui amore: corda filiorum hominū non scinduntur. Quid.n. aliud habebas facere domine deus q̄ cū peccauimus q̄ tam cito nos sicut peccantes angelos in inferni profundum deicere ⁊ aliam creaturam nobiliorem si volebas creare ⁊ producere in instanti. Quanta fuit ista dilectio bone deus q̄ post lapsum dignatus es nos querere: tam solicite ⁊ benigne. Necnō post tantam nostrā offensa voluisti nos amplius q̄ prius misericorditer exaltare. Quid queso fuit illud. Nunquid exaltationem meruit culpa nr̄a. Certe non. Sed ne amplius fugeremus te: humanitatē nr̄a tibi vnire iseparabiliter voluisti. Mira videtur tua valde dilectio deus meus: qui cum sis sūmus: te odientes diligis sic intense. ¶ Quō igitur nos ceci ⁊ miseri te non sic diligimus omne bonū. ¶ O cor lapideum meditantis quō in ta excellenti dilectionis affectu nō deficis pre amore. Quantū é.n. nostri creatoris digna bonitas: qui tantum desiderat nos sibi per dilectionis vinculum indissolubiliter colligari. Quō potest aliud cor hominis cogitare. Vt nos sic exaltares deus noster voluisti humiliter paruus nasci. Vt nos bestiales effectos p peccatū: celestes faceres: celū deseruisti: ⁊ inter bestias voluisti in p sepio collocari. O magna diuie bonitatis diffusio. O detestabilis nostroꝝ excecatio oculorum. O glacies non cor: cur nō liquefis ad hunc calorem. O lapis nō caro cur non scinderis pre amore. Heu heu mihi q̄ nescio per quā viam deus amplius nos requirat: exquo per hanc penitus nō habet nos. Sed quid dicam xp̄s: qui est receptaculum expulsoꝝ voluit fugere in egyptu. Nunquid domine qui vbiq eras fugere indigebas. Nō certe: q̄ oēs inimicos tuos in tua potestate simpliciter habebas. Sed ideo fugere voluisti: vt ꝺ pro me patiens: tuū mihi monstrares amorem: ⁊ vt sic ad te fugerem persecutus. O deus meus bene video q̄ tu totus es meus: ⁊ me vis totaliter possidere. Sed quid plura. Taceo sue vite processum: qui totus est dilectione plenus: ⁊ volo festinare ad alapas: ⁊ consputa. Cuius enim hominis cor ꝺ imensi amoris euidentissimum signū sufficiat etiā toto vite sue tempore perfectissime cogitare. O clementissime deus meus: si nihil aliud mihi fecisses: nec facturus esses ex ꝺ solum q̄ tu sūmus deus eternus voluisti pro me ⁊ in mea natura assumpta ꝺ opprobria humiliter sustinere deberem totaliter tuo igniri amore. Quid.n. maius deo. Et quid vilius peccatore: ⁊ tamen deus p peccatoribus voluit illudi ⁊ conspui. ¶ O deus meus quid fuit istud: q̄ a creatura tam vilissima quā in momento ledere poteras ⁊ penitus anihilare: tot ⁊ tanta turpia ⁊ vilia ignominiosa ⁊ dolorosa: tā patientissime tollerabas. Et dicētibus te eē pctōrē imo demoniacū tā bñignissime rīdebas. O sūma ⁊ ieffabilis tue manifestatio caritatis dū talia ⁊ tāta p nobis a demoniacis sustinebas. Quid tibi bone iesu tñ cure erat ꝺ nobis: q̄ te p nobis oī opprobrio ⁊ pene humiliter subponebas. ¶ O cor duri⁹ lapide siue ferro. O cor iā nō cor: cur nō accenderis ex amore. Nā lapis calore solui ⁊ i es vertit: ⁊ tu ad p̄fatiaz tā feruētis ⁊ tā ti caloris i mutabile pseueras. Vtinā ꝯ la-

pidea essent ⁊ non carnea corda nostra. Et quid certe mirabilius imo vituperabilius in homine posset dici: q̃z q̃ caro sui cordis inveniatur durior ⁊ insensibilior omni petra: sed nõ ne dixit deus q̃ auferet a nobis cor lapideũ: ⁊ daret carneũ. Vtiqz dixit: ꝟ vtiná ecõuerso auferat carneũ ⁊ tribuat lapideũ: ex quo lapideũ citius ⁊ facilius q̃z carneũ imutetur. Ad verecũdiã nostram b dico. O cor durissimũ cur sic fortiter te diligentem nõ diligis q̃z toto posse. O cor imanissimũ: cur mortifere sic te odis: o cor nequissimũ cur sic letaliter te laceras ⁊ cõsumis. o crudelissimũ cor cur morte diligis plus q̃z vitã: o cor non cor: cur non te offers tã sollicite te querenti. Cur nõ aperis ad te die noctuqz lamẽtabiliter propulsanti. Cur in te nõ recipis tam dulciter te petentẽ. O lapides ⁊ saxa ⁊ cetere creature insensibiles: flete vberius vesaniam mei cordis. Certe domine deus meus si me simpliciter odisses: ex quo tu es deꝰ meꝰ ⁊ solus protector ⁊ gubernator: mens ⁊ totum refugium meum supra omnes diligere te deberem. Quanto ergo magis hoc debeo cum tu me summe diligas ⁊ tuis beneficiis sequaris me per devia fugientem. Maz in mẽ me diligis: vt teipsum pro me videaris odire. Nõ ne tu iudex ⁊ dominus voluisti a seruis ⁊ peccatoribus pro me iudicari: flagellari: ⁊ occidi. Nõne a discipulo traditus: triginta argenteis voluisti vendi: a iudeis cum gladijs ⁊ fustibus capi: tanq̃z latro: vinciri vt malefactor. Anne primo: deinde Caiphe presentari: per invidiã mẽ daciter accusari. Ab herode alba veste illudi ⁊ fatuꝰ reputari: a Pilato nequiter iudicari: a suis militibꝰ flagellari: oculos velari: purpura indui: palmis percuti: flagellis cedi: contumelijs affici: sputis fedari: colaphis obrui: clauis configi: penis affligi: spinis coronari: cum iniquis deputari: cruce dampnari: cor pore nudari: manibus perforari: pedibus cõfodi: felle ⁊ aceto potari: lancea vulnerari: sanguine perfundi: ⁊ sic tandem turpissimã ⁊ crudelissimã mortemq̃z amarissimam pro peccatoribus voluisti patientissime sustinere: semper conticuisti: semper siluisti: vt agnus mansuetissimus os tuum nunq̃z ad malum aperuisti. nullum impatientie signum ostendisti: non maledixisti: non murmurasti: sed patrem pro tuis occasoribus dulciter exorasti. O summa patientia: o ardentis ⁊ feruentis amoris inaudita benivolentia; o suavissima dulcedo cordis: o melliflua suavitas amoris. O inextimabilis dilectio caritatis: o immensa pietas saluatoris: o ineffabilis benignitas dei nostri: pati enim ⁊ mori voluit creator pro creatura: deus pro homine: pater pro filio: dominus pro seruo: magister pro discipulo: innocens pro red: sanctus pro peccatore: iustus pro iniusto: denicq̃z pius pro impio ⁊ indigno. O deꝰ meus quid mihi amplius facere debuisti: aut nihi dic eito quid mihi amplius facere potuisti. Certe si tot ⁊ tanta mihi fecisset vnꝰ vilissimus rusticus: ipsum toto affectu deberem diligere in eternum: ⁊ ego te non diligam deus meus. Absit. Certe enim nõ dico sanguinis effusio: que tota plena é caritate: sed solus tuus aspectus deberet me in tuo amore totaliter inebriare. Quãto ergo magis tua grauissima passio sic penosa. Certe ⁊ clare video q̃ me totũ voluisti: dũ mihi te totum sic amorose ⁊ dulcorose totaliter tributisti: ⁊ quis requirebat ꝟ de manu tua dñe mi: cur tibi tanta cura fuit de tam vilissima creatura: certe nihil aliud nisi tua nimia bonitas: ⁊ immensa dilectio ꝟ egit. Nam si omnino redimere me volebas aliter certe q̃z per mortem tuam me poteras redemisse: sed ideo sic me indignum redimere voluisti: vt me in tuo amore amplius inflãmares. O amor ⁊ desiderium cordis. o dulcedo ⁊ suavitas mentis: o ardor ⁊ inflãmatio pectoris: o lux ⁊ claritas oculorũ o aurium delectabilis siniphonia: o hostia

odoriferą deo patri: o melliflua gustatio fluxus sanguinis: o amantissima palpatio lateris: o dulcissima osculatio pedum: o sua tissima áplexatio brachiorum: o salutifera contractatio corporis: o reuerenda inclinatio capitis: o anima mea: o vita mea: o viscera cordis mei: o medulla ossium: vegetatio carnium: organorum significatio: intellectus inspiratio: o tota ⁊ totalis delectatio ⁊ exultatio mea: suauitas ⁊ iocunditas mea: solatiū ⁊ tripudium meū. Jubilus ⁊ risus meus: gaudiū ⁊ letitia cordis mei: o cur nó sum totus in tuo amore ꝓuersus. Qua re aliquid est in me nisi amor. Quó possuꝫ aliud loqui: possidere: appetere: vel meditari. Cur nó sum illaqueatus ⁊ captꝰ amore. Quid iocundius: quid plus vel amplius capit q̄ꝫ amor. O deus meus vndiqꝫ me tuus amor circundat: ⁊ tamen nescio q̄d sit amor: heu heu nihil: cur sic insensibilis máco sine causa: cur vanitas plus q̄ꝫ veritas me abstraxit: cur creature iniquitas: plus q̄ꝫ saluatoris ⁊ creatoris mei benignitas me allicuit. Cur nibias ⁊ peccata plus q̄ꝫ redemptoris mei amoré: ⁊ beniuolétiá adamaui. C O quantum dilexisti hoiem deus meus: qui nó solū ꝓ ipso in cruce pati ⁊ mori voluisti: sed etiá ipsum apud inferos visitasti: ⁊ ipsum tecum ad superos reduxisti. Non potuisti dñe mittere aliquem angelorum: nisi eum extraheres per teipsū Cur vbiqꝫ vis hoiem sociare. Cur semp cum homine tu vis esse. Cur omni loco et tempore cum homine vis tam domestice hitare. Et in oibus cū eo tá dulciter ⁊ amicabiliter cōuersari. Quid habet queso iste hó nisi vilia ⁊ spnéda. Cur ipsuꝫ diligis sic intése. Postq̄ꝫ eni resurrexisti voluisti etiá adhuc p. xl. dies hoi apparere. secum sic glorificatus vesci familiariter voluisti. Et pacé sibi donás te ei visibilé ⁊ palpabilem tribuisti. Sꝫ bone dñe nóne sufficiebat hoi q̄ ꝓ ipso fueras crucifixus. Et q̄ demū ipsuꝫ extrhaxeras de iferno. videtur manifeste q̄ tu i tñ dilexeris istū hoiem vt ab ipso non valeres te mó aliquo abstinere. An forte ignorabas: q̄ de tá excellétissimo tue passionis bñficio debebamus esse ingrati. C Vá ét quos spáles habueras: nó tá ingrati q̄ꝫ increduli extiterūt. Quo ꝙ potuisti nos plus eis itueri. O q̄ꝫ admirabilis ⁊ ineffabilis é tua dilectio bone dñe: cū nullo mó possis ab hoie lepari. Nonne ét: q̄ ascésurus eras ad dexterá dei pris tui protestateni hoi dimisisti: vt cum velit te héat in altari. Hác quippe ptáté añ q̄ꝫ mori inciperes hoi tribuisti: ne te per tuaꝫ mortem amittere formidaret. Sed cur ḃ facēvoluisti: cū spūm sctūm ad hoieꝫ eés missurus. Cur igitur tá semp auide voluisti cū hoie cómorari. Sed vere vt video: nos tuo corpore gl'oso i corporare totalr voluisti: ⁊ tuo pciosissimo sanguine nos potare: vt sic tuo inebriati amore: tecū semper vnū corpus ⁊ vná aiaꝫ héamus. Quid eni é aliud tuú sanguiné: qui é potus aíe bibere: nisi nram animá tue sanctissime anime indissolubiliter colligare. Hoc est certe q̄ vis: hoc est quod desideras deus meus. Hoc domine mi redemptor est: q̄ tanto tempore procurasti: ⁊ pro hoc semper a tua infantia laborasti. Hoc nobis queso misericorditer ꝓcedas qui pro nobis plenus amore: vberius tuuꝫ preciosum sanguinez effudisti Amen.

Quo homo perfecte se odiat ⁊ deum perfecte diligat.

Via ad dilectionem dei hñdaꝫ ipedit dilectio sui: ⁊ q̄nto amor plus in vna re itédit: tanto in altera appetitꝰ remissus. Jó vt pfecte possimꝰ deū diligere: perfecte nos debemꝰ odire. C Túc aūt te odio pfecte: qñ appetis pleno corde ab oibus cóculcari: ⁊ vilissimus reputari flagellari: vilipendi: deici cōtemni: ⁊ quasi ad nihilū redigi in hoc mundo: ⁊ hec oia reputas eé pauca. Jté qñ in tuis seu tibi i

rtis iniurijs ⁊ tribulationib⁹ te fore dignū
putabis. hec dico ꝓ táto: q: multi hodie sc̄
qui aduersa sustinent ⁊ appetunt sustinere
vt sic ab hominibus de eorū tollerátia co-
mendentur. Tales proculdubio nó se per-
fecte odiunt. sed potius diligūt ⁊ mercedē
suam iam recipiunt in hoc mundo. Tunc
etiaꝫ te perfecte odis: qñ non solum cupis
ab alijs conculcari: sed etiá te inteipso tan-
tum abhor: res. Ut vix teipsum valeas tol-
lerare ⁊ efficeris nimis abhominabilis tibi
ipsi. Et velles etiá a creaturis irrationabili
bus ⁊ insensibilibus simpliciter impugna-
ri. Et cū ꝓpter tuam necessitatez aliquid
delectabile: vel etiam non afflictiuum re-
cipis: contra teipsum non modicū contur
baris: solum deuz queris ⁊ omnia renuis
extra ipsum. Ad hoc autem per maximuz
donum habendum. Valebit si confidēter
⁊ ex toto corde petieris hoc a deo. Ex par
te autem tua possunt esse aliqua inductiua
⁊ dispositiua ad donum istud. ¶ Pᵒrimo
quidem cōsiderare debes q̄ in peccato fui
sti genitus ⁊ conceptus. Et q̄ postq̄ fuisti
a peccato originali sacro lauacro regene-
ratus lauatus ⁊ lotus ⁊ iaꝫ vsum liberij ar
bitrij habere cepisti deum tuū vsqꝫ ad hāc
horam continue offendisti: inemor: ⁊ ingra
tus prime lotionis: que in te deriuauit a la-
tere iesu christi: diuinā non reuerendo ma
iestatem in cuius presentia existebas ac te-
metipsum letaliter offendendo plusq̄ ali-
quis tuus crudelissimus inimicus. Quo-
modo igitur si ista diligentius cogitabis te
simplr nō odibis. Et quid nos odimus ni
si mala mortifera ⁊ nociua fugiam⁹. Quid
autem magis é mortifer⁹ ⁊ nociuū q̄z op-
ponere se totaliter suo bono. Quid pericu
losius q̄z saluifici sanguinis christi cuomē
medicinā. Quid perniciosius homini: q̄z
sue aie occisio ꝓcurata. Et tu tibi talis fui
sti ⁊ in oibus predictis maxime offendisti
etiā plus q̄z valeas cogitare. ¶ Debes se
cōdo cogitare q̄ qñ ab extrinsicus magis
molestaris tanto magis tibi vndiqꝫ p:ecl⁹
datur via ne vageris perdenia: ⁊ ne illici-
te affectum tuum applices creature: sed in
solo creatore altissimo requiescas: quis er
go nō odiet summe illius clausure apertio
nē: vñ quis exīs cū deo possit abeo egre-
di ⁊ exire. Certe tali clausura talis aperi
tur quando propria tribulatio non amā-
tur: sed ab animo fugatur. Volens quip
pe talis homo potius quiescere in stercō-
re quam in deo. Cogita ergo o homo q̄
soli deo debetur reuerentia siue honor.
¶ Et ipse solus in se ⁊ in suis creaturis ē
a nobis simpliciter diligendus. Et ideo
si vere ⁊ perfecte deum diligis te diligi: et
honoras: ꝫ abhoibus debes penit⁹ abho
reri. Quo nō merito abhorebo illud mi-
hi atribui: qō est dei: ymo potius oppoſi-
tuꝫ affectabo: ne forte si vellē tenere mediū
currerem in extremū. ¶ O q̄ꝫ vtiles sunt
iste afflict ones extrinsice. Nam certe per
ipsas ad cognitionez nostre miserie veni-
mus: ⁊ per talē cognitionem nostri magis
cito ⁊ perfectius ducimur in cognitionem
dei. Nā quanto: quis sue fragilitatis: ⁊ vi-
litatis: magis est cognito: tanto magis é di
uine maiestatis inspectator. Quis ḡ renu
et se odiri: ⁊ ab hoibus cōculcari certe ne
scio nisi stultus. Si ergo times o homo illa
que ab hoibus inferruntur multo magis
debes timere illa: que tibi a dño infligent
Et si illa times certe ista diliges ⁊ amabis.
Nam iste tribulationes. sunt vie ad patriā
⁊ sunt materia magni boni. Consolatiões
vero sunt vie ad penas: ⁊ occasio magni
casus iste. s. consolationes ⁊ honores: alas
inficiunt ⁊ deturpant. Ille aūt. s. tribulatio
nes alas lauant amaculis: ⁊ purgant a sco
rio peccatorū. Ut sic de albate ⁊ munde di
gne videant deū suum. ¶ O deus: quis nō
appetet hó habere: nisi quis non appetit
te videre ⁊ ad tuā gloriā euolare. Et quō ꝓ
babit aliqs eé tuus ver⁹ amic⁹: nisi ꝓ te ad
ꝫsa voluerit sustinē. Nūqd ꝫa amicicia tui

cõprobatur in consolationibus ⁊ honoribꝰ huius mũdi. Certe si sic cũ pauci inueniré tur mali: q; valde pauci sunt illi: qui nõ appetant consolari: sed certe illi tui filij conceruntur: quos flagellis corrigere non desistis. Nam semper cum talibus cõmoraris. Non ergo ꝙs aduersa renuit: sed sum me diligit nisi forte ille miser qui non vult tanquã spiritualis amicus: imo tanq̃ carissimus filius cum domino habitare: hec nos stimulant: vt festinemus currere ⁊ proficere ad maiora:: hec nos faciunt conscendere in montana vt cõtéplemur in celestibus deum nostrũ. Hec sunt certe que ceteris mébris patientibus nos instruunt compati: ⁊ cõpatiendo nos cogunt eis misericorditer subuenire. Quomodo enim proximo meo iniurias ⁊ damna: vel quecũq; aduersa patienti cõpatiar ego: qui hoc nũquã penitus sum expertus. Propterea apostolus ad hebreos dicit de christo. Non inquit habemus pontificem: qui nõ possit cõpati infirmitatibus nostris. Et hoc certe q; ipse christus eas in suo corpore expsse probauit sicut inmunituribidem. Nã languores nostros ipse tulit: ⁊ dolores nostros ipe portauit. Si ergo exemplo eius nos hic in presenti nõ compatimur proximo: quomodo regnabimus secum. Aut si compassionem adinuicem nõ habemus: quomodo adinuicem mébra sumus. Et si forte cõmébra: nunqd viua: non certe sed mortua ⁊ insensibilia sumus. Quid igit aliud restat: nisi vt de corpore excidamur: ⁊ dicito adhuc mihi tu homo. Quomodo ipsi tuo capiti christo scies compati pro te passo: quando in teipso passionem nullatenus experiris: aut si christo nõ compateris: quomodo potes ipsi tanq̃ capiti conformari: sed certe si solum istud ⁊ nihil aliud te moueret: deberet facere te auidum passionum. Quid peius ⁊ magis mortiferum q̃ patientibꝰ nõ compati: ⁊ tanti beneficij passionis christi esse ingratus: aut quid fructuosius ⁊ suauius q̃ ex corde plenã compassionem gerere illius amarissime passionis: hoc certe nullus perfecte potest facere nisi forte q iniurias est expertus: aut dic mihi tu homo quid nobilius ⁊ dignius q̃ dei filio assimilari. Quomodo ergo si per consolationes ⁊ honores fuerimus dissimiles in presenti poterimus in regno cõfratres sibi esse: minime certe. Quid enim abhominabilius q̃ pro me stercore videre dei filium in assumpta humanitate: iniurias maximas ⁊ obprobria innumerabilia sustinere: mortẽ turpissimam ⁊ grauissimaꝫ tollerare: ⁊ me velle ab hominibus honorari ⁊ frui deliciis huius mundi. O homo non homo: sed stercus ⁊ plusq̃ stercus: ipse actor ⁊ iudex tuus super se reflexit iudicium tuum: ⁊ pro iniuria quã sibi feceras semetipsum ad mortem crudelissimam iudicauit. Et tu qui adhuc nõ cessas sibi iniurias inferre vis ab aduersis omnino pertrãsire imunis. Sal tem infelix coram oculis sic pro te afflicti pretende meroré: ⁊ corde te offer sibi ad consimilia pro eo libentissime patiendũ. Certe ex quo ipse est: sic pro te sufficienter punitus: si tu hec que ipse sustinuit volueris iterum sustinere: ⁊ hec toto corde appetieris non sustinebis: quia ipse nõ vult q; pro eadem iniuria bis passio inferatur: sed illud qõ credis iniuriã: in honoré ipse cõuertet ⁊ qõ credis tribulationé esse cõsolationes videbis: ⁊ vbi eé dánũ putabis: inuenies fructũ multũ. Et quanto iniuria fuerit maior: tãto honorabilior eris: ⁊ quãto passio acerbior: tanto eris carior deo tuo: ⁊ quanto tribulatio ⁊ afflictio fuerit intẽsior: ⁊ diuturnior: tanto magis te deus cõsolabitur in mercede: ⁊ si omnia pro ipso amiseris: certe ipsum qui est bona oia possidebis. Et si oés te fuerint persecuti ipse nunq̃ te deseret: sed vbiq; ⁊ semper viriliter te iuuabit si in hoc mundo a cunctis fueris expulsus ipse te recipiet in suo regno: si aute honores petieris a deo conuerso deprimeris. si

consolationes ⁊ delicias: tribulaberis ⁊ affligeris. Si tempo: alia vel diuitias: mendicabis: ⁊ pauper efficieris. Quid plura. Si preter deum: aliqd appetieris: teipsum affliges: imo si te dilexeris te occides. Si vero teipsum oderis: ⁊ solum deum dilexeris: vita viues: ⁊ ipsum plenarie: ⁊ feliciter possidebis. Nam qui deum diligit deum habet: ⁊ quanto perfectius eū diligit: tanto perfectius habet ipsum. ¶ O stultissimi homines cur hic oculos vestros nō ponitis si vultis vos ⁊ oia abhorrere. Certe cum videritis vos possidere omniū creatorem: ⁊ mens vestra fuerit in eo quietata omnia ab eo reputabitis penitus vanitatem. Et corpora etiam vestra. dum adhuc sunt mortalia abhominabilia tanq̄ stercora sint vobis. ¶ Et sicut qui aufferret stercus: vel aliud abhominabile ab oculis vestris: sic qui vsq; ad mortē affligeret corp⁹ vestrum. Et sicut cum quis detestaretur illud quod abhominami: gauderetis: sic cū quis iniurias: ⁊ obprobria testando: vobis dixerit vel fecerit: exultabitis. Nam nihil vobis poterit aduenire aduersi. Consolationes enim ⁊ honores: ⁊ queq; prospera non poterunt vos decipere vllo modo: quia de ipsis non curabitis: imo cōtraria cupietis. Aduersa etiam vos non valebunt deijcere: quia ipsas sūme desiderabitis in hoc mundo. Et q̄to tribulatio erit maior: tanto maior cōsolatio erit vobis: eo q̄ magis in hoc casu implebitur desiderium cordis vestri. Et si forte in aliquo sic nō esset: deberet certe in eo penitus: ita esse. Et quis nō deberet gaudere: si separatur a vanitate: ⁊ coniungitur veritati. Nonne hec omnia sūt vanitas: vanitas: vanitatū: ⁊ oia vanitas simpliciter preter deum. Et quid ē veritas nisi deus. Omnia igitur p̄ter deū ⁊ que in ipsum non tendunt: sunt a vobis simpliciter abhorrenda. Si enim sic esset homo vt in solo deo velles affici: ⁊ ipsius solus fitires honorem: te autem: vt dictum est: non diligeres: sed odires: ⁊ appeteres ab alijs conculcari: despici: ⁊ conteni. Diā proculdubio ipsi diabolo procluderes in tantum vt nullatenus ad te posset intrare. In hoc enim concordant omnes doctores q̄ omnis mali: est causa: timor vel amor: imo etiam ipsius timoris causa est amor sui ipsius. Quomodo ergo ex timore poteris peccare: quia desiderabis affligi: ⁊ contemni ⁊ ab omnibus simpliciter conculcari. Et quō amore tui peccare valebis cum te perfecte odias: ⁊ diligas solum deū. Hoc certe si habueris: ⁊ seruaueris: ad perfectam innocentiam ⁊ ad sanctitatis consumationem pertinges. ¶ Et qui aliquando fuisti seruus diaboli: efficieris nūc specialis amicus: imo amantissimus filius deo tuo ⁊ in regno suo reputaberis inter omnes. Cur ergo ista assequi sic tardamus. Quare negleginus tantum hanc mentis perfectionem satis de facili obtinere. Nūquid hoc donū excellentissimū nobis largitor oīum bonorum: poterit denegare. Si hoc ab eo voluerimus toto corde cum instantia postulare. Certe non: de hoc enim te certifico sicut possum: q: non denegabit: sed libentissime tibi dabit. Non dico q̄ det tibi pati: quia hoc nō omnibus concedit: sed tibi indubitanter tribuet velle pati. Et forte q̄ etiam pati si dignus fueris dabit tibi. Et si fortassis dicis mihi nō possum: nec possez tantum: laborare: vt ad tantam sanctitatem venirem: q̄ solum deum diligerem: ⁊ me exosum haberez super omnia: ⁊ q̄ possez simpliciter appetere ab omnibus vilipendi. Ego tibi respondeo: q̄ ad hoc nō requiritur iste labor extrinsecus: aut corporis vilitudo. Sed potius solitudo: ⁊ requies corporis: labor cordis ⁊ quies mentis. Non requiritur inq̄ multus labor extrinsecus: quia per illuz non vnitur: sed distrahitur: interior vero labor tamen humilitatis ⁊

pietatis:ad hoc ⁊ ad omnia est vtilis dū/
tamen homo mentis quietem custodiat in
labore. Nec etiam requiritur valitudo cor/
poris:quia valitudini spiritus hec repu/
gnat. ¶ Requiritur autez omnino labor
cordis in surgendo ⁊ euellendo se totali/
ter ab istis infimis ⁊ caducis:⁊ se ad cele/
stia eleuando. Et dum sic ascendes in te
tunc requiritur quies mentis. Multum
enim ablhorret deus illum:qui ipsum de/
gustat ⁊ ibi simpliciter non quiescit: sed
potius tanq̄z deus non esset sibi sufficiés
recedit a deo:⁊ reddit ad ista stercora am
plexandum:⁊ sic coinquinatus ⁊ infectus
ad amplexus dei iterum vult redire: sed
certe sic facere vni vili rustico ⁊ timere/
mus ⁊ verecundaremur:⁊ tamé ipsū deū
plus omni rustico vilipendimus:⁊ quasi
nihil de ipso breuiter iam curamus:⁊ ni/
hilominus volumus q̄ ipse i omnibus no
stre satisfaciat voluntati: sed non sic debet
esse. ¶ Sed si intrare adeo volueris sine
repulsa hoc excellens:vel etiam aliud q̄̄
cunqz donum ad ipsum reuerenter conscē
das:nec inde recedas:sed permiter ibi ge
scas:rogando eum instantius ⁊ deuote:vt
ad vomitum non permittat amplius te re
dire:⁊ si sic feceris:nō dubito q̄ ab eo suo
lumine illustratus:tuas miserias recogno/
sces:⁊ super omnia te odibis:diuinam ex/
perieris bonitatem:⁊ omnia mundi velut
stercora ablhorrebis. Et sic tandem digne
⁊ merito immensi amoris vinculo contun
geris inseparabiliter soli deo. Quod ipse
nobis concedat:qui per cuncta secula re/
gnat. Amen.

¶ Quod homo cōmutetur in deum.

Mirabilis mutatio ōrtere ex
celsi. Sicut enim apud homi/
nes temporalia diligentes es/
set summe admirabile: si quis
vnum stercus fetidissimum commutaret
in omnes delitias huius mundi: vtpu/
a:si quis pro vno vilissimo ⁊ fetidissimo
stercore haberet huius mundi plenariam
potestatem:⁊ quantum ad temporalia ad
modum imperatoris:⁊ quantum ad spiri
tualia sicut papa:⁊ nullam resistentiaz pos/
set pati:⁊ insuper q̄ maligni spiritus sue
obtemperarent in omnibus volūtati:⁊ q̄
non solum terra ⁊ que in ea sunt:sed ⁊ ce/
lorum sydera sibi parerent ad nutum. Itez
q̄ posset mortificare:viuificare: infirmos
sanare:⁊ mortuos suscitare:cursum quoq̄
nature simpliciter imutare. Et q̄ haberet
omnes diuitias ⁊ delitias quas citra deuz
posset excogitare: imo quas deus posset p
ducere:dūtamen in deum non ducerent.
Sic certe imo sine comparatione: multo
magis est admirabilis:laudabilis: venera
bilis ⁊ amabilis illa cōmutatio qua quis
se commutat in deum. Nam maior est si/
ne comparatione:distantia inter deum ⁊
hominem:q̄z inter quācunqz vilissimaz ⁊
infimam creaturam ad omnia que citra fa
facere posset deus. ¶ Tunc autem homo
se cōmutat in deum quādo eligit se odire:
⁊ diligere solum deum:⁊ circa aliud non
vult:nec potest affici:nisi solūmodo circa
deum:⁊ in illum solum:suuz iacit affectū.
Illi adheret tantum:⁊ de vlla re nisi de
deo breuiter nihil curat:⁊ semper ⁊ totali
ter sitit:quomodo per se ⁊ per alios hono
retur simpliciter dominus deus su⁹. ¶ O
cōmutatio dulcis ⁊ suauis:⁊ summe deside
rabilis. Nam talis homo suorum peccato
rum plagas in christi vulnera cōmutauit.
Sue mentis feditatem in diuinam bonita
tem: suam nequitiam in dei clementiam.
amaritudinem cordis in summam dulce
dinem creatoris. Naz totus factus est dei
⁊ nihil nisi deum requirit. Cor suum ple/
num est ipso:⁊ totus in eo est ipse domin⁹
deus. Se exiuit:⁊ deuz intrauit:⁊ zelo dei

succensus facit guerram sibiipsi tanquam suimet crudelissimo hosti. Si ergo talis ē commutatio ista: sic vere talis est. Cur serue ne q̄z infidele mancipiuz: creatura inutilis hoc ad implere retardas te negligis immutare. Sed caue diligenter ne cum tot pote operis: grauamine cordis: anxietate pectoris: in sensualitate mentis hoc studeas adimplere. Sed potius hoc facere intendas cum maxima auiditate animi: cum feruoris intensione: ⁊ cum imensitate amoris. Maxime cum nihil homini vtilius: nihil delectabilius: ⁊ nihil nobilius eē possit. ¶ Si ergo teipsum exiueris: ⁊ per hūc modum in deum intraueris caue cum omni diligentia: ne modo aliquo extra ipsum valeas amplius inueniri. Et si aliqua mentis infirmitate: aut negligentia forte contigerit te exire illuc statim cum fletu recurras: ⁊ deum suppliciter deprecaris: vt tibi indulgeat ⁊ dignetur te seruum recipere fugitiuum. Et tunc proponas firmiter in corde tuo ab eo amplius nō exire. ¶ Nō tamen tale propositum facias: vt ad nouaz culpam te obliget ⁊ astrigat: quia fragiles sumus: ⁊ ex nobis simpliciter inconstantes. Et si milies ab eo exieris totiens studeas ad ipsuz redire q̄z cito. ¶ Regula istiꝰ capituli bona est. Nullus enim bene potest cum deo esse perfecte: qui suum affectū habet ligatum: vel inclinatum alicui creature.

¶ De ordinatione ad proximum.

D Et proximo tuo accipe breuem doctrinam vnumquēq̄z hominem mundi reputa temetipm. Si hoc bene cordi tuo imprefferis: non est dubium qō suum bonum diliges sicut tuum. Et qō ad salutē suam spectare cognoueris hoc tua oratiōe ⁊ ex oratiōe: aut alio modo quo poteris p eo tanq̄z pro te solicite: ⁊ fideliter procurabis. Et cum videris ipsum bona facere vl dicere ita repleberis gaudio: ac si tu illa eadem verbo vel opere adimpleres. Si autem scieris ipsum esse in peccato: aut in aliquo spirituali defectu tu tibi nimium cō dolebis: ⁊ ipsum a malo pro vt poteris releuabis: ⁊ ad bonuz toto posse conduces. ¶ De miserijs autem corporis sic compatieris sibi acsi ī teipso illas haberes: ⁊ ita libenter ⁊ diligenter seruies ei sicut faceres tibiipsi: imo multo libentius sibi q̄z tibi: quia tu cernes maius premium esse tibi cum etiam te debeas odire: ⁊ illum amare. Et si forte te offenderit dicto vel facto tu non plus curabis: q̄z si tu tibi illa fecisses vel tibi dixisses: immo eo tibi ipse magis placebit: quo cum eo maiorem materiā merendi videbis. ¶ Si vero tu aliquid boni dixeris vel feceris sibi non plus de hoc eleuaberis in corde tuo: q̄z si alius in eisdem sibi verbo vel facto seruiuisset. Et si tu aliquem defectum culpabilem feceris coram eo de hoc tu plus non curabis: q̄z si in priuato vbi nullus vidisset: feciſles. Inde etiam sequitur qꝫ si vnūquēq̄z reputaueris teipsum proculdubio nullum proximū specialem habebis: quia omnes certe tibi singulares putabis. Nullum enim plus altero diliges: nisi inquantū ipsum noueris melioremꝫ ⁊ non inquantum sit tibi magis familiaris vel notus: nec etiam circa quantūcunq̄z bonum debes simpliciter affici: sz solummodo circa deum: siue in se absolute siue etiam inquantū isti vel illi tot ⁊ tanta bona largiri: possumus tamen pro illis magis orare pro quibus sumus magis domino obligati. Nec tamen sic est orandum pro illis: vt alios penitus dimittamus: vel obliuioi tradam⁹ nihil aūt appropries tibi nisi tuas culpas: ⁊ tuos defectus. De ceteris vilioremꝫ cognosce: ⁊ non solū propria: sed etiaz aliorum peccata reputa esse tua.

Et p:o ipsis tanq̃ p:o tuis veniam cuz lachrymis a deo implora:nec dicas quomodo possum omnem hominem extimare meliorem:hoc te docebit facere perfecta charitas:que te cum eis coniungens:te faciet vnum cum eis:hoc inde clarius intuetur. Ad hoc autem faciendum mouetur de facili ille:qui cor suum in honorem dei totaliter radicauit:nihil aliud nec in se nec in aliis appetendo. Unde hec est regula poptima. Ad̃ qui vult deũ perfecte diligere: ⁊ primũ simul:nihil aliud nisi solũ honorem dei sitiat:⁊ cum magna auiditate ⁊ sollicitudine cordis solum deum requirat:nihil aliud intendens in omnibus.

¶ Ad̃ homo semper sit ordinatus in loquela:cogitatione ⁊ operatione.

Erus dei numq̃ debet:nec aliud nec aliter cogitare: loqui ⁊ operari quasi si deum suum facie ad faciem semper videret: nec est dubium q̃ sic vbiq̃ ⁊ semper é nobis presens deus:⁊ nos ⁊ cuncta nostra ita videt: ac si iuxta sedem suam in empyreo celo essemus:quãuis hic non sic influat sicut ibi. Et ideo quãuis non videamus ip̃m deuz:ex quo tamen indubitanter scimus:⁊ certi sumus ipsum esse iuxta nos: imo etiã in intimis cordis nostri:non debemus aliquo modo plus vel minus nec aliter cogitare:loqui aut facere:q̃ si semper ⁊ vbiq̃ eum clarissime viderem9. ¶ Tantũ enim timeret seruus imperatoris si sciret p:o certo se clare ⁊ totaliter ab imperatore videri quãuis ipse nullatenus videret imperatorem ne posset videre:quantum timeret si manifeste ipsum imperatorem videret:immo certe multo magis. Nullus enim seruus est:qui ex hoc p:opie timeat:q̃ suũ dominum videt:sed potius ex hoc timet ⁊ merito habet timere:q̃ a suo domino diligenti us obseruatur:⁊ ab eo cognoscit p:o certo se clare videri:vnde si seruus sciret p:o certo q̃ suus dominus non posset eum videre nec scire illud quod facit: vtiq̃ sicut credo suum dominum non timeret: ſ tũc multuz haberet timere:⁊ merito timeret: quando p:o certo sciret a dño se videri:etiam si ipse suum dominum penitus non videret. ¶ Quanto ergo magis debemus semp summe reuereri cum magna deuotione ⁊ amore:cum imensa reuerentia ⁊ timore:cum maxima nostrorum scelerũ erubescentia ⁊ confusione:ipsum dominuz deum nostrũ:qui nobiscuz vbiq̃ ⁊ semper é: ⁊ nos ⁊ nostra continue intuetur:non solũ illa que foris pateut:sed etiam omnia intima ima ⁊ secretissima cordis nostri. O vituperabilis ⁊ execrabilis stultitia: imo malitia nostra. ¶ Quis ergo est tam magn9 ⁊ ifimus peccator in mũdo:qui furtũ: adulterium ⁊ quodlibetuis peccatum presumeret patenter cõmittere:vbi ⁊ quando a cõetis posset videri ⁊ capi. Aut que nã ulla mulier tam mala:tam lasciua:tam lubrica: tam adultera:tam meretrix sine fronte vt quomodolibetuis peccatrix: que in medio platearum ⁊ in meridie cunctis cernentibus non summe erubesceret ad fornicationem sui corporis prebere consensum:⁊ que non valde timeret quodcunq̃ etiã aliud scelus cõmittere in publico:vbi possit de facili comprehendi. Nonne omnis qui male agit:odit lucem:querit latebras:fugit publicũ:petit angulos ⁊ non venit ad lucẽ vt non arguantur opera eius. O miserabilis cecitas cordis nostri. Nam si videro ⁊ cognouero firmiter me ab hominib9 clare videri dum volo facere quicq̃ mali: statim p:e verecundia vel timore desinam a peccato etiam quãtũcunq̃ sim tentatus ⁊ auidus ad peccatum: ⁊ quantumcunq̃ aliam oportunitatem habeam ad peccandum ⁊ tamen coram deo meo in cuius conspe-

etu sum non erubesco: nec formido peccare: sed intrepidus ⁊ inuerecundus: multotiens: ⁊ multipliciter multa: imo in numerabilia scelera: maxima: grauissima: turpissima: etiam ad loquendum ⁊ nefanda committo: coram oculis eius. ¶ Nunquid forte non videt deus que facio. Nūquid forte nō audit que loquor. Nunquid forte si non intelligit: que cogito. Utiq; videt. Audit: intelligit ⁊ cognoscit: quia omnia sunt nuda ⁊ clara oculis eius. Cur ergo infelix non summe timui taliter ⁊ tam diu peccare. Cur miser non summe erubui: tot ⁊ tanta grauia ⁊ turpia sine fronte ⁊ freno cōmittere. O deus meus quotiens te offēdi. O creator meus quot ⁊ quāta in te peccata commisi. Mirum est quomodo iam diu non demersisti me in profundū inferni. Sūme mirabile est: q; quādo te primo offendi non statim proiecisti me a facie tua in tenebras exteriores. Ubi est fletus ⁊ stridor dentium. In ignem eternum qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius: valde stupēdum est: q; tantum me peccatorem maximū ⁊ inimicum tuum mortalem sustinuisti: ⁊ adhuc patienter sustines super terrā. Unde hoc mihi a te. Certe ex dono tue ineffabilis pietatis. O magna iniqtas mea. Sed o maior bonitas tua: o immensa malitia mei peccatoris: sed o immensior clementia tui saluatoris. Mā vbi habundauit meū delictum superhabundauit ibi gratia tua. Ego me ipsum perdidi a te recedēdo. Tu me inuenisti ad te me reducendo. Ego meipsum vendidi in te culpas ꝓmittendo. Tu me redemisti pro me penas patiendo. Ego ad mortem me damnaui te nimis offendendo: tu me viuificasti pro me te occidendo. ¶ O iestimabilis dilectio diuine caritatis. O intollerabilis, abhominatio mee iniquitatis: Heu miser ⁊ infelix ego cur nō semper perfundor lachrimis. Cur non vbiq; affligor: suspiriis. Cur non vndiq; flagellor verberibus. Etsi non forte christi amore penarum: saltem mei dolore culparum: peccaui enim crudeliter lapsus sum fortiter. cecidi grauiter. corrui miserabiliter. Nullum inuenitur peccatum cuius non sim ego sordibus coinquinatus. Nullus est morbus vicioꝝ a quo ego nō contraxerim contagium. Nulla sordium sentina extitit: que in me miserum nonc onfluxerit. cur igitur saltem meipsum nō plāgo die ac nocte. cur non profusis vberius lachrimis lauare studeo maculas mentis. Cur voce perfecte cōfessionis os meū non aperio: simpliciter deo meo dicens. Peccaui deus meus miserere mei. Nunquid forte tu homo hec facere erubescis vel times. Sed miser ⁊ infelix quomodo times: deum penitendo placare: cum nō timueris ipsum offendendo turbare. Aut quomodo nunc erubescis lachrimis te lauare: cum tunc non erubueris per culpas te totum sedare. Quid magis timendum. deum culpa offendere: vel ipsum penitētia placare. Quid verecundius scilicet peccatorum sordibus deturpare: illud simpliciter ⁊ pretimore: ⁊ verecundia fugiendū. Istud vero, cum expedit simpliciter est faciendum. Non vitasti primū: ideo prosequaris secunduꝝ. et cito dum tibi tempus prestitit deus: expectat enim te adhuc ad penitentiam: quia non vult mortem tuā: sed magis vt conuertaris ⁊ viuas. Tu malefecisti eum grauiter offendendo. peius facis te de offensa humiliter non de offensa penitendo. Sed pessime facies decetero te simplr nō corrigendo. ¶ Pone ergo am modo finem peccatis: pone legem nequitie habeat culpa modum: habeat iniquitas terminum. Jam desine peccare. Et si forte non amore dei saltem pre eius verecundia ⁊ timore. Non enim potes te abscondere ab oculis eius: neq; fugere manus eius. Si enim abstines a peccando pre cō

fusione ⁊ timore humano. Multo magis abstinere debes pre confusione: ⁊ timore diuino. Nunquid insensate magis verecundaris de homine mortali: ⁊ ipsum magis times q̄z deum eternum. Nunquid magis creaturam q̄z creatore. Nunquid magis iudicem corporis: q̄z testem: ⁊ iudicem corporis ⁊ anime: qui potest te totum mittere in gehennam. O imensa stulticia. O grandis vesania. O miserabilis excecatio oculorum Et vnde hoc. Certe quia excecauit nos malitia nostra. Heu heu nobis. Quid faciemus. Certe nihil aliud restat nobis: nisi vt operti cinere ⁊ cilitio: procidamus i facies nostras coram deo preculparum nostrarum verecundia ⁊ tremore: ⁊ ab eo ex corde ⁊ cum lachrimis veniam humiliter imploremus dicentes: miserere nostri domine miserere nostri: quia multum repleti sumus despectione: quia peccauimus tibi. Adiuua nos deus salutaris noster: ⁊ propter gloriá nominis tui domine libera nos ⁊ propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. O lux mundi illumina nos: qui in tenebris: ⁊ i vmbra mortis sedem⁹. ¶ O lux vera in tenebris lucens remoue tenebras: non tam ignorantie: q̄z sume malitie nostre. O splendor glorie: ⁊ candor lucis eterne. Illustra nos vt te ⁊ nos perfectissime cognoscamus. In flama nos: vt te solum in omnibus ⁊ super omnia feruentissime diligamus. Purifica nos vt sic a peccato mundati te deceteros saltem pre tui erubescentia: ⁊ timore nullatenus offendamus. Letifica nos vt tibi leta facie assistentes poti⁹ amore q̄z timore: tibi digne ⁊ laudabiliter seruiamus. ¶ Fortifica nos vt tibi indissolubiliter adherentes: nunq̄z a te in perpetuum recedamus: sed semper hic per gratiam: ⁊ in futuro per gloriam te feliciter perfruamur. Amen.

¶ Quod homo pót̄ ꝓseruari in statu.

m Grabile est valde fratres carissimi: quomodo sic modica sinstilla sicut est cor nostrum nō absorbetur totaliter ab immensa bonitate diuina. Et quō seruus dei nō semper amore tam amantissimi domini inebriatus incedit: hoc certe penitus fieret si vellemus: ⁊ conemur illi immense diuine bonitati simpliciter applicare cor nostrum. Unde de hoc non dubitet aliquis q̄ quanto⁹ magis illi summe bonitati vellet applicare cor suum: tantum melior ⁊ perfectior esset. Et qui in summo applicare posset: ita vt penitus oblitus oium preter ipsum deum: toto animi conamine tenderet in eum: ibiq̄z aliq̄z diu quiesceret: non statim inde recedens: tunc credo q̄ talis nimia absorptus dulcedine: ꝓsumaret in statu. Tunc talis inter consolationes: ⁊ tribulationes: honores ⁊ vituperia blandimendita ⁊ obprobria: prospera: ⁊ aduersa: insensibilis totaliter pertransiret. nihil penitus sentiens nisi deum suum solum honore affectans. ¶ Tunc certe talis posset merito dici comprehensor: potiusq̄z viator: beatus non miser: angelus non homo: nō peccator: sed sanctus. Et si ad hoc pertingere cupis o homo hanc breuem regulaz tene. Quicunq̄z vult esse consumatus in statu: debet de sua propria virtute totaliter desperare: ⁊ plenarie se dimittere in brachijs pietatis imense. Toto corde simpliciter cōfidat de ipsa in omnibus fideliter agat: de contingentibus quantum in se est: penitus nihil omittens in hijs que poterit cernere ad sui dei pertinere honorē. Sed ⁊ hoc etiaz obtinere quod in perfecta regula scriptum est: est donum dei per maximum. Et si quis ipsum cognouerit in se esse hoc certe totum non a se sed a suo domino recognoscat. Sciens pro certo q̄ penitus est: impossibile ipsum ad tantum donum: posse pingere sua sola virtute. Et q̄ nullomodō

ad hoc donum de se est aptus vel pronus: sed potius est talis de se ad digna mortis eterne.

¶ Quod homo in breui potest esse perfectus.

Quicunq; ad sūmitatem montis domini per contemplationem cupit venire hoc diligenter attendat: q semper p mentis eleuationem in deum ascendat: & nunq̄ quiescat dum vigilat: vt quiescat. Nam isto assensu mirabili non quiescere est quiescere. Et qui quiescit necessario fatigatur intantum: vt iam amplius nō possit ascendere vllo modo. In ascensu .n. montis materialis: quia caro infirma est: quietem interpellatim requirit. Sed ascensu spirituali: quia spiritus quidem promptus est: contrarium exigit vt. s. non quiescat. Et quanto magis sic fatigatur: tanto velotius: & magis cito ascendet. Currēdo quippe fortior: & recentior fiet: & erit semper auidior ad maiora. Delectabilius & suauius: & dulcius gradietur. Et ipsum magis: vel magis currere: sibi leuius & iocundius apparebit. Et ideo stulti sunt illi: & qd sit contemplatio simpliciter inexperti: qui causa re assumendi vires: requiescunt aliquando: vel quiescere volunt. Habeant .n. pro certo q tunc in illa quiete non resumunt vires: sed potius vires dispergunt. ¶ Nam si contemplatiuus fortiter currat: tunc quiescere facit: & nisi intantum intendatur: vt in saporem degeneret non auferret totaliter sensum suum particulariuz actus: sed ad modum ebrij esse liberos nō permittat: nunc quasi quicquid videris reputabis quadam diuina gratia habundare. Et q̄uis prima ebrietas summe suaue est ei. Si plane incedit: tūc valde incipit fatigari. Si totaliter quiescit: tūc totaliter vires dispergit. Et ideo nihil aliud contemplatiuo restat facere: nisi cum virgine in montana ascendere cum festinatiōe. ¶ Si quis autem hoc capere nō potest: sed vult omnino aliquando quiescere: & tamen ascensum in desiderio habet: tunc sibi hoc restat remedium: q̄uis ad ea que dicta sunt non valeat adequari. Videlicet vt saltem modum materialiter ascendentium non dimittat. Nam qui materialiter montem ascendunt: & in medio fatigatz quiescere volunt non descendunt ad quiescendum in valle: quia sic nunq̄ possent ad summitatez attingere: & sic a cunctis merito stultissimi haberentur. ¶ Sic certe stulti reputandi sunt ab omnibus: & nunq̄ ad contemplationis cacumen deruentunt: qui hodie per contemplationem modicum vel etiaz multum ascendunt: & tamen finaliter affecti tedio hoc assensu ad locum vnde venerant: siue ad statum a quo ascendendo recesserant reddeunt ad quietem: credentes quippe sic in peccatorum seu vanitatuz valibus: & in planitie imperfectionis delectabiliter quiescēdo effici fortiores postea ad ascensum. Ignorantes prorsus q sic nō solum non fient fortiores: sed vix poterūt ad statum & locum ad quem prius ascenderant peruenire. Et ista est forte ratio sicut credo: q̄uz hodie sic pauci contemplatiui supercilium montis attingunt. ¶ Sed si homo ascenderet hodie quantū posset: & ibi forte fatigatus quiesceret non retrocedēs aliquo modo. Et cras inde se altius eleuaret: & ibi etiam figeret pedē cordis. Et post cras itez alti⁹ ascēderet q̄tuz posset: & ibi staret penitus nō descendēs. Et sic vltra p cedendo faceret oi die. Dico vobis: & firmiter credo q iste talis plus in ascēsu ꝓtēplationis proficeret in vno mense: q̄z alti⁹ in quinquaginta ānis q ꝓtinue retrocederet quiescēdo. Et credo q etiā iste in breui consummaretur in statu: & esset glorioſus coram deo: & toti celesti curie predilectus.

¶ Si autem contēplatiue ascendēs in mō tem timueris in aliquo: statim curras ad cauernas lateris ꝛ sanguis vulnerum ihesu christi. Si vero nullo modo te potes absti nere a valle: ꝙ ibi forte nutrit⁹ eos: nec vis implere que dixi: hoc saltez facias: vt. s. ad vallem miserabilem tue miserie: ꝛ etiā po tius humani generis per humilitatem tui: ꝛ per compassionem proximi salubriter cō descendas dolendo summe: ꝛ lachrymādo tam pro tuis q̄z pro aliorum peccatis: ꝛ pro omnibus veniam a deo suppliciter postu lando. Ad ipse clementer concedat: qui ē benedictus in eternum ꝛ vltra. Amen.

¶ Unde in breui regula hec omnia predi cta comprehendē. Qui per contēplatiōis assensum vult attingere verticem montis. numq̄z quiescat. Et si paulisper q̄euerit vel quiescere voluerit non retroccedat: sed ite rum postea sursum ascendat donec assecu tus plene fuerit quod intendit: nisi forte de scendere velit ad suorum vel aliorum tri stitiam peccatorum.

¶ Secunda pars stimuli amoris fratris Bonauenture ordinis minorꝝ. Ad homo studeat se vilissimum ostendere.

Primo studeat hō quan tum potest se vilissimum reputare ꝛ indignum oi beneficio dei sibi displice at. Soli deo placere cupi at. ¶ Ab alijs velit vilis ꝛ humilis reputari. Et ex hoc summam dei clementiā recognoscat: ꝙ cum sit stercus vilissimū ad immēse ma iestatis iniuriam promptissimuz: ꝛ in omni bus fetidissimum dignatur eum deus sibi in seruū assumere: ꝛ ꝙ maius est: in filium adoptare. Nō ergo reputet magnum q̄ deo seruiat: sed potius maximū reputet ꝙ ipse deus dignatur habere sic insufficien tem ꝛ miserū seruitorem.

¶ Ad hō nō doleat nisi de petō.

¶ Secūdo vt de nullo nisi de peccato ꝛ ad peccatū inducente: ꝛ a deo retrahēte do leat: immo de quacunq̄z alia tribulatione: iniuria ꝛ afflictiōe gaudeat: inferentes sum me diligat ꝛ spāle orationem pro eis do mino fundat: deo inde copiosas laudes re ferat: ꝛ ad regratiandum deo de tanto be neficio se insufficientem penitus recogno scat: quia quos deus diligit: corrigit ꝛ casti gat: ꝛ ipse tribulationes: que hic nos p̄mūt ad deū nos ire compellūt.

¶ De dilectione paupertatis.

¶ Tertio vt paupertatem ꝛ omnem penu riam propter christum diligat: de tempora libus nihil nisi stricte suam necessitatem re quirat: aut quocunq̄z modo appetat. Sed christo capiti nostro in paupertate: ꝛ eis consolationis corporis deiectione se studeat conformare: ꝛ hoc debet maximum re putare: ꝙ rex regū: ꝛ dominus dominanti um ihesus christus: seruū sic vilissimum suis dignatur induere ornamentis: ꝛ sibi tutum fetidissimum similare. Ideoq̄z quanto vi det se ditiorem: ꝛ in pluribus consolationi bus corporis habundare: tanto debet inti miius ꝛ profundius contristari cernens se magis ex hijs forte a christi similitudine elongatum.

¶ Ad quilibet debet adimplere volun tatem christi.

¶ Quarto vt in his bonis: ꝛ indifferenti bus alterius plusq̄z suam adimplere stu deat voluntatem: immo semper suaz in ex terioribus actibus studeat annegare: alioꝝ beneplacita affectans cum omni vigilan tia in licitis adimplere. Et si hec omnia cir ca omnes faciens suos superiores debet to tis visceribus amplexari: ꝛ quecunq̄z di xerit honesta fieri velle: vel etiam signo ali quo intimauerint: debet suo posse cum ma gno desiderio affectui demandare.

¶ Ad nullū despiciat.

¶ Quinto q̄ nullū quātūcunq; milerum despiciat. Sed erga omnes materno commoueatur affectu: ⁊ sic omnibus intime cōpatiatur: sicut ipse compateretur suo vnico filio predilecto. Omnes aliorum miserias reputet esse suas. Et sicut ipse sibimet ita si pōt: debet omnibus subuenire: ⁊ quātus in compatiendo ⁊ ministrando debeat erga nos materialiter se habere. Debet tamen omnes tanq̄ patres ⁊ dominos reuereri.

¶ Ad nullū iudicet.

¶ Sexto q̄ nullum iudicet de peccato cū ignoret: quid diuina gratia in anima operetur. Sed si alqué per signa aliqua manifesta coniecerit peccatore plus de peccato illius doleat: q̄z si in suo proprio corpore deberet mille mortis supplitia sustinere. Recogitet enim diligenter q̄ preciosior est anima que sic letaliter vulneretur q̄z omnium corpora hominum q̄z celorum inquantum corpora. Et ideo sicut corpus meum a morte: sic imo multo magis deberé proximum meum cum omni vigilantia custodire ⁊ a peccato retrahere: oratione: exortatiōe: eré plo ⁊ breuiter modis omnibus quibus possem.

¶ Ad bonū primi diligat.

¶ Septimo vt bonū primi diligat sicut suū. Et sic vt mater de bonis filij iocundat: sic debet de prosperitate omnium viuentium exultare ⁊ maxime de hijs que spūalia sunt: vel ad spiritualia inductiua. Et sic ac si sua essent: aliorum bona debet summopere ⁊ sollicite promouere: ⁊ semper plura ⁊ maiora bona debet de proximo credere q̄z valeat intueri. Debet nihilominus etiam de bonis temporalibus proximo non modicum congaudere.

Ad bonū proximi amet.

¶ Octauo vt nihil preter deū diligat: aut non nisi pure propter deum vt sic omnia propter deū ⁊ in deum: ⁊ ipse deus in oīb⁹ ⁊ super omnia solū modo diligatur: nec eū ad magis diligendū hunc vel illum alliciat nagis propinquitas: vel beneficiorum imensitas: seu quorūcunq; bonorum commoditas temporalis: sed potius maior virtus: ⁊ sanctitas cuiuscunq;: vt sic omnes in deum referens ⁊ cōmuni amore ⁊ charitate diligēs meliori: ⁊ sanctiori charitate vinculo strictius copuletur. Pōt tñ ⁊ debet pro benefitijs ⁊ propinquis: ⁊ precipue parentibus coram deo salutem animarū orationem effundere specialem.

¶ Nono vt q̄cq̄d faciat vel dicat: ⁊ pro qbuscūq; negotijs iplicet deū semp actu in corde habeat ⁊ nihil aliud q̄z honorez suum in omnibus actualiter: vel habitualiter intendat. Sed ad hoc precipue nitatur: vt sic semper deum presentez intelligat: ac si ipsum qui presens est in sua videret essentia. Sicq; eum timeat: reuereatur: ⁊ intenso amore in ipsum feratur eoq; prout pōt in via fruat: ⁊ in ipso ⁊ nō in alio reqescat.

¶ Decimo vt si predicta omnia viderit se facere posse: adeo maxima beneficia accipere recognoscat. Debet quoq; ceterorum dei beneficiorum innumerabiliuz reminisci: ⁊ precipue q̄ eum ad suam imaginem voluit insigniri: seq; nostram naturam assumere: seipsum pro nobis morti tradere: in via se nobis in cibum: in gloria vero in premium tribuere semetipsum. Et q̄ nōdum ipse homo deum in patria est adeptus eum saltem in via aspiciat in patibulo sicq; sibi compatiatur: ac si eius vulnera in suo proprio corpore sustineret. Et de hoc pcipue debet dolere q̄ toto videt frustrari beneficio sic immenso. Cernat iesum deniq; in altari exhibitum sibi in cibum ⁊ potum omnis saporis suauitatem habentem. Et sic in ipso toto affectu delectans clamet ⁊ dicat hanc orationē. Oratio.

O Omine iesu christe tu qui es pa-

nis vite: me de te satiare digneris: vt nihil preter te sciam vel sitiam. Te ne domine mé tem meam vt interueniente verbo tuo: a te vo sole iustitie reparet. Qui viuis tc.

¶ Patri christi etiam omnem reuerentiam exhibeat t dicat sic.

O Ultissime iesu digware me minimum omnium peccatorum matri tue reuerentiam debitam exhibere. Et tu clementissima domina mihi indignissimo impetra vt perfecte sim semper tue deditus seruituti: t tibi omni tempore obsequar pura mente t' cor de deuoto continue tue benignitati assistam. Amen. Oratio.

O Omine iesu christe cor meum tuis vulneribus saucia: t tuo sanguine inebria mentem meam: vt quocunq; me vertam te semper videam crucifixum. Et quicquid aspexero mihi tuo appareat sanguine rubricatum: vt sic totus in te tendens nihil preter te valeam inuenire nihil nisi vulnera tua valeam intueri. Nec mihi sit consolatio magna tecum mi domine vulnerari. Nec intima sit mihi afflictio sub te aliquid meditari. Non quiescat cor meum bone iesu donec te inueniat centrum suum. Ibiq; suu terminet appetitu. Amé.

M Altum mirari debemus: imo nos mirari mirentur quando homo semel degustat dulcedinem dei: quomodo possit ab ea aliquatenus separari: quomodo non obliuiscatur omnia ex ebrietate: nimia etiam comedere t dormire. Et si aliquid aliud ante ipsum ponatur quomodo potest aliud q̃ sum benignissimum dominum intueri t in eo summa dulcedine oblectari: cum ipm in omnibus sciant esse: t in omnibus ipse valeat inueniri: t in omnibus requiescat.
¶ O q̃ bonus israel deus his qui recto sunt corde. O q̃ dulcis t suauis est spiritus eius in eo. O quanta amaritudine: O quanta tristitia: quanta anxietate repleri debet animus: qui etiam ad momentum a tã ta dulcedine sequestratur.

¶ De predestinatione.

O De predestinatione: aut de prescientia dei tibi aliqua subrepat cogitatio: sic responde diabolo talia propinanti. Quicquid sit de me: te certum est esse damnatum. Sed t si ego prescitus sum: t deum meum habere non debeo post hanc vitam: totis meis viribus laborabo: vt saltem ipsam habeam in presenti t ipsum possideam quantũ possum ne in vtroq; statu careā tanto bono. Momentum igitur temporis decetero non transibit: quin secundum meum posse totaliter fruar ipso. t semper in ipso summa iocunditate delectet: exquo eternam misericordiam assequi non debeo in futuro.
¶ Numquid summa vesania esset si certus sum me eternalibus ignibus cruciandum: velle me inimicis tradere in presenti t ex nunc cum diabolo incipere conuersari. Et non ne sufficiet illa miseria absq; hoc q̃ me nunc miserum faciam ante tempus. imo certe plus predestinatis me deo meo pro vt potero totaliter exhibebo: vt nihil sit in me: nec cor: nec lingua: nec cetera mẽbra quin sint occupata in seruitio dei mei: vt saltem dum possum inquantum possum habeam summum bonum. Sicut enim seculares: quia in quadragesima nõ debẽt comedere carnes: volũt in carnispriuio carnibus habundare. Sic certe de deo deberet facere qui de sua prescientia esset certus. Et hoc precipue faceret sine dubio si q̃ suauis est deus etiam ad modicum degustaret. Cetera enim delitias absinthium reputaret.
¶ Sed quantũcunq; qđ deus prescierit

me sim certus. Scio q̄ seipsum negare nō poterit. Unde cum totis viribus amplexa bor: ꝛ ipsum mētis visceribus fortiter strin gens: etiam si aurora apparuerit nisi mihi bene dixerit non dimittam. Quod si bene dixerit mihi eum: tunc etiam non dimittam ꝛ sine me recedere non valebit. Licitum enim mihi est sibi inferre violentiaz in hac parte cum ipse comendet illos qui regnuz celorum capiunt violenter. ¶ Aut certe scio quid faciam. In cauernis enim suorum vulnerum me abscondam vbi quietius latitabo ꝛ sic extra seipsum me non poterit inuenire. Quod si intra seipsum me inuenierit: eum me exire compellere non decebit: q̄ dixit eum qui venit ad me non eiciā foras. Et sic me condemnare non poterit: nisi se voluerit vindicare. Aut ad matris sue pedes prouolutus iacebo: ꝛ q̄ propter pec catores mater dei sit effecta iuridice allega bor: ꝛ vt mihi veniam impetret humiliter postulabo. Et sic repulsam pati non potero ab ea: quia ipsa fons pietatis ab omnibus predicatur. ¶ Ipsa enim non misereri ignorat: ꝛ miseris satisfacere nunq̄z scivit. Nec credo q̄ propter me nouam velit adiscere lectionem. Ideoq̄z ex compassione maxima ante filium suum mecum si dici potest misera apparebit: ꝛ mihi ad idulgentiam q̄z citius poterit suum vnicum inclinabit: ꝛ sic triplex habeo refugiū: qō qua si triplex funiculus difficile confringetur. ¶ Quod si ego predestinatus vitam eternam debeo cum angelis possidere: certe debeo ex nunc angelicam vitam ducere nō humanam. Totum illi me debeo exhibere in seruitium qui se mihi totum in premium preparauit: vt hac portione contentus nihil aliud ām̄odo mihi liceat affectare. Justus enim est ꝛ si aliud q̄z ipsum quererem contra me posset rationabiliter indignari. Et sic quem visurus sum mihi benivolum. cito merito viderem iratum: ꝛ contra me non iniuste: sed digne ꝛ iuste sententiam inferentem. ¶ Igitur in fine diabolo sic con cludam. Quicquid de me futurum sit a dei seruitio non desistam: Et vt tibi quia non potes tanto domino ministrare: ꝛ eius dulci presentia iocundari.

¶ Hec sunt que ducunt hominem ad cō templationis quietem.

S I ad contemplationis quietem voluerio peruenire: tu intra te studeas radicare hec tria sollicite obseruando. ¶ Primum ē vt quantum ꝛ qualiter tuum creatorem offenderis quantumcunq̄z ab alijs quotidie offendatur consideres diligenter ꝛ diligēti consideratione assidue mediteris: ꝛ de tuis sceleribus summe dolens: alijsq̄z intime compatiens tanq̄z tibi die noctuq̄z si potes habundantius lachrymeris: tuis lachrymis teryberius irrigando cor tuum ab omni macula abluendo deum tuum tuis sceleribus offensum cauzellatis manibus: flexis genibus lachrymosis gemitibus ꝛ suspirijs ac importunis precibus tibi ad misericordiam inclinando. Non enim sumus in statu letitie: sed meroris. Et magnum est valde si deum nostrum sic nostris delictis: grauiter ꝛ frequenter offensum: poterimꝰ toto tempore vite nostre placare prolādo. Et hoc ad magnam nostram consolationē debemus sumope eligere in presenti nostras videlz ꝛ aliorum nequitias gemere ꝛ plorare: quia ipse benignissimus deus ꝛ pater domini nostri iesu christi pater misericordiarum ꝛ totius consolationis anime sic: fideliter in amaritudine existenti: post gemitus ꝛ suspiria: ꝛ lachryma rum inundationem exultationem infundit. ¶ Sicut enim aqua in vtre putrefacta: ꝛ solis calore decocta in vinum cō uertitur: sic imperfecte contricto lachry-

me amare: feruore caritatis decocte in vinum leticie conuertuntur. Nec enim decet tantum deum & dominum: tam nobili dono in anima habitare: nisi ipsam mundissimam inuenerit: & cum omni diligentia ab omnibus peccatis: & maculis expiatam.

¶ Secundum est vt nitaris quantum potes christo compati pro te passo. Ubiq; n. & semper eius passionem & mortem sibi crudelissimam & penosam: sed nobis necessariam & dulcorosaz debes in corde tuo assidua meditatione pensare. Nisi enim sibi compatiendo nouerimus nos compati secum non poterimus iocundari. Si autem bene eius passionem fueris meditatus: & multum intraueris latus eius: certe peruenies ad cor eius. ¶ O felix cor quo sic cordi christi dulciter colligatur. Cuius leua sub capite eius: & dextera amplexatur. Recte tunc sponsus cum sponsa in cubiculo requiescit. Sed obsecro te o anima: mihi narra dulcedinez quam tu sentis. Aue so te: mihi delicias quibus cum sponso tuo christo affluis non occultes. Sed vt bene video me non audis: quia cor tuum absortum est nimio predulcore. Jam tui interpretis existentis in carcere es oblita. Certo enim te sic amenitate nimia esse rapta: vt iam non sit tibi vox penitus neq; sensus. Quicunq; autem ad contéplationis quietem & dulcediné: nisi per christi latera hostium voluerit introire furem se reputet & latronem. ¶ Tertium vt nihil possidere cupias nisi deum. Et quicquid preter deuz cordi tuo oblatum fuerit: vel videris vel audieris nominare debes de huiusmodi tanq; de caducis solijs non curare. Ipsi soli stabilias mentem tuam. Ipsum solum omnibus relictis tu sequaris. Ipsi soli indissolubiliter colligaris. Tunc enim te suis brachijs sustentabit & castis amplexibus te cóstringet. ¶ Tunc in auribus tuis melos sue eloquentie resonabit: & tibi mellifl ua oscula exhibebit. Vere tunc pre delitijs te nó poteris sustinere: quia nimia dulcedine absorberis. O felix aia quo abijsti: q; sic nos in tanta amaritudine reliquisti. Nobis obsecro nuncia si tibi sufficiunt illa bona. An vis vt tibi de nostris delitijs & exenijs trásmittamus. Sed vt puto nos reputas non exenijs vel delitijs: sed potius sterco:ibus habuudare. Quid ergo tibi offerremus o anima tanta taliq; iocunditate repleta cum tu maxima nostra bona non solum recipere. verumetiam nec pensare audire vel respicere nó dignaris. ¶ Quare sic que diligimus tu contemnis. Sed vt video nobis non loqueris: q; rapta es in cubiculum a dilecto. O amor i effabilis: qui cor sic fortiter conglutinat suo fini. O mira benignitas creatoris: qui se singulariter diligentem dono visitat excellenti.

¶ Contra superbiam.

O Superbe homo: luciferri imitator: responde mihi. Nunqd cogitas te deum esse. An omnia a deo esse ignoras. Si enim a te aliquid esse protestaris: certe te deum esse fateris. Sed amplius vide: vt magis tua insania reprimat. Nóne de alieno stultũ est gloriari. Cũ ergo cuncta sint a deo. Si gloriaris de aliquo te manifeste cóprobas esse stultũ. Si aũt hoc ignoras non es dicendus homo: sed bestia carens penitus hois ratione. ¶ Audi ergo insane. Si gloriari vis: & stultus apparere nó vis: exclude que tua non sunt: & tunc de reliquo glorieris. Sed certe si omnia non tua a te excluseris in nihilum penitus redigeris. Ergo de nullo glorieris si non vis incurrere vanitatem. Si vero specialiter ad dona gratum facientia descendas: de illis gloriari non potes: quia te illa habere ignoras